۴۰
۱۳۸۷/۱۱/۲۷
اسکن شد

کتابخانه مجلس شورای ملی
اسم کتاب دیوان اهلی شیرازی
مؤلف
موضوع تألیف
۱۱۳۱۰
مؤسسهٔ ۱۳۰۲
شمارهٔ دفتر
۱۳۳۱۳
۱۱۳۱

بازدید شد
۱۳۸۱

۰٤
۱۳۸۷/۱۱/۲۷
اسکن شد

کتابخانهٔ مجلس شورای ملی
اسم کتاب دیوان اهلی شیرازی
مؤلف
موضوع تألیف
مؤسسهٔ ۱۳۰۲
شمارهٔ دفتر
۱۳۳۱۳
۱۱۳۱

بازدید شد
۱۳۸۱

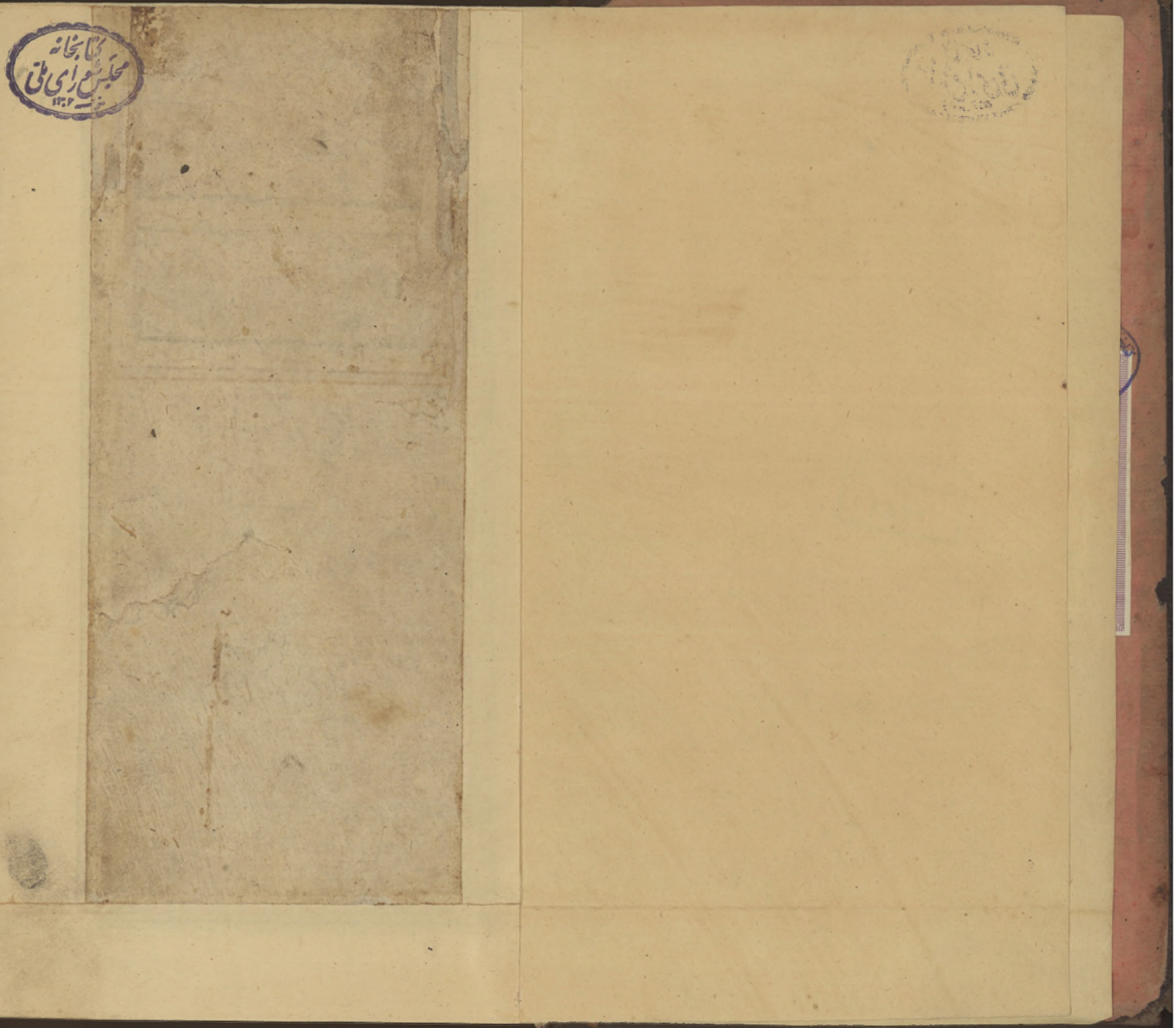
کتابخانه
مجلس شورای ملی

حمد بیحد و ثنای نامعدود و شکر نامحدود سزاوار ملکی چند
که بیک امر کن فتحه دو کون پرداخت و در رود و دیعت نامیات
سیدی که بیک انگشت معجز نما قرص قمر را دو پاره ساخت
و سلام صلوات آثار صفدری را که بیک ضربت تیغ دو سر انداخت
ولایت در ملک عالم انداخت و نزاور جواهر مجرد و کون نثار
مقدم اولاد و آل ایشان باد ابدالآباد چنین گوید غواص دریای
سخن سازی ابهی الشیرازی که روزی در مجلسی که صف نشینان
بارگاه حشمت و زرکان خرد دوران کارگاه طریقت بر سم
خدمت حاضر بودم سخن در وصف فارسان میدان فصاحت افتاد و از آن
دعوی بگذشت از جمله تعریف مولانا کاتبی کردند که دعوی کمان
دعوی از قوت بازوی طبع انگیخته و بر سر میدان سخن آزمای
او بخته یکی مجمع البحرین و یکی نخبة الکتبات و پهلوانان
عرصهٔ سخن با قوت بازوی فکرت و روز آزمایان حلقهٔ دکا

اهل عقد عقد بسته انگیخته گر این دعوی نیست خبر لاف و گزاف
والا ایک کمان و ایک مصاف هم در ان مصاف متوجه شوم
و طرح این سخنه انداختم چنانکه مجمع البحرین و نخبة الکتبات خواند
بروزنی که بحر رمل مسدس محذوف است جواب او باشد
باز باوتی وصف ذوالبحرین و دزفا فتن و اگر در مقابل
مجمع البحرین او خوانند که در بحر سریع مسدس
مطوی مکشوف است و بحر رمل مسدس محذوف ارکت است
جواب او باشد باز باوتی صنعت تخییلات و دیگر اشرامات کردن
دو نخه بیت و بهت شاه اولیس که صاحب قبضه اصحاب فن و
سر پیشه ارباب سخن اوست این مقصود بحصول و این مامول بوصول
پیوست و این نسخه موسوم گشت بسحر حلال و الحمد لله رب العالمین
والصلوة والسلام علی خاتم النبیین و آله المعصومین الطیبین الطاهرین
وسلم تسلیما کثیرا کثیر است الدیباچه بحمده و حسن توفیقه

ابی جا سلم بروی شکوه — رفعت خاک از ثریا بی شکوه
نام تو زان بر سر دیوان برد — کانش بال و پر دیوان برد
شهپر سیمرغ قرین نام زد — نام تو خود سکه بر ایام زد
خامت دل از خم شد در گشا — نقطه سر اله از ان دکا

هر که تو در رحمت و چیز آیش
زهره از شرمت بیارایش

باد گرآید سوی گل سبزمان
یافته از بوی تو گلپیرهان

وای از آن دم که جوخار از میان
خشم تو زوید گل و خار از میان

هیچ در آفت و زحمت بری
ذات تو از آفت و زحمت بری

لطف تو آمد بیشه مرگ شه خوان
یاد کن از ای افسانه خوان

خلق بران خوان همه دم خوانده‌اند
سوره المسایه هم خوانده‌اند

چون گذد آن بخشش شاه جهان
بر سر خوان تو نهد شاهانه خوان

بر دل ما نیز نگار ساز
رحمتی از لطف خود ای کارساز

رحمت خود بر سر افتاده باش
ورده احمد سر از جاده باش

در نعت حضرت رسالت پناه محمدی صلی الله علیه وآله

احمد مرسل گل این گلشن‌زار
دشمن او در ره دین گلشن‌زار

گلبن دین تابل معنی سرای
ساخته در گلبن دلها سرای

گیسوی او کامده در پاکشان
مستی او در دل دریاکشان

خورش و غالیه گیرد پیش
گاه‌ته از آن بسته بر گی سر پیش

بر سر هیش شب و شبهای قدر
بر زده او بر سر خوبهای قدر

نام شب مهر شه جان گزین
روز ابد و پیش آن گو هست

بهت و دلی ساغر جان با دوار
هفت دلی زخوار غم این ذره خوار

شد غم او در دل گردون نشان
بیشتر از خاصل گردون نشان

ماهی توان گشتی دریا رجوع
در خور او بخشش والا وجود

باگر از این نامه دگویا شده
مرکز دایره گویا شده

حلقه میمت بران خانست
دار و از آن حلقه جان خانست

در توحید حضرت باری عز اسمه گوید

ای گهر بحر اسرار تو دانا کسی
کی پی از عقل تو ادراک کند

هست از این مرحله تا آخرت
ره سپر اول شد با آخرت

چون همه زاد شه خود او پسند
کی تو بداند بدیه است از پسند

کی کند ادراک تو حاصل خرد
فهم کی این غوره بابا طل خرد

در کف دادود نوجان چه هست
علم تو دانه گوران چه هست

لطف تو بخشنده بخت از تو است
یوسف جان است بخت از تو است

یافته از لطف تو خوب بعثم
هر تو لا کفته و رحمت نعم

بخشش تو لعنت کنج روان
بخش تو عنت رنج روان

تا شدی از بند این ره رهنگا
یافته صد راحت از آن رهنگاه

گلبن تن را دی از جان تو است
بلبل دل را رسد از آن تو است

قوه شوقت دل عشاق راست
مر از آن نغمه عشاق راست

بنده بی عشق تو مرد از زندست
پیش از آن تو مرد و از زندست

در کمش از کرده بدرو رها
بخش کمن از هیبت خود کو رها

فی الحاجات هر رکن حاجتی الی حاجات

طلعت مه صورت معنی گرفت — خرقی تو دیده سود دیگر است

روی تو آئینه خورشید تاب — سیر دار از روز نا دیده متاب

دورم از آن آئینه تا نه دام — کز جهان آن آئینه ناسنده ام

بهر دولت ای نه ده مسکین نهاد — خشت در از شوق تمالین نهاد

ای شیرین سخن از مدح او ست — روح تکرشکن از مدح او ست

از زده حقه پسکر خواست او — وای از آن مرغ شکر خواست او

نامه مدحت همه یکسر نوشت — مدح تو کفت و غم دل در نوشت

بر کف تو خامه او یار سول — خود نهد این نامه او یا رسول

هم تو امروزی و هم شاه وی — بر همه عالم همه دم شاهی

قرب تو کز اوزه الست بود — الست آن مدحت الست بود

هر که بر الست وه از جان درود — کشته امروز شد عقران درود

در منقبت امیر المومنین علی ابی طالب علیه السلام

پی رو حیدر شو و همرنگ آل — نامه ازرق روی تو هم رنگ آل

حیدر والا کهر آن سرفراز — کامده نور خدش از در فراز

سر وحی آمد سر راه حق — هم خدا از او ظاهر دم اله حق

تیغ دمی از ان سرجان برقدم — آتش قهر آمده زان ربدم

جبرئیل کو سر حق آفرین — از بران مظهر حق آفرین

مردم نورانی ان غرض خیز — بر همه شان تحفه او فرض خیز

دید حق اندر دم قربان چنین — یافته از عالم قربان چنین

از دل عشق به زین الصباح — یافته هم دیده زین الصباح

باقر حق پیکر شه ان حق شناس — معنی او از همه روحی شناس

جعفر صادق هم از آلای شاه — خاطر او شسته ز آلایش آه

موسی کاظم شه بیکر نهاد — آنکه سر اندر ره دین او نهاد

قبله هشتم علی آن زهر نوش — کشته شد در ساغر جان زهر نوش

سرو تقوی تقی ان پاک دین — شسته ز الایش جان پاک دل

خازن حق به نقی از علم داد — کو هر معنی شه از علم داد

عسکری آن سرور خیل بشر — در دل او خانه میلی بشر

مکه مهدی زنده احرز زمان — بر صدوی دین کند افرزمان

پرده ایشان شده دوران جهان — رخش دل اندر صفا مردان جهان

هر که سر اندر ره پاکان شه نهش — خاک ره اندر ره پاکان شدش

هر که شد او سایل این خانه ان — حاجت او حاصل از این خانه دان

ساقی از ایشان دمی جا بقرا — قدر من از همت ایشان قرا

در موعظه و نصیحت کردن

ساقی از ان شیشه مفور دم — در رک و در ریشه من مور دم

آتشی از می فکن اندر روان — تا شود این تخمه جون زر روان

از پی کور آمده بهرام کور — پیش دل وحش زبر رام کور

خواجه در ابریشم و دیبا و زیم — عاقبت اندیل مرا میسر گلیم

بر کن ای نخشه جان خانه کیر — مهره من دا کن و دان خانه کیر

مرکه شد انجام او دیریا بقا — برکشد از دل غم او دیریا

زود تر ای وادی وحشت انورد — زانکه نه خارش بود از ما بدرد

دانه امید ایران خانه کار — کاید جاوید دران خانه کار

چرخ کی اندر سر غم ارست — رحمت او بر سر غم ارست

در روش کرشمه از مروان — یوسف جان برکشی از خبر روان

بر دل تو نیست تن این خانه است — بکسل ازین جابه و اینجا مه است

پیکرت ار استه چون خوش پری — تا نزنی صانع چون پری

بت نکند ای پسر و پنهان بین — عقل پی پسکر و پنهان بین

رهزن مردان شده شیطان بود — کوش وی از کر سش ایمان بود

کی بود ای ملکت جان فی خدر — کز دل ما برکند ان بیخ دیو

مرد کر آخر نه کم از ان رمه است — مردنه کان ناکس کم و زنست

کر تنی آن آینه اندر زدود — زنگ غم از آینه شاید زدود

نقش تو چون خرمه سود در جراست — آموی جان در پی این خرجراست

با همه این دعوی شهبازیت — صید و این ره بره بازیت

جان شده از حرص و پیچان و زار — بکسل ازین رشته و ایمان بیار

الهی ازان غم کم کم امید پرست — ناخوشی حال تو خود هم بدست

مستمکی از نعمت جان بچای — زمزمه اندیش او بچاب

مشکوه حق زد چو سر از ناف غیب — مشک وی آمد بدر از ناف غیب

کی شد ازین خوان دل افروز کس — شکر کن امروز شن و فردا کس

شکر آید زود داشش کار — کی بود آتش بتو فرداش کار

اغاز داستان

ساقی ازان شربت یاقوت ده — قرقم ازین مرتبه یاقوت ده

بازیده این تن دل وهلی ز شراب — یاره وداد مستی می ز شراب

کیشب ازانکه در انجام حال — شد ره میخانه در انجام حال

خدمت خلق از ره خرسندیست — خاطر از اندوه در بندیست

قیر و روغ از ظلمت حلقت بتاب — رشته چند از پی طاعت بتاب

بیست ره از بیبات و حکمت بدست — از در دلها ره قربت بدست

کار نه نخواست در این کوه صرف — عمر تو تا کی شود این کوه صرف

مرکه خشش نامه ماضی ز حال — یافته کم صفحی ماضی ز حال

رانکه مهم شد ره با کل ز ان — شد مهم بر کل و سنبل ز ان

عاصف چون بهره کرد انه — حاصل کارش مرکرد انه

مرکه در انخانه و اخون کرست — بس کر در انخانه و اخون کرست

کم مشو انه زنی نالان درای — مرد شو انه رصف مردان درای

مرحبا ای مخلص مشتاق طیب — برو دل شیخ از دل مشتاق طیب

صد مخلص بر وی و دران صد محال — خرمنی انبار و دو کس خوشه مال

حق پی آن برد بران رخ نگرد — دیده الهام دران رخنه کرد

دیده پیغمبر از این بیدار است — زانچه آن آینه این دیده است

گر تو ز الهام دران جانبی — محرم رازست در انجانبی

صاحب عیش و سپنجام باد — سید هازدی خر الهام باد

مرحبا ازان پر تو اشعار یافت — عکسی ازانعام در اشعار یافت

مرحبا ای گنج این اهل دلت — سایه وحی نبی این اهل دلت

در صفت عرصه سخن حضرت مولانا کاتبی و توصیف مجمع البحرین و مختصات و شرح نسخه خوبی که دران جمع آورده

قافیه سنجان همه عیسی دمند — ورد دم خود جان پی صیاد مند

طایر فرخنده معنی پرند — جانب عرش از پر دعوی پرند

پیش و از لشکر دیبا تاخته — شمع بر بالا و پر پیچ افخته

کاتبی اد بخت دو عالم کامران — کامده در قبضه رستم کمان

مجمع البحرین ز او داد کار — نسخه تجنیس و شد ان یاد کار

فکرت صاحب خود آموش کار — کرد ازان مرد و صد امروز شکار

بازوی من ساخت دو کین کمان — خم شده مرد و یکا مکمان

عالم دیگر دین در خود کشاد — همت شاه این در چنبر کشاد

فی مدح حضرت خاقانی سلیمان مکانی آفتاب سپهر سروری سلطان شاه اسمعیل انار الله برهانه

ساقی ازان جو سرا رام سوز — کافکند اندر سرا رام سوز

آتش دل خواسته فریاد رس — هم ز دو دل خواسته فریاد رس

دار و گیر این ساقی دوران، — در و شد از ساقی دوران ما

باسمه او را شکر آلی بود — باسه کو ثر کمر آلی بود

گر بک شاهی کمل ز همرهان — بر در شاهی و دل همرهان

بنده شه را غم و در دست هیچ — صاحب صد عالم و در دست هیچ

در پی کامی هم ازان خانه دان — این شه غازی هم ازان خاندان

شاه دل از داده و فرخنده زاد — کز دل او آیت فرخنده زاد

سایه حق آخته خورشید تاب — خورده ازان کوته خورشید تاب

خطبه اش عنبر ازاخت طرح — سکه باطل همه او ساخت طرح

پاک شد امروز ازانها دامنا — هم شده کوه و سرای ان ادمنا

خطبه این آتش زده در خرمنان — سکه او بر گل و بر حرص روان

در طرب از صحبت یار بست خوب — با سه راز ملکت و یار بست خوب

ای شه فرخنده فرخ سرشت — کس نشرفاید همه برخ نوشت

پیش و پس اسم تو در اسم غیب — صد همه جزم تو در اسم غیب

تیغ خورازنهم تو تیستی علاف — گربه برافراخته بس نخ لاف

چون به تیری ترکه پر تابش — میل دش از مشعله پرتابش

زآتش خشم و دو آن میل میل — دیده مدر اگشدان بل میل

گرسپه آید دعدوی غصه کاه — برتقاه پیش ترا لفصه کاه

شمع تواد وخته اگه جو برق — آتش تو سوخته اگه جو برق

میل ترچون صید شدی شاهباز — باز توار صید شدای شاهباز

صید کزابیر تو شد پیشه ساز — شیر دران صوکر زانه پیشه باز

پیر از این بیم واز ان بیم کر — نامده جاخالی ازان بیم کر

پیشه شد این دشت و در ابخای تا — بیشه از دست در ابخا بجا نماند

دوخته رحم کر صعد کلیک — ورنه کآموخته صعد کلیک

بس کی تو زدمین تن شیر افکنی — وزهمه مین تن شیر افکنی

بسته از تیغ تو شه در شکار — لاشه شیران سنده بر شکار

من کجوا های سکی از این دم — جامه جان صدوی از کین دم

تا تو واز جان کبی و نا زنیم — منتی از این در سکی تا نازنم

روسک این در شود و در اسمان — گرنه رو دیده بیاست آن

تا تو دین کشن فیروزه رنگ — یافته زان خرمن فیروزه رنگ

گلشن عمرت بدل خوزده باد — خرمن عمر عدویت برده باد

ورشکر نعمت وادای خدمت ولی النعمی معین الدولت والدین

برفلک از همت تو صاعدی — ساعده در ظل تو صد صاعدی

نام تو از عالم حرمت معین — پایه از غایت همت معین

قاضی اسلامی و قاضی نشان — عیدهی از انی و ماضی نشان

ظاهر از انوار تو اطوار دین — گم شدگان نو از دار دین

رحمت حق داور عدل تو بود — قوت دین شاه عدالت تو بود

پیش تو چون حاضر سوزان نهاد — آتش بیت همه سوزان بود

میبت تو چون همه جا شاه راست — گر کسی از بیم تو باشاه راست

صدق تو اگر اکه کلمت بود — کردن او در خور حکمت بود

حاجت ارد طلب از پس کند — روی تو مقبل عجب از چین کند

نظم تو در ریخت نثور فزون — صفحه نقش از صور ت شوری فزون

بتر ز طوفان شود از منشات — پیش تو سجان بود از مقتضیات

خط تو تسر و نفتر تابوت شد — صورت او جوهر یاقوت شد

در رد صد مجد و دیر ار تو چیر — باقی حبری کاتو د غزار تو چیر

کی حق تو سیر د د الحق زیاد — عمر تو می بایم از حق زیاد

تا بود این خایه محکم پیای — بر سر او سر عالم پیای

در سبب نظم کتاب

سافی از الطاف تو می بر کف است — وزلف دل د جله خون در کف است

ملک خود آراسته از جاه خویش — واقف بیگانه و آگاه خویش

لشکر بوتاخته در کارزار — دشمن خود ساخته در کارزار

نه پر او خاک در از پایمال — سوده پر افلاک سر از پایمال

آمده زان بیم و ز آتش پرست — آفت پروانه در آتش پرست

زان لب بیکس دل پی باک زاد — کوهری از فطرت خود پاک زاد

در صفت دختری که با عارض گلفام گل نام داشت و بغیر بینا شمایل او از پا تا فرق نرگس

ساقی از آن می که بهار آرد گل — باز بران چهره نثار آرد گل

گرمی دمسار گل آمد بجوش — آبی ازان باز گل آمد بجوش

مرغ اگر از دولت گلبانگ اوست — قدر گل از نشئه گلبانگ اوست

داشته امد ز حرم آن شه نشان — دختری امد ز رمش ان مرزبان

دختر خورشید صور نام معنی گرو — برده هم از دعوی لیلی گرو

گل شده نام خوش ان گل بهن — سوخته می زآتش ان گل بهن

دامنش از دیده ما پاکتر — وز غم او دیده صد چاکتر

بکسوی او آمده ناپارسی فرق — فرق از او نابت بلند از فرق

گرمه پیشانی وی غمزه بود — از غم پیشانی کی غمزه بود

قامت آن بگلبن باغ جهان — دیده ان او هم داغ جهان

ارد یشان قبله عشاق طاق — چون مه نو در سه افاق طاق

لعل لب آبیخته شهد شش به شیر — یوسف ازان نشته عهد ش به شیر

در دهن از شکلی او پر نمک — راه دل آن نمکی شکر به نمک

نقطه دهان را یره کنجا نبود — هیچ بهازا باده کنجا نبود

رسته دندان همه جا سر بسر — گوهر جان را صفی ازان سر بسر

خنده اش انه اخته ار گلشکر — تهمتی انه اخته بر گلشکر

بیهده کی خوانده می بهر دهان ترنج — میزدی لغایت وزدان ترنج

آفت دلهاشده آن گردنش — از همه به غارت جان گردنش

نقره خام از برآن هم زباد — نقره شد از بهت ان کم زباد

ساعد او چشمه مرجانش بود — بازوی او راحت مرجانش بود

برگ گل آن ناخن ازخون رزان — رسته گل از همه کنا چون ازان

سوسنی انگشت و سر انگشتها — شعله جانسوز در انگشتها

ور گل تر نیمه از سبزه داشت — عمری ازان نیمه نیازی نداشت

تحفل فرش نشه هم از سی پیان — مرهم جان بود هم از موپیان

نافه دنافی جود و زپاکیش — چون سخن انجا رسد اخاکیش

دیده دو گوه از پی پاداش — بهت حیرا زهره کس مرداش

هم گل ل ساقش و هم ساقیش — عرش خوش از بهت هم ساقیش

از گلف پا تا همه مرمر شانه پر — لولوی تر ساخته گاشانه پر

از گل سر سینه نی یک داشت — کی بهازاد صد فی از یک داشت

همه سرو آن گلی نوخاسته — برگل او سنبل نوخاسته
لعل او نی سبزه ز خط تازه اش — حافظ آن لعل نگار تازه اش
نرگس آن گرچه نامحرم بود — غمزه اش از نیشتر بر هم بود
زلف خود در دامن گلشن کرد — حسنه را با گل سخن کوتاه کرد
لشکر خط ناخته بر روی جان — مفتی عشق او بسته از فرق جان
ای جان جوشن به پیکرش — تا دل کس نسوزد جان نگرش
جم لب او را بجام خسروانی جا — بوسه وی داده بر لعل روانبخشا
جم شده هم کوس و جم پیشین — کرده غم او را بزیر غم سپاهین
وارث ملک از همه خیر الهی — رفت که آمد خیر الهی

نقش جم به نگار و دیو بین از هنر نگار کارد و نقاش
مثل پیش این نقاش بین گل رخسار

سایه ای از این نگاشن کی نگاشت — کرده لب لعل تو خون کی نگاشت
روی بهی موخت از نرد بهار — می خورد و روی جانان در بهار
گشته کل فارغ جان گشته زار — می خورد و دل خوش کن از آن گلعذار
آتش بر سبی کن از آن چهره بهار — آبی از آن آتش بوسی بیار
زا سوی خود کن دلا خورشید گیر — ست یک آهو سود صد شیر گیر
روزی از ایام دوران روزگار — کامد و رفت و شد آن روزگار
بر هم افشوده و پراکنده شده — خط کل از بر افشان شده

دختر کی بتر از ان کار بود — دزدی رخ را ز جان کار بود
برده دل از کف ست شیرین را — بسته شیران از دو شیرین را
باد بر از خنده ان دو جعلی — کل بسر کرده از ان دو جعلی
کرده کل آراسته صد ناوک — از کف مه برده دل از شاه رخ
حسرت آن سنده از جم خان — کرسته نان نگذرد از جمع خان
کرده بدان جمله از جمله موخت — دیدار ان جمله دار جمله سوخت
کل دل جم را بتراز نوکدانست — وان دل مه بین تر از نوکدانست
آهوی کل چون بکمین آورنگ — چون دل از دو دلشده دارد نگ
رفت دل از پهلوانان شهوار — برد کل از بازه مردان شهوار
شیری از آن دو بهی غار کرد — سپش ز ان دو بهی غار کرد
رستمی افزون ز صد اسفندیار — کشت هم از سوز تو دامنه یار
با دل خوش کل کنان جاوه دران — غرقه جان هم بجاوه دران
تا بر و در هم آهنگ کرد — گشن خود را هم تنگ کرد
از سر بخت آمده بحر کرفت — در غم دل بیت برایا کرفت
با دل وحشی شده هم از غم — با فته شیون شده هم از غم
کرده تراش هم خوا با شده — آخر کار آن همه چون آب شده
دیده تر از خون من عشق دیده — کفت ز ان کریه غم دیده را
اینک غم افزون ز غم شب — کفت دل اینجا کنم از سر کرفت

میکند آن آینه را دیدار می
تا تو در آن آینه را دیدار آوری

در دل من بوی هدایت باز
چشم و دل از روی احمد باز

غنچه سر بسته گل باز شد
بوی پر از سینه گل باز شد

خواند چو آن نامه و آن راز را
گفت که من بشنوم هم آواز او

چون بگرامی رسد زاری سپرد
کز قفس آزاد شد این یار می سپرد

کای گل از این خواری چون خار آمده
چون گل از خار آمده هم بر کنده

دیده این گلشن جانبخش من
تا نشود از غم من جانبخش من

گر شده بر این چمن از حد فزار
گو یکی این گل چو من از صد هزار

گر دود از گلهای من یاسمن
کی رود این از دل من یاسمن

گر تطری گل همن است کهنی
صد دل آشفته من است کهنی

چشمه محبت دل تشنه دیده
چاره ما هیچ غرانش نهیده

مرغ گرانجان محبت گذار
مرغ من از غربت گل زار مرغ

بسیدن نامه گل بجم و آگاهی محبت گل با جم و نامه نوشتن و دادن بدرا برای رسانیدن باو

ساقی از آن میشه پر خون کرم
کاصفت آزاد در دلها درج

از که آموخته شهرا از خوی خویش
خورده آتش خدا از خوی خویش

جم چو از آن نکته دمی آورد بیاد
بلبلی از آن آرزو کم آورد بیاد

گر که دهد اسعد بهرت باز
بنده پیر از کرده خود باز

کاتش مهرش مذابت جسم و
وه دل و دل چون گشت از این جم

پند قرا می شد گر کنی روشن
چاره و اغسم کن و یکبارگی

گر کنی این چاره جستوار یم
بوی سر از بر غم خوار یم

میکنم از سر پا عزت
عزمی از دو کم احسنت

ریخت زر آن زر کش طناز او
تا نهد از طاعه من ناز او

دایه جم از بخشش بسیار گل
گشت از آن واقعه بس یار گل

شد سوی کی از ره اعزه نگری
کان چه حسد برد بر اگر آن گری

پیش تو گوه ارشده کار کهین
جم شده دشمن ز ره راه کهین

گر شده او خویش تو با دشمنت
آتش او تو مشو با دشمنت

در صف و در جنگ ترا خواه ستاد
لشکر از آن چنگ ترا خواه ستاد

شهر تو از بیر دوشکار دشمن
چاره کار بن کن و از خرد شمن

کی جم از این راز دل آرام یافت
سایه جم باز دل آرام یافت

پرسند جم زرگی از اسهاد خویش
نکته دادی و داد خویش

مشتری از وصف تا نو سرد
غرق از اسد خانه برد و سرد

کاشاره از آنچه دلرا نیست
سنگل و طاق آینه کجای جنت

از غم غم شد دل جم پر کنار
میرود دل آرش از کنار

او شان غم و کار از دست برد
آذر کارش نکو از دست برد

جم پیش از نو دن لب کرد سود
گفت گل از نو دن گو مرد سود

ساقی از این کاسه دو گیتی گیرد
خرمی نامه دل نامه جان گیرد

شبنم او شبت و ران گرد مهر
گرمی صحبت و ران سرد مهر

بعضی از شب

جم گه پاز نار و گه کین کیش داشت
مرده در آتش شد و این کیش داشت

در جهل این نه عجب آتش زبان
شرمی نیست آتش زبان

تخت جم از جرده دار زده بود
بر سه آتش شان ارزده بود

صحبت شد از عالم فرزانه بری
نشده در آتش شدن ان پری

ادبی نقش از غم جم گشت زمان
غرقه خون غم رخ دیم گشت زمان

سرو قدی برزده و ان شده
مرهم دام دل و ان شده

باد بر افروخته آتش بخیز
بهر آتش زده و باد و آتش بخیز

عشق هم از نظمیت جمله بکوشت

عشق از صحبت این پنج عشق

دو مستی این آماده و بکر طاق

بر ضد این سبب تا این سبب

گل چه بر آتش جز خرمه نه خلاف

بگذر از این شعله و دامن بکش

دیده و مکن و کر این خاکدان

تکیه بر این بحر مکن و بر این صدف

جون سزد ار هم بر انجام کوش

بنام آنکه ما را از عنایت — دو پروانه را شمع ما آت
یک و جاز آنکه چون شمع روشن — قدای مذکی ابهلوی من
دلیل سنای شبستانست — چراغ خاطر روشن دلانست
زنورش آتش وادی ایمن — چراغ کار موسی عارفت روشن
بهر یک ذره نورش در ظهورات — دلیل این سخن آمد دو نورت
زمشکوة دلش این آتش گرخواست — دو روشن کرد راه در آسیا
چو شمع افروزد از پیراهن جان — کجا پروانه اندیشد زیانه
که چیزی کی خرسش زیر پاست — کیش پروانه از شمع جهانست
چو برق از شمع قهرش بشنوم دم — بگویم سبحة آتش چنانم
سخن از آتش مهرش چو رانم — چو شمع آتش بیار اندر زبانم
بنسیم لطف او ماهر که بارست — دو آتش کرده و در نار زار است
بهر کاشبنه مزد ما چنین است — در او از عکس رویش اشتیاقست
نهفتش پرده زان فرمت کرد — که باشد نور او در صنعت پرده

شب تیره بصحرا جای مهتاب — نمونه شمع چرخ از کرم شب آب
چنان شمع زخ گل بر فروزد — ملک را بال چون پروانه سوزد
چو نور شمع او پرواز پیشه — دو آتش تا نور زرکی نشیند
فروغ نور او از حد برونست — زنانوس خیال بسته بونست
اگر دور زبان رکها می جانم — چو شمع از صفد او سوز در نام

فی المناجات و درگاه بار تعالی

بود یارب که از پروانه خود — برافروزی چراغ بزم مقصود
زنوشینم نمایی راه تحقیق — چرا نی بخشم از نور تحقیق
دلم پروانه جانور سازی — شمع وصلت من روز سازی
چراغ دل که مرد از ظلمت تن — بمقراضش بدرش سازد روشن
چو شمعم گر فنای از سوختن داد — مرا از سوختن آمد فضل داد
دل پروانه من از سوز دانی — برافروزان چو فانوس از چرانی
زمانه زین ظلستم از برف آهی — بخش از بخت سنم حضرتی
دل من محرم اسرار دان کن — چو شمع روشن از انوار خود کن
رهی نبایم از شمع معانی — مرا روشن کن اسرار نهانی
چو چشم من نماز شب بدست — پری رویان معنیهای نی شب
صبا شب روشنم خانه کهر کن — چراغ مجلس دل طلعتم کن
دلم از کن از شمع لطف نی — کمال سعد هم در راست نی

که‌ای ابوذر مصطفا بخش — هم پروانه نور بقا بخش

فی نعت نبی صلی الله علیه وآله وسلم

محمد شمع جمع اهل بینش — چراغ بزم کاه آفرینش

زهی مجموعهٔ خلق و مروت — که مهرش بود از مهر نبوت

مکمل طاق کسری از ظهورش — نشسته آتش نمرود از نورش

نبودش سایه آن خورشید پایه — که بر دامان شمع سعش نیاید

ازان آدم ملک را مکث مسجود — که نورش بود بر سقفش چنین بود

شب معراج شمع قدسیان تاخت — بانوارش مجره بر فلک تاخت

ز شمع وصل جبریل ار بمانده — وز پروانه خلق فی الحال در تاخ

بجوی اگر کنجد خلق را دست — که از آتش نروید نخ تواند رست

در آدم عالم و آدم کجا بود — که از نورش شمع بزم کسب نابود

چراغش روشن از نور خدا گشت — ز راه روشن چراغ ما شناخت

ای پرتو شمع تجلی — چراغ دیده ارباب معنی

مکن پروانه هجران شمع مسکن — برون آ تا شود داغ تو روشن

چو روشن شد ز نور خاتم دینم — چراغ چون برق کشتی نظر کم

تو شمع بزم کاه لامکانی — در این خرگاه بس اختر جهانی

چو شمع از نور تو آتش برافکنم — بسوزانم چو پروانه فروریز

جوابش داد زان نور پرتو — تو خود هم مهدی آخر زمانی

دو سه زان تیش بر دل افروزید — که حضرش کرد و سر او دوزید

بپرسی چون زبان مار داری — دو سه زان شمع پرسش می توانی

کسی این پروانه چون بخشد بدین — که گردیدو سرش چون شمع ازتن

چو شمع پیر قدرش می برافروخت — مر آتش مر گ میکرد به میسوخت

نبی از جمله شمع بزم بود — علی پروانه آن شمع بود

نبی جا کرد کز آن دلی را — کند کن با قدر علی را

علی با نور احمد بود همخو — دو شمع و روش از یک نور شش

ای پرتو انوار یزدان — چو شمعی کز خمان کاه پنهان

خوش آن کز شمع وصلت مجمر شبه — رسد پروانه ره ارجا دیده

مرا داغ غلامی بر جبین است — نشان بخشش بر من همین است

بود گر شمع ویرانخانه خسرو — به لطفه تو ام پروانه عفو

در سبب نظم کتاب

مرا سوزی چنین با خویشتن بود — جهانی آتشم در پیرهن بود

شبی دوشن چو صبح بیکدم — که یک یک چراغ مه فروزان

فلک با بس کل از انگشت بگشته — مه چون پاسبان در شب بگشته

شبی همچون دل دردمندان تار — بپاسبد بر فلک از جلوه ناز

مه و انجم چنان در شب گداده — که مرغ صبحدم در خنک نداده

شبی شبان جهودی دلفروزان — من از داغ کهی چون شمع سوزان

بوی زلف گرهگیر محبوب
یا نسیم سحر خبر بوب
ای هدهد صبح بهر سبا
بر نامه چه بندگی نهادی
ای مرغ سحر چو عزم کردی
بر گرد سر چراغ پروانه
ای شمع طراز محفل افروز
پروانه ز بهر تست حیران
ای شمع بسوز و هیچ مگداز
ای شمع ترا چگونه خوانم
ای شمع ز مهر کیست افروخته
ای شمع ز بهر کیست سوزان
ای شمع ز بهر کیست گریان
ای شمع ز بهر کیست خندان
ای شمع ز بهر کیست بیدار
ای شمع ز بهر کیست بیتاب
ای شمع ز بهر کیست بیخواب
ای شمع ز بهر کیست بیخواب
ای شمع ز بهر کیست بیخواب
ای شمع ز بهر کیست بیخواب

بوی زلف گرهگیر محبوب	صبا با مدعی گفتا که برخیز
یا نسیم سحر خبر بوب	بیار امشب که دلها بیقرار است
ای هدهد صبح بهر سبا	بگو احوال ما با سرو آزاد
بر نامه چه بندگی نهادی	که ما را بی رخ او صبر دشوار است
ای مرغ سحر چو عزم کردی	بگو با ماه مجلس گر ترا نیست
بر گرد سر چراغ پروانه	ز بهر دیدن ما یک شبی باز
ای شمع طراز محفل افروز	بگو با آن که خلقی در غم تو
پروانه ز بهر تست حیران	بسوزند ار تو را یک ذره غم نیست
ای شمع بسوز و هیچ مگداز	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ترا چگونه خوانم	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز مهر کیست افروخته	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست سوزان	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست گریان	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست خندان	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیدار	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیتاب	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	اگر ما را نباشد جان چه باشد

بوی زلف گرهگیر محبوب	صبا با مدعی گفتا که برخیز
یا نسیم سحر خبر بوب	بیار امشب که دلها بیقرار است
ای هدهد صبح بهر سبا	بگو احوال ما با سرو آزاد
بر نامه چه بندگی نهادی	که ما را بی رخ او صبر دشوار است
ای مرغ سحر چو عزم کردی	بگو با ماه مجلس گر ترا نیست
بر گرد سر چراغ پروانه	ز بهر دیدن ما یک شبی باز
ای شمع طراز محفل افروز	بگو با آن که خلقی در غم تو
پروانه ز بهر تست حیران	بسوزند ار تو را یک ذره غم نیست
ای شمع بسوز و هیچ مگداز	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ترا چگونه خوانم	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز مهر کیست افروخته	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست سوزان	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست گریان	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست خندان	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیدار	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیتاب	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	اگر ما را نباشد جان چه باشد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	بگو با آن که ما را جان فدا شد
ای شمع ز بهر کیست بیخواب	اگر ما را نباشد جان چه باشد

روان سرد و شان پر فوریا	حدیث عاشقان مشهور با

ادعا نخست کتاب شمع و پروانه کوه

بحمد الله که این قصه تمام	پیایان آمد و غرم از ان داد
فلک پروانه توفیق دادم	زهی دولت که این شمع مرادم
سعادت کرد از بهر خدایت	چراغم روشن از شمع هدایت
دران مجلس که چندین شاه ذرات	زمین این محفل ارای فروزان اوبد
ولی صاحبدلی کز دولت او	نعم پرورد شد در رفعت او
دلم چون پیشه شاد از نعمت اوست	زخواجه خان از دولت اوست
بود موری که در پایه بسعت	نعم با سیم از خوان نعم گفت
توقع دارم از نوری حضرت	زخواصان ربای حضرت
که سهو من قلم بر سر نرانند	بران کبر بصیری بشکنند
اگر بیت نی نگارم در این راز	نظامی گنجوی است اسعد آمد
دلم کین محفل عرفی بر آورد	بشکر آنرا شرم سر در خود آورد
که شمع محفلی از بهر نشاط است	شرارم چون عذار جام ما است
ولی او دلخوشی نبی خواستن است	زاشک خود و پوستن زیباست
بسعد من کز و کلها بر آمد	یک مصلی پیچ اخضر سراید
جواز نعمت و بر فوق مراد است	تمام خلق عالم را چنین باد است
چشش ان کردم بجمعیل	بنصیح آوری که جبلیل

بهار کرم کوکب بازدهیت	چو باد صبحدم کز دولت آراست
پیکدم صد هزاران گل بچیند	سحر جبران نکلیجه دادند
بمن داده بشمسی از عنایت	دران صبح سعادت از عنایت
پشمع جمعیتم رای فروزند	دلی کز غیب بر رویم گشودند
پروانه مجلسم گردانید	مرا نازل شد از شمع بخلی
پیش پروانه قربان داده	بشمع دل رخ تحقیق دادند
شدم محرم درین منزل معنی	خرد روشن شد و دلم از نور معنی
بر سم تحفه دست از بر سازم	گدا نوس خیال اکسیر سازم
بوسم آستان شهریاری	مگر زین تحفه روزی کاری

مدح یعقوب سلمانی

شهنشاهی کز الطاف الهی	شه بش روش چراغ پادشاهی
زهی ظل خدا نور شبه بانان	سلیمان زمان یعقوب سلمان
چو آفتاب و بدار از نور است	خدا وندا سعیدی و سعادت
چو شمع پادشاهی بر طرش کرد	همه پروانه وش گرد اسرش کرد
بدین نوعی خبر خانوس ماند	بر او شمع دلی صورتی چند
محب شمعی کز این غیب عنایت	بر و بر پروانه اش گم سعادت
پسایش هر که چون پروانه افتاد	بستراج رزش چون شمع دشاد
نهاد او نوع زرین بر سر شمع	چو آتشی کز او فوخت صد جمع

الهی بسر اقدس ملکت الله
الهی بشمع جمال محمد
الهی بنور علی اکرم افروخت
الهی بذات حسن اکرم بوده ای
الهی بحق حسین ان شهیدی
الهی بزین العباد اکرم دارد
الهی باخلاص بانسه اکرم
الهی بهران حضرت کاظم
الهی بموسی کاظم کرار
الهی بمحمد علی ابن موسی
الهی بحق تقی کرم کرد
الهی بعلم نقی کرم بایت
الهی بنوری کرم بایت

آن پادشاه کرم پرور
دوبار کعبه شوکت خرد بدرگاه
بر آستان ملک مهر فرش
زنجیر صل بیت بفیض شعاع مهر
درای آرزوی مراد او بقش
خورشید کرد مهر غلام صاحبا خت
درج صنع رو کمال نظاریت
مقصد اوست تا درج آل مصطفی
شاه عرب جمیل بصنع ملک نمود
مشکل گشای خلق کرم ازغم امان داد
مرمشکلی کرد بود شرح و بیان گشاد
آن آستان نادت گشاد و درشت
بعد از نبی امام کرم پیشوای خلیست
آن حضرت مهربان کرم پای آستان اوست
آن نوح کرامت کرد مراد انتشار او
مرکز حضیت نجی زمرحمن چشید
بهر حسین تشنه بکربلا جان خدام
مرکس کما بود مدد از بین صاد دید
بحکام محمد بانسه کرامت او

در پیش رتبه رتبه جو خورشید نیلوفر
از سرفان بغرب فلک سایه بان نهاد
در خاک چشمه چشمه بدرمان گشاد
بر طاق چرخ تا رامش دامان گشاد
بر دوست لست و بر صدی انتقام
گر خود بیرکرد و دو از رو کان گشاد
کر اک اکرم کرم بایمان گشاد
از صدر تا بکل کرم بایمان گشاد
صد را او بیرکرد و دو آسمان گشاد
مرمشکلی کرد بود شرح و بیان گشاد
خرم کسی کرد بدرمان آستان گشاد
شیری کرد بخرا نشاد و بیر دوان گشاد
صد چشمه حیات ز اک زبان گشاد
نخ آبه حضرت از خون خان گشاد
صد چشمه آبه چشم ابن خاکران گشاد
خواب چشش اکرم صاد و دان گشاد
صد خزینه از اکرم گشاد گشاد

آن آگهی که جان همه سر بر خط رضاست — خواهد کرد کار زمین و زمان گناه
مهمان بدار او دو سه طفل اشک اوست — در بر طبق نهاده به مهمان گناه
با سیب بال و پر نبود هر که را روان — الهی کرد بر کرمت چشم جان گناه
بر پرویش بخشش کردگار زمی نزدم — چشم زاید بر حسنات بر جان گناه

در توحید حضرت باری جل جلاله و تقدس

به شکر حق گر آن شکر خدا بی — کسی چون شکر کند نعمت خدا بی
چو کبریاست نام او ملک را ملکوت — چو عظمت رداست کبریا بی را
کمال حکمت او بیکند ز جاه بنات — ز راه نامه زمین نقطه سیاهی را
برای روشنایی خانه دل آفرید — صفت ز راه نظر جام روشنایی را
خطی کشید به نادیدنش کمر خاص و عام — که کار سال و مه و ناز خطایی را
دهانگوش چو گل شبنم بخش چمن — ز نرگس تو بخندانید سرایی را
یکی کند اصل برآورد از خاک — یکی کند آب و هوا و آب و خاکی را
به سنگ نگت او رنگی شناسان کرد — طپیدن گل بر و مرغ شناسی را
ز قطره مه نواز صرف بیکند — به شمع مهر و مه فروزانی را
به ذره چهره کاهی و به زره مهر — به آفتاب رو مهر کبریایی را
کسی کی بر وراء دولت که اسی یافت — کجا بشناسی علم و دانایی را
به ملک دو جهان نیرزد آن دانه — که غیر او نهد بر ملک پادشاهی را
هزار کار خدا را به نیابی — که نرسد به دانه و بیستایی را

بهین خزینه نشوی که نیست خویش را — فرخنده نیست دولت بیدار بختی را
از نقش نشوی مطلبی که در خواست — کز ره بکند نرگس او را بختی را
هر جا که آب کوثر از آن چکد بود — کی آب نوشد آن چکد باد بختی را
بگزین خوی خویشی و بگزین و پیکار — بیگانگی کجا چشم آشنایی را
بهتر ز صد هزار ملک چون تو بنده — یک بنده چون تو نیست خداوندگار را
ز مرگ غم مخور که مرگ خویش کند — کوتاه کرد عمر و عیش فزایی را
زادن بکرد آنکه در نیستان کرد — کاه کیان بکاه و هوا کشته بایی را
زهر مگر که هست شکر نیز هست — جان است باج نیز است کبریایی را
برای نام کبی که قهر آبن جان ستد — هزار حسنه کنی این کمتر جایی را
زهر حسن بگزای اگر نه ام آن کی — یک جای مرغ سرا و زه سرایی را
تو در سرای جهان خود نکرده کار کی — جز فرد سیلیی نشناسی سرایی را
کل جهانیت از یاد برده چون مجمل — خوان سپیدی السپیدپوایی را
تو مرده دل کی شوی نه از دم عیسی — عجب که مرده بگرانی میفزایی را
تو بر سر کی پوشی خلعت نوروز کهنه — چو نرگس ار کی بوشد رنگ فرزایی را
کهن نگردد آب بقا که بهتا — سرشته است از آب کرد پیوفایی را
هزار سال نه نامه چو آگهی خود — نه دولت الامر پیشایی را
تو هم ز شوق فرمان الف ابا بیاموز — کمال نحوی و سعدی و دنایی را
اگر چه کوه و حجر هم ز بهر تسبیح است — کی بخیر و بجی نیز پی سپای را

عالم فرو برد چو کشاید لب قهر — یک خنده زند الغیاث ای یا علی

فریاد رس کسی که بیادش فتاده اند — در خواب غفلتیم تو هشیار باش ای

تسبیح گو نشان مالک مرتضی بود — صد بار یا محمد و صد بار یا علی

حضرت مسیح تشنه لب چرخ نوا نداد — مستند مردم هشیار یا علی

آنم که تا نفت نوازائی سر غمت — روی نیاز بر در مطلع انوار یا علی

هر چند آگهی ندهد راز خویش را — سیر است کز نهفته ضمیر یا علی

دیده از خود فنای یکتا کرد پیش پا — سلمت جوی و گرد ره انصار یا علی

غیر از تو دل بهر که دهم تربت پرست — زان رو شدم ظهیر ظهیر یا علی

منصور کشته گی ز انا الحق شدی اگر — گفتی چو عاشقان سر دار یا علی

صید بلوسفا در و در چرمه بسته زین — جان عزیز بر سر بازار یا علی

ذوالفقار عجایب حقی دو پیکری — از مرتضی عجیبه اظهار یا علی

آنم که گر ز خواهشی لب بضجه وا کنم — گردی ز رای کبر گشاد یا علی

دشمن بسر کشی چو کند کار خود بپیش — از باد تیغ تست سبکبار یا علی

تا خصم را سیاه شود شیر مادر — بردار تیغ آبنه گردار یا علی

عالم را بتیغ بشوی از غبار کفر — دین را صفا بده بآبنه زنگار یا

طوفان نوح تازه کنی از آب دیده تا — وجهش هم از اثر عمل افتد یا علی

از اگر اول سری تو چون عنقود اشک — خون کن دلش بناوک مژگان یا علی

بر باد فنا رفته بگیتی گرد دولت — خاک ره ان کسیکه دوا بر یا علی

صبح سعادت دمید حق در و لب گشاد — پرتو مهر صبی بر همه عالم فتاد

من سگ شاهی کیشم سگ شه خود شمار — سگ شود هر که را نسبت بدین آقا فتاد

خواه در اسلام او را خواه در دار الکفر — مشکل هر کس که بود دست و قایت گشاد

چشمه آبی که دید جمع در او هفت بحر — صد بن تیغ علیست تیغ بسی صد شداد

در همه صبی شیب ماکس تکمل هم — شاه نبی دست نیست از ره کس باز داد

ذاته نبی و ولی مرد بمعنی یکیست — ملک علی نیست فاصله اتحاد

مهر فسرد و مرده برد سر بسجود و فتاد — بهر نماز علی مرد باز ایستاد

زهر بسم الله اش سگ خرد شه بگر — مرکه در دولت بود او زنده می افتاد

یا علی اکسی نیست طالب مهرت جوید — از شب تا بیگاه غم صبح ابد بیش مباد

در همه عالم کسی نیست چو من خانه زاد — آزاد م خانم کسی مثل تو مهر گستر زاد

کو مهر خیر النساء داد بدست رسول — بر دوش جان این شرف خیر دو گیتی نهاد

تا تو نام حرمت گفتی سنت بر زبان — عرش حسنه بر پای دوش چو کرسی نهاد

در ظلمات جهان غیر تو اسی آب حیات — بسته مرده یکسر بخیر باد

بر مرکب فعل مست باد بر نکبت چیست — چرخ نهاده گر حقه سلطان پیاده

چرخ خنان طرفه دست نزاده است — تا نوری اگر هم خنی جهان را مراد

بخشش تخم الوکیل همت مردی چو کرد — دست علای نرسته خاص بنی الجناد

کلمات قرآن تو بی خبر تو کرد اند گر — مر الف و لام و میم صبی یا سین و حما

بر در بخشی ای کرم حسن تو هم شد — مورد تو آن نظم خرم کز ان نیکو

وارث مدینی کشاورزم
نقد امامت چون دست بر است
مرکبهای عشرت فرو بست
دولت این خاندان تا بود باست
نرخ تخم بری خوش چو فتاد
صبح رواجش بیت جان گذاشتم
جاهنهای مکن کرشمه چندی
ورک آل عصمت دولت ابدی
یارب از اهل خانه او مفقد مکن

بافته خلعت از خلعه بیم طرازی ور شاه
دست صبا بوی کی بر سنبل کشاد
سبع شدادی چراغ کمند مستراد
طنطنه جم شکست کوکبه کیقباد
بضعه مرجان ز بحر مکرمت آرد بدست
چرخ کزد بر ذوالفقار خاصه صناع کشاد
باد مرانده ول است به مهر تو شاد
عمر تو بیاد کرد اوراق بر نمش داد
نامه برانیم خم کن فقه برانیم خم بها

از صنعت احمد بن الحسین الطالب علیه السلام

ای جان همه جانها روح الله کجا
هر که دو شیر بشاسته او نوشک
عیسی فلک بیت دوی ملک است
هر همه ی هم جانه پی فانی نه پی فانی
هر که نوانج کشد از وحی فخر خ
ز نطفه تربه شرح معنی اوانج
بر هر کجا بی خبر هر همه زنده شود خ
هر که مجاده او رو با کعبه بهتر هر ده

بانی نظر اندر دیده جانها
در شرق و در مغرب در سینه جانها
دانا بهه حکمت در علم طبیعیها
در هر بی وارث عالم همه شیدا
این گفته تو مدیح در سه قدر کیا
هر خانه اولی انجم در کعبه آنها
ساعای خ خ صفه به جانها
مرانست اجل جانها بر از بی وانها

حرفی که نه منقوط از واو نه منقوط
ذره شده و همه خاوران ذره خط
ای شمع همه جمع تو در همه را مطلع
ذکر همه شاهان ز اوراق خجسته
ای همه جانها همه خاطر همه فکرت
در قول همه صادق هست عمل عاشق
همه جان و دل آمخته با یکتا
ای آدم و هم خاتم خرم تو بر عالم
دیده از هم تو گشته بخشیده جان از تو
همه تو پر تو کیهان همه تو نور همه تو
ای نامه اگر مرا زنی اصله
ای خواجه علی اصفا کن سخن ما را
یا بنده بحال ای کافی خدا ترسی

مرکز شده و همه پرگار نقطه
آفاق گرفته و خطوط از نه دو خوت جا
هم افضل و هم اشجع هم عالم و هم اعلم
گوهر کشان از اوراق شده زکی او شها
مصحف ناطق تو توقف ابد بر دعا
در راه حق ای مالک ملکی را ارزا
یا همه خلق اصل تو سی از تو بنا
مصقول بنای همه عالم و اصیب
جانی همه جان وقف ای همه جانها
کرده سلامت سر و بر جنبش این ابرا
باشد رسل همه در قرن او دنیا
ای نوبهار همه را ای نشده ابدا
کاهی نا بوده کرد ولی هرگز هرگز نخواهی

فی صفت امیر المومنین علی ابن ابی طالب علیه السلام

آن شاهی که بحر لطف از کهر است
چون باد و انصاف از آب جست پرتو
ذات پاک مرتضی با کسی نیست کفو
معنی قرآنی با آسمان همانا

شه است بخت شاه در آیه هیرات
کشش همه و همه از ان جانب هرود کرا
ز اکنان این ایجاد از پیشه شاه دیگر است
یکسان سخن همه جان معنی بهتر ای

آقائی چون نبی، بنیامی چون علی
شنوی از سر دو پیکر مهر و کین حسین

آبادی چون حسینی بهر آبی رخ نشست
آه اگر خسته نازد آب نیان ملکدار

گوری اگر گرفت ظلم از خانه آن
تا قیامت خلوه او قوت کش اولاد حسین

طلعه مهر وی چو زد خیمه بگردون علی
آبخش محض شباب موسی کاظم بود

آن کهستان والی کز نسیم او دمید
کهربائی موسی جعفر بن کاظم بود

غنل مصقل زاید کمالش کی رسد
کاهنی در صدر رایت موسی کاظم بود

آفتابی چون علی بن موسی الرضا
مشرق صبح ولایت موسی کاظم بود

کعبه کو تا بر اصحاب موسی کاظم چکید
کهربای آنکه صد در بار او دوشاب شد

کعبه آل عبا روی علی موسی جناب
کعبه ایجاد روی موسی جعفر صفات

یک طواف کوی او مفتاح جاه و ولی
مرد هم یک کعبه در کوی علی موسی رضا

آنکه روی همه کعبه دولت افتاد
حلقه های حجره کعبه ی علی موسی رضا

تا حضوری کی مکوبد جان خود بر آستان
در صباح حشر کعبه ی علی موسی رضا

هم تقی سر دان که از کان سخا گوهر بزاد
کان مردانی که بر پهلوی علی موسی رضا

گر علی موسی رضا نور دو اصل پاک دست
شمع افشانی چون نقی از کوثر و زمزم نژاد

خان بیمرغ جنت مسکن داود نقی
خاک خاص جان در سایه جود نقی

کعبه کی سودش کند گر کعبه کان دارد نیاز
کی شود بیدل خمار گر کس مرد و نقی

هست مقصود نقی هر گز مقصود جهت
لاجرم این سکه جوی هم گم مقصود نقی

بر گرد دون کعبه عزمی کرد و رخ بر سر نهد
فطرت از بیت نقی گردد دو بیت

کشتی طالع نقی دولت از ان ساحل گرفت
والت جاویده گر با کشتی مسعود نقی

ظ

کرتقی را پادشاهی جدا از لشکر است
عسکری لشکرکش اقبال او را غمزه است

چهره منصور چون پیرایه فتح است عسکر است — مشرف او منور چون ز اقبال شه ظفر است
باد جوی عسکری کز شیر جویان جبهه سای — گرد یک خاطر ز چشم پیل عسکر توتیاست
کی تواند باد کاوش سازد از پیلوزه — تا نگردد سخت کردون در گریوه عسکر
گرد بر گردون عسکر گرم چشم تیغ تیز — لرزه بر خورشید از چشم قباب عسکر
بوسه جان عافیت خواهد ز چین سر دشمنان — وانگه بر سر بوسه زن پوشد لشکر عسکر
عسکری در راه حق جان نثار نامزد او — عاقبت نقد دو عالم سر سزد بر لشکر او

قره باد ای اهل الکائنات نظم قصیده
خلعت عالم گرفته دست در دامن است

در چمن خاکی که عالم سر بر خط کرد — انگه آتش در زمین و بیخ عنصر صد کرد
داد منطوقان و خوبان ان کرشمه — ماجرای داد و ایشان در حضور صد کرد
مرکب استد بین و خلق ایستاده در صراط — عقل حیران مانده در ذات صد کرد
نامه خوانی کو حکم او مرد و زن است — حکم او منشور در حکم امور صد کرد است

انچنین فتوی کجا فاتح کسی خواهد نهاد
جز خجالت اهل بیت مصطفی خواهد نبود

بر گریبان چون فتد دست سیاهی اهل بیت — پادشاهست اگر لشکر دگر خواهی نیست
قدر دیدن بر فلک خورشید را جای دگر — مکنت در چشم خاکپای ما اهل بیت

تا بود نور علی چون مه و روشن خبر است
بر سر اسپاه آل علی ابیض است

آنچه شور فاطم انگار کرده است — در حسین در دل ما کار کرده است
کاذبون ان نگذشتگان تبک زده — با جان آل جبر گرار کرده است
قد حسین کم شده نه طرز زد — خود ز بیدد و سیه دو تا کرده است
آغشته به خون سر و قدی کرموی — خون در درون ناقه ما مار کرده است
بر چهره پاکیزه حسین ان نبه شتر — این قصه پنهان کز آن تبک خبر کرده است
لعنت بران تبکی که پی جمله جان — خلقی ضعیف از خود تر پیر کرده است
ظلمی که بر حسین در اسلام کرده اند — تا روز کین شکر گناه کرده است
چون سوزش غم غرقه بگانه زدیده است — جای که چشم چشمه کهربا کرده است
خورشید ابا تم در شبی فلک — پوشیده در لباس شب تار کرده است
در محشر اگر نه شور عزای حسین خواست — زنهار جواب کبود بر کرده است
ای دیده اسیل گریه دان کن کرده اند — جان حسین خسته و بیمار کرده است
بر حسین تشنه گر دست کرده اند — ما هم بسا سموم شکر خوار کرده است
دست از نزاع تشنه گریزند به خورد اند — گرانه غرض است کمر دار کرده است
ما محرمت راه نشسته حسین — اینجا مکان حرام هزار کرده است
آن ناکسی که قصه حسین اختیار کرد — بیگ که قصه احمد مختار کرده است
وانکس که خاطر نبی از دست شاد کرد — حق را ز جمله معجبت ازار کرده است

عارف خود را که مستی از نفس بر به — جوهر صافی دلش آیینه‌کردار آورد

میرکی از نوبتی دارد چو باهم آورید — احمد مختار را در وقت مختار آورد

لایق هر کس بهر کس داد چرخ لاجرم — ذوالفقاری جایه پیش چکی گراز آورد

شکنه غمزه‌ای که را خسته بیاری کند — گر مه و کل یکدسته هم خرمیار آورد

گر ره و لنگاه در پایه جای خویشتن — کس ماری خورده در لطف حمار آورد

پرده قابل بری ابعلت قرش آورد — وز لطفش جلوه‌ای در نگل نسترن آورد

دشمنان او فرخی را گر بسوزند در جهان — مرغ افغان وره کاشتن نیشکر آورد

جای حسرت نیست گر فرد در لسود سایه — چون تعلق ابر پرون خشت از مار آورد

وای بر آن نازنین نوه‌ری کشتیان آن — گر نه باک گرم غمزان غمار آورد

نور جان باک نشی نوحت و رچون کسی — طاقت یکرنج غمزه‌ای نیار آورد

گر سود زر نشان دانه در اشک ابر نیغ — از پی تا جان فشانی گوهر نثار آورد

نیغ هم گر کشد چون پرکاه در فرمان او — چون قواله بس کی کار کس سیر کاه آورد

راستی با یک دو بد بسته عقد آورد — چون کنه بد کرد خود را سیاک آزار آورد

جوبکی دانشه در اصل وجود انسان دل — کو غمزه آزاد بود فارغ کن کو خوار آورد

در یک جوهر بود کو قفل فرخ نشر آن — کو چو بسل سر بود چشم دلدار آورد

او کو نهاد و بیشه شاه و زیبا فرا — گوزنا چو صباح و صبلاه فرخ بار آورد

هیچ پی چرخی پیش نیکی طبعش نرگ — زهره بی صبر را بسنگر کار آورد

مرجع جزوی پیش خاصیت کلی آورد — جنگ بیت ایزد ورای پرده خار آورد

تا وصال جان در بقعت بلا شیخ جان — کنج را نظاره پاشد رنج بیکار آورد

ناکی غمزه‌ات دوست خواهد دوست جان را — داشتن آن دوستی کاباد بیمار آورد

دانه‌ی دشمن خورد هر کس بصد آب — کاشته این آفرید و هم بر آورد

چون نبات فی خانه‌ی خود داد آن — کز بنات شکر در جان نگوید آورد

لذت خرد و خوش عاشق بسیر بیش کرد — دانه خوردن مرغ اورد دام طراز آورد

شهوت از سیر حیات بیش جهاد و کمر — زآنکه دنیا حامله دام طراز آورد

زنجلام بیش شوخ مرد اوراد است — شیرزان بود کز سر و قبه گذار آورد

کی کرد اجان شیران جان غنیمت کنه — هم بنگ بیش شیران ابر وار آورد

نفس شیرین کلوانه دنیا حذر کن زنهار — یا بکش تا همه نیران کن کو زنهار آورد

زاهدی دانا نخیر آزادی نفس بست — شیر جنس نطفی اورکه زار آورد

کز هجر هیچ عیبی نیستی رحمت کمش — مرکه بد دل مرد بیجون غمزان بار آورد

راحت از مهر شوان داد یار خوش با — اسی بیا محنت کز یار بی بار آورد

غایت حکمت بود دشت زخلق زکاه — ونه اطاعت طرق جبر بی کهسار آورد

طبع را کم کن بامروزی بیرغمزه بی بیاد — نا کجان دو کاهی پاشود ارکاه آورد

زطریق شرع چیزان نفس نگر است — کز تهوری کو کوه بیستی بار آورد

چرکلام حق کمن نرمه جان تا دو نفس — نرم نغمه قیاس فرمان طوار آورد

کرشوی کاشنده دار از کرشیطان کی — دزد دانی مرده کو بری بیدار آورد

بره وقت نزکرات ساری کز نشود — چون نکلم اصد دست غمزه آثار آورد

راست شو با حق که حق یار است یار راست
راستی را غالب یاری بود دایم درست
سایه‌داری از خلاف کم جو که کی در زیر خم
در کمال ناکسان کی بوی خاصیت بود
شرکت معنی صورت نیست گر اسم مسیل
پیرو حق باید بدین دانی که او دانش بود
شو اگر باشد لباس جان پر معنی بود
شو کهن از کنکه عشق چون او نو شود
آنچه نفخه روانی را کند در پیرانی تنم
قرن الفیش خوان بلکه معانی باز جو
خواهم از بحر کرم اکسیر چون ابجات
حال وصل دان که دانی نظم خیر

آن مسیحا کی کمک در بین سفر ساخته
دست قدرت تا جلیل روح حسن آراسته
ملک دو عالم از لطف و کرم اطلاق او
شد با عزیمت او همواری کهسار
با کمال مردو عالم تخت شاهی را سپاه
خویشتن را پیرو دین پیمبر ساخته

عدل تو شیرو فا دغلبه تجرد
خانه‌یی دست از دو عالم خواهد و دارد
خطبه‌ای عشق تا در جان ما زد بانگ
گر نبی ما جبل فیاضت کرامت کرد
گر کرد در رکاب تیغ او جان فدا
نرگس جبل تو تا زد بر خویش کشته
ای جهان لطف و کرم در روی تو
یک اشارت مرکبی خواهد شد کردن ما
ابتدا و انتها در عشرت ماه تمام
آن مشتی خاندان کرد زیانی خاتم
معنی گر علم الاسماء آدم شد بجان
گر کفت قدرت تیغ او کی سازد فلک
خرده خرده تو در میدان شوکت رو بحر حق
مهر مهر کی جهد در سنگ زهره سیزه
بوده در جنبش شاهم گر کار بهم ما
گر جهان و دشمن جز اهل حق نیست مهر ما
بر دعای دولت خاتم سخن شد اختم
تا قیامت سایه‌ات پاینده باد ای کاسمان

مرکبی خواهد شد تیغ تو چون بر سنگ
کاسمان در بندگی ایم دست عاجز
گر کبی خوشبین ابا دیبا بخار آورد
خار صحرا هم گل نفع بسیار آورد
فیض او در کان عیقیق و بری بنجار آورد
ور نه با قدر سخن بیجان چه مقدار آورد
ور نه غافل گوهری با خار آورد
ور به بالین گر کسی سر بحر زخار آورد
سر بکف نادری نگفته معنی بسیار آورد
حرز نام اعدا تا بخیش تیغ کار آورد
چشمه خورد از انفعالات بث آزار آورد
غالبش دار کم در سنگ پیکار آورد

آفتاب وی دو عالم سر ساخته
تبع سلطان شاه اسمعیل چهره ساخته
تازه بنیادی بدین نام خر ساخته
صد هزاران گنج بهر دست سپر ساخته
خویشتن را پیرو دین پیمبر ساخته

ز عدل شاه بود بوی نیکوی تو زی
که ظلم و جور روا نیست در ولایت شاه

فروغ شمع بقیش چراغ دایس شد
کسی که بست ز عالم به بین ولایت شاه

اگر جهان همه آلوده گناه شوند
نیست فطرتا باری ز غفور فرصت شاه

اگر جهنم و دوزخ ز سیه رایت نور
جوار از بر سر آتش بود بدرجت شاه

جهای چهم خانی که کاشف الحسن
حبیب میرد از بیم تیغ صولت شاه

جهان سراسر اگر جای کینه گردد
گذار دشمن بدبخت نیست بر مملکت شاه

عروز عرشش حرمت شود گر قصد
زوالش از فرش قرن بود در دولت شاه

مجب دارد که در شبه رقه یابد
اگر اشاره کند باز دست شاه و فر

بروح بخشی عیسی دمی عجب نبود
که مرده زنده شود از کمال حکمت شاه

اگر زمانه دو سوی تو بیش صد مرد
نرسته نیزه از آن جرم جز هزیمت شاه

ز نور جهد عالیت شاه اسمعیل
ازان چراغ جهان شد فروغ طلعت شاه

جهد چشم بکیم اگر دو سی شاه نبود
جهان بست که بود از فراغ خصمت شاه

مه بکست شاه نظر الزند فیروزی کرد
بواخته خنجر خون فرش میدان خصمت شاه

شفاعت حق ازین بیش کی شمار استحقاق
قرین حق او آنکس که بود در حضرت شاه

علم ارادت نزد آنکس فیروزی جاوید
که دور جوید گشته در سیه دولت شاه

کسی ز نور بجت چراغ دل افروخت
که جمع شمع در آتش نشاند حضرت شاه

جهای تخت سلیمان اگر عرش بود
دران مقام که بایسته نیست در مرتبه شاه

جهان ظلمت عصیان سیاه بود اما
دلیل ابنده اغر چراغ رحمت شاه

بحق روز برارنده سفینه و سیاه
حسنای عز و جل لا اله الا الله

بحق صاحب معراج احمد مرسل
که جبرئیل سپهرا بهیش نیارد پا

بحق شاه ولایت علی عالیجاه
گر آینه ار کشف او کند نگاه

بحق ذات خدا حسنا لام حق
جلیس احمد مرسل امین حضرت شاه

بحق شاه شهیدان حسین کاکه
گرد دامن پاکش کشت کرکان

بحق کوهر زین العباد کز حق داد
کمال معنی آدم جمال صورت شاه

بحق عالم عامل محمد باقر
که کرد خاطر شش از علم حق لبالب کاه

بحق جعفر صادق امام دین پرور
که مرد و کان صداقت بدین او شد گواه

بحق موسی کاظم کلیم طور شرف
شهید راه حق از صدق دل ز دار گذر

بحق شاه خراسان علی بن موسی
چراغ دیده عالم فروغ نور الله

بحق اختر برج شرف سپهر کرم
محمد تقی آن آفتاب عزت و جاه

بحق قبله اباب آل علی نقی
جهان علم و ادب حضرت ملک عسکر

بحق عسکری آن شاه لشکر دنیا
که سپهر است سنا ده پناه

بحق حجت برحق محمد مهدی
شهی که گرد حریمش فتاده ور افواه

که حق حضرت دوران شاه اسمعیل
بود چو طاعت حق فرض در گروه یکتا

بپرتو و بکمین جان لطف اکرم
چراغ دیده دولت فروغ بخت و کلاه

بحکم طبع و سکنه نشان تخت برین
ملک جنان بکنیسی ستان تخت شاه

جز آنکه کران پایه بست کاه عزیست
خود و لست خلف پرور روی خضرا

باد اقبال مرغ صحرا پیغام تو — صید دلگرمیت طایر بلاکش آمد

در مدح سعادت پناه امیر سید شریف

ای علم دعوتت ز آسمانی — عقل اول مسلم ثانی
میر سید شریف کز شرفش هست — فخر سید شریف هر جایی
چهره آفتاب خلعت تو — دفتر جمع آورد از پرسانی
مرجع فرد اهل دهر شده — تو هم امروز یک یک دانی
هر که پرسد ترا ز اهل غیب — چون الف گفت تا بری خوانی
پیش کبکی نمای خاطر تو — آشکارست حال پنهانی
هیبت پیش قاهرت بگذشت — چهره آفتاب نورانی
نبود طبع پارسای ترا دم — که پرستیدن یکه داری
در جوانی چو صبح پرتو تو — نعتی ار هست روحانی
منتی بخشش از هیبت حال — تا فلک را سپر همی دانی
چون مسیحا ای که جان بخشد — صفت درکمال انسانی
جوان مشربان اگر جویند — آبکی از زلال جوانی
گر بلب از شهانجی خیزد — دولتی در خموشش گردانی
بر پیمبانی تو در بصیرت — چون کلیم از کلام ربانی
طایف خاندان علم توی — زر ایشان چو کز انسانی
حوری کان دو در بهشت نکرد — سر باز تست بهت رانی

خاکپای تو توتیای کسیست — گرنه چشم بچشم شیطانی
چشم اجلال کز ازل کرمست — چون کند سرمه صفاهانی
کز فتوت کرم چو ابر بهار — کف در پاشش بر افشانی
مهر در چشمه دلم پیوند — چون مه و مهر بر فروزانی
خوان جودت پر از نعیم بهشت — چون محمد چنین بفرمانی
کاسهای سرمش عبیر آمیز — نوشتر از لالهای خوزانی
من کراهم که کس گمانم برد — بنده درگهست بربانی
که تو در سال خود یکی عیدی — بر پسندی مبارک ایامی
چون نسیم از پی سبک روحی — مورد ترا بزنجانی
چهره نرگس خوش باطن — مرهم ریش دردمندانی
هیبت آتشی ز تو فروزد — که بسوزد ریاض رضوانی
مهر چیزی ز لطف خاطر تو — خرگه انجمیت دارانی
در کمال آنچنان گرد هیبت — عقل دیوانه شد ز حیرانی
وز جمال آنچنین که چون خورشید — نه بدست پرکنعانی

قرآن آمد ابر خواهم گفت
که چو آبی ست بر خوانی

ای معصوبت بهشت روحانی — روی بنمای تحفت جانی
مشکل روحانی تو چون چند — دیده این حجاب ظلمانی

روی تو خیده نکهیت نست — دیگران اکسته قربانی
دور از ان لب چشم پر خونم — خار چشم است لعل پکانی
بر دل پر جراحت ا هی — مرهمی اکشد کر بتوانی
دل اوکیج اخو در خواب اوال — لازم کنج حیث ویرانی
مریم بخت او رطب یابد — کر تو نخل کرم کمیسانی
چند مکار فرشته کابد — چه غاضم معصته کردانی
تا ملک مرحرز بکهن مهر — بر زمین میکند کل انسانی
باش چون کل شکفته تا دم حشر — تازه روی و شاداب پیشانی

باد کل مراد تو دایم
سبز و خرم چو سرو بستانی

شکرخدا کهدوده راحت قرار سید — آن ارزو کراشته اناه مار سید
آمد بهار رزند کی سبز و نشاط — کو خوش برا کدر سم نفرو ثمار
از غرقش بخاک رسید اوه امان — وز خاکیان بهوش خروش و عجا
احرام کعبه دم در صفای صدق — فی سعی ره بکعبه صدق و صفا رسید
چار خم رسید بر هم جمال یار — دیکر چو خم کر چشمه مدار الشار سید
یعقوب وار از کس چشم شکسته شد — زان بوی پیرهن کر زباد مهار سید
ایکه خم رسید بخاکه ارش دکر — مس پار ایسید مراد کیمیار سید
لازم زدست جبه خود شید و صل تو — کاه صعیف را کسش کهر ار سید

حرش مضاکر دکر ترکتاز ها — تا دست حکم او بجنان مضار سید
پیش مه رسیان خاک و کر خبر شود — وز بکند سپهر کوش این حصار
تخت او کون در سرش ار چه ا کهمه — میرا ما بکشش زنه لا فقار سید
مرغوا کهیافت زخاکش نوا ل — از آن نوا لفیض بصد پیشوار
امن پری چو صد رو نخ خوش پیر — بر خوان خود او کهدی مضار سید
ای افتاب ظل تو بر خاکه اکر فتد — آن خاکه ذره ذره باوج سما رسید
بر فتهای سه رینهال عدالتش — طوفی صفت رسیه و جی شمار
بهر صدد کهخشم تو چین بر جبین نهاد — کشتی زنه کیش بوج قار رسید
مرجا رسید لمعه از برق تیغ تو — کوسی کو آتشش از خشش ار دمار
نشو و نمای جنبش کاه بر سد بنه — تشکیل شاخ و برنه بر خوی کیا رسید
کس نا بر سد حو تو لاف کرم زدن — این موهبت زکنج الهی تو ا رسید
چون کل نخنده امن کس غمال ارزی — تا دست بخشش تو بشاخ مضار
در هر محل کهکرد کهای عدالتش — کس غیر بخشش تو نکفت این کذار
چون تیغ تو حصه ا ز زبان سکر کوی سبق — مرجا کهخشم تو ز ابر عطا رسید
عیسی دمی نباد تو ز ا در وح بخش — زان اوزه ا رزه تو بتا و مدار سید
در سایه کسی کهپای تو سر نهد — مرکز رسد بسایه فرمان رسید
خانه ده حشم و تخم طلبه من — کر خاکسار سیه بهمن شمار سید
هر کس بخت ا ر ستکر او در تخت — دست بریخ خوان عدی مضار سید

جوهر تیغ تو من صیقل شده دارد
چنانکه باد بر گرد و نه فغان دارد

شب از فراق تو دود و مرا بر رسید
شنود وی زاد من نشان دارد

هلاک حسنه دلم زان لبسته و مژگان
کمر جود ل طلبه حسنه از بیان دارد

مزار باد مرا کشت و زنه کران شمع
کمر ک زنه کی از قهر خوا ان دارد

شمار ایت عجب نقاب رضارت
کرا کب زنه بان از ان قران دارد

بکشم از غزه چشمای کان ابرو
مزار ناک تو نیز زر کان دارد

ذکر چشای و لعبت ان خم خنه
کرجای از زنه دست جای دشنه دارد

اگر فلوده وی قرباد و نارد باز
دلم کوه بر زنه جیب نان دارد

جمال فضل کرم مبرهان الدین اسعد
که عالم ایمنش از بیم جان دارد

ز عالم عجب لعبسی دمی سخن کو به
چنان روان که زر کجی کرد و ان دارد

اگر زور بسه مری محابیش ربی
کمر فشان جه شود دست زر فشان دارد

مزان نکه که بود ابر رحمتش بارد
چنین ز تیغ مبر مژگان گشان دارد

اگر ذلت از اوره در آسمان زد خاست
کمر سنه از سر بر آستان دارد

کرا آفتاب حضرت ملک نشان دارد
که آفتاب حضرت ملک نشان دارد

ز انکسی کی خرد عقل او لت خوانه
رتیس سنه مرا کز آدمی کان دارد

جهان روح فزا بوی کلبه نباد
زباده عصبت تیغ جانستان دارد

عدوی جاه تو چون گل بجای آب
کز حسنه برگ تو زر غران دارد

چنانکه آتش سوزنده در نی افته
حسود حسنه دلت بر اسرار نهان دارد

بمن مدح تو حسن از ان گشاده ای
که مدح گرت جای مدح خوان دارد

همیشه تا که بحکم قضا در این ایوان
هلال جمعه زطلعت ای نشان دارد

مدح صاحب مبارک زاد ضعه سعده
خدایت از همه آفات در امان دارد

نمودار گر خامت حنیده هلال
زهی مجسمه که آمد بفال و فال را

فتاده ناخته در چشم خرج از نمونه
شفق نگشوده از ان میمنش کف هلال

کران از سر زطفل از سعید صید
بنوع چشم نسته طوق بسم چون هلال

نموده سر زشفق سیم چون پشانی
که ماه نوی مرا سر زنه زخانه ال

پری و نیست مه نامه زشش که نهاد
زبانی هیرش فیر باره و خال ال

نموده ماه بر انگشت ترکس دشمار
کمست سود و نون انقام بیار کامال

هلال نیست درون شش کر فلک
بخوان دشمن قرزان زنه چیکال

بپیر فضل و کرم مبرهان الدین اسعد
که نافه زبد حدش فلک بامیدال

ز فلک اوست کوی عز دین الشی را
چنانکه روی نکو را ز زلف خط زیبا

عجب نیست کز خاک راه مردم
روایح کرم او بر او بر جو نهال

رهور انجات انکه جان می بخشد
زغاکه رنگه بس قتل کرد استه

یا سپهر فضیلت توی کز رد
کنار دست و فضل ابر دمتال

جو قفل اهل دل از غمزه بر مگشایند
مرا بلاکه بمژگان ستمگر بگشایند

دلیل عاقل و دور خط پی کم و بد — اجل بمرکب چوبینه اش سوار کند
سپهر مهتبر خط خوان بیش — گر کلک نبود کمی سر خش در مار کند
بامل چه نهد که خیر خوا هی — مطلبت کس کند قرر که عار کند
رهین لطف ایخ خانه ان هو دار ازد — بشعر دعوت این خانه ای شما کند
بغیر خدمت این حضرت خداوندی — کرا مجال که سودا بتهدو دار کند
ز من مدار دم حیات امید زار دم یکی — کرا بخ امید جهانی امیدوار کند
همیشه تا که معطر دماغ چهره و گل — بخور مجمر خورشید نهاد کند

بقای کهن عمر تو باد چندانی
که عمر فرج کمر خدمت شمار کند

در راکه در این شهر ولی شاه نمانده — یک بنده ز بنده ستم از او نمانده است
هر جا گروهم نالهٔ فریاد رسی هست — در شهر بخارا دل فریاد رسی هست
هر خان چمن بوکه بنالد که در دست — نی بخارا زده صیاد نمانده است
شد دست و دل هر مرز بخان قصر فرو رفت — کز شرفه کاهی بکف باد نمانده است
تا چک صفت از زر پی کی ابرک — بر کی بخارا بجز فرهاد نمانده است
دل اسم خان بنه چاشته کرا در — فرزند دلاور بر خویش باد نمانده است
تا نان جویی به لهاشده بسیرت — کس با خبرا فخی فرا نمانده است
خونخوار ترین مردم الخشه روا ست — حاجت بسر شتر قضا نمانده است
عیاش کپی جان سر از نامه بر افت — جایی بیاقت کس مضاد نمانده است

از نظم حکایت حکیم قصه دراز است — العصه کو سید کر خطا و نمانده است
داد اکه ذم چون سه پیاد کر است — ما را همه از این چه سر داد نمانده
بر کس نشان طبع نه نظم نه نثر است — دنیا چه بود دست اجاد نمانده
هر کس که داد خبر کر است از او — بر یک ورق بیکس ایراد نمانده است
مردم همه خونریز نه زود سر شد دیده — بر کرد کس دست جلاد نمانده
از خانه خرابی همه ویرانه خلیم — فریاد که یک خانه آباد نمانده
از بهر او وجب همه خانه کنده اند — جایی کر خود از پای درافتاد نمانده
ویرانه شد این ملک عمارت نه پذیرد — کز سیل تباخانه خانه بنیاد نمانده
از ماور کیستی بخبر از فته ترا به — بهبود دنی چشم دهنزا د نمانده است
تقریر خان همانا و ملک از همه سوست — در لفظ کسی حرف جهانا د نمانده است
الهی مطلبه بعفت و بنا کرد این قصه — قضی بخبر البلفت خدا را د نمانده

دل بر کرم آل علی بند کر امید — خیر به جهید و اولاد نمانده

یا بجا بخی آل علی کر کرم و لطف
فریاد رسی کن کر کر از نمانده است

باز شده وقت طرب بر سری کنار و کل — بر کف جیش نداب و در و بر کنار کل
صبحدم خوبتین دل بغل کشایه چمن — چون کنند و قصه بنا یه بر دیار کل
کل بسوی پرده دیشب خواب نار با بود — میکند بغل بزخم نا شود بیدار کل
خورده دارو دی بپوشد دجام آخر — تا بابه بر بش بغل از پی بیمار کل

صبحدم میخرامد بمیل این غزل برخیز
جامه را صد پاره کرد از ذوق این گلگشت گل

ای بت از نازکی نسرین و نسترن خار گل
تحمل شمع مرده نبود آهنین خلد گل

برفرخ گرد چون از مهر گلچهر روم
بس کس بازت پی خونین دل عاشق زده
شاه ماهی بیک اقلیم دین و دولت گشته
گرد ره بر طره عنبر بار بوسعت او
زنگیان خرد و تتی ار انس او هرجا بهم
تا توان در گردنت در خشان او گشود
ای نژاد سرو بر جام جمت مخمار می
پیش مهرت بچون نشان گاهذی
فی نوید مهر حسنت مبکنی از اسمای حق
عاشق اینی و انست پی جفای من
راستی تا بایدش شاید خبری صد بار جان
وقت گفتست بجای پرنیان با دیبا
بنت پی و جبی گل مرغان نبرد از دست
گرد ره بادیه از گلشن خلقت بینم
کلک من از خونه دل مرگ بوسید تا
بلبل خوش تو گر با من ازین گلزار گل

در فرخ میخرامد بمیل این غزل برخیز
جامه را صد پاره کرد از ذوق این گلگشت گل

ای بت از نازکی نسرین و نسترن خار گل
تحمل شمع مرده نبود آهنین خلد گل

برفرخ گرد چون از مهر گلچهر روم
بس کس بازت پی خونین دل عاشق زده
شاه ماهی بیک اقلیم دین و دولت گشته
گرد ره بر طره عنبر بار بوسعت او
زنگیان خرد و تتی ار انس او هرجا بهم
تا توان در گردنت در خشان او گشود
ای نژاد سرو بر جام جمت مخمار می
پیش مهرت بچون نشان گاهذی
فی نوید مهر حسنت مبکنی از اسمای حق
عاشق اینی و انست پی جفای من
راستی تا بایدش شاید خبری صد بار جان
وقت گفتست بجای پرنیان با دیبا
بنت پی و جبی گل مرغان نبرد از دست
گرد ره بادیه از گلشن خلقت بینم
کلک من از خونه دل مرگ بوسید تا
بلبل خوش تو گر با من ازین گلزار گل

برخ مگسل زلف عنبر سرشار
لب را گزیده و از این شیوه لابح
در مشک ناز گرد زلف بسته
در سنگ بیم ماشه در کمین
پای تو بوسه گاه و دل آرزوی آنکه
از بهر کشتن ما ای ابلهان ظالم
غافل مشو جو بر دل کز هم گذر کنی
آن خط که تیغ زد بجگر گوشه دلم طپید
با من چو بر دری تو شادان سری نهند
رحمی نمیکنی که حضاری بی نظیر

بیت چنان که حال شیرین در گذشت

ای گریز از خوشی فرخ سرشار

مرغ روح فرخ خضر جاودانیست جان
پاسخ شنید از نوجه که مصور بیضا
این دو زنگاره پیشی نزد الهی
این آفتاب صد توانی کرد و بنم
مرسکه گرمست فرین نام تو
در بوی روح توست دلایسه کنون آب

ابنا عالم مست عجب کرد گرفتار
داغی غریب بر دل شکر نهاد
در سیم سیمکی از دل کافر نهاد
تو تیغ بر سم غیره مگر نهاد
مرجا که پا بنرگس گل تر نهاد
دلها طپیده دست جز بر دز نهاد
آهسته رو که پای ما گلگر نهاد
گرد طلی بژگان کبود نهاد
بادم کجا گذرگه عیسی نهاد
آنه سم دل حضر گذر نهاد

کشتی زرد بان زیاده بسر نهاد
آینه هنر بر بر نهاد
پیوده بستی بر دو خوز نهاد
زین ظفر و پشت فلک نهاد
داغیست انکه بر جگر نهاد
گردوی فتح بر در چرخ نهاد

کس چو تو نا خورده بهد و تو نکرده شر اهل
مهر همیشه بر لب ساغر نهاده

ملک آن تست زانکه هشیاری از فتح
لب بر کرده بر لب خنجر نهاده

خورشید عالمی ز تو خورشید سلطنت
کاهن سروری سر و زر در نهاده

یا موج فتنه چیست گرانمایه تر ز سر
در راه ملک تو ملکه تو نکرده نهاده

دریا همی کعینه تو آرد بر خود خرد
چون زاده در کنش همه گوهر نهاده

دارد ز هنر اگر کشتی عالم فراز آب
تا پای در این بط لب لنگر نهاده

در سال قحط از در و دشت از خانه انعام
خوان کرم خود بزمین مقدر نهاده

صاحب هنر فزال تو بادا که لاله وار
هر حق که هست بر سر شش افسر نهاده

آن خود سر دچار چنان کرده گران
هست از زره در خانه بسته نهاده

ای کرده باغ بنده کش کرده لطف
این داغ دولتش بپای تو بر نهاده

میل شراب طبعش از آنست کو همچو گل
کوش شنیدنی سخن در نهاده

تا روز کار هست ترا از بهر کار خلق
روزی هزار نامه هنر نهاده

ملک تو لازال تو گر ثبات عهد
تندی برای فتنه عشر نهاده

باز جایگاه خوبت خسرو دانا گرفت
فتنه گوشش کرخی هر گز خود جا نگرفت

پایگاه شاهی بر سلطنت معراج تست
بلکه کار سلطنت هم این زمان بالا گرفت

گر گهه کان دیده بدشمن شب رو ان
تیغ زر خورشید لوای از زر دشمن گرفت

جامه و بالان گدای من نمانند گر کنی
دشمن خود را بری در صف هیچی گرفت

در شهر ان زر دهای بیع آنش نکند
زان مشک از بیم دعا در دل و باکی

گر روز در چرخ باد فهرا در پرده بیاکی
خوشتر بود این کو جا در خرمن جوزا کی

فیض ار بخشش مرگ بر دیار سند
در صف فیطر سش لوای لا الا کی

دست نزد پاشش بیکدم فیلسوف کش کی
کنج او نیدون کز اج از قصر و دار اکی

نامه شاهنشهی چون ختم بر عنوان نهاد
بهر مهری دامن اخران عهد اکی

بر کیاست کرد شاه سلطنت او را سپهر
صد هزاران نکته بر طی سکر خاکی

این همان نرست کز وی بر کیان بیش
باز ان عیسی نفس در کشتو خاکی

نکته چون از خطان بر کر قرار پیدا کی
خط مشکینش سمن در عنبر سارا کی

ای سلیمان فرزانی کز شرف زیر نگین
قاف تا قاف جهان مهره مهره آسا کی

نامه ظالم نگنه می سرد سر زان نه
این جهانگیری کز شیت مردو عالم را

مطرب نرست بچرخ آرد و فلک از انکه تو
نغمه عشرت سازد نرود هر اکی

مرکب نکنه تو اه چون سمن باد سپید
رنگ غیرت از دو رکنی چون گل خا

تا بهشوار می بر جان حصه انکه بیاد
روز محو کوشش نکنه شب بیدا کی

جبهه کن از دین کمر کوتیغ زن در راه دین
هم بغیم جنت و هم نصرت و بنا کی

تا نهال منه و جراست بیه کوشش
مشکلات از تیغ بر کنند بخرچون پا کی

نیز فرمانت کسی نزد انکه بیچ نهاد
ای جهانداری که اخر کرد ز اسا کی

خرد و کل محتاج هم شد با عجب خوش را
مظهر کل جامعیت از اجرا کی

کاهکار اکوشش کن بر کر نیکو کم با
مرغ طبع از تو هوای مطلع خرا کی

دست گو کوتاه کن از خاطر دزدانه ما
دامن شرم خواهی بر سر دعوی بالاکار

دور سر بهی ده چشم سخن کن بهر دعا
خاطر نازک از کنشت غوغا کار

تا در این فیروزه گلشن مرغ زرین بال کی
می تواند جا بهر شش طارم اعلا کار

گلبن عزت بود گر سایه این نخل مراد
سر بسر عالم چو در شبه جهان آرا کار

خط تو چون سرو مبد رونق عشرت
سرو تو چون لاله کشید قدح گیرت

طره پرچین زمانش کی رسش تو داد
نسترن از جد برگ گل نسترن

آه اگر تا دم زدم منزل شکیبان تو
موی بهر جبهه بالد قرنجم اندر

ای همه شبنم چرا دست در ستای گل کنی
چشم بهر بادمن خنده گر سرشت

با دجها گر بست بر گران گل فشانه
عاشق دیوانه را خار پرستن

غنچه بشر خند لب جو سوی من آرد
آه گر از چشم من زاغ سکندر

آه مرغ کار من اشک همراهی بر بخت
بیشه ناموس من خنده ساغر

بس که ضعیفم نخواب بینم جز ندی بهم
دست خیالم مرا بهلوی الاغر

دور شه مشتب زکس مست چرا
میکده پرشور ساخت همه را از

سایه لطف خدا حضرت تبریز جهان
اگه سپهبان صفت نده سکندر

حامی دین نبی اگه بهدیش جبا
شیشه دجام شراب بر سر عنبر

بادجها لاگفت نصر پرسیدا
ساغر خود را پسنگ با فی خمر

اگه بروز نبرد دل ز دشمنی بردی
جام جم از نی آهنینه خورشید

روی من بخت تو از گرم جوش گرفت
پیش عدد تیغ تو از دم جعد

سنگی اگر روز زدم از غم خشم تو جست
از سر خان گوهر شب افسر قیصر

تیغ جوانت بچنگ بس کرامت کند
آتش او رخ شاه مصر است قیصر

گرچه عنانگیر تو آرزوی باد بود
رخش تو این ارزو ندارد دل حیدر

تیر تو تا نه کمان نیز کردون شکافت
تیغ تو چون لام الف دو پیکر

چتر سر از فلک دهد سر ز فرش اچیر تو
چون سر تو آخر شش حلقه چنبر

نقش نگین ز امر تو محل برگرفت
مهر از ان عبرتش مهر مزور

حاکم عدالت لطف دست سکش بسل
شحنه غیرت بقهر فرق سکندر

لطف تو تجری کز و یاقوت های دراز
قهری تو برقی کز ان قلعت سکندر

دشمن خارت چو گل خرم خندان چو لعل
زاله قهرش بغرق عجمه معمور

برق قضا کرم هندو دشمن پای تفاخر
باد اجل نه کنش گلبن فا بر

خصم تو در روزگار کس نکند
دست جز بر تیغ زاده سنه خنجر

گلشن فرخنده باد گلبن جاهت بیا
مرغ دلم گلبن سرمال دور

بازشنو این غزل کز شکرستان طبع
طوطی شکر شکن شکر دبکر

دست دل از تسم دوش بجم برگشت
تا دگران مست ناز قصد کرد با

تا امن نوردان کسی نشنی بیابان
عالم خوشت های امن و امان خوش

بی مصلحت نبود نشستن بکاروان
در کاروانگه بجرسد امتحان خوش

دفع کرفت زبان زرت مرمخ
خوش نسبت حمد سره کهی خرمان خوش

لطف آلهی تو ترا کی بیان کند
بعضی ز انچه پس توانه زبان خوش

کمزار تا بریم و چشم انکند صود
چشم صود بر سر زرکان خوش

دشمن چه سکالد کهخوانی کشد ولی
در دفع کرک حادثه پاس شبان خوش

حضرت کمان زهیری و بیز اعتصابه
رود در صدم کرا به نیرد کمان خوش

تا شه شب روی کند در ریاض
بوی چراغ صبح نوائش پاسبان خوش

کر اکبری نیاز کند سر بر آسمان
ار اسر نیاز بر این استان خوش

ای حضرت مسیح نوکوته کی کنند
کر طرف طبت و دین کنی ای روان خوش

یارب همیشه ظل جهانبانی تو باد
کز من دولت تو جهان آبادان خوش

الفت و لد کرب بجر سر آمد
خورشید بین از مشرق متصور برآمد

ای بیل مهور چو کل بین سکفته
کلبانگ کل خندان تو بازار معطر

ای یار بعجوب کهچشم تو برین
کز دیده کم کشته بکیهان خبر آمد

منت برم از دیده کر از آب دوده
کیسه ار کر کل مراد م برآمد

مجنون صفت آشفته آنم مرادم
کز شیر آن او نوم در نظر آمد

بر روز امید بهی دم چشم
بنشست کز نا کردی ایام کمد

کشور و رنج و طفر عزم تو کوتاه
تیغ تو کلید در فتح و ظفر آمد

خورشید صفت لعل بخشی ز کجا خورد
کز بهر غذای تو قرص کهر آمد

آن سر کشی طبع کو در آتش دیباست
از پرتو عدل تو بر شیر و شکر آمد

تعریف کمال صفت و خلق حمیدت
چندانکه کسی پیش کند پیشتر آمد

هر کس که چو حسان بنظر ان خاک رهت ست
کوهش نه بود بوی بصر آمد

شد رنگ چنان بی بضاعت کر دلم
پیرون نزده دیده بجز خون جکر آمد

فریاد رس ای رانده و بیچاره بطف
کورانه بروت شده بود اکنون ور آمد

بیچاره همی سوزد از این غصه که چون شمع
عمرش همه در آتش و خشت بسر آمد

نقد سخن کر جوهر است و لیکن
مس بود با کسیر قبول تو زر آمد

تا دارد این بحر فلک کوهر خورشید
هر شام درو رفتن و در صبح بر آمد

در خاک خرم ار غم چون لاله داغ دارد
هر سنبل کهای کل چون مهر او بهار کل

خالت میان او همه دوستی ست کرد
دستی همه دوش زنکی از هر طرف حمایل

سرو تو نیز آمد چون لعبت بهشتی
در هر دو شاخ طوبی در هیچ نو نمایل

شهر تو کجا کرد و ستاره خواب هم نبیند
آن حسن و آن لطافت وان شکل دلربایی

آن کز جهان طلاقت حسنت بالا ست
وآن سرو و مهتری همه بر سرو قد تو سایل

در کشتن من کجه کشی فرخ ای مسیح
طوفان کریه هم نبود در شریعت سایل

کتابخانه مجلس شورای ملی

شبروکه بروی تو مگشاد زمانه چین — خط خطا بکشد ملک خراسانش

بر روز نامهٔ عمر جاودان خجالت — برنامهٔ کطوای دست خراسانش

جو مور سیه کو در پای پیلان باشد — اگر خونه ده عالم نعمت خانش

چو روز بر همه کس نشست این معنی — کز شمع ماه چراغ نیفتد از شبستانش

یا عفو خدایی که خانه قدرت — کوشد است طاق سپهر ایوانش

غایت آرزی همه معاصی تست — کو بار نامه پاپلف ضن بگمانش

صد رکه بانوزبان نوری کند دعوی — هیزم باشد بر جای خویش مثبا

اگر نه مهر تو جان خود کند دشمن — زبان مرکه بروی کرد دامانش

مرا که ما تو چو موسی در آذر کردیم — نشانه نامه چو نرگس نفرق ونداد

صد وی جان ز ما بایان مرحمن گرتن — برای رشته بر اندیشه جا

نهای خانه پیش کجا شدی ای بران — اگر نه جسط تو بودی اساس ایمانش

زحی شناسی هوت غلام زادهٔ — وظیفه نیست که خیزد ز نرگس بر مانش

بروزگار بکوکای حقیر سرگردان — غلام است از این پیشتر بجا

بمین خرابی حالش نظر بمعنی کن — کجای گنج حسن است جان ویرانش

همیشه تا فلک نیلگون بفیض اله — ورق نهد بر نهر کهی سیاه شود کاغذ ترانش

بجان آصف دوران کرا کی جوانی — بجان نیست جوی ارزق رستانش

رهبر راه روان روح قدس آینه رو — واقف حال فقیران جهان سینه حال

علم او کز ازل سایه فکندی بر من — خاک محتاج نبودی بکرامی جا حال

بس کز اندیشه تشویش بازوی ما قوت — زیر چنگال کبوتر نهاد مین چنگا حال

ناورد ما و رای ما و کرا فرزندی — بخشن صورت خوب و بخشان حسن دجا

آفتاب از کرمش کرز افق تیغ زند — زنگ خاکار دلش را دهگ دینا

ای بنده احتراز از نه شاپیر — فهم ما بنود در سر دکار تو حال

خط خطل رود این کو محالست جواب — مشق ما ترسی مبند کو محالست حال

مدعی کز ترقی بکمال تو رسید — نیره شوخت دلی کند از اشاع نیا

اینچنان در پی شوری خفی کو بود — راضی از جاه و جلال تو نه جل جلا

در ترقیت جمال تو سر در بر تو — حسن بخت ال ترزی حسن ا حال

مگر یا بد ز سحاب کرمت یکه قطره — بحر و دریا شه و ازال جان الا حال

آن کریمی کز حلم و کرم شیم تست — خلق عالم سر خوان کرکشد از بیا

کمترین بنده درگاه تو منصور ام — می رسید بجگم کم نبود مال دنیا

تو نیز هم ظرب آسه و دل او دست تو — دشمن دولت کرکسه بکنار

کرز ازوی خرد اندر تو سنجد باطل — صد دو خاف و خار قرواد کمیا

مگر زدار و مسرو بطلب دنی — رشته سر رز نه از نظم ما حال

جو بخت تو سنتی از این مرحمت — هیچ منه نه ز جور نه خبا از خطوا

از جان نوری کی مخمرد از باش طاست — کین چراغ روشنی از خانه آن مصطفاست
نور این شهزاده نور چشم روشن میکند — زانکه نور دیده شاه شهید کربلاست
اصل این گوهر که نورش چراغ عالمست — مجمع البحرین خلق ایزد بی‌چون خداست
آفتاب گوهر پاکش بحر الانتساب — سنت جزآنکه اصل این گوهر گرانمایه کراست
احمد بن موسی بن جعفر بن باقر وصی — کز علی بن حسین بن علی مرتضاست
حجت الله است دائم الله برهان او است — این سخن راحجت و برهان طلب کردن خطاست
نور پاکش قبله اهل ملک شد کز شرف — اوبکا از روی هذر و کعبه خاکی کجاست
یا امام الاتقیا حاجت بخش خلق عالمی — کعبه هم کز قبله حاجت زا خواند روا ست
رحم کن بر اهل مسکین کز امید دیدنت — پای بر گل مانده و دست امید سوی دعاست

یا ابا الاتقیا بابت بود این بنده شب و روز
مرجو و خط و خبر نامه اعمال ما

صاحبدلان گر نه کی دلجویی کنند — در روز گرم مرد را گردی نشست
روسوی هستی از سر ایثار می‌نهد — دیوانگی زسلسله عاقلی گسست
از عین مردمی سگ کوی وفا شوند — خود را مرید اهل دل از کاملی کنند
با مردمان ز خصم و صدیق اندیشی — با غافلان ز بیخبر از غافلی کنند
شاهان گاه خاکنشین کعبه گاهشان — بر خاک جای کعبه ز اجلالی کنند
جز ای کج کلاه نازنین هستی — هستین کجا نماز بجا صلی کنند
جوش ماه نقبین بکاوش نظر — آینه سیاه دلان صیقلی کنند

خاری کز سر زده بگلستان دشت — نخلی شود کز میوه دلها شاد بود
تن را مرسس کز خاکدان دوست — جان از هوای حضرتش پر باد بود
در عرش میرود درش هر که میرسد — آنجا کسی رسد که این بادرش بود
روز سماع و قصه این رفته جمله — جز نیل مکث تطاول کی مستطرش بود
اندر کوی واقع حسرتا این دشت دوست — دوزخ شراری از دل پر آذرش بود
هر کو کنار خاک بکشن آب دیده بود — باد او دلم کز طلب کوثرش بود

خاکدر بش چو چاپتاب روح پرورست
مست بدر خاکدر بش به کوثر آب

شهزاده کز میر علی حمزه نام اوست — چیزی اگر بوسش دهد فرخ نام اوست
اوصاف او کو کز سپهر مقام اوست — کو پایه سپهر بلند ار مقام اوست
هر کو شنید بوی همی نی مشمش — تا صبح حشر کشت جان در مشام اوست
رضوان سلام کرد چو او را بگاه به — کز اصفیا جمال کرد ار السلام اوست
هر کز بهر کام دل سوی او رود — آن کعبه مراد و مرجع کام اوست
روح الامین کز منبی پیک سپهر بود — کوش و دلش همیشه بگفتار و پیام اوست
خاص از پی شار و درش نقد جان ما — بر جان جان کز بهر مقدم مقام اوست
شاهنشه سپهر کیومی شکین دشم — هر جا کز مت فرخ دل صید دام اوست
جامی کی ستایی کز مش شه حیات بخش — خضر و مسیح تشنه لب در خام اوست
از حلقه حرم اگر م دست — چشم و چراغ حلقه درب اطام اوست

خواهم هدیه خاکی مشتاقش مرده — کو جای غبار در میان نیست مرده
ار گریه خون ده بدرین استسقا کیست — چندانکه خون ناچیز خون خاک نمرده
سرمایه خاک مردم چشمی ازین اوست — کز مردمی بچشم خود اهل نظر نمرده
الهی صفا کاگهیان ازین می دست — زین ابر هوسی کهنه خود در نظر نمرده

هر چاه جمی کاست درین کهنه جوی آب
عاجز نه بکهنه ست چو جانست بپای آب

ای کهنه سعادت و ای هفت شریف — پاکیزه تر از صفحه ی تاریخ نجیف
پیش آی تا نام بکنی چون صفحه نام — در سجده بسی نامه خاکیت نزار نحیف
دانا نکند نامه سر صحیفه است — عقل آنرا بر پشت کنی من عرف
هر روضه شریف ازو نور پشیمه دار — خواهد که خاک ریزه از خانه ات سفر
ما را چه کار وی را این استان نیم — از حضرتی و کرسه با تیک لا تخف
سوی او رفته ام ار سر بیاز — چون اشک خود دوان ایزد غایب نیفتد
آورده ام سوی تو رخسار زرد خویش — اشکم همه بر نطرف تقد جان نیفتد
گر نیک و گر بدم بر خست قبول کن — دارا کن ز مرحمت خویش بر طرف
چشمی کم ز لطف تو دارم و کرده ام — بر ابر خست از نظر بار چون هدف

بار ز رحمت ترا میدیست بر کرمش
ای کاکو قبول تو آرزو همین بسش

ای دان دولت ز جان خوشتر — من ز لب لب بسار دان خوشتر

ای جمال تو نور دیده من — وز دو عالم تو برگزیده من
چیست خوی خای شخصه شت — صفحه جان ار سیده من
در کسد رقعه ی فتاده است — از دو زلفت دل حجیده من
هیچ مجنون خوشتر کم موی است — مرض خاطر رسیده من
تا لب من رسید پای دوست — مرحبا جان علیک رسیده من
نشان حسنی هزار کو گوی ست — مرحبا صد هزار حسنه زیده من
همه عالم بچشم زال دیدم — از تو خوبتر ندیده و دیده من

هر چه غیر از دوست سافی هیچ
جان عالم تو نی و باقی هیچ

ای بدیع جان جانان هم — هم ز انوسس اول و جان هم
هم محراب ابروی شوخی — جمله کافر و مسلمان هم
کفر و ایمان ما تویی بی تو — بت پرستیم کفر و ایمان هم
بر فشان دست تا بر افشانم — کاستین پر درست و دامان هم
بس کز ناخن زدم بر سینه چو گل — پاره پاره شد سینه چون گریبان هم
سافی جان تویی گرایب لعل — ماده بخشی و انگوان هم
بفضل تو عالمی جمیدند — بلکه این عالم پریشان هم

هر چه غیر از دوست سافی هیچ
جان عالم تو نی و باقی هیچ

مرحبا غیر از نوست ساقی مسیح
جان عالم نوئی دمی باقی مسیح

ساقیا می چو در میان آری — مرده را آب در دهان آری
پرده بردار تا ببینی حسن — یوسف رفته در جهان آری
دف آن شه که لایق تست — دل او زنده در میان آری
بر زبان آر هم بسی از نرمون — گر مرا نام بر زبان آری
حذر از آهن چرا نکنی — تا بکی رو بهاین و آن آری
پی تو عالم مرا به جان آمد — چند از این عالم به جان آری
ساقیا زنده عالم به مسیح — یکدم از مرحمت در کان آری

مرحبا غیر از نوست ساقی مسیح
جان عالم نوئی دمی باقی مسیح

ای جمال تو از نهایت بیش — بیش از توصیف و نهایت بیش
دوری تو من سکاتم است — شرح این کرد از این حکایت بیش
من اسیر فراق دل با تو — دل من از بیش و رابت بیش
زخم دل از علاج کردن فزد — مکنید بهر کار سراب بیش
عقل در شرح جانشان نکند — فهم خود از این دلالت بیش
منت از چنگ مردم ربانه — مؤنان کرد از این حجاب بیش
دیدم مرحومت در عالم — خوانده ام قصه از شتاب بیش

بیجمال تو عالم ای ساقی — خرخیالت همیده در دل خلق

مرحبا غیر از نوست ساقی مسیح
جان عالم نوئی دمی باقی مسیح

دل جهان سیر ای تعلق تا دانی — مقام محنت حسرت سرای تا دانی
اگر دمشق بدنیال الغریب بسی — ز مرو مهر و حرف بقیت نادانی
کنج حسن پیش گرفتی که بهر او ست — بطرز اش نگر کار او راست نادانی
بهیم چو خرس نازد به رو صفر دشمن — که جز فرشته دگر هم صفت نادانی
بقول او مرو از ره که قول شیطانست — حدیث او مکن که بد عادت نادانی
ره محبت و رسم وفا نمیدانی — طریق او مجو که جور و خیانت نادانی
درون مجمعه ای خوبان نیز دانند — که نیست کز اهل صفا ست نادانی

شه شهید بنی فاطمه امام بحق
ابو احمد موسی الرضا ست نادانی

چو گلشن تو ز انوار حق مزین شده — که مرده زنده شود از نسیم رشحه او
طواف کعبه کند هر سری که در راهش — ز انکه هم از طواف دگر است
کسی که دوست شمارد ز دشمنی چه عجب — بهر کجا که رود لطف دوست همراه او
به خاک در گه او از صفا همی ماند — جهات حضرت ما جو در رواق او
چه نسبت شه شاه چرخ را با او — کمینه بنده این آستان شه شاه او
خیال خرگه و فرش بهر گردد دوست — بال خم شده دار بهر خرگاه

ختم بخاکدرش سوده رو نمی‌تابم — گر این معامله بسیار سود می‌نیم

ازان بترس که دل آینهٔ جمال تست
پر از خیال و دیده جان روشن از خیال تست

قدم بمرده تواند نهاد بین جانکرم — ترول حمت فی بیت آسمان کرم

نسیم چشمش مرده میکند زنده — که چون مسیح ازو تازه است جانکرم

کرم نشانه اهل شریف او آمد — گدا صفی که بپاکش بود دکان کرم

کفش نگردد ارث جاویست در بخشش — کفی نگفتش او باشد و کفتان کرم

زوصف مهر و زاهر بهر صباح دمد — مضاف مشرق و مغرب کنند خوان کرم

بنیرو و سر مضمار گزارد از لطفش — بکار و سر و دشش از آسمان کرم

امید من هم ازان در همیشه حاصل — گدا امید نباشد کزین خاندان کرم

اگر خلقه کوبد است دست من گناه
همیشه حلقه چشم است و این درگاه

زکعبه دل گشته یاد ام اردو تو — بسان کعبه بگرفته سوز تو

دشمنه بر نفس او برای عطر و باغ — شمیم جان بر دامنه بعطر تو

شمان بحمد مشغول کنند ملکی را — توان مشی که دو عالم بود مشغول تو

ترا جو شمع چو حاجت بتاج نر باشد — کزاج نر آلمی بست باسر تو

توان چو خنه سمای لمه پرواری — که عرش سایه نشین است بر شهسوار تو

نمرو کرد و نبوم کعبه یاد ام آزاد — که کعبه دل و جانست ار بر بر

اگرچه کرسر تخت جم عالم گشت — چو مرد نفس ابکا کرد مرد همت است

تو نیی گر کو سرت از سر تخته خفت است
ز کوه سر تو بین از آسمان شرفت است

توان خلاصه کجی جان در از را — که شیر مرغ توانده شناسان شکار

دشمنان بطلان از توان آنند — که در طرافت تو پشته کعبه جا را

بر قاعده حشت عاشق صبح نکرد — که بر صبح چو کل بیدار و کر پا را

بخاکپای تو شاه اگر بر بر چهره — ز خاکپای تو یابند اچوا را

چه میکنند می کژ دم کرست تو شد — نسبت مستی کل میل دشمنان را

امید داری ابست با ام تو — کر تو جمع کنی این دل پر بشان را

تو از حمت حق نظر بر نوم کن
اگر خانه سیاهم سفید دم کن

شمار بخش کو کر بحر خاصیت — چو ان بحر بیکران کرش در نهایت

با سر نهی کرو بمعنی نفس زد — سزان کرمی شوی این حکایت

بر دشمن اقبال چار سالت نهایی — بنگر که با بشر نشر تاج حکایت

او ار سد که پایه دشمن کند بلند — کس انجا جا سایه نشین بر ابست

مهر کین مومن در سالت مهر شاه — در سنگ خارد مهر علی را بهرا

با شهسوار عرش بعراج سر حق — انکس کر سخان شده شاه دا است

خورشید در شرف جلوش کجاست — کو در نهایت شرف این در ابست

شیطان صفت کسی نبود و بجود تو
در طوق لعنت ابدی این جماعت

جان مخالفت گرو امید رحمت است
فردا بهار خود چو خزانی گرفتست

بشر حق دری نظر افکنده بهشت را
او را نشانی اینکه گرفتست

خورشید با وجود تو یکسی فرو نشست
هیچش نه جوهریست که محسن ازو نخست

شاها ملک ترا چو بگیتی کم از چنست
با لشکر تو روضه های شکافتست

ای بی شکسته گرز فلک شد چو خم ترا
کز امر تو سیاهی ظلمت حمایتست

مرکز نبود از فلکش چشم التفات
او را ز آسمان نه چو خیم شفاعتست

باشد که در حشر تو در سیمای ما
نور هدایت که چراغ هدایتست

واحسرتا که دیده خونبار باشدش
در ماتم حسین علی دل کباب شد

ای آسمان اگر در رحمت گشاده
ظلم تو بر حسین علی زاجتناب شد

فوق شریعت آل علی از پی چراست
چیزی نه از وجوب بر سحاب شد

گردون ز جا بیاد صدم داد ای دریغ
کز نخوت وجود و کون اجتناب شد

فرزند مصطفی که بدوران روزگار
کردون بکام او بفنا فتاب شد

خون حسین بخانه آن سگان شوم
بهر جنان که جنیه مشی کلاب شد

بالجمله با کسی که بر این دور و روزگار
غالی حشر و نشر و حساب و عقاب شد

آن سگ که در وقوف بر سیاه بخت
گر پیش او خضر به خدا در عداب شد

خجر کشید بر حسین علی زبه
تا آن سگ لعین کز خلق بجاب شد

از خون لب بسیط زمین لعل فام شد
خجلت ز لعل آبدار تو بر خاص و عام شد

آن شد که آفتاب سر تیره شد بلند
آنجا که اوج دولت او منتهی مقام شد

تا آنکه خضر نخل سر حسن چشید
بهره ز آن سر آن آفتاب شد

تهذا از آنکه چه محنت کشیده اند
این اوج بسیط نخلی و آن در سر آب شد

در خانه کاطفال از او دوچیز یافت
داد از ستمگران که ستم بیحساب شد

بر طایر فلک چه نهد دل کسی که او
سیمرغ را که آشیانه کوه قاف شد

گردون چو کرد و کان تهی جعبه پر ز تست
فرقش آن کز زکاب لبالب شد

با هر تنی که گرد کجی جان ز چشم
بر کش ز کج پرده که عالم خراب شد

بر کس که ظلم کرده جای عتاب نیست
ظالم کش که کشش ظالم ثواب شد

مردود آستان تو مردود کبریاست
هر کس که مست و اجب او اجتناب شد

بر فرق عرش پای نهد گر نه دولت
هر کس که خاک راه در قدم تو آب شد

شاها ز لشکر تو بهر سال
صبر حضا به شمشه امد خطاب شد

چندان بر نجیر سنان تو گرمی حرح
در خون نشسته ماکر چون آفتاب شد

ندکار بر زنگ ثنای تو عشرت است
در خطبه نام آل رسول الخطاب شد

الهی با اهل بیت تو تا بود زنده
او را کنایتی که ز ما را نجاب شد

یارب بعجز اگر کسی نام سپند
خوانم سیاه روی کار زجواب شد

مستم امید در ملطفت که غایت
خواه و گدای حضرت دار الجنان شد

طوفان آبه اگر طلبی بر میان محشر — طوفان خون گذار شهیدان کربلا

گفت عاشقان سرا در خون حزین کرد — امت الوداع شهیدان کربلا

در خون نشسته شه لبان تا چه غم بود — ای دیده گریه بار شهیدان کربلا

داغ حسرتا که در دل پر حوصله نهاد — از جان دلفگار شهیدان کربلا

از خود بعهده ام ستم گر خاص شم — این خسته بند و چار شهیدان کربلا

آخر شد ندای حضرت انا کل من علیها — آرام با عیال شهیدان کربلا

امروز کار شکوه و ناچه سکنی — بگذر ز دیدگار شهیدان کربلا

تا دست لطف حق چه نهد مرهم نشان — از زخم اشکبار شهیدان کربلا

استاده است ساقی کوثر بی مطهرت — بر کف ز اشکبار شهیدان کربلا

یارب بحق شاه رسل مصطفی کرم — بر قبر ش افتخار شهیدان کربلا

یارب بحق کنج کرم مرتضی علی — آن ارث داغدار شهیدان کربلا

یارب بحق کوثر یاکیزه حسن — آن ارث شرمسار شهیدان کربلا

یارب بحق عصمت زین العباد کرمت — در سر بدار کار شهیدان کربلا

یارب بحق باقر جابر مکان علم — آن گرمت مزار شهیدان کربلا

یارب بحق جعفر صادق امام دین — آن کنج باوقار شهیدان کربلا

یارب بحق موسی کاظم مجاب لطف — آن اردو سزار شهیدان کربلا

یارب بحق سنده خیر آن کریم ذات — شمع مزار شهیدان کربلا

یارب بحق جود نفی مظهر کرم — آن نخل میوه دار شهیدان کربلا

تا چند حیف دست و دل این و آن کنی — ای دل سخن ز دست و دل تهر کن

دل شاد و سینه دم مرهم شکر کشته دل — آباد بسار گنه پر خطر کن

در ظلمتم پناهی از پرده رخ بهای — آیات اشروه کشه حجاب کن

شیر حق و کار و بر خاست حضت — این شیر فکن کاوش و این جان شکن

دست شفا کتاب مرد کرامت — ای شهسوار معرکه یاور کاب کن

خاک ستم انجم دلدل چه سرمه ساز — از چشم سلم او به فرا سیاب کن

لیکن ز فلک کز ال او دست — چشم کشا و دست و دین تیغ بکن

شیر فلک کر حمله جگر کشه تر کن — پر اوش عجب بخار کباب کن

آبه از حسین چشم خورشید تابناک — خاکش بچشم انفس و خرش کرب کن

کز ان مه و سینه زد کی حضرت — مریخ خم کجن خود ش کن حضاب کن

کسوی خبر ده ابر دو در پرش فکن — کز اب پاس کردن چکاب و اب کن

بر فلک قلم کشش بن خط حظ — بر شری قدری این خون قلم کن

داغ جاله سینه کرهن و این فراست — صد پاره چون کتان بر ماتاب کن

کرنی همی باکره اتش اهجت — آتش چو مرکشه زنبهی اب کن

چشم مو الکبیر تراز ابر کرباست — کریش پیل کرم نوح سحاب کن

آبی کدور شد حسین از سش بود — سرا سرش ز اهو ظرا جاب کن

خاکی کو خورد خون حسین از سپهر دلی — زان خون کرم چو حسن مسیح حضاب کن

دیو سفید صبح کزین جا چون صبح کرد — دو کاسه سرش چو سحش سراب کن

افروغ خوری یاران کجا مثل صفاهاست
ساقیا دور کوزان کاین کهنه خرابات
مشتاق عشرت یاران خوردی ریشاست
فرصت شمر دمی را کاین کهنه خرابات
شد مزرع فنا جمله یکسر دو خرمن
لاجرم خرمن و خوشه بر باد فناست

تا بود این خیمه را خیمه طرب خالی مباد
زانکه در ظلش جزا هی عالمی آرامگاه

چو نهالیست این چنبر ستون
گر نبیند سر سایه بر کرد او
این ستون کلبنیست کز خاک
شاخ و برگش راست خیمه بر چاک
نیست توبت این دو رنگاری
کو درخت راست پنداری
کلک نقاش با هزار جمال
بر ستون نیست بر دوان جاک
این ستونست یا شه مهر
راست استاده بر زمین سپهر
خرم آنکس که چون ستون سرکار
نیست با شه میان دو جه شاه
مرد اگر طوق عزتش باید
چون ستون پای در خدمتش آید
سر زخدمت متاب در دو جهان
کز ستون معالست چنین
سر که از استادگی چو ستون
زنهار از محنت خمیر کردن
رو آنست کز ثبات قدم
چون ستون سر بخدمت بنهادستم
عاشقان خرمنی از او بن کنند
دست خود بر سر ستون کنند
مرد آنست کز چنین درگاه
چون ستون راست جای بردارد

چو فلک ستون کز راستی علمی
همه جا سر بلند و محترمی
تا بود خانه جهان آباد
زان صاحبران ستونش باد
خانه از خیمه یاد خاکی نیست
چون ستون راست با کی نیست

در جهان یاد این ستون یادم
کو جهانی بیاد بود قایم

یار بهای این خیمه تا کجاست
بار بزرگ از چرخ کرد راست
درخت زرکش چشم آرزوست
ماه در او چشم خلق حیران اوست
کز این خیمه پرین کار خست
اطلس چرخ نطف دامانست
مشتری دوست شد بخیمه لعل
زان طنابش چو شه نشانه جانست
خیمه شش دانگ کردن اعداست
میخ او میخ چشم اعیانست
بار هزاران طناب زر پیشش
خیمه آفتاب لرزانست
خلک اطلس است سایه او
بر سه آفتاب نابیناست
آفتابیست شاه اسمعیل
کز سپهر شرف ز اطلسیست
زر کرسی نشین بارگهش
کرسی عرش زیر پوشانست
خیمه اش کز قدست بنشاند
کرگسش چرخ کاسل زانست
آفتاب سپهر جان بخشست
روشنست این ز خور جهانست
خیمه پیروزی مزن بر سایه
کز ورای سایه اینجا نست
کز هزارش زبان بود اعلی
وصف او صد هزار چندانست

خونی حضرش چون نیزد کز کشتگان صباح
تا قیامت صبح مهر از شفق نیاید بر دمید

هر که خون دشمنانش میخورد شمشیر تیغ
در میان دوستان جای که باشد سر جدا

تا نموده وضع سیر ما کله خیل خطا
روزگاری شه که گوید تیغ او در دشمنی

برگ گل نازکی باشد تیغ او در دلدهی
هندوانه گر بود خندان و خرما گر بود

اگر بمانی تیغ او آماده تا محشر بقتل
بس که با هر تن زبان تیغ او در کشتن است

ز همی ساغر غیر از دستان رنگ
همیشه چون حاصل پیشکاری با

زنگار ایکه است فیض جاه بخشی
ز ساغر تو که قطره با به افتاد

پیاپی باده گر کاهد زیادت است
جباب وار چرا کس که در پی با

کسی کز کس مست تو دیده ایاقی
بجای چشم چو ساغر هزاران گشاد

بهنگام دل از اندیشه جانی خضب
پیاپی کو دل از اندیشه غم کسی آزاد

مدام ساغر مهش پر پر و باد
بدست ساقی نرم نرم باد جام مراد

مست ار دهد شربت برگ نشاده آب
دولت بین کز شربت او دست داده داد

ساقی پیاپی گر ز شربت نشمرد
عاشق بجای چشم دهد از اشک باد

از برگ آن گر شربتی بر باد دهد
خون در دهان باد صراحی فتاد باد

هستم گر چه شربت بگیرد بگیرد
مستی که مرطرف دوشش صد فتاد باد

گه از جام باده گه از ساقی شربتی
گه جیب جان زنده دلان غم دهاد باد

در ازل چه خفته بستی چو دل آشنا نبود
بر ما ستم چه رفت که بر ما جفا نبود

ای خونبهای کشتگان چشم غلمان توام
کاندر کنار گشتن چشم غلمان توام

عاشق خوانده کس چو تو قاتل نپنداد
خود استخوان نمرده و عاشق خونبهای گرگ

در کشتن منت چه شتابی بیا بنظر
غمزه تو نیز میشتابد و دل میشتابد

در ماتم حال اگر دو دیده تر کنم
خانه بگریم در کنار گل گل نرویده

بگریم ار عشرت ز دل او چو جای گریه نیست
بگذار تا ماتم بگیرد هر که او را می گریست

از خال و خط شش خانه بگذر می چو خواهی خانه باز
چشم بر کردون مدر کاین شش بدر دارد بسی

گر چه عاشق بی دل از درد محبت جان دهد
همچنان نارفته مستی نیز مایل می خورد

مردم چشم و دیگ بر نهاد هر جا نشد
بی دوستی خواهد زدن آن اصل با آن جا نشد

در هیچ جا نیافت دلم جز در تو قرار
هر جا که رفت باز بکوی تو آمد

از آنکه جز طاعت نیست مهر
گر ترک طاعت کند قطع نظر

باز آنکه از گر نظر ترک ساخته
در پای خم شکسته ام من سر و زر

یاد باد آن گل که چیدم گفت
گر گل دیگر بچیند بر دست

نیست گفته منم خاموش است
بگذه کار سپهر الطاف است

چیست خرج از این سفر نامه جاست
خانه از توشه سفر نامه پاست

راستی از نقش زنگاری
قلم فرد نشیند اری

Bibliotheca Alexandrina

۷۲۸۲۶

معشوقه ایست ناکس و عالمی بن جهان
مرد او بود که در دل او جا نمیکند

زحمت کشی اگر کس نکشاید در بها
این در زرد دست کسی وا نمیکند

گر امروز صبر جوید با جان رسید به
ور چیرخ صفحه مردم وفا نمیکند

آن کنج بست در سر شیخ شکنج پیاده کو
وان بحر علم و نکته سخن آشنا کو

سرمایه وجود کسی را بهست نیست
خمر و شباب او و دگر هر چه هست نیست

شبنم ایم و سنگ دل اهل کمین ما
واحسرتا که چاره بغیر از شکست نیست

در عالم خراب نشستن هوس کمین
کز بهر این خرابه کسی را بدست نیست

شب نی کنار و چرخ چو خرگاه می زند
یعنی نوای دلکش و زیبا بهست نیست

آسوده و از غم فلک دینانه جا بجاست
جام مراد و کف همه عالم بدست نیست

گر آن نبود بهر چه دو سیماب وار ماند
کاجا بخیر هر چه نه در خور بهست نیست

گر هر حبات دل ز درک آمدی
کی این جهان جای فضول الرجال آمدی

جان جهانیان ز جهان شد بسیع فراز
کنج فنا بنا کهنان شد ربیع فراز

آن روشنی مبر که دو روزی چراغ شمع
زو همچو برق جان شد در بیع فراز

در جهان تیرگی غم جنس اسیر
شمع مراد از میان شد در بیع فراز

جیبی ای مکن که رود در آتش روان
در زیر گل چو آب دان شد در بیع فراز

بر دار فشان ثبات و جا بر دامن
وآخر چو سیر دان شد در بیع فراز

گلهای گرد باست نه در خور دو این
عقوا نکال طلعت جانان فزین کشن

با خود چه چیز حسرت بیکسر نیست
رحمی بحای دختم عمل بر همین کشن

روحش بسینه اکرم خویش شاد کن
غمها از و بدور و امنش زیاد کن

ای مسکنی که بسکنه ی مرغزار من
زنهار یاد کن ز من و روزه کار من

شکفته بود یک گل از خنده تو گل
نگر بگیتی یادگار من

من شکسار خاطر جهان زود رام من
واحسرتا که کیست کسی غمگسار من

خاری بر امد از گل من بر آورد
گلهای حسرت از همه اکنار من

دارم امید آنکه بگیرند دوستان
بنا امیدی دل امیدوار من

من در شکار گوره جهانم شکسته دل
غافل مگر که میکند اخر شکار من

با آنکه صد کنار پر از سیم کرد ام
گردون نهاد فردی از آن در کنار من

زان خاک خونین کز دام از دیده تر
تا بر دل کسی نشیند غبار من

در کار روزگار فشند ای حکیم دل
کز چشم اعتبار گشای بکار من

یاد بود از و پدرانم عبد الله
یاد بد از همش اگر کم فزین یار من

از لطف خویش نظری کن الکرم
بر حمت تو ختم شود کار و بار من

الهی غیر ز دم مکنو یاد کار هست
این کفته یاد کبر تو حم یاد کار من

آمد ز دین کردون این کروی کسی نشاد
داد و کر پیداد و کر دلی ازاد نیست

ای جگر گوشه که پاکیزه‌تری گاه‌ندی
چشم من بودی و از چشم بران خاک‌ندی

بود پروانه مذبذب هوس صبح نشست
عالم خاکی نشینی بر اطاک‌ندی

دولت از بحر نمرغم ابا هم گرفت
بمشافاخانه غیب از پی نم‌ناک‌ندی

ساحت گوی قناعت گو کشیر است
فضل بودی و در این سوگ‌ابی اک‌ندی

بسته‌ویه‌ی پی نذری چو غزالان سیاط
چسد گردت اجل و نیسه فراک‌ندی

پای تنها ده بروان کبک خرم از خانه چو
سوی فاخته عجیب چاکیزه چالاک‌ندی

زهیار دل من بودی و شکسته بمضور
بر کنار اج غزان چون صف حاک‌ندی

دامن افشاندی از این خاک غم آلوده دگر
آستین در تر از اشک غم پاک‌ندی

لاف عرفان زغم پیش رای جان
گر زه بر سر کنج عزا ک‌ندی

من پیشانه طلسم کار ترای جو پرا ک
پیشتر بر این پروانه نور اک‌ندی

مردم از رحم فراغت کر تو ای تحلی دان
بیچ بر از برای پیر چکر چاک‌ندی

چیر کن ابی از زخم خطی واضح شد
کر نه شاهو از این واقعه غماک‌ندی

آه این چه شعله بود کر چرخ بلند کرد
دامنی بی‌چه در دو کر جان دردمند کرد

یارا اجل کشد مضور بر قدم به خاک
آزرده صد هزار دل مستمند کرد

کنجی کر از پیا نه پسند و بغرق عرش
از اج شد کر رفت و دلشهی پسند کرد

پروانه وار بر سر آن شمع عالمی
بر چهره جان سوخته خود پسند کرد

آخر کر کرد باد اجل آن چراغ دور
در شمع آن جمال کر دفع کر مذکرد

آن آفتاب رافتش سرد کرم شد
لب هم بست آنبه صبح کاه کو

کیستی نگشت و نداد هم جمال آن
در چشم مجال آه بود تاب آه کو

دعوی دوستی و این لاف دوستی کی
در شمع مهر دعوی ای اشتباه کو

هر کز نه کجی از این ارزان بافت
کر سیر هم نظری چشم بافت

آن هم رخ ارزون کر بر خم باک رفت
ایچنان بود هر از زیر خاک رفت

آن کو هر لطیف در این خاکدان غم
با چشم پاک آمد و با چشم پاک رفت

چون چشم الوزرکی جان زداغ او
از بس کر بخت خون بکر در مغاک رفت

آواز جان کر در چشش بر کی کرست
روزی کر فت از نشش سینه چاک رفت

کیف کر شد حصا بر این باغ بی‌کل
آخر بیاد خانه چون بر کنا کر

در سوز آود نار یادان در این فرا
دامن بکر شنیم از اشک خونفشان

آمد نیکن کر کام کر شیرین شود زدم
کابه بنا تلخی زد با کر رفت

دارد همیشه کاسه زهر مرگ عسل بدست
وین چاشنی ز هر رساند بهر کسان

کی یاد دوست از دل ناشاد میرود
از دیده کر بر فتنه کی از یاد میرود

تا او بر فت هم آسمان جان ما
بهدوست جان ما هم بر باد میرود

او شد بخواب و شه بآرزو دوست چهر
کار این زمان زناله و فریاد میرود

کو سر از چشمه جان زده بر خاک
در ظلم بر کی بین کر چه بیداد میرود

گر نیم کسی بشب سلمان رسد چه سود
گر نخت و تاج سر نهد آخر به خاکدشت

کو خواجه جهان خرد اسلام همه ی
گر لطف او دلی نه کس نخم مه کشت

مرغ دلش ز کاوش عالم بتنگ بود
جان در شب کرد و جانزا به جانب شت

چون طایر شب رو مرغ روح او
تاریخ رحلتش طلب از طایر شب

دایم بحق دل ظفر اسلام شاد باد
عمر معین دین محمد زیاد باد

مست ایزد آنکه نور دارد فلک دیگر دارد
دیده او دیده عین عبده ابصر دارد

مردم چشم ز مژگان در او پیچند
می نماید از نشاط اگر نوشد یکدگر دارد

تا برابر بر فلک قبه نیل اندر باز
حلقه زین لوز اگر کند ابصر دارد

چون قضا می بت آهن دل خود عهد را
پاره زر کرد در دستش پی زیور دارد

از شش خلش روان افتاد و چرخ سر نگون
وز پی مفتح خوشش بر پشت پر دارد

مرد ما را خواست پرد و پیشه می نگذارد
چون کبوتر مرغ خانگ خود دار شهپر دارد

ساغر آمد گشتی می ز دل غم بار کند
نی مدار از شوق زاد لب ساغر دارد

شیشه ز دست بگذارد آینه اسکندری
می نماید از نور دگر آیین اسکندر دارد

نو مسلمانیش خوانی مه نو گر نشمی
خلعت ماهی مسلمانی بر دوبر دارد

شاه طاب آن سپهر بی کجا لطف او
اگر آب ایمن خود گر دد بر گوهر دارد

آن نه آخر گر بر شیر بن زوی شیر
می نماید بر حسن اقبال بن زر دارد

منگری دون نشان نخل او استاد گرد
بیخش بنیاد بر پای نخل شهر دارد

تا بر نشست عرصه سیمرغ را گرانک بر شی
شه شق از کرم بر هر آنش در خور بال

کار کار ا این خیال شبو نیست کر کرد او
بر گذر در دم فرو کوبات این تنا خر بال

بخرد بوی کبیر شد ا ز در خور بال
گم گشته بر کمال ز مشک صور بال

طاق کردی ترا می داده است از آسمان
زان همی آید پیام اسمان دیگر بال

نیست پی دستان قرار از ان گذر
لی و عا بی کند در هر کس گر پند در بال

گر نخن افتاده مفی خاست خاکنده ام
دور نبود گر نشیمن پیدا شود در خور بال

کار کار از نو کرد ا م بیده می دوست
زانکه بسکرد نه تا بان از فیض خود بال

تا بود خورشید شمع مجلس روشن روان
تا نهد زین فرح طاق این منظر بال

دولت تو خواه بود در زاد و ان ظل
کس ز نانت نا بخشایان سر پر در بال

سلطان روم جمله جو بخت بنگ کرد
زه آفتاب تیغ و زمین لاله رنگ کرد

رمح ستاره شکر بگیه تو سن چرخ
زیر قبا سفنه جو چرم پلنگ کرد

خورشید زین خویش نمود و طلعه بال
نمی گذرد و نیم دگر زیر سنگ کرد

دست زمانه از خم گردون گرفت جام
وز اختر سفنه برج رنگ کرد

صبح از سفنه روم علم فتح بر فراشت
تا آفتاب کشور اسلام رنگ کرد

جمشید قبه سیم زنا کرد شرف
از نخت تاج و قبه و قصه رنگ کرد

آن از رنا نگاه کرد و زهم ال سزم
جام شراب کاسه چشم نهنگ کرد

جگی چنین کز هستم آزاد خار خورد — با قطره جوشاخ کلی شرح دشمنی کرد
ای کاسمان بصیقل رویین ازار دل — آیینه را دو نوبتی کرد و زنگ کرد
هموار اگر کشاد زمین فراخنای — شاید که کلک تو نتواند درنگ کرد
خصمم ز اگر دست کرون زمانه یافت — از دست خود بگردن او پالهنگ کرد

ز زلف و لعل تو چون چشم و خط نیست — چنین سیاه و چنین تلخ و تنگ کرد

غلطم ز مردمی به ثنای تو گر چه خاست — چندانکه پای کاسه ازو تنگ کرد
خواهم کزو ادیم اهم لیک چون کنم — چون تار و پود جمله ز شرم تنگ کرد

زانی دوست تا لب شیرین شکایت است

تا شهسوار چرخ فضا ران شعاع مهر — خواهد بگردون زرین شهر آنگ کرد

فرود و زگار بادزمانی درنگ تو
چندانکه روزگار نتواند درنگ کرد

گهی نوای چکاوا نه سیاه دل مگرا — کز او اخش ناله دم سرد واپس نگرا
ز بهر نان عمود اهیکه بصد شش نگیرم — ازان فرون نبرد زاد راه طبلسانی
به خونه دل خورد عجلان مجای باده گلگون — بدان آتش اندازد ز سر اندوه چگرا

گهی ای باد فرخ بال گرد ره چو پر گل — کز افشین نشیم بفشانده شد آجرا
چو طفلی کز بتی بفتد بگیرد زار گلگ تو — بتاب الوده صحبم کرش بصرا
ولیکش بوده دل اندر گه و در گزار و — زیرو کاسه شد ناله چراغی سحرا
اگر فی مرواز سر سیاه رکی پیشه — زمانه رست نادانی پیاهی خواهد

گر بار خصاب کشش ما بفشرده بدون — قرار در پیکر خوار سپاهان نشیند

دل کوه از هیبت قهر تو شست ایمن از آن — به جای خون بدون می ازد گوهر
ای ای مبدد تابان زان خوشه فی — کز افشین برد بلعل سیر انه جرا

چنان کسی بدو بدون نامه بسی — زیبد چنین خطر که گذشت بر

خود بر بنان گوزن نامه کرده لاجرم — زهر مجلس بفرخی نامه بست
برنگ کردن نامه خواجه جانشان دانست — سفر لاباسه دسی خاور بگیرد

گر بر کسی بر آسمان نامه نگاشت — بر دیدگان نامه نگاشت و در نگرا

زیبد چنین خطر که گذشت بر

ز بهر جان خوار و چون دانگ نامه نوشت — کز افشین گذشت بدون نامه بست

چراغ دولت بادا فروغ عارضش دایم
کزین هنر نبود بخش اهل مطرا لم

جز از تو هیچ دلم در جهان نظر نکند
که غیر را پرستیدم گناهی

گذشت عمر بامید وصل و بیم هجر
کو عمر باز نیاید که نو بیارائی

[illegible]

خوشا کسی که بجز بت بهیچ کار نکرد
در ین عالم خیبم روی کس نشناخت

جوانی صبح و امید وصال یار دراز
کوتاهی از آه من روزگار تو ای

بجان دوست که دشمن شمار جانم
بخون مردم الوده دل نیالائی

اگرچه پیل در کشته هجر بسیارم
بپایمال ستم چون پیای برجائی

[illegible]

کنون که بخت جوانست و عمر و دولت کرا
بیندیم چو بخوبی عاشقان شیدائی

دلا ز پای ننشستی چو پیش کار آمد
چرا بصدر جهان حال و پیش تنها

بهمه بر آید مسعود شریف عالی قدر
که هست دانش سرمایش جهان دانا

بکوش و کشد از اعظم او نیا نفسی
جز کو شوار در دشمن ربا هیچ

ایا بلند جنابی که سجود درگه
سپهر قدر تو بسیار د و سپا هیچ

[illegible]

همیشه نام کرم افروزه زاهدا
جانکه طی نشود نام حاتم طا هیچ

زبخشش تو بنا شد غرض اگر مردم
کف عطای تو بگذشت بیم فردا هیچ

[illegible]

نهنهای ز کردون بزیر دستی کس
که چرخ بر کس دولت دوست بالا هیچ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

امیدوار بود آدمی و عاقبت
کزین دو حرف نبود زبر بخت هیچ

ای حسیرت لصفحات تو نهد پایان
انگشت حیرت زبان اندر دهان

جان میده بر نشان کز تو در دل نشانند
تان دل نشین بر و سخن دل نشان کنند

ماند ز ایام و ذات تو جاوید در جهان
تا هست شان او جه بود در جهان شان

خود را چنان مزه نه که پیش آفتاب
خواست ها خود ز نام تو شان

ما در گمان که کیم کمر بر میان جست
تو یقین تو بود پس از گمان ها

مر از ه ز صنع تو خود بشه عالمست
صنع ز اجه حاجب شرح و بیان ها

دارد امید های دستان سرای تو
گر باد و دستان زند دستان ها

ای شکر نام کرده شکرت طوطیان کند
شکرست لطف صد چو تو طوطی کجا کند

قلب روی ما نه زود در آتش امتحان نوا کنی
هر سیه روی نباشد صاحل گردد

پیش تبت سر ز بس ادب بر آستان نهاد
شد زمین تا آسمان شد بنده از طوبا

آنکه زد بیدمار دردی آشنا کرد را
سرد چشم ما یک ساخت شوخی پاک را

کرد آدم نوری جلوه کار پاک ها
با کل آدم چه بست تو در جان پاک را

آه از این نقاش نو کز بهر نقش پای او
ننگ از دل می برد آینه ادراک را

تا به از صورت ستیزی با زبان آورد را
وه چه از حسرت به بندد حضرت اعلا کرد را

گر گذرد آن شوخ طفل خوش بر سر خونان
زیر حسرت میده و خونش بیش ریگ را

ای کی میکوی خرام شد خوبان دل ببر
این خنجر بیدن کرد او تیغ چالاک را

گر کمر دی خون ای چشم خوبان را حلال
تیغ خونریزی نداد وی قدره پاک را

ای بخاطر صد غبار از زنگ تو آئینه را
کرده چاک از هست تو ده منصور سر را

باتی چون بر تک خود پیشه تو نیکی کرد
زان بیوت تا قیامت فرد پوشد خرد پشمینه را

از زبان آفرینش بهر نعت ذات
گنج عیبی جز هم بهری بود گنجینه را

گر بهری روی نشان کی گر آینه کرد
پرده زنگاری از رخ برگ آینه را

دیده روح الامین از شرح حسنت تجزیا
موی شان آن چشمکی و دیده آن سینه چاک را

شد شب قدری غایب از نظر تا مطلع حسن
غایت قدر است تا آنچه نشان داد

الحق من ای نشان اقلیم عالمت و دیدم تجزیا
تا قیامت عاشم خواهد بود و تجزیا را

با جمالت از زوال ای همی باد و نظیر
روی جانبک نظر ایجاد عاشق پرور را

گر جان میسح نفخه در روح اعلا کرد
یک ذره خاکیم ز تمین جسته سان خاکم را

الهی کیست ذات او که گردم ما فدای راست
توان بر سینه از درگاه او کرد صفا جای را

تا دیده ام بخواب شبی نور آب را — چشمم ز گریه خواب ندیدست خواب را
تا ماه نخجت که نهد وجود است در جهان — کج از وجود اوست جهان خراب را
هر گل که رفت خاک در او هشت یاست — آری بشست خاک درست آن جناب را
تا ماه نو به مشکل کاسبت برآورد — طلعت گرفته است رخ آفتاب را
ما را اگر مجال خطا نیست وای نیست — چندان مجال ده که ببوسد رکاب را

الهی طشت دل ما روحانیان گشا
تا سر دو ساخت خاک ره تو ز آب را

تا دو دشمنه کم نشود سوز و داغ ما — هر گز نمیرد عشق نبرد چراغ ما
مست و خراب ما بجمال نمیرد ش — خلوت نشین نخواب بیند دماغ ما
پرورده هوای گلستان ان کلیم — تا آب نیسم خلد نیارد دماغ ما
باغ کجست سرو ری ما رعنا دست او — دامان گل بر جهد ز بیان باغ ما
چون گل شکفته ایم و دل ما ز ده پر گره — هر چند خار غم دهد از باغ داغ ما

الهی جوالا و داغ غم او بسان کن
تا دمی بر خاک ره تو بسنگ و داغ ما

ز قبول و کران طبع دلیست مرا — ورز دو گیتی عین نوالست مرا
خیره چشمست خوبرویان جهان و نظر — چشم هر دو کف دیده صفتست مرا

گر بر کنار من دو ان حصه بخشد آب چشم
سر در روانی بجا تو کرد کنار ایمرا

نان ای دیت بخشم فخر آورد جانب من — در ویش سلطان مشرع فخر و فخار آمرا
مرغ عشق مشک فخم او ز زبان کل گرفتم — کلک چون بیست حسن فته دو به خاکسار آمرا

الهی چراغ جان من بادر گرد و شمع
آنجا شمع اگر بعد از حال سوی مزار آید مرا

الا ای ساقی گلرخ که دارد شمع مجلسها — ز غیرت عاشقان گلشنی خیر بسوختی
از انان دوست در دلها خیال دوست دارد — گدوستان از دل نخجت بخیت دور نها
فغان ای کعبه جانها که در راه تمنایت — جرس را صفت شیرا گلیم بیت لیلا
در این وادی کمین جای بیابان آرزویان — گدر خون شیدان خرده خواهی دید
ز اشک گرم بجگرم مپرس چون شمع — وز ان گداخ جان افگن گذاران جا
بجز پیمان زاهد کو سازد مشکل ما حل — تو دانی حال خود مشکل چه دانی حال ما

الهی دنیا و عقبا گران جانی گل ما
فتح کش گر سنگ راحی رفع الدنیا و ما

دل اگر گه دشمنو عاشق جانب ترا — بقتان آید اگر کشته و ار ترا
سر دنازی تو در گشت نخشور گری — مکنی نازگر قربان شوم ناز ترا
آه از این درد گر چشم جهان گرد — سیر و بیابانه ان زگس غمار ترا
سرو ر از زه بامام ز رنگ تو قه — در صبا وصف گه سر و سر ز ار ترا
تا تو ای سوی گلین شده چندم دل — دم بدم گه گسی تو بهر و ار ترا

خاک پای خوبان خواهم بسی گرفتن
نیل مراد در بر خاک گشتن مرا

تخل مقصودی ندارد شاخ و برگ آرزو
بر امید بهمن و اکنون بهی مرا

اشک چون سیم و رخ چون زر شد از بیتابی
ای که گر کرد نظر بت پسیم و زر مرا

مهر عالم تواند بست بر گشود
بسته از خون جگر بند کمر مرا

ماکسیم غلام تو زر روی خلاص
زانکه باشی بیش از مهر چاکر مرا

شکر دارم جوابی چه کند خواجگی
گر بسوزد گر بسازد بنده بود در خور مرا

چند باشد چو مسیحا سر افلاک مرا
خاک ره باش کزین بر ندهد باد مرا

شاه و جان گشت صبوحت جان نوش باد
گر تو آسیب نبود جرم و دلی پاک مرا

حسن او دید و دل از دست بشد بیدل کیست
گر نباشد خبر از عالم ادراک مرا

شهره از بهر جواب و سخن آرا کردست
کس خلق نمی رود بخشوده تاک مرا

ز آتش حسن و جوانی که زداری ای شمع
گر بسوزد همه عالم نبود باک مرا

زهر چشمش کرای حسنه دل ان مطلب
زهر خوشتر کرا کشته حرث زیرک مرا

اشک املی گر است روای گشتی فرمای
کو در این گوهر گمبر به جان شاه که مرا

گر بخواهد سنجر خال آی جوشن شاه خیلان را
در سپاه آرد هزیمت صد هزیمت دیو را

لاف خوبی کرد گل را پیش بینایی گذاشت
بفت صنعت آتش غیرت نه نگذارد مرا

سینه ام چون مجمر است گر داغ غم را نگذارد
مجمر گل صد بهار گردم سینه ای نگذارد مرا

درد اگر هست چاره بگذارم
غیر از تو چاره ساز دیگر کی مرا

یاری جو دل شکسته ز کس چه یابم
ای مستمند دل گر ایشان کی مرا

آن پیر محلبی که ز اشیع چه کرد
پروانه داده است بهوا کی مرا

پروانه گر شد لطفت جواب
جنت اگر کنی بستان کی مرا

آتش فلکی که جان شمع جان سوز دهد مرا
بر زبان گر ز ام او آرم زبان سوز دهد مرا

آن لب جان نمیسوزد و داغ جان غم
این گریه پیشم همه شب تا بدان سوز دهد مرا

عجب دارم که داد صد داغ پنهان بر دلست
امشب اگر صد داغ دیگر بر آن سوز دهد مرا

گریم ار دعوی نمود استوان بر دیده ام
بس که لخت لخت استوان مژگان سوز دهد مرا

آتش غیرت چو میل سرمه گلدان شاخ گل
دیگر از اندیشه گفتار و دربان سوز دهد مرا

مهر بنیادی بباد آرم و سوزم گر آن
آتشی کافروخت اول این زبان سوز دهد مرا

الهی از داغ غم چون شمع جانت بر فروزان
آتش غم هر دو جان از توان سوز دهد مرا

تیر بشد از تو بیاتی طبع شوخ گیر
خشت خم بر دارد و شکن بشکند بر سرا

گریه ما دشمنان خوش دل ار خون شانه
عادت کاری بگردان و بیا خونخوار شانه

آتش پنهان ما شعله آن شمع نیست
کشته شد هر کس که خورد از دو جمع شعر ما

ما بدست خود خراب تخم کردی مش را
گنبد فرستی ملک کوی ات است او دنیا

این قیامت گاه عشق او ستان میکند
عرصه محشر بیار و تاب بستان جرا

کیست جوانی که نزد پیر مغان می‌نرود
باشد که کسب کند کحل دولت ببرد

ای ز سر جان گذر از بهر دست
رکنی برآور و چون آمد دست

سر نشاید کم کن ز عهد الست
پیوند دوست بهر بار توی

صد ره اگر بسجده پیش نهم سر
کی سر بنده با خدم شه توی

شد جام چهل سال بهوای تو شکسته ام
پیمانه بود با تو شکست سبوی

آخوان از نکبت حرص و حوی کرد
چون شیشه است بر نجف تو کوی

بوی محبت از دل ما می‌دهد بهنگ
ای گل نگاه دار دل ما بوی ما

آتش نمی‌گزید و آهنی جان چرا
چون شمع اگر نه مرهم دردم دوا کند

حسرت ز دل خلش ز لب سوز ز جان چرا
یا رب چه بخشش تا کی از جان جان چرا

زان ساقی مست اگر چو نیشه خوش شوم
بی‌لعل میگونش عمر کی دهان چرا

دل مجمر است هر مژه‌ام خون شده ز آتش
مشکل کزین سودای دل غمزه بنان چرا

بر کز هوای گلرخان چون لاله سوزد دل
جز داغ حسرت کی کند گلگشت بستان چرا

خرم از آنکه روان افتد شبهای تو
صبح کز آغوش شب روی روان چرا

ای ماه گل خان چشم چو نرگس چاک شده
روزی کزین بگلشن روم گل را چه آن چرا

از گرد نام گرد خان دل ریش ما
هر بلایی که بود از دل خویش ما

شربت وصل تو پیش چو ز ذاتی نبود
لذت وعش بس از تلخی نیش ما

بودم من ای خورشید رخ خود خاک راهی
برداشتی از خاک کرد با این خواری ما

چون خاک کوی تو نیم خود نیکی از خاکی
گر خشم اگر رانی هر الطلعت بازاری ما

ساقی بزم عیش تو من چون هم بزم
گر ساغر لطف و کرم هر سه بیاری ما

چون بنده گر خواهی خوری خاکم بر چون
بوی محبت بنده با گر خوار گیری ما

محرم منای خورشید رخ ابهی صفت در کوی
زان در حجاب عاشقان کز نشناسی ما

بر کو خلش ساخت از غم صد دل پیدا
دود دل ما ببرد گر د آب جوی پیدا

عالم فانی شمرده دور از آن ساقی جوی
بلکه فنی او کس نیابد دولت جاوید ما

گر شنا این ساغرش پر دور باشد دمبدم
در نظر هر گز نیاید ساغر خورشید ما

من ساغر بنده ام گر خواهی شکن
در ساغر سنی ام در خاک منه ما

کو مرا سید دل آسمان نمی‌آید بدست
چاره جز صبر است و تحمل ای دریغا ما

بسمل حکایت شیرین کارکن ما
چراغ دیده پروانه دل زار ما

نخ نو خورده کز نده دیده عیب
جم کم نخجیر صیدی است روی ما

کسی کز روی تو پیند مسیح را چه کند
کور شیدند تو رنگست حد سیحا

زاهد و خود رکشکیده تو روی خود نما
گر تا نگیب روی جان نا نگیدا

که بسر و گلستان کجا که مرکس
که دیده است خرام تو سرو خرما

بخاک پای تو کین خوشه چین خرمن تو
بجم چو بشمار د بخشم ابرا

او گر صید دل ما کرد چه جای تعجب است
گر بگردش نرسد چشمی چو غزالی را

عاقبت در طلب گیسوی جانان ای دل
غرقه خواهی شد اگر گشت نه خاکی را

گر ز دیدار تو یابد دل ما کام چه سود
تو چو دل از کف ما برده رضای ما را

نظر لطف تو گر بر دل ما نیست چه غم
قصد آن کرد که هرگز نکند یاد ترا

تا کمند تو ز گردن نکند حلقه زلف
کی بود یارب از آن حلقه رهایی ما را

جز بدان در که بود قبله حاجات چه سود
روی اگر سوی دگر سجده نمایی ما را

نیم وصل تو اگر بر سر ما سایه فکند
سعادت همه بر دو جهان پایی ما را

دل بیگانه و دولت بدن چون یار یکی است
گریه زاری بسی باید تا وی ما را

از این سرا چه غم ار شادی شود ما را
مگر دری بگشاید از آن سرای ما را

آه اگر دست دل این سیه نشیند ما را
مر بلای که بود از دل خویشت ما را

من که پیکانه ز خویشم نه غم خویشت نیز
چه غم از تخت پیکانه و بیگانه ما را

نوش وصل تو من هرگز نوشم تا باقی است
نفت نوشش تو اگر نیش نباشد ما را

گر دل او نکند نرم بر این سوز و غم ما
شکر بر دل نهد او مرهم ریش ما را

نرگس مست تو اگر تیغ نکشد کام مرا
می گلرنگ تو در گلشن نوشت ما را

من اگر گنجه وصل تو نیابم چه عجب
نه همانا که در این راست گذر بیش ما را

چه بلایی چه غمی گر نکنم سجده دوست
سجده پرستم من و این است گنه کیش ما را

ز پریشان تو صد خار بجا مانده مرا
بخراز درد تو صد درد دگر است مرا

مست آن لعل لب و نرگس سرمست توام
کافرم گر ز سر خویش خبر است مرا

گرچه من سوخته کشتم ز دل دردی تو
کی بگردد شده سوخته تاب نظر است مرا

همچو دیوانه ز هر کس کی از آن کام رسم
غیر اگر هست ز خشم تو بسر است مرا

بی تو سوز جگر شمع من میکاهد
زانکه در شمع دل افروز تو مست مرا

تلخی صبر کز خشم تو شیرین خواند
کی ز چون صبر تو خشم تو بسر است مرا

با تو خوش زهر هم صبر بخت چون نامی
صبر را نام تو کردن ز سر است مرا

زهر دارد عاقبت هم لذت پیوستنا
مرهمش نیز سر آرد مرهم بستنا

پرتو شمع دل افروز تو هر کو بیند
حمد را هست گزیر از تو چه کند یکتا خود

نه ز اول در زبان شاعر آمد است
خود ز لف خود ز نرگس هر حوالی می پرسد

زلف می پرسد می تا پرسد از خبرت
چه ذوق از شربت کز نرگس کوکنار کنند

زرد رو در روان عاشق دل ریش کسی بود
خون این مردم بیچاره در روی نشید ما را

شیشه پر از مرهم خون دل مستم شد را
کیست کز مستی نشکند بر سنگ شد را

هر زمان نقد حیات من از آن است
می خورد و در کنج دل بنهد به شد را

شعله سوخت که آتش زد کاشانه تو
دود من بود که شمع تو کند شد را

ست سر کوی تو جا بر سر یکان نهاد
کی بر سگان نهد هر تو سر بیگانه را

حاصل نکل دهم شد چهره زرد خویش — تا چاره جستن از پی ما چاره ساز کیست
پی تیره گمان افتد و صید همه گمان — کو صید شکار افتد و هیچ نداند شکار کیست

سودست ای مه راه جان ما — کین دردی نباشد هرگز دوا را

فرده کل چو دیده عاشق مست شد دوا — داغ دلست هر گلی مرغ هوا گسسته را
دود دلم نمانده تا داغ کند پس رخ — جان کسی چو پیکنی دود دل نپیچ را
چند نهی بزور من کرم چو برق بگذری — سوختم آخر ای پسر سوختگان گذر مرا
مست نرفت هیچ ره تو خوش کجا کجا — جلوه نازنین سبک سیر تفته پا مرا
تا بگلخنی دری گفتن شب نگفته — دیده بی نمیتوان مردم خواب سپرد را
صد تو تمام مرا کشد غیرت لذت جفا — گر نه همه دگر بدان علقه کنی گره را
غم تو دوا کنی مگر حاصل درد مند را — زانکه ز سوز من کرد چه سپند غم سپند

فایده نیست بد کنش مدعی دل شکن
غم تو دوا کنی مگر حاصل درد مند را

خود حصل چو هست جز درد ترا دوا کجا — کوشش بی گزاف زنان بر امید هوا مرا
ای گل کو دماغ خست بوی تو نیست در هوا — زنده بکس مباد هم خود و هیچ کس مرا
خوابه چو من مرا چه خورد هم من — بگسار هم بنای بخت ان هما مرا
آن لب کو هم بپاکی سوزد قدم خضر — در تشنه گزاری خود بس کسا مرا
شد فاخته و خسته و الان نه جانده — ای خضر بیر باد و رسن های ترا

گر از عنای تو زد لاف چیره خورشید — جواب خنجر فولاد تیز تیغ تو باد
مران ز قرب بدین خنجر گران تو دوم کرد — فتد ان کو ترا بخت ادب گریز باد

بقصد جور کنی سعی و خاکمی ای ما
من و وفای تو یارب کز ین میان نرود

از بس که جزو هم بر هگز نظمه ساز ما — خونابه جگر بش من از غم تو ما
دانی که چیست بس تر مان خورد دام از تو — پیش آی کی نیاز دهم با تو شما
من با تو چیست کرم کز ما فی کنی تو ای — چون تو شود از تو ش و حال تو با بما
آن چشم چیست چراغی که با لین تو ار — سوزد همه بشیشه صفت رشته جانها
مرغ دلم از جای نشد آن لحظه کز انا — ابروی تو بر آورد و کمانها
شاگان عمر زان در میکده گشته — بعنی که چیست از غم چیانها

امروز چیان شد که نداری سر ما می
بیچاره غلط داشت بهر تو گمانها

غم ز دگر که ای بی تن غم پرورد — کو تا بسایه دولت تمکن بر سرد
در سفالین دقدح جو دسا غر شه نبود — غایت لیست که از زر جو سا غر سرد
آتش جهد شت کز آتش کشد — بگه سوز د حکر د جله ز خاکستر د
خنده از شکله سوز دل با یه کرد — زانکه خنده در رگ جانها گله تر شد
چشم تشنه لبان بگرشه از گشت جو — کو لبی بر نکند کر بچشم تر ما
با چنین بای کل بچو سان از غم — خوشتر از آب ان میکده ری ما

گرد و جودم ای حبیب چیست تو — جمله دیوانه او اوری فکنی این جا را

ای پریشان تو ان هوشت نه سر کار است — تا کران او که هر شب سر دیگ سر را

چون تو بر شوخ خوی را رهی — خسرو ملک بر دار خرمی را

ما کم جو صلاح ما تو جو نادانی — باشد که کمال تو نه پسند کمی را

ترحم کو تو ای موی خشی کمر پری — از ما کسی موم و نامردمی را

پژمردگیت میوه ای چمن حسن — گر سبزه خط تو بود خرمی را

ای دل چه کسی شکر که عقل مرسوزد — در حسرت دیوانگی چینی را

ای حضر که مرهم شده اب بقا را — زهنار بیاد آر لب تشنه ما را

زهر است لعنت گر بود تیر بلا — بر جای چاشنی قرن هر جو زهر ما را

گل تو خیان نشد که بصد دیده جو شنم — بر خاری گل گریه بود مرغ سوار را

تا کس نبرد بوی ز کباب دل ما نی — در محبت ده بوده باشیا

ان نکته گز ز چاطرف مجه گذشت — خشتی بود از خاک دیار اهل صفا

از وادی مجنون صفتان برق خاطری — کالحب که تو نی ام نشاند خاطر

پیش تو شان خاک نشسته جوانی — در عشق شهادت بود شان پایه

کوی مگر من از پی کس واپسین ای — معراج مرا راست کجا میرسم انجا

اگر در جای ده بسمل تو — ز تر یاک به زسر غم خورده را

ز خاکم چو بر داشتی نگذشتم — مسکن منال بر آورده را

کمن وعده از اشتلام کش — سبا زار دیگر دل ازرده را

از ان لاله در خون خود غرقه است — کز داغ دل سیه پرورده را

دل اهلی از توبه چاره نیست — ای چاره پیشت خورد کرده را

پس از اجل بود دوشش شود کمو ای — کاستخوان نیاید بسندرویی ما

کنون کز سنه کی طالبت رسیدا نستم — کز خاک ای نسیمی مت بوی ما

اگر ندیم چو جون میله موی اعشق — چراغ شوق فزود میله موی ما

تو خوی و نوی کم آی موی خشن داری — کرام ما نشوی با سنه خوی ما

شنوده ایم جواهلی زه بدری سرد — بود کراست شود این دروغ کوی ما

زلعت جو مار او گشته در بن بلا — چون زدم کر موکشان میکشد مرا

بجو کس در انجمن کو شش مرا مکنم — دست زخوش کسیلم تا کونی رها مرا

زخم دل تو با کی صبر نماند و طاقتم — وده چه کنم مگر دهی صبره دلی خدا مرا

بهله اقتاب من از سر مده طاعت — هیچ مده بیکشد طالع پوشا مرا

کوه بلا جو اهلی کرنه غم پیکشد — دست اجل بزور خودی کشد پا مرا

اگرچه خرمن عقلم سوخت در آتش عشق
خوشم که برق کرم پاک کرد دامن را

چنان بلای جدایی فتاد در دل ما
که هیچ کس نکند با عدو چنین کس را

چنان ز دیدهٔ من اشک خون روان کردی
که کس ندیده بدین گونه سرو در لب جوی

رحمی بکن بر جندهٔ زار و دلی بر غیرتی محنت
تا کی غیرت شمع من پروانه سوزد خویش را

سعدت اگر دیوانه بیگانه از خلق ای پری
مگذر از اشک آشنا بیگانه دانه خویش را

بر خوان عشق پیش پا شمع لیلی محمل کو
آخر کم از دیدار کی آن عشق پیش کار را

من از جه خیزم ای دوستان کین گمرهی دل را
چون مرغ محمل بشنوی در دام دین خویش را

عشقم غم جنت خورد ای ساقی مجلس زود کجا خیمت کجا
جانا ز کوی حسن تو بر بستند اسباب صفا
برخوان وصلی خود بخوان غیر ای در خویش را

ای چشم جان افروز تو روشن شده چون شمع جان
روی تو از بهر نثار آن غم تو در بار جان

غم تو مگر مهر و کنی کز خط و خال گل رخان
دارم دلی بست و هر طرف در رهت افشان جان

بار غمی اگر کرد حسن پیشه زین سان آسمان
از شه و تو میکشد این من ناتوان را

هر که بخود بطر کند بر کوی زشت و خوبیل
بار دلست و خار غم صید و بلا کمان را

تو در حسان باغ جان تا رخ خود نمود ما
شکر که عذر خواه شد ابر دو چشم نان را

در خود از آن شه غم کم کاینه تر کرد
در رخ فیض حسن تو عالم محبت جان را

ای ز آن طلعت جان زده دمی نهان شده
پیش کمال علم او فاش شو ای نهان را

ای کعبه جان خاک سر کوی تو ما را
خمر اب دعا کوثر ابروی تو ما را

در ظلمت عالم گهر در راه بسیود
کز شمع لعبت سوز رخ روی تو ما را

آن آهوی مشکین ختنی کز چمن قدس
آورد بصحرای جهان بوی تو ما را

پیش لب شکان تو جان جانست جانها
تشنه زخم محنت نوش دادنیش را

ای بار در گهی دو دیوانه زار پروای خویش
مرگ شد بیگانه از خود کی شناسد خویش را

نا مسلمانی در آرکش جفا تیر غم زنی
با مسلمانی چه نسبت کافر کیش را

آن بهشتی روی آتش رکلت ما کی کشد
گرد و زخ چند سوزد عقل دور اندیش را

مرهم جانست بر دوخته داغ محو کل
صد جراحت تازه ساز ای درد بی اندیش را

چون شمع گرچه آن سر زار غم گرفت ما را
برق چراغ خنده جان تازه ساخت ما را

دارد ورم شک او کز ریا نیاز او نکنم
طاعت نماز و اهم او غم شناخت ما را

دگری عشبازی او است سر و حاکم
چشم قبول مشت او در رباخت ما را

از شوق نعل اسپش سر خاک کرد ما
وان سوز ناز او سر بر بخت ساخت ما را

اکسیر عشق او همی نیکند مرا
دیگر دو محبت نیاز دگداخت ما را

دل اگر نغم خرد شد چه غم آغوش او را
گر فغان در دهد این زمزمه گوش او را

دل من از نوش او لب نزند جام مگر
مگر از گه کی دهد این لب مجلوب مرا را

بمن ای عزیز یوسف اگر ش بصیر دیدی
بزگو حسن یار می منتظر بوش او را

دل من خود چه خون گردد چه گوید نظر فغان
گر ای دوست او دهد هم بهوش او را

ز فغان این پریشان چه شوی خود ای مغنی
گر خ دگر گرد غارت ال دهد بهوش او را

دل ما من چو بلبل بفغان میارای گل
گر زبان اگر شاید بگذر خوش او را

الهی جز لاله خاک غم ایک خواهم
گر دل زمنت داغ غم او بردن مرا

اگر چه از رخ خود چشم بسته مارا
نهان ز چشمی در دل نشسته مارا

ز جعد زلف تو سر موی نیست زنجیر
چرا دو این سر زنجیر بسته مارا

اگر طاقت آهی ز جوی تاک نیست
چرا به سنگ ستم دل شکسته مارا

ز ناکسم هوای طبیب خسته دلان
چه کار مرهم دلهای خسته مارا

مکو که دردل الهی صد هیچ خیره گذشت
گو لوح خاطر ما این حرف نشسته مارا

در گریبان ریزه ساز از پیرهن کس مارا
تا نسوزد زانش می خرقه داوس مارا

خسته دل الهی جا بخش می باید بما
عیسی چو کس کرامت نیست چاره ما را

چون کدا شاهم بس کز دو رمی بوسم بس
زانکه من لایق شاهم دولت بادا مرا

گرد و رد دل آتش عشقی بود از دل جدا
شمع اگر نبود چه حاجت بود ما را

بیش ازین الهی شایسته پرسی ما
طفل چنان چون آن نازخاش کن ما را

زآینه جلوه میدهی مردم چشم ما را
روی چه جلوه میکنی نیست دوی ما را

دست بحرف عاشقان خنده نشد بجان ما
یوسف من زود در آ تا نزنند نان ما را

قد بلند تو کاشت طوبی ناز کی
کز تهی قطره بین رحم کن بر توان ما را

دامن مرده دل شود تر نه ز قطران دود
زانکه در آب نه کی سیکده شست ما را

ای هم سگ تو کاهی سر پای جان ما را
وی آب حیات کردان در دهان ما را

تا جوشن مژه جان از شاخ خویش دستم
زان نیست برگ شادی بر گرد نان ما را

از جام عشق ای بت سیرم ز آب گردان
بر خاستم کردی آب طلال ما را

هست نه نیم گاه ستاد حسن تو
این بیشه نیز کی آن خورد سگان ما را

ای عشق دل سرای گدایان زاگه ما را
پروای کس نباشد سر گر غزال ما را

زشت کان نگرد روا در حد بزرگان ما را
کز همه نیاید او در اطاعت نماند ما را

تا چشمه عاشقان ز خوبان بی نیاز نه
یا رب خرابی خود و این قوم چون خطا

افسوس ای عزیزان کز بهر هوسهای
بیگانه کردم از خود یاران آشنا را

چون نا کرانه نیاید شیرین دگر دوا را
آزرده تر چون او پیرون رسنگ ما را

کز پا بیاست دلبر کو می نوش با کس
تا خون نیاشامد پیرامنان پا را

هر چیز کز غمت خطر باد دل خاکم
بر دل مبارکردی آن کعبه صفا را

از دوستان شکایت ای خاطر چه باید
یا ترک دوستی کن یا دل بنه جفا را

ز فتراک سر ارمن چون مژه جدا تو
سر آن آنوی کردم کز قربان نبود ما را

گر خوی خوبان رسگ عاشق باری دارد
ازان از بیگانگان دل صد هم خوبان بردا را

بیچاره عاشقان را بر دوی من
دعا کردست در هر گشت آن خونخوار ما را

گفتی تخت محرومی که دارا شکستها
سر بیگانگی با من مکن ای سرو دلجو را

این قدر پنهانی من بر کس مگر خاکدست — در نظر چیزی نیاید چشم بینای مرا

ظاهر و پنهان چو پوشیدم چو دانی جان من — واغ پنهان درون دانسته پیدای مرا

بر سر بیمار جانت نیم غمیزی بس بود — بر بدن تیرات نشتر خانه حجرای مرا

از آستانت چون ای گنم پهلو تهی — هم گرد بوزی بر دل خاکی کنند جای مرا

ای پی تو از خون نبشه گل مکان بیش نگار — خارست دور از روی تو در چشم من گلزار را

هر چیزه کز آب بقا ماند خضر دور از رقا — پرسند نشان ترا سیراب حسرت تا بدار را

خونبهای دارای بیخبر کی به نان ناوان — سازد چون صورت بنای عالی بر دود دیوار را

تا حال جان بر شیوه غم ای نگار بی ترحم — خانون صنعت دارد هم از شعله جانکاه را

کار تو نازو دلبری کار دل خون کردنی — با هم عشقای پری رانیم با هم کار را

زخم تو دارم بر تصل در سینه ای جان کمل — من چون نیم از آه دل این سینه افگار را

ای عشق کار خان چون کل در اشبه جان — کل در چمن جامه دران او در سر بازار را

سوی دیده ست ای نگار شوخ ست مرا — نگاه کن که با تو کار افتاده ست مرا

من تشنه چنان تلخ کامی دارم — کآب بی لب تو زهر در کام ست مرا

تم بی تو آب عدم مرگ ست بجان متم — کو با خیال لب تو دل بی کسم ست مرا

از آن شبی که تو چون کل در کنار من بودی — منور حسنه و صد پاره بی تو شب ست مرا

کنون که برق ز دامن چو گل بدیده سوخت — چه فرق سبزه و آب کنار و بست مرا

نسیم گل چو نیاز یار سیه دلهای
مرو بباغ که بر باد میدهی جانرا

ماه شبی که من از رخ گرد اندازد و نقاب — باد چو دارد عده عمر باشد و خورد آفتاب

چشمون از پاد آرد آه مستان عشق — روز عشرت این زور مستی و جام شراب

ای کی از طوفان غیرت خالی از خطر عشق — در دو باغ خود میکن با تک چون حباب

مدعی دست ظلم بر تن و اطلس بر زرگ — با جو کنجم از درون اعصور و از بیرون حرا

چشم عالی نگاه آب دیده اساس بیاض
دیده و گفته اساس بی پیه حرکت آب

پاسبوس آن لب شیرین دل افروز بیاض — آرزو دارم شبی با روز در دزدیده باز

مدعم ز شوق لعل شکر خای لب تو — میدهم کشتی پیش و میکنم رگ آب

کس حاصل عیش من بیهای مدعم بیا — نام او ما کردم بی اختیار از دست

خلق گویند آنچنان عمر جاوید یافت — با می ناب تباکشتی قرار از دست

گرد میکده بنشین خلق حال این مخور بیاض
خوش بود ابی نشستن تا بی از قطار خر

یار من ناصبور را سوی خود آر و فی طلب — یا تو که پاکباز شی صبر من از حد طلب

روز نگار چون خور در دل ما صد تیر غم — گر طلبی همه یکدم خود ز دل ریش ما طلب

درد تو میکشد مرا بگذر م و دوا مکش — یا قدری فزون ازین بگذر م و دوا طلب

آمد و هم شب سخن وه که بکام ما شد — ای که دل من از سخن گر ابعد دعا طلب

من نه تنها گرم از سوخت که در اب و آتش
صورت خوب چو بینند که دارد آتش

زحمت عاشق مه زاهد گرانمایه مدار
در قیامت چو نهال کل بی بر مستی شرمسار

گر کشی جام و نریزی جرعه بر سبزه
صورت چین قیامت بهمه من خیزد

خیز و عاجی که گرد در دل قدوس دگر
گر کشد سبحه ای کرد دستبه

از جوش گریه شب دوشم خروش داشت
نیشی و دیگ شام جنان در جوش داشت

دوش از فشار محنت صد در گریستم
پیش اگر عرضه دارم حال دوستان

عمری شراب خوردی با مهربان نبودی
یا درد سنه خوردم جامی بنوش امشب

از بحر غم فتاده دوشم چو ماهیان بودی
کامشب ز صحه میم آرد بهوش امشب

دوش از میان یاران محرم کشت بیخبر بود
وز نازمی ندیدی نامم بگوش امشب

صوفی که باتو حقه چون حقه در تو بود
در پوست هم نگنجد پنهان بپوش امشب

ای خوکه نبود جانبخش عمر مسیحا
دیدم من این کرامت از منبر و شما

چهره دانع پر خون دارم کنون خوشت
سنج و دیجور خراسان زمن ای بخشش خوشت

با جانان فرصت از کس نمی جستم
مگر حرص خراسان شنیده بدوشش خوشت

من ابواه و نوش الا دستان آن دهن
چون ناز غم خوش ای جان آن ناخوشش خوشت

عاشقان از استر سنجاب این کی برد
مرام و ایوان سنا خاکستر کلخن خوشت

کی خورشید و صالش عالم را دارد
گر نه گاهی می من عکسی از روز خاطر

گر دلت خواهد که نور دیده گردد همچو شمع
چشم من از بهر بینی آن قطره ای نابود

لب بخون خود چو طوطی یا مول است
ای ز لعل لب او کر شکری می یابد

دل حسرت خورده ارجان بلب آمد چه عجب
جان خراشیده بخون از دهن آمد چه عجب

صورت حال چو با کس نکنم یار منست
مرجع آینه ناظر بکیفیت منست

شمع روحی دارد که در زمان کاشش
برق در راجه جشم از سوختن آمد چه عجب

گر تو عشق را نظر شش چه بیند کرده
کرسی دار بصد پایه زبانش منست

همه جا صبح وصالت ز خورشید رخش
ای خنک شام غم ما بتری کوکب منست

مرهمه در دیده ای دل ز کف خاکپای تو
مرهمه شد صاحب ما در چشم مردم عالم

شاخ نگرا بجنان حسنی کز گلگون حالت
داغ حسرت بر دلش لاله قامت رعنا کرد

زان گرگان بی کمانه قدرت بجوی سرو آزاد
سایه بر خاک فجالت و اهل زبانا کرد

آن لب چون گز خوبی یاست میکند
خون ما ان کفش کرد عالم کسی نمی داد

چشم مست و انجی کبود خم میخورد
در دروم ان کل بی خار کسی را نمی رسد

یا جمال دیده کار بیگانستان جهان
کای چین چشم بر هر خس کسی سلام کرد

انکه چون نخل کل سرخ قدم فرمان داد
گر کشد ای نرگس آن هم ز خوبیهای تو

تا خزان را دشمن کل آب و رو چون او برد
مرکز یوسف بجز در خانه اسفندیار نرد

چون کشتی جام می ز من بستان ای دل
پاک کن آب می بجا که آب م کر
چرخ کهن پر حکایت ست ز هر گوشه ی
آفاقی کز بر دی نیاب م کر

غم اگر شد نصیب عام ای ست
گر دوکامی نشد ش حاصل وایام کر

فغان کز آمد و شم نیست دستار بر سر
کلی نجنبم و سنگی ز هم نریزد بر سر

مگر دیاری من چرخ و یار رفت از دست
بخت بخت و چشم ای بسته بر سر

من از چشت نام جا بازی ماندم
چه جان و هوش و دل و صبر سر بر سر

پیاده صورت شهر بن کو کبی نرم
بصورتی عجب این بهر نه بر سر

جرمت عشق شهی ای نگارستی
همه گوهر در یا شد از شک بر

گر از غم تو خرابی چگر کبابی ست
گه حسنه ایز امن دگر خرابی ست

گر تو پرده بر اندازی ز رخ ناز
گه پی یار نماند رگ جانی ست

گنه عشق تو بر گردن من پر شد سیچ
دگر سوال کند نیز اجوابی ست

نام ز نرخ خود کل دگر گو میسوزد
گه لبش ز فغان نابت اضطرابی ست

نیز چو دی ز عشق خون دل خوردن
گمان بر کز مرا بی تو خوردن خوابی ست

تا کستان تو باد و کمن گرامی را
مرا ی کاش جنت همچ ابی ست

خرم آن گه بر ستان ای عجب ست
مدام خبر بر دخت طربی ست

عقده ز لف تو بر شته صد ست
چشم غمزه کشای بر بر ست

رو بخون دغم کو کمن از من بر ست
آیت غمزه و ابنا بر بر ست

حلقه کیسه سیل ست می خون کر
گر کشا ز و غم از حلقه بر بر ست

کار من چون سر لف تو بر شته پیچ ست
من مر بد کنه این کو یم و آن بر ست

بجوابی بهم و نسن ست با م
این نامه ست کز عشق تو خان کر ست

ای کر چون چشم خوشت نکس نخوری
در کستان جان بز و منظوری ست

عشق ما ی تو جو بر شته کر شاکر دی
تخم کر بر ستا ز ند دو دی ست

صحبت آسته عشق ز خاکی کر
ز اکر صحبت با بر خ داد نوری ست

پیش ما نخچه ستوده و کل ست
تر صلب نطران ستی دستوری ست

عاشقان از می وصلت همه مست ند ام
بیخ از ای ی و اخته مهجوری ست

زرد و چشم کر م مهر بر بد ر قتا
بیچ بیز و ز دل کر خه زده قتا

بای این کمن زان کشته عشق
کر ستی ی نخت ست کشید قتا

کو جان کجا بر د با تعلق خان
با قته ده ران ام کر حسبه قتا

کر نیده ی او کر حه کام ا بد ورت
علت از جان خو ف کام نه ده قتا

ز بی ان غزال چین ای کر تو جان دی
کی کبت آر بش د کر کو نه ده قتا

صد قطره گر کسی بردد در دیده کعبه
در کعبه رسد آنکه سر کوی تو دارد

در ظلمت هجران تو با مشعل خورشید
خوان وصل تو کم گشته و نگذشته مهی را

یعقوب بود در دو جهان ریزه خور تو
هر کس که نظر باخت در این بارگه از پا

هر پیشه عشقت سخنهای دگر دارد
هر کس که سر و برگ در این خیمه گه دارد

بس که ز اشک خرمن صبرم بسوخت رفت
کار دل از دست نه بست نه ز کار رفت

حال چه پرسی من جان من از دیده شد
کار بدر نا کشیده قصه کوتاه گذشت

تو بود مرادم کز دو بیت شعر حاصل
کی مرا کسی چرخ بسنده کار رفت

عمر گرانمایه فصل هجر در آمد زود
پای کبر دم خانه نشوت بهار رفت

ساقی مجلس برفت زهر بما بهم
کل ز چمن شد برون و بوی گلزار

الهی اگر جان کنی صعب سکالس روا است
زانکه در آن حلقه دو شش ذکر دو یار است

دل ز دل طرف ز کس نبسته با است
نظری جانب کس کن که نظرها است

چشم ما بوی خوش مهر تو در دل جوید
انچه ما یابد جانست همانجا است

قصد بر خواست جور خواستی ای جان من
که بلای ما در این نزدیکی بالا است

سوخت از بکه طراز چشم پر نوش مرا
چه جای کس ستای کل رعنا است

بر ره دست بگمان سر زلف تو زنم
کوی خوبان همه در کار خطا است

ای طبیب دل جان آخر ازین درد بکاه
باهم خسته دلانیم مدارا با است

سخن چه جاجت اگر دل مقابل اغیار است
زبان چه کار کند کار با دل است ما را

دلا ز غافل و اشفقت چه پرسیدی
مگو که یار ز حال تو غافل است فدا را

من از محبت و محبت نشان نمیدانم
کرا توان نشد ان به حاصل است فدا را

زمانه دشمن و من بی نیاز و بخت بد
تو مرحمی اگر کنی کار مشکل است فدا را

بر آستان رضای غلام دیرینست
ولی بساط قبول تو بیدل است فدا را

بدار تربیت دل ز مرده و شوخ است
مخور عیسی کی میکند بوی است

مرام ز این قفس ناپایدار بیش و کمی
کما چین نالا بهر مشکلی کرمی نهد بلا

کو می تب روز از برق آسمانی رو
رو نشست ای شمع من کاهی ز سیل بی

کو طاقتی که کشی را کشد بجوشش
کاهنگ پیش و کران جوشت بیش و

خشتی بطاق کشش زنم نیست
رحمی کز بیکسی بیش بران کشش

خاکیت را بآب چشم خود گل کنم
گر کسی این نکته عیب نهد بر حرم

در خیال طلعت دیدار کس مرا است
ای سر کشته روز و شب بر جا ساز

دل کز دل پر آتشم خبر کرده است
کلبخت کز فتنه خانه سیاه کرده است

دیده ام گر جان کشم سزای دیدن
سنگ کز خبر غم دل و جان کند گرد

ترسم از ان کز چشم من کز طرف بگذری
بس کز بوشه نظر در تو نگاه کرد

مندرش چون نمود دیده کز انظار رود
چشم نباید حال خود بر دو گرد

جانش غم و بحرانی و پیکر همه جانی
هزار یوسف معنی بچاه افتاده

صبری بیاد برده ز هجران عشق
شهد عشق کرد از کار جان چه ها

چون شمع تا ز آتش هجران بس
جز اشک نیست ز آنکه شمال بجان بس

باب چهارم در اثبات الهی را

گوش نامه در دستان ملک آخر سخن

من و مجنون دو اسیریم گرفتار بلائی
سر کان سیه زلف ز دستان که رهائی

پاس شمع رخ ساقی به کجا میبرم
کین چه آتش که در نطفه غم افتاده

آن اسیریم که ما عالم کون در یک جانیم
سرو آزاد چمن بنده آزادی ما

گر نمائیم رها در چمن طعنه زنان
زانکه نادانی و غافل ز ستمگاری ما

از بتان خانه چه جوئیم الهی الهی
عشق این خانه کنان در پی آزادی ما

نیست عجب گر بتان سنگدل آزار ما
گر نبود مهربان بر دل غمخوار ما

زان دم که پای بند غم خانه گشته ایم
بر من چو گشت گشتن ما طرفه حالتی

تا تشنه بخون من و ما زنگ آورد
سنگی ستاده خاره بجا در کمین ما

تا یکه دل غمزدگان شکند از جور
آن گوهر یکدانه که آمد ز کمین ما

بر خوانت دل خسته من از همه جائی
ساغر بکف و دیده بر خون بکف ما

چون آب بتا گرد و همان آب شو ای روح
دل خسته ما هم بلاک آب شگفت ما

گوش کر سنبل تا حلقه میزند بر گل
پیوستش زلف تا کمر خواهد در خواست

بر خاک ره ما میخار سر خود تا کی
زانسان که ترا خاطر ما خواهد خواست

ای سوسن گرانمایه چنین نازی داری
تو خود بخوش گرائی که ای فخر چنین است

جانا لبت بمشرب شیرین چه کرده است
پرورده عجب مطبی شیرین کیست

بادی که میوزد ز سر زلف عنبرین
بنوا میرسم ز غم تو جان غریب کیست

هر جا که عاشقیست ملک می کند طواف
آه این حزین دلشده دل خراب کیست

با هر کسی شمه ز ما گفته ایم باید
کس را یقین نگشت که آن فریب کیست

چون نکهت مراد به پیکانه داد گل
ای کاش آگهی ز دل غنچه لب کیست

گویی سیاه خیمه ز دود آه ما کنند
چون خانه خود سیاه بموی خود کنند

سر تا قدم در آتش محنت بسوختم
باری چه کردم این همه از دود آه کنند

جانی که من کنم نگرانی بجان من
سنگی که من نهم سر راهی بپیش راه

خلقی چنین بروی جهان حیران شده
جز من که از نگاه تو حیران کیست

صد رشته از دلم بتمنای تار زلف
بر هر سر مژه ز پی صد گره گشاد

ای پرسش بهر خدا کاخر من
یاد کرد و پرسش دگر ایچه باشد

از گریه ام مپرس که چون است حال من
چشمی بمن نگر که مرا گفتنی تر است

شاها بیار غمش سیر کی مدارا نیست
مرا دو عالم اگر آفریده بر هم بخوانند

هر که مهر سر خوبان بدل دارد و نیکو نگرد
تا نرسد خاک گذرش بسر او خاری

حق پرستی هوس افسری کی در سر آرد
جان فدای کسی پروانه آتش دیده

بندهٔ شاه و گدا را کرمی جان پرست
خوش بود واقعهٔ کی دهدی از دست

در صبا بار دهستی تا نظری دارد عالم
بر مسیحا نفسان قصهٔ ما گم نکنند

صد دل هر دل کو دانش و کمال انباشت
تا خدا نگشود صدمه در بر کسی نگذاشت

خاک ما ای نه کمال زمی کمی دیگر بود
مرکب آن کل بکند تا خبر تو ما را بود

هر که در عشق بتان پی نبرد دور نیست
دور باد از دل و دین هر که مرا دور نیست

کی گل بخت من غم فرد آخر شود
او کرا امروز از دور عالم فیروز نیست

هر که واقف ز خرابات مغان نیست
بسر سنگ سبو خود نزند دور نیست

چون فروزد دل پر شوق مرا آه کجاست
کی بر این آتش جان دل سوزان سوزد

ای خوشا وقت سبکروی که چون باد صبا
چون نسیم سحر عالم کویت گردد

ساقیا دور که پی هم شتابان گذرد
کم کسی بین خاکدان پی در دور نیست

از غم ما همه کس فارغ و ای بی پروی
زار گر او بسر غم نرود دور نیست

ای که غم تو گدا را بسر همت داد
فرق همت بدهی دست همت دادن

ای هر شه سیرت قامت رشک ارم
هر گز خاکی این بوجناب باد

ای شاخ گل ار جمله جهان غیرت صبا است
کز نکهت عاشق تو بسی بوی وفا است

من بی تو نیارم که جهان دارم و جانم
کی بی جان این ملک بیهوده گزاند

می جوی کز و بی بقایت صفا دارم
در چشم اب حسرت بر چهره گرد

مرا کی غم ز ملک عشق تو اندوه
واعظ نشنید که نالهٔ مردان مرد

از خود نگذشته هم ز بانگ جرسی نیست
ابن رنگ جهانی ز نهاد هوسی نیست

جایی که دل هستی تو دانسته ما را
ای بسته بکف نفس تو در دست هوا را

هر که ز خواست تو بود ای تو با جاست
تا بیخبر نه پای تو سر از پا نشناست

هر جه کوی تو صحرای قیامت باشد
زانکه بر گرد سر کوی تو خوفها است

کیجه قدری نشستیم سر راه امید
جز سگ کای نگس دامن شب دانست

داد طوفان سر شکم که عالم برداد
در شور دل من آتش سودا نشناست

گر دامت دهد سرو سهی دست تمنا
خاکپای تو کجا یارد کز پا نشناست

پهلوی خار کسی سرو سهی ننشانده
ای گل از یار مشو ریخته گر با نشست

مژه اشکم گهر از سلک بیان است
وگرنه قصه خود بر تو عیان است

کنون کز خرمن خوبان نشانی می نیابند
بگیتی بس خوشه چین خانه است

اگر طاقت حسن کم مرا زمن
حکایت ارد عالم گر این حکایت

ز خوبان صحبت حسن دو روزی
چنانکه حاجت هر شب هزار است

کسی کو حق غریبان مهربان شناخت
نزاعت کرد هوش خود بزرگان خود نشناخت

دریغ صحبت مرا جان اگر چه در نگرفت
دریغ صحبت دیرین و حق دیده شناخت

رسید مرغ دل از این چمن چو باز نرفت
کسی که نغمه و نام مرا نمی‌داند

بداشت کبک روان من روان انگیخت
که جوشش مرا نتواند خوان بگذارد

بخش ساقی نامه مشتمل بر سه اصل

گهر بر زده مراد از فلک گرفت بهار
جلوه قامت او بین و روزگار نشست

خاک بر دیده آن مرد دنیا پرست
گزد کعبه بر از دوی عبادت

تا چو صورت نبندی جان افزون نیست
بر لفت مران پشت بدیوار نشست

حسن ایست همه را پرده ناموس دریده
دریغ نیست هستی بر سر بازار نشست

دوش در مجلس ما جام صفا دست بگشت
شمع بیگانگی از میان ما برگذشت

تا ز شوق تو جان بر سر آتش گذاشت
رشته جان ما در حلقه ما نماند

تو ز خون آنکه جان بر سر دار این خانه نهاد
کو نهالی که در این خانه بسیار نشست

ذکر انبار بی‌ته جان سبک‌بار حالی است

اهل آن رحلت جان بر سبکبار نشست

هر که از جنب چشم خوشت جانب من
جلت من نتوانند یک چشم زدن نشست

در خون جگر آرمیده خاک من است
مرغ ان از دام رسته کی چنین نشست

در هر گوشه سر کسی شبیه است
در است هر جا جانب جانان نشست

نقل و می از ان مرکز مرغ بهشتم
در اغم نی آبی و نی و انگبین نیست

اهل سر مردان جز جانست درین بزم
بر تخته اگرت مردی مردانگی نیست

مانوس ره نای جز آواز حزین نیست
صهبای خوش جز که خاطر غمگین نیست

کی جان ترا شد چو مرغ بزم افروز
جز آتش دل آن گفت مرا اشک نیست

اگر پری طلعتم چون نگارد خود
مرآتی نگرم چون نگریم کار دشت

پوشش بر عذرا لست بجز نازست
گوهرست جز بسیمان گرد نوشش نیست

بر خلوت بندگی نی تو اهل را
جز این همه بخون بگر نقش نیست

تنگم اینجا همه چشم و قناعت جانست
جز یک دو غم و شش غناب جانست

توشه مرغی و حرفه زرد و شش آزرد
جز یک دو غم و شش غناب جانست

اگر شراب نبانه تو تشنه ای ساقی
بیا که صحبت ما نیز شراب جانست

تو گر بتوبه جانت ندا آسمانه تو
بگو نشستم از این بیش به جانست

دلا جو مرغ نشین جای و تو نیست
جز بیطلبی نشین اضطراب جانست

غذا طبیعت ما هر آب تنگ کش
برای کیمیا ما این غذا جانست

خوش ان دلی که تو باشد و نشه از شش
جز بیت بیهده کو را جواب جانست

دعا قرآن سوره کهف و ان شش نیست
کز شک ثابت کو ان اشتم نیست

آتشه باشد ای غم پنهان که با منست — تا کی بلای محنت اندوه جان کنم
اسوده دامنه جان و دل من که با تو آمد — هرزا رسید و بیهده گریان که با منست
ظاهر نمیکنم غم خود گر علاج خلق — کی میشود بحرمت پنهان که با منست
گر آرزوی کنج وصالت کنم مریز — کین آرزو که سوز دل و بران که با منست

ای کز جوهر نشود واز واجد یار دور
چون در دل منست همان دران کجا منست

پیش تو ای صنم نه زخود زار ما منست — ای شاه حسن عاشم این عاجزانه ات
خوبان اسیر کوی تو اند و گر نه شوم — جایی که صد پری سمک این گدا منست
اخلاص اگر کنند دران راه نور نیست — ور نه نه بهر حسن تو اند بهر ما منست
بر خود رحمت آن سر خوبی که داشتم — چیزی که نامه است غم جاودانه است

ای نوشین و نیش خوبان میکنی ولی
این آنه سوز نیست که نوش عاشقانه است

مست نه صوفی فحکنش بر سجاده است — خانه بر خرقه اگنون نیز بسی جاده است
ساقیا می ده که جنت مستی و دولت نیست — دوزخی دارد کسی کو عاقل و هوشیار نیست
خود پرستان را جمال ایمنی از بیم نیست — در حریم عشق جای کفر و دین آزاد نیست
عاشقی بنیاد جانکاهی کند در هر سرشت — قصه فرهاد و مجنون افسانه است
بر خط و خال ای پری رخسار گر حیران شدی — آشنایی پیش دارد چشم حیرانه را
یار از ما دور خوی است ستمگر ای دل — دم مزن ای بیخبر وقت خوشی صد است

جان کنده شیرین بکنعان غربت کنعان — صد یوسف گم گشته ز زندان بدر آید
جان نالب بگذرد و هم نگذارد که بیند — حسرت دل مشتاق که در پرده نهان است
از جان خود ای دل که گمان داشت تو بیهده — کان ظالم خونخوار ده بیداد چنان است

ای خواجه ز اوضاع نظر کرده
هر خانه که چشم ترش خونخوار چنان است

کو هوزه تا کام دل خاطر خود جویم — قرآن بمحبوبم ما کو دلبر آن است
بر کس نه بهاس دل دیوانه کسی هم — ست صد یکی کو هر اهم گشته است
ای نور جان مرا بجز آن روی نیست یار — تا کی سر شته جان فتنه دام موست
با جان مرغ دل منا نیشته بر جبین — بگشا در کجین بر دل تنگم نشسته

ای سنگدل ز خون خلق ترسان ای دل
تا کی سر جا شکری ست گرد آن لب

ما عاشقیم و روی بتان قبله گاه ما — هر جا که هست عاشق صادق گواه ماست
از نوحی نظر دل ما خون نابخت — سر به که گرد و به ز هوس نیست راه ماست
بیرون ز خود ز انصاف بر کنیده ام — جرم ستاره بر سر حکمی حکم گناه ماست
گر رد و گر بگیرم استوان سینه — بر دوی بر جلالت و روی سپاه ماست
از انقلاب حسن ز ترک جهان نه ام — ما را اگر شست حرم آزرده و راه ماست
دشمن گر خست کنن و در طلب عشق — بر خواه حال ما بد و بیگانه خواه ماست
تا سب نظر نباشد و آن کل ز نازکی — ای دل مگن که بلبل ازین ناله ماست

منم که حاصل من غیر بادهٔ نابی نیست
وحدت تجرید ملک عین شاهی است

زمحنت دو جهان خاطرم بهنگ آمد
فراغت دل ما شوق سیح واهی است

جنون میکند و عمر فسانه دارد
چراغ عیش کرا تا سحر سیاهی است

گمان مبر که خلاف تو راست خواهد شد
که در طبیعت او غیر کج نمی نهاد

بر آستان تو خاکیم و چشم عبرت
بخیز ضعف روی تاج کیقبادی نیست

پرسش تو در نیک اعتمادی نیست
طرف اهل محبت بداعتمادی نیست

عشق آشنا و درد دل ایزد داد
باقی قبول شیخ و برهمن کراست

از چشم مردمان نزاکت بی مراد
صحبت نیک کرده نمی ماند در کرشت

از لذت نیم شبان عاشقان
کاهل نیک شمرد این طبقه را در کرشت

گنج خوشت سوزد و دل ایمن مشو ز دزد
این خانه آشنا همه شب پاسبان در است

ای فروغ دل خرابات غمش باد
بر لوند احسن الخ بزرگوار

خنده گل نمونه کشت دل است
آن تجمل پرده کز کشت دل است

با کمر غم خار کاهل ای کز غم چنین
کین خار من اندر حیله زار دل است

زرگوی چشم سوی کلزار ما مبند
کلزار من اینجاست که در اینجا کشت

گلشن چنین پر از لاله و سوسن مباد
مرغان همدم ما همگی بی پر و پرند

ای جوانان از قدم بار سفر بگشایید
فرصت سفر اگرون کز سر اکنون پیدا

جز آن لب همه در جان پریشان است
سخن ز دان دل چون نیست کار جان است

یار ب آن شکر لب کاذر کرد
زخم دندان نه بهانه زده دندان است

در غم او همه کس هست و کریبان چاکند
از میان همه او پیرهنش بی گریبان است

عاقبت کار حریفان هوسباز نگر
اکثر ایشان همه بی سر و سامان است

این عشاق صفای دل معنوی بود
کمتر اکنون بود قبولش او اینان است

غافل از حال من غریب مرا ای عجبا
کاشکی شمع بکشتی او شمع کرمهان است

امشب از گرمی مجلس جگر شمع بسوخت
دیده از سوزش دل آتش پنهان است

امید رحمت بگنه شوی ای مرد سید
چشم امید دران ابره گریان است

گر ز غم عاشقان کار جهان مشکل است
خار ز پای یار کل مرغ ز پر دراست

دانه مرون چو لازم مسیح است کنجشکی
این نگری که ظاهر هم چو نخود انبشت

جانب گبر و مغ و ان کعبه و بتخانه مگا
قبله من که عاشق روی جانان مهوست

بر محک وفا زدم نقد جهانیان همه
هست بغیر عاشقی همه قلب و کم عیار

ای از ان نفس که کشد بنده کی بزاد
از همه عشقه شاد ان باش خوشی خوش

ای سر مه دان خاک شده هم از زیاد
جان من و جان هر عاشق بلبت باد

در خلوت دل ای تو جای دگر است
با ما که جان غم تو ان ایم سزاست

صد کوه قامت شود از غم کم کشیدان
خرمن و سه اسیر از اضافه بیاست

۷۸۸۸۶

ساقی ز باغ مدرسه خانقه شکست
وصد هزار سنگ بر این سبز خرقه زد

تا زمزمه ز محفل عشاق کم کنم
چون نیم مرا ز غم تو محرم کنم زبان

بوی گل وصال کجا میرسد بمن
بگشا خدا کرا گشت آن پیرهن بمن

من کشته توام بچکیم خنجر مسیح
خونی بگو که کیست تجم زنان دمن بمن

ای کرده حکایت مجنون بیاد دست
۴ حرفی ز داستان تو در انجمن خوش است

چیاقی باد خوی کرده اوست
کبک حصار و صید شکار کرده اوست

من از بلای او دارم شکایت
کو در عالم بلا آورده اوست

چرخ فلک ز ابر و ز عشق بهانه جوست
تا از غمش ز دل نرسد ناله او

بر افگن پرده ای باد از رخ گل
کز خراسان پرده دار آورده اوست

سیمین تنی که نرگس مستش ز خواب ناز
جولانی از غزالان دشت ختن گرفت

خوشا دلی که کار زده اوست

غیب از خزانه دل پی برد احسنت
گواهی صدق بیانها خورده اوست

رفتی و هنوز مهر تو از چشم بر نرفت
خال تو هم چو مردم چشم از نظر نرفت

خاری کز آرزوی تو پایم خلید
تا سر ز دل بر آرد از آن در بدر نرفت

کام دل کیان رسید و ز هم نرفت خلق
جان رفت و هم طمع ز خلق از نظر نرفت

هر کو نصیحت منی کرد شمع
وه در دلم بکشت و از آن کار بر نرفت

بگوی صبر عاشق ره نیابد
ره عشق و صبوری بر نتابد

فلک بر گرد شاهی من ندارد
مرا هم چشم مهری از فلک نیست

بود از نام و ننگ این در دسانی
نشست از دل مرا هم نقش کردست

مرا چند بطلبد که ویرانم چو جانش
نشانی نیز از کنج و خرابات

آمد شب و آسوده خوابند جهانی
نشسته بیدلان مشکبار کردند

من از نه دولت موج حیرتم چیزی
بر آینه خاطر من گرد حیرت

الهی تو دانی ز دل ما چه خیزد
که در دل ز آتست و لب مرد حیرت

چو دانه بر زمین شد سر بر آن آورد
من حیرتی داشتم آن نیز بر باد

این چه شکست و نشیبی که ز اشک من خیزد
آنقدری که بر آید بگریبان تو رسد

نیست در دیده که قطره ز مژگان نچکد
کز بحیرت ز لب چشمه حیوان تو

رفت جان تو بر باد و دلی بر تو فگار
جز شقاوت که نشینی بکنار تو رسد

نگه حیران تو شامل من بیدل کیست
از جهان بر گذرد با تو نباشد بجز از تو

الهی آن شده کز سینه ان سر بر نیاید
بیرون بشتاب از سینه ام اکنون بر آید

تو آنقدر و تا از ره من باز نیایی
سوی من بیدل ز تو نیست

چراغ وصل کز ره میکشی بر دوش
بیا بیا که ز تو آتشی بمن باقیست

عشق اگر تیغ بر آرد سر عقل جهود
بر سر بنده رود هر آنچه خداوند کند

ای بزرگی جهانور عشقت بحر است
وز تو این ذره صحیفه چو پیمانه شد

عشق آن نیست که چون عارض و خالت بیند
عاشق آنست که از محرم و نامحرم دل

گر فلک بر دو جهان فتنه عظیم است چه غم
ور دو عالم همه بر هم شکنند آن هم کم

بر هوای خم ابروی تو از سر نروم
ز آنکه موی سر و عالم همه بر سر نروم

زخم دلدار به از مرهم اغیار بود
خستهٔ تیغ تو کی در پی بهبود شود

بار الها دل من دوست چو کل حق دارد
بسوز و بری امید ز لب جان پرور

دل مرده از انم که مسیحا نفسی است
فریاد من از آنست که فریاد رسی نیست

حاصل ز رکیب شده حاجات روان
معلوم شد امروز که فریاد کسی

ای مرغ که هنگام سحر در چمنستان
دانم که نیست جز غم عشقت سخنی

گفتم چو شبم از سر این باغ گذر دارم
هر جا که گلی سر زده، چیدم ز دمی

گر طالب یاری دمی از پا ننشیند
ور صومعه داری مطلب راه کنشتی

در سیل غم از جای نمی‌جنبد کوهی
ای دل چو تو جانان سبکی با که توانی

با من از شکر عراقان که نهای آگه راز
آه یارا با که گویم که ترا صحبت ناز

من طبیب عاشقم بیمار بسیار علاج
گر بیابد صحبت مشفق در آید رنج

طوبی چه کنم من که خرامی سرو ناز
سرو تو مگر کمتر از آن شاخ گیاست

گفتم زده وداع من بیدل که آخر
جان غرم سفر دارد و من بی‌خبرم

گر حضر خضر چشمهٔ حیوان رسد ترا
مارا همی گوارد ز لعل تو دولت شما

ای کی غلام تو بود آن خود بش آن
کز بندهٔ تو بنده بسی هست و کم نیست

این بس که نیست از این گرد جاکدار
مرا هم ز هر چه هست این چشم اشکبار

آنی که بارگاه تو از من کسی بیاست
خود را دعا گفت که حق با دعاست

در ظرف کوزه‌ای چو می خوشگوار دل
مقصود کعبه در ره و دور و دراز

از عشق تو غیر گمان و غار برد
من آنکه گم کرد مقصد تو این عشق بسیار

ای برخ شاهد نشسته بر دست ولی
شوخی و دلبری همه در تو نیاز همه

[illegible] ز خلقت تو
این حسن صورت و عجب کار خدا

دور از شب روی تو در دوزخ غم
مرموی من ز آتش عشقت بر پا

در بارگاه عشق نیاز آستانه است
صد جبرئیل خادم هر آستانه است

من مست سایم نکنم جام می ولی
این جام می بیمان من و او بهانه است

مرغان عرش صید دل و نقل میشوند
در کیش شراب و نقل عجب باده‌ای است

در بحر عشق هر که در افتاد جان ببرد
باور مکن که عشق تو را کرانه است

دور است راه دین و ره کفر دور تر
ای طریق عشق کز بن کین سیاه است

آسوده گشتم از همه عالم ولی دلم — آواره ماست در بر عشق آواره کیست
آسوده بود کز در و خوبان خاک و خون — مرغی که میپرید دل بیچاره کیست
هر کس وسیله جانش حاصل بود — ما را وسیله غمزه غمخواره کیست

الهی بگو تا چه کنم چه کنم
ما را چه احتیاج بدین و ره کیست

از هر کجا جان تشنه لبی رو کرده است — آنجاست بر دل همه سر کرده است
امروز یافتم که چه در امیان عشق — بیگانه دوستان کم شده را دوست کرده است
گریم که میبرد ز دلم غم غریبی — دردیست بر دلم که غریبم کرده است
فریاد از آن غرور و تکبر که در دلی — ما را چو باد صبح جهان گرد کرده است

الهی کنج صومعه با سلطان راست بود
عشقش بده که این همه بر باد کرده است

ای شیخ و شحنه صبح صفا در دل آر و بس — با صومعه که پیروی زرق و ریا مکن
ما اهل خرابیم و ز جور تو نیستایم — جایی که وفا نیست غم از جور و جفا مکن
هر گشته خود را که نداد به خوبان — جز مهر و وفا هیچ نه بینی که روا نیست
تا روی تو دیدم همه امید منست که — روی همه بوی قبله و دوستی به جاست
هر چند که صد مرده کنی تازه بجویی — تا جان ندهد جانش آسوده دوا نیست

الهی نیک کوش شد ای خواجه بنده نواز
صید حرم است تو کشش تا که رسد ناز

در راه مهر خاک شدم ذره در کشید — یکذره ز مهر خویش بر آن ذره کیست
اشکم نبات بود ولی ناز دارم اشک — هر بیدلی که چکه ز گل کلاب چیست
ای مرغ بسمل زار چه پیچی چنین بخاک — تسلیم شو که چاره چو بیچارگی نیست
شاید که گیرد نکته ز خشم ای دل — مشتاب بیکبیش که محل شتاب نیست

الهی بده بخواب نیاز از خمار خشم
دردیست که خمار نرود جای خواب نیست

گر ما ز خم گریم بر من زار استا نیست — گر خم خاک کش ز خون من نشانی نیست
بوسه ای نه که خاطر خوش او چون منست — نازم خشم تو دارم مرا بهانی نیست
جز قتل خویش کم التماس دیگر نیست — جز بخت خویش بیش گمانی نیست
مرا ست جانی و خواهم بسایت آستان — جز باد دست تهی بر زمانی نیست
تو عمری نزد و گر کسی گمان دارد — جز دوست که باری مرا گمانی نیست
بگل خان سرا کیست سرخ جامه ما — ولیک جای جز من بیزمانی نیست

جز ای اهل محبت جفا بود اصلی
خوشش باش گر این نکته را بیانی نیست

عیسی دم ما مردم گر نیست عجب نیست — ما را غم آن گشت که با کس ما را کس نیست
ای ابر کرم بر حرمی کن که از این پس — جز اشک من تشنه کنار جیحون نیست
گر وصل تو جویم که بهای غم تو نیست — صد بوسه و در لابه عتاب گرانی نیست
بر راه تو صد لشکر خوبان صف درند — پای دل ما کز همه بگذشت کمانی نیست

شادی و غم مرد و زن پیدا و برجا هست
تا نگردی هم آن و ای هم این نتوانی نگر

چون فلک گردان بهیچ‌ش کس نمی‌گیرد بدست — طاقت هوش کرد هم عزلی نگیرد بدست
زلف لیلی طره و روی دلیم اما کجاست — انجام حال عاشقان جز شش هم از اضداد
از قمر تا خاک اگر سوی مردم کشته‌ام — مسکین نگیرد کسی کحال خود با هم غما
چون سایه شد سرو سهی خاک عزای خود — کاز زیبا بگذارد و در ناز بخاک

گر شبه جان کسی بدهای جان ستانی
بهتر که در کشش دلم چیک خون نباشد

ناله من جان غم پرور دلسیه را آرزوست — زخم دل سخت صاحب دره سینه خراش
مست ناز است آفتاب عیش عالم تاج — کاهنم گر آه گردم سرد سینه چاک
گر پریشانی نگوئی چشمی ز عشق ما مباش — عاشقی بسیار جوید دلده مرد سینه چاک
موجب وصل طبیب درد مندی درد ماست — خسته دل مفروش سینه دردی ز درد سینه چاک

قصه ای کوته کن اگر دراز شد سخن
او گر دراز نیست هم در گریبان چاک

هست تمکین نیز دلبر را عرض اما چنان — کان تمکین سرو نوزادی نگین ماست
گر بجز ما موج زن دریا بخاک خود نزد — بیگمان گوهر ز ما بیرون چو از دریاست
تا روی فی‌المثل بزیر پای نرگس پای نرد — رخ ز رو مغاکی از زنگ سیه
غافل از نوای بربط جنبش گردن مشو — حلقه گر گشته کنندی همچنان

ای حضر کو بر آبی هست تر ذات — اسیاب دل تشنه در آن کرد ثبات
از آب امن آب و هوا بشتاب خضر — آزاده چو سرو کرد با دل پیوند
پای دلی نرفت بجائی که عاشق است — هرست تو در زلف طرب غمزه دلها

ای شمع آسمان دل نظارگیان
آسایش دل سوخته از نظارگیان

هر جا که بود شمع رخ او سوخته پروانه — غایب نشود از وی اگر است صلی حضورا
زخم دل مردم حسرت خانه چشم است — وین هر دو هم در بیت کردند خم خمورا
موج حادث طلسمی بیهوده ای خیز — کاشنه بر عقل ترقی بر دوراست
ساقی حدیث مهر علی کرد باز گو — سر کز خود نزدیک تخاصم دوراست
هر چند شود زنده ز گفتار خوش دلها — کز بهر دل محب دوم صور است
با کل نشین تا گوری خاکسار شود — گر بهر مزور بیت و مست جور است

ای کز نشین بر فرش زر سجده آن آست
گر نه خط کرده خداوند عشور است

گر نیم خون دل مردم حسرت است — مدار نیم بتر بتان چشم راحت است
گل است حسن پسته دلان گلرخ — حسن گر بست سخن مدعا است
زنگ زدم میرد جانش کی رضا — جز تن صبح صادق آن هر حسن دعا
در بر و بر هم دیبا دار آرزو — مرهم بخیه دل ناجراحت است
ای بر دیبا دل غم دل شمع صفت — اندر آتش کنند گوهر ای خاصیت

ای تو گل بهشت کی مستم بوی تو
مل نسبت کردم هم بوی تو است

ما را ز صحبت بوی تو شکل شد است گاه
در مشکی کشاده شدم از بوی تو

الهی چو شیشه حقه بسانی ده تو زد
بکن که بیای تمنع کرده در نکوی است

مرا هم در دو عشقت دل ز من غارت است
همه در رو زیم شد چشم خصوصا است

طلب او دین کز انجو دست عشوه مرا آن نیا
که خاک راه تو ای بت از غم چین

مرغ تو شهوا را عجب از خط برآید
کو آفتاب کرد ی خط رنگ چینا

تو کز من مرادی کم از تو پیدا
کرست بر عنان ان سمت بوی چینا

ترکیب ای سبی مرغ بوا از شه
نسبت نیت عنبی که در این کل است

من اگر چه بت پرستم و کعبه نظر پرستان
نخ خوبرویان امیدی که بلای قبل دین

بکت کعبه ای پسر گر عشق
که ملک بیت در اوست در کعبه

مرا که جان پی خدمتان شد ان ارزد
ترا خواهم کش و خواهی رنجت بکش

ترا بشاهی چون آن نیز کی کار بست
که آفتاب کم از ذره بر زمین نیست

جراحت دل ما را ز تیر غمزه مگیر
که جز فنی نکند مرهم الدرمان نیست

ز موجهای شبیع وصال او چی نیست
بشکنگی عاشقان در بشکنیست

اگر ز فضل لب خود کرم کنی نوشی
حلال بست عزیزا که هیچ دوشی نیست

بزودی مستی عشق ترا ان زمانی دل
که طرح نوشی و لطفه ما نیست

کسی کش بوی آن گل در دماغ است
ز گلزار بهشت او را فراغ است

مگر آن گل بپستان نشکفد گاه
بهشتم هر خارش در دماغ است

چرا روشن نباشد روی مستان
که شمع روی یار اندر چراغ است

ز غم باز آن گل خندان کرانست
که خونی خون او کز تنش ارزان است

پرستش هم کز ستم زد افزون
مذهم در کفش صد که ده داغ است

گل منصور چون در جان او نیست
چو سر کردان صبا در باغ و راغ است

غم هجر ات صوت فی از چنگ انگیز
دز سینه بی شکم سوز گوش ها ریز

من سوخم از دو زاری سیم عبرت
فرقه من ز صد افغان خبر نیست

طوفان سرشک افزم از صفحه چهره
گز بیده یکی نقطه بصد خون جگر نیست

شد از کس مرغ جگر سوخته از او
افزود چراغ گل و بر باد خبر نیست

بر گریه های چون زنی خنده دلا مسکین
وین یک دلش از آتش جان تو بر نیست

ز گریه های پیوسته چشمه جوشان است
چو گل شکفته دل ما که خنده از بر نیست

بر خونگشتگی های من ار کسی نیست
چاکر بخنده بر کردم و در دار نیست

بر مرهمی ز دوزخ تو عاشقان نشانی
دو عالمست پریشان کز او پریشان نیست

ز اوشته غبار بلات بر دلها
خوشا سری که بخاک تو در گریبان نیست

نشته باش ز مردم که خلق دیوانه
فرشته ایست گز او خشم خلق پنهان نیست

سرم خمی مرم لطفی نمایی دست — دلم بگیر ازو خم غم بیار کم غم هست

الهی بحرمت این گروه شیدای — بخیر گذار دولت سودای غم

نوروز فرخ اطلعت چون روی دلبران — نوروز به بین طالع فیروز گر ترا

بر گیر قدح ساقی و بردار سر خم — بگشای در عیشی کی دست دهد ما

در صومعه کو عشق خبر راک ندیده — مرصومعه کو در خرابات طریقت

باشد که ز خوارم کنی و در ره جانان — سودای تو بگذشته ره جای نرسیدا

هر چند که جانم هوس کشتن من کرد — آن جا که تو پوشیده رسد تیر تو دیدا

فریاد که جان داد تمنای تو بیرحم — کشته ز ازین چاشنی ای کشته هست

تماشا کنند داغ علامت نوا می

کس نیست کز آن بهره نوا می نکشیدا

چشمی که تشنه چون لعل تو لبی دست — با لب بجز نشانه ز تشنه لبی نیست

من از ادب نشانه رهت کی توان شدن — کز آه من نشانه رهم گرد پی نیست

اگر چه خاک شد هم رخ تو بی ادب نشد — کز زنده ره بخاطر هم نور راه طلبست

بی مجلسی که بوده هزار دل پر خون — بر جای ساغر عیش پیاله طرفست

تا خوان چه عیب در طرب گران ما — بر جای تحفه پیکان دارد شکاف ما

نکند ازین تحفه شوری در خلق

کر چاشنی حدیث تو نازه طرفست

مستی که ذوق مستی هجر تو کی یافت — سستی کرد دولت بیدار کی یافت

آن کل که کی کشاد رخ خویش ای پری — کاینجا مزار همچو تو گلعذار کی یافت

ای همه هم گفت و کم نه هم غم — آزادگی بهتر ز تو آزار کی یافت

این بت که کاه کاه چه صلت ترا دهد — خوشتر ز بیقراری بیمار کی یافت

الهی کجا تعلقای غم دوستان کنند

کین نابکار یک تن بیغمخوار کی یافت

تا بر گل تو سنبل پرخم دمیده ا — بوی بهشت در همه عالم دمیده ا

صحبت دو چار چاک دو صد جی کنیده — صبح مرا خوشتر ازین کم دمیده ا

هر ریشه ز اشک ما گلی از بستان شکفت — بوی محبت از گل آدم دمیده ا

هر چند غم ز بهر خلق ازل رقیب — کرد است کار خار بهر و گل صبا غم دمیده ا

الهی در این چمن شمار خار غم یار

زان رو که خار و گل صبا غم دمیده ا

ریشه دل از غم تو دست افتاده ا — کار دل زار خان در شست افتاده ا

در کعبه ای جمال ز ان رو چو هم مجاورت — کافری تو کز اره در سر کوشت افتاده ا

با نهال قامت چون یار می سروری — سر بسجده چون نکنند ظرفی کرشت افتاده ا

گر دو عالم از غم دین پند عاشق میدهد — کو غم خود تو که عاشق سر بپشت افتاده ا

منت ما غم که دین و دل فدای او کند — می پرستی گر کنون سر بدست افتاده ا

کی نهم جام می از کف چون دیم آسان رود

کو سری گر خیشه چشم بدست افتاده ا

کرلب نمی‌لب تو نشان چه نشانه‌ست — کام کسان در شکرستان چه نشانه‌ست

مرچند پرستیدن بت عیب نیست — در مذهب ما توبه پرستان چه نشانه‌ست

ما را گنه‌ست گفته یکی ره بده جوابی — گر قصد ماست پشتان چه نشانه‌ست

در کوی تو چو نامه گرو دست و پاست — گر من کنم هوس تو تنان چه نشانه‌ست

ای کی چو مخمور نظر از سر و جان دوخت
در چشم دلش خار کجا تان چه نشانه‌ست

جانی در عالم و یران دل خرم کجاست — گر کسی را نفسی و مج غم شود آن هم کجاست

از کسی پرسی نشان او پری را دل دهی — ذکر کسی گر دیوانه‌ات دارد کجاست

بار رفت از چشم و او کی بستی جای دوست — کم شدم در خود ندانم کز جام هم کجاست

فیض جانبخشی عیسی از دم دلدار بود — این زمان گر هم بود عیسی دمی آدم کجاست

من حریف نرم خشم خویش و خویشم چون کنم — هر جفایی چند کردم چون تو در عالم کجاست

نام تو دارا نهی آنگه ز کوی خویشان
گر پیره صد چاکس ما سر بنام کجاست

بگشت کو در فراق جمال تو دیده‌ست — با صد هزار رود خنان بر گرا

یاد وصال کرد سخن را مسیحا رود و خوش — گر مرده سیر رود سخن دوست خوشتر

یارا اگر چشم چیره و پیکر بیع تو — چون آن کنش ورزه دارا برالله و اکبرا

از رخم جعفر دل و دیگران مرده — زینسان کز کرد تو جان طلبی هم بسرا

یاد رکن کرده آب حضر بوده — از اکرزه نی زلف روح پرورا

چشمت خنه کمن غمزه و از چرخ دار آن زن — با ما منه آن غمزه کز او غمزه غمازست

بس لاابالی کرده دل چون نگاه تو — تن را زده و بیمار غمت و دین خوان نگاه تو

آن نرگس ال‌ست ز زاری چشم چرم
کو آهوی بیکس بصف ای کشکار ست

زان عشقت کو ده ال بروی جان ندهست — کو مرده متحرک و بیاره مرده ست

طبیب من بتغافل مپرس حال از عالم — وگرنه حال کسی فوت از ضمیر اگر ست

بدان نمانده بود حیث زخاکسار بود — سر سپهر کز آستان تو بر اگر ست

بر آستان تو مهاسر بتابان بنود — گر آبله کاه صد و مهر خاک در بستم

بود در حوصله ایل کسی نه ارد و ست — زبس کز بت خوب با یک اله ست

تو کی سی تبه کار جام می ای عجل — بر دکه ار سر باز نگرای پست

ایمه وصل بیرا هلی از نقد ان سر
کو مرد نخت بندش نه دست کرد ست

دیده چشم های تو بر خاکیان گر ست — خاک در چشم چرا خاکه ران گر ست

تا نه او م جان طبیب دل غمام پرسم — کز طبیب امروز مندان جفا نگر ست

من نه آن مردم کز کس نال حال خود دار کنم — مردم از درد و کسی پرسد حال من اگر ست

دو گمان مکن دل کاگر نه دار خشم زنا — صد رحم گشت و پشمان از جفا نگر ست

شاه حسن آنکس ی کو ره و حسن و فا — بر صفا از خوبی ملک حسن شاه نگر ست

شبر آن خط بای چشمه و شش نور — کز حضرش رهنمای آبشار گر ست

انزاکه بود عهد و وفا با من اصلی
در هیچ جریده نامه در این عالم نیست

اگر همین ستم غم ز غم و کم است — از رنگ غیر سرو زم کم نامه جام است
یکی کمتر خوش است و یکی بیش ناشاد است — من از خیال نوپردای کمتر و بیش و کم است
فغان پای سکان و تحمل ناسان است — بغیر از امن زاد و عالم کلی زیر و بم است
کدام شب که ز دست غمت بر فلکم — کدام روز که بر خاک روی چو شبنم است
بغیر از او چو محبوبان نامه هم نستم — بجز سگان درت مسیح هم نسیم است
ز طرف کوی تو پردای جستم بود — ز بد فغان ز نظر سوی خود ز عشم است

قطع کجا را ز گریه کی کم اصلی
کدام کج کز اشک کج است نیست

آنیز است دوست کز یک جزیره او — در غیر او بیش کز پند خبر او دست
ای مشهور حسن از چه گلش زلیف نیاز — کفاف ده از ریاض صد بهار کرد
در قصه مراد تو باشد اگر مرا — بخشد ستوان چه گلست بر او دست
گاهی نگه کنی بمن ای آرزوی جان — لیکن ز ان نگه که گهر از نو او زده
مرگان خون چکان ز چه ست ای گرد چشم — پاسخ چه بر طرفی بر گل رو دست

ای عزال مکنت بت گلک تو
گر فای ای او سر آفاق شکست

خواب چشم با گرد و راز تو جام از زده — خون خورم هم چی چشم ست گر شراب از زده

تا صد خوابی و بر سر کی صد و نده چشم — مرا بک جانه بخواهم شوم صد فرسنگ است
جانت کمیل صبا جشمه شد و راه چه است — گر ره چیست بجز ره جانست از کجا است
بوجوی خاک ست اگر گرد فتاب من — چی کمی ز مختصر هم ده دستی بنا است
کبا شم نهاد و بیشه هم وای بر صبا تو — سنگ کم سر فرا زم ذای در بنا است
بو شیر خبر تر از جان نیچ هم گردون — اگر پیش نظر با شد مرا لبهای خنده است
چشمت ای گان از بر نگاه انگیزد — بهر سو بجز و خاری ناه و کای فرگ است

دلا ای بنده عشق بدان کن ای گرد و ن
که خاک بر سر و کهی ای مکه و بر است

بستگم کرسی نگرد و جان عاشق است — میرم ز غیرت انگس گرفت در دل او
تقبل آن نیست که چون زنگ کل است — متقبل است که ای جاودانه دل او
منه بابت گر آن ذکس سنی گزاف — بجز ابروی تو سر کس کرد و بال او
خوانده با سی سیت شیطان گرچه — مرگ در سجده رو بیت بنود و ال او
من بگانه صفت پر رو خورشید کجا — چشم بد و ی بر گرم شامل از
چون مگس نیم از فضل ان نیچ نبود — زانکه شیرینی عالم همه در مخلص او

گذارا ای همدم گر بخت زنم
آه از ان چاشنی فرگ و لب و کام او

همه بیت گرچه در نظر هر وی است — فتر جام او بی وی ام سوی نیست
روی تو سر جانو بیت جان است — خاطر من مر کاست و جرم کوی است

گر بهر کعبه رو فرا دیر مروی مرو — بنشین اگر که بر از این آستان کجا

ای دل اگر خود بکعبه و دیر خانه خانه نیست
اول ز خود بکعبه و دیر و جان کجا

سرو من برق صفت آمد و چون باد ببرد — سوخت صد خرمن جان را ز سر آزاد ببرد

او که مشکام نه گفت دل او کام بگیرم — خود چنان دولت کز نام نشان باد ببرد

دست از دیده چو پر خون دل او چاهی برد — برمن سوخته آبی که چه سیماب ببرد

دیده ای دیده دوست کز اشکت همه شب — جان شیرین بچه سنگدل از بر فرهاد ببرد

گل بی دوست ز چین دامن غفلت افشاند — میل عشرت نه روا دولت فریاد ببرد

آنچه جوئی بجز از ملک منش نتوان یافت — آه اگر فرصت کل آن نه بر باد ببرد

الهی الشه در فرصت انس دیده
بچون کبکه
ساز بر

شمع روی تو نه افروخته چشم من زار است — این چرا هست که چشم بر کس نتواند داد

دست هر کس که رسد بر تن او مالش کند — کز تو خون من سوخته ارکان نتواند داد

دست کی جنبد مرهم دل سینه کشت — کو دل ریش مرا این همه خون نتواند داد

یار بیمار ناهار چه نالی در قفس زار — آن گل نازه که شیرازی هر گز نشکفاد

آه از آن شوخ پری زاده که عاشق نشوار — مست و مجنون و چگر خوار کس نتواند داد

خوش خوش تا ز اثر آه دریا شم — خوشه چینت گذر آن همه خرمن نتواند داد

الهی آنسینه بروان کن دل خویش بیا — زانکه آلوده کی دیده تر دامن نتواند داد

دو هویت که سر هم خاک ره ایشانست — مراد هم ز دو جهان یک نگه ایشانست

شب فراق تو آن ظلم کرد بر عشاق — که تا بروز ابد بر دلم سیاه ایشانست

اگر دل من از آن دو چشم خونریزند — گناه من نبود این گناه ایشانست

مرا چو موی خون از بدن که بار خورد — گر از خرشه نبود هم گواه ایشانست

بنان شهر اگر ملک دلبری دارند — بحسن البر من پادشاه ایشانست

شب فراق دل سیاه بکام کیم — بلای من همه از دود داه ایشانست

پناه من نبود غیر یکزمان الهی
نه من که هر که بود در پناه ایشانست

رقیب از کوی ما دور بتان پاسبانست — پاسبانی که مرکب از ره دور انست

بده جامی صافی که از دل — بغد غم بعد خونها جگر نست

ز سنگست دل خورشید از شوق پرچم — که در خون جگر روزش سحر نست

شب هجرم ندارد صبح کو یا — چراغ صبح بر باد سحر نست

کرای عاشق ز کشش حذر کن — جو عاشق شد کسی کار از حذر نست

چراغ دیده ام گردید بی نور — دمی کان نور چشم از نظر نست

بهشت آنجا که یار مهربانست الهی
که در کویش بود سرو و صنوبر نست

اگر هر طایفه کعبه که پکار نست — کرا شق مستی هر جا خانه نست

ای فضل تو و مسجد و معبود تقوی — با هم و خرابات کو بر اه نست

ز بیچ جوهر و صفت اگر مصنف نیست
مقصود از این سرود و سرایندگان نیست
دیده بر این سرود و سرایندگان نیست
طبع ان نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
بانگ نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
دل ان نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
ز دیدی بجز بر این نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
نشین نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
ز دیدی بجز بر این نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
ای کاش نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
کز دیدی بجز بر این نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
ای کاش نیشه بیشه ای طبعی گران نیست
ای کاش نیشه بیشه ای طبعی گران نیست

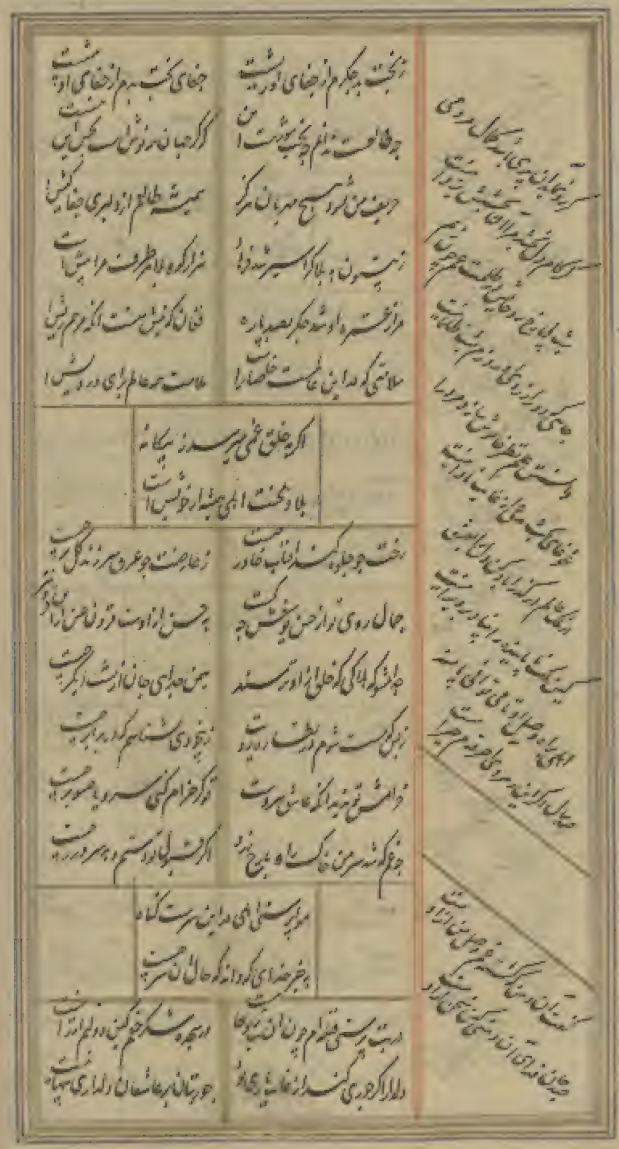

آه این چه بوالعجبی است که در بوستان من
چون لاله سر بکوی تو دارم چو ارغوان

چون آب دیده ام همه آنگه گریسته
گر مردمم دوباره بود در کنار او

کس را مبوسی ز رخسار پیش او
جایی که آفتاب فلک سر فرود آرد

خاکستر است از آتش غم دل کسی
جان مرا بهر نفسی صد عذاب از او

ای تو طالع دل ما
کل آن ماه کنعان بود در حسن خانه او

صبح گفتن که چه کار لعل حسرت داری
جان فدای شرر چرخ کنی گر بتوانی

حال پیوند شرق و صبح شبابی دارد
شمع صبحدم گذشته روز برایمن او

گر بود در هر آن ثابت کی چو شمع جاوید
سر بر کجا نهد چو من ثابت قدم در دنیا

سر بلندان گل شادی سوز این گلستانند
زخم خار غم محبت ما بسکه توست

ای خوش عاشق که پیوسته بود شمع سحر
میل آتش گریبان چشم گریان او

توشه بردن کوای این ره گران دور
طرب خرقه چو صبح بسمل پرچین او

جان فدا خاک شمارد طلب گوهر عشق
خاک نشناسی اگر دون همتی لعل و گهر

گر شد از غم غربت کاهی ز دوی صبا
گرد ره چشم رقیبان روشنی چشم است

زهره عالم او دختر گلبن کوی دوست
مژگان از این رو بسته در عالم کار کند

او کجا پیت دل کز خاطر خود رفته دل
دست هر دل که نهد درد من راه جان است

پیوسته تا کی از غم دست بسر افشرم
دست من از کار شد زهی دست دعا

فرشته رای صبح همش چهره نوری
رفت از لب پر فشان مرا پیغام تا

بست فرقه گریبان من از دور
کز اشک لعل مرا گفته گریبان ساخت

غرز من بهر نفسی قصد جان او
نظر کن که مرا خوار عشق آسان ساخت

چو اشک مست مرو خانه زاد آنجا
که دام حادثه صیاد منه پنهان ساخت

چو داغ لاله چراغ شب است
در بخت سیاهم عیب نیست

گر اشکش از لب زخم دم
او خود کشد ولی به نیست

در عشق جسته ام ز مرگ عمر
کاز اله وصال در دو دو نیست

تو تحمل امید وی ابله مدار
کلبه کس از تو یک طرب نیست

گفت ان لب بوسه کی دهد کام
چون سائل خود بخند عیب نیست

گر مرد خوری حریف هایی
در صحبت ای طرب نیست

الهی تو اسیر لعب بازی
دیوانگی تو بی سبب نیست

کام از دهان او مرا دام بر مراد است
بر صبح اعتماد و بصبح اعتماد است

باز اگر عجب از دل غصه زده پسند
بشنو ز لب لطف تو تخفیف کاست

جانا غم من گر کسی یاد او کند
در وقت عیش گر کند یاد نیست

تو جان عالمی پری و ناز آدمی
کاهد هوای تو پری و مهر آدمی

کام نداد آن دهان صبح کم گفت
مگو که صبح خاطر از تو شاد نیست

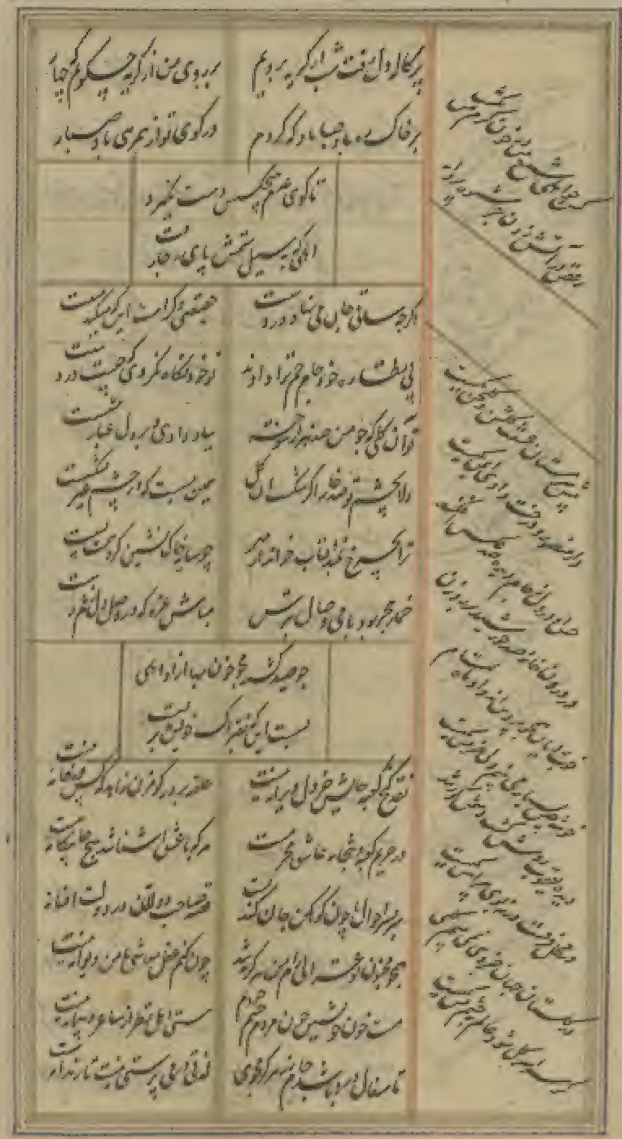

گر عشق تو و بود نبودم سلامت است — گر چنین میرود دم او کم ز دست است
خاک ره تو سرمه بصیرت افزای من — چشم که در نظر تو نباشد کم است
موج بحر کرم تو گفته دوا دوم به یکی — در راه تو صد هزار شاید به دو شمشیر
زد چو دست غمت بر سینه اغماد — مستم هنوز و هستم مست است

ای از غمش شکسته و خونریز مادرت
نام ایمان نزبان پدر بان بسیار کرفتا

دولت طرب بایم کل در سر کشت — ریحانه در سر ایم نشست
پای تو در مسیح مقامی نشستم — کر کرسی مجره و کر کنج نشست
سودا قدری دوستی دیده خورشید — این تن پاکت کرد و سر شست
آدم بهر چمن خوبی و عیسی تصنیف است — حقا که بهر غم تو غمش بیش نشست

کی دوخته کرد و دل صد چاک تو ای
چون رشته منصور تن از صلیب درشت

آن طره مشکین تو بر عارض سیمین — چشم سیر ز دامان دل ریش بدارد
خاک ره گلشن ما عبیر افشانی تو — چشم که در نظرت نیست کم است
موج بحر کرم تو گفته دوا دوم به یکی — در راه تو صد هزار شاید به دو شمشیر
زد چو دست غمت بر سینه اغماد — مستم هنوز و هستم مست است

ای از غمش شکسته و خونریز مادرت
نام ایمان نزبان پدر بان بسیار کرفتا

دولت طرب بایم کل در سر کشت — ریحانه در سر ایم نشست
پای تو در مسیح مقامی نشستم — کر کرسی مجره و کر کنج نشست
سودا قدری دوستی دیده خورشید — این تن پاکت کرد و سر شست
آدم بهر چمن خوبی و عیسی تصنیف است — حقا که بهر غم تو غمش بیش نشست

کی دوخته کرد و دل صد چاک تو ای
چون رشته منصور تن از صلیب درشت

شاخ نرگس پیش سنانی سر به خاکی نهاد — آن سر و خوبی دید و در یکدم ز پا افتاد

مکن که سر را در این زمانه ای کم جهان
جان کن پیر و کن که سر نشان آرد

اگرچه خانه خرابی زاده ای سنائی — خراب جام شرابیم و می پرستیم
ز شوق روی تو خورشید را شود حیران — بصد هزار زبان در صفت نیاید شرح
فرشته خوی شو ایدل کرامتی داری — که آدمی صفتی در فرشته اخلاقست

فرشته ای از این سر بر قبه و صومعه
کز کجا و تو موقوف صحبت ماست

که سر دل کم شد و دست فراغ آرد — چشم های خوابنده بهم چراغ آرد
سوخیم از درد و داغش پیش از این ها — من ندیدم آنچنان کم دل چراغ آرد
میرود دوران کل جون با سنائی تنگ — تا تو را ندیده بگلشن چراغ آرد
کر بهوا در بگیرد چشم کن ای کم تنگ — مستم و اندازه جام و ایاغ آرد

تو کجائی تا بشب غلغل در اندازم کم
ای سنائی کر بیائی دماغ آرد

هر جا که بتی رخ تو در ترکیب — با دیکران صورت و با ما غیب
او را ز تو ام صورت و در معنی ام تو — صورت ز تو دارد و نگیرد از غیب
کر سر و با تو الف زد اراده اش خرامان — آزاده بود هر کز کر قامت و قیمت

بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است
بکش سبو و سر خم گیر و پای در باد است

مشو ز مسجد و میخانه هیچ نیک و بد است
که هر که دانه نیکی فشاند نیک خورد است

مکن به چشم حقارت نگاه بر من مست
که هر که پیش خدا هیچ نیست هیچ کس است

مرا ز مسجد و میخانه نیست بیم و امید
نه از امید بهشتم خوش و نه از بیم است

ز خشت کوزه و خشت سبو نکو بنگر
که خشت بالش جمشید و کیقباد و جم است

بیا که رونق این کارگاه کم نشود
ز آمد و شد این هفت دلق ابله و کم است

ز جام بیخودی ای بیخبر چه نوش کنی
که جام بیخبران پر ز خون مردم است

ز بیخودان خرابات پرس راه مراد
که هشیوار در این ره هزار سد سد است

مرو به مسجد و میخانه هر که راه نبرد
که مسجد و در میخانه هر دو بیت الحرم است

ز بیخودان خرابات شرم دار ای شیخ
که بیخودی ز خدا آگهی ز خود بهتر

صحبت خوشتا نوگر اتفاق افتد
کوشش چو سود از من کین تو دست

لعل تو آبست با چشمه حیات
مرگ کجا این نباید در عین فنا آب

از خاک بکشت زاد در خانه مرد
باد و عذاب کردم در شش جهت ما

آیینه ایم و مار احوال نهان عیانست
راز درون پاکان رویشان زبانی

بفضل محبت ان او چون نکنم بگویم
مشکین دست سرکه کو با کمی طاعت

باشد چراغ الهی در شش جهت فروزنی
گر نور او زمین یک نقطه با عرایت

ساقا بیا بلعلت فی ناب بیرنگ
کز شوق تو نبود دوی شرب ناب بیرنگ

کی هست طلبی عالم هستی یکباره
زانگه این عالم پرشور خراب اینجا

جز دل حسنه کو با جز به تو هستم خوی
هیچکس استم و جز به تو نشاید ما

غرض نزده و دم هوی محبت باشد
هر زمستان ترا سیل کباب اینجا

الهی سوخته خون کرده گر کرده عیب
چکند بر چکر سوخته آب اینجا

نه کز بسکه چو من گری گریه است
همچکس نامه من فرش خود اگر

سر نهادم ز در بسکه تا خاک شوم
کسی نبیند که خاک این در کجا

تحل بحضور دل من هست که بود
خوشی فیه است دل است دعا که

زاهد از نیست که با اسری المسجد مطلب
دلی اگر ده با الهی بیت در بیت

بیت عاجز بصیحت که مرد از زور
کاحیش الهی الرحمه حمام بیت

زین آتش سینه که در خاک نهم
تا حشر الا که ده خار زار است

در داغ عشق از سینه شوق سرم
کاتش بس که سینه کند دل سنگ

با تشنه لب بمسجد و میخانه میکنم
با کس شراب کوثر و در اطلب ما

الهی چون چهره روزی کنم شوی
زان کسب ی عرض کرخاک مرا دست

ساقی جهان سرشک جهانی گرفته است
کو کشتی شراب که طوفان گرفته است

چندان ز جان رسیده دلم از جهان گرفته
کز تخت جان و دلم از جان گرفته

با کز دامن از هر عالم کشیده ام
عشق تمام هر زکریبان گرفته است

اگر نه زاتش دل آه پرون کنم
از پنهان و اتش جهان گرفته

تا زده ایمن تو در هستی رقیب نیست
الهی همیشه دست به دامان گرفته است

ترک عاشق های لاسکاست
تو سپیداری که مشق استخوانست

از ان مرموی ما ریش تر
کو با مرموی ما کجی نهانست

بهار عمر و ریاب زمصوحی
کنا خود شید بر بروده خزانست

هر اتش کریود پروانه باشیم
در اتش بیشتر جاوداست

بصورت از نمک کوشت الهی
بمعنی خود نمک این استخوانست

تو سپار آه جو گل خاری تو اند کشت
من کز امر و زم کاری نمک کی اخ انگیخت

مرکل کی میت بوی خاوری او
کم کل بشب بود پس ما بشت

باد افدای قامت طوبی خرام او
مرجا که سرو نازی و شاد و نور

باشد که مهربانی مطلم رحمت کند
برای خرمنی که در این ماه و اپاشت

حیات تشنه لبان وصال آن لب چشت
بگو چه لبش بازنده کی در شت

نشسته نه چو خیانه جه لاله ساغری
کسانه است که چون لاله در بر غلشت

گدای میغانم بجا نشسته چه رم
اگر چه محل مرحمت بر غلشت

زدل اگر نه عاشق کشی ستم دانه
ولی نه عاشق زار بکشی تشت

بنازم همه عالم حسن عالم سوز
که گر بنا ز کشی عالمی سوز کشت

رخصت ای دل دفت قت تا پری بیا
اگر چه صورت این هر دو کار یک رشت

بجان دوست که گر از لب حرام
سبک دو تو کم کم ز آسوی حرشت

بجان آن سرو اگر طرف جوی بنشت
آتش غروری گلهای سنبر و دا بشت

نرخ خسانی گل چینی چمن کانک بیا
گل بخود نرفت و مرغ از گلکو خوا بشت

از جان نه خواهش سلامت هر محبی عشق
کز عز الی چون نکیم پس ای خوا بشت

گر جوشش آتش زنی ای نوری جان
کی جانم آتش این آزرده خوا بشت

دیده بوی لیسی بر دم گر آب چشم
در کنارم چون نرسه وی مگو خوا بشت

عاشق بیدل را حسبت خواری بری
گر بانی هجر مک بر خاکو خوا بشت

در عشق تو در غم خویشی ملامت
از خود چه کذری سر خیره وسلامت

مست از شرب عشق تان نگرکام ی
یک مستی و هزار خمار نه است

در عاشقی لابست چو یک وجد و کی
مرد ملامت آمد و اندر فنا فرا

صاحب دلی کی نه اد که خاطری بجا
خرم بصفوت ش که خلق گرا است

صد کشته نه اد کردی و کس را خبر نشد
یک مرده زنده کرد و همه مسیح و جا است

ای یار گر گوشه نشین صد شوم
کان نیز از سلامت و جای ملامت

تشنه کی زسوز دل گر شوی حذر
آتش کرا بعاشق خویش نظر ی است

ناصح چه ملامت کنیم وی خدا نی
چون وی نه دروی تو وی دلکی

صبر و دل و دین همه بشار یدست شد
در کار به جان بر سد انم تو در ی

گفتی که کلب ا چه محبت میکنم
با خشم تو بدست کسی را حسکری

دارد سری ی شرشت سر خام
قرنج بر و کر هر ا بر ی ست

خوانان نظر قدر دو رخسار خشت
ای دیده چه وا ست ا کنش دلبری

ای هر که کس عیب تو از غیر کند طلب
منکر که خود عیش کسی را هنری ست

هر کو هوس سیاه فرخ ملامت
عاشق که و بس اندیشد مرد ملامت

کس نیست و نبود این غم جانسوز کرا ست
وین غم مزه ا ست آنکس ناکام کرا ست

دارد دل و از نوشش های لبهای
محروم مکرد ان دل امید کرا ست

ای گل که رخت عشرت ما دم بجو خیم — از چشم خود ندیدم جای ترا چو خیم
در عهد محبت چون تو نوربخش نیست — هوای محبت من گر نیست در دماغت
چون عشق تو کس نیست ز مردان و غرال را — گر بیشه ز تست در بیشه مبادا تست

ای مشتری دل تو و در هیچ دلی نیست
آگاه نیم کز تو خود آیی بشکستی یا بروی

گرچه گلیم و دوغ و خود خوانیست — حیف که باری چو ترا مسیح دوا نیست
صاف ولی عشرت ما را دو صاف نیست — چون تو در من آینه بجز ز دوتا نیست
هر چیز بجز خشمی کز تو خورد دل — کز تو بجز آزار دل خسته روا نیست
غم همه در بندگی هجر تو نکرد — داد از شب هجر تو که در وی حیا نیست
دولت جاوید مرا خنجر خونخوار تست — این بره تو خوش شبه جاوید بقا نیست
شاد ز تو ام بر سر این کشته محنت — تا تو ز ما شاد شوی هیچ بلا نیست

هر تک که از آید بکوی تو جا کرد
ای بت کز او در سر کوی تو جا کرد

جا بخشی کز باب بحل نوای تو نیست — چون چشمه حیات ز پای تو کمتر نیست
آن پوستی که در سر بازار حسن تو — صد آفتاب تابع چون ماه خشتر نیست
در سر هوای جزم تو نوی با شکر لبان — با جان نهاده ایم بحل تو در روح چاره نیست
خاصیتی که در هنر حسن تو نهاد — از خوبتر سیرت نیاز خوبتر منظر نیست
ای جرعه دل بدست نگارین دلبران — نقش دل نگار بت مهروام ابتر

سر شکوه دارد ان لب و دندان پای آن — کز یاد رفته جان جهان جمله خود تنها

طمع بوسی و کنار تو کرا هی مروت
منش از این هوس کرده ان نی آور تا

همه نازان چشم اگر بر دوی بیگانه هر — از حسنه یاران یکدیده محجب طاهر
گر کنی نیکو نه در کار جهان سر شم — چشم نا بر هم زنی کار حریفان خراب
نقش بروی تو تا خطر دل ما خست — کافرم ای بت کرم بشکنی اگر در خاطر
شور مستی ز من و جو جنبانیت تو — عشق مستوری و حسن و دو تو انی نا دارد
دل همه در دغم غمادم لا جرم شاد م بست — شاد باشد هر کرا در بخت و روزی شیکا

کس نمی یابم کز او دست ندارد دلم
این چه بلا شد کرا هی در دستی جانا

سر شکم غم دل چو شمع جا کرد ز — کوته کنم حکایت کین قصه دراز است
او مجمره سر کین من خاک بیچاره — آتش سه از زشتی در بیشه بازار است
زان سرو نازکاری کشا یه از بامم — تا من نیاز دارم او در مقام ناز است
در کوی می پرستان کمتر سلامتی ده — کاینجا می حیثیت در صاف خمار است
ما را بحسن صورت مجنون نساخت آنی — مقصود ما محبت با کیره یا ز است
کردون نگرست نا بدار خشیه مهره — بازی مخور گر دون نا مست حیا نا

گر گنج وصل جوئی لب بسته دار هائی
یعنی کلید این در در دست دل آنست

دوم هم زاده خوشین خانم چه میشود — بازم کرم ستاره اقبال راست
باغ چون روح خوشین خانم گر چه جاهای — باستثنی اشخوان کرم است سلامت
طالع شد آفتاب رخ بار دیگر شمع — باید هر املاک شدن این چه طالعت
شاه نوخت فرض امرتی حسن تو — مرجا که هست نور وی آنجا سلامت

الهی بقای دولتش محو در احسان خویش
زان رو که از فرشته ای آسمان عمر فانیست

آن شوخ سوخت بوی کباب دلم بدست — خورشید طلعتان دنیا اسیر حسن
تا کی کنار دل من بیچاره کی رسد آخر — کز غمزه خونریز جوانان همه رسن
اکنون که جای کشتی آن سرو جویبار — عاشق چه نشیند بکنار خود چو حسن
چاره اسیری که گرفتار بتان شد — چون گشته مبتلای مسیح دوای دگر

ای چین خم دوده عرض مجمل امر دهر
الهی بکه مایلست به بینا نظر مکن

بر صید حرم تیغ مکش تا که حرامست — کار دل صد خسته بیک غمزه تمامست
در خیل جهان نو بجز من که شناسد — عشاق نوپیدا بگویم که کدامست
جام جم جاه اورد و مثال سگ کوی — جم جرعه خشت سگ این در وی ماست
ای کاکل محبت مکند سایه صیانت — سلطان جوانان همه فرمان غلامست
فرصت کمن از طالب کوی سلامت — زینسان بیقین نظر امیدوار سلامت
در مذهب ای بخلاف سر عالم — می کرده حلالست دل پی لو حرامست

لذت عشق نداند تو بخدا تا نچشی — تشنه دیدار نداند بجز از پیاس چه دانند
دلبرا بهر خدا سوی من آوارگی بود — کی بود جز تو دلارای دل آواره کسی
آمده ام تا بدمت جان دهم ای جان جهان — خود تو دانی جان من تا که چه خواهد بودن

دلبرا تا نرسد بحث دلم با لب تو
از ازل بر سر این نکته چه ها رفته و هست

نمود چاک گریبان شد کار تو چاک — تو بوسه ای دگران نوچاک بر چاک
حریف شاه و گدا نیست کجا بود آن — میان حقه و میخانه جای آن امروز
سبو بیار که آبی بر آتشی بزنم — که آتشی عجب امروز در نهاد منست
تو سرو عشق جوانی خوش بشو واعظ — سخن مدار که من سرو عشق با رخ تست

ز عشق چاک گریبان تا کی الهی
گذار جامه دریدن گه نوبت کیست

ور گری تو خون دل پاک در دست — بس خون سیاوش که در این خاک در دست
با خون جگر سر زند از دیده تو بر مژگان — خاری که مرا در جگر چاک فرو رفت
چون کس نبود چاره چاشنی مرگ — در کام من این زهر جگر چاک فرو رفت
شب همچو چاره پیدا نه دی ز بام — در سینه من خورشید بر افلاک فرو رفت

الهی کی رهد عقل گرفت از سر عشق
در مگر غلط با همه اراک سر دوست

ز قامت تو بگویم چه قامتست بلا — قیامتست که هر روز کار ما برخواست

آنی که تو را ری بصحبت راست نیاید — آن مست ولی شرم گهیت آن ما نیست
آن زخم خجسته که ز دشنام تو کارم — پی نوش جز بکوشش آن جان ما نیست
دشنام مرا هدیه دعا گوی ترا نیست — گر تحفه دشنام ترا شرط وفا نیست
یکدم ز خیال تو امانم ندهد صبر — مرگ تو نه کس را ز تو مرگ اما نیست

آینهٔ اسکندر و جام جم اگر شکست
اینقدر که ابلهی کف پیر مغان ما نیست

بست در میخانه بروی من و بر خود — عاشق مجنون او بخیر و بیار فرد
ای که دستم می نبوی ز دل ریحان مبوی — ساغر ما بنشین تا نشوم ز دل و ز جان بیزار فرد
بر لب آبم مخروش و خوشم تشنه مدار — هم تو نگری کن که کنار از چه کنار است مرا فرد
ای بجنت از آتش او من از کی خوشم — بر کنب ابنای آدم چه رسد ای فرد

مرد ابلهی ز بردهٔ عبارت چو گفتنی ما نیست
نادان این جمله است بیت که با ما فرد

کام جستم من از شوق لبت یار دوست — تا لذت رنگ خون دل کسی نبیند اوست
از زوال مجنون چه پروا چو لیلی کمتر — طعنه مجنون فزاید چو بیش از که گفتگوست
آمد وی خرمی مرا گر کنجد در دم — در دل تنگ گر من دارم هر چه جانی نرود
صد هزاران دل چنانست بر جانم مجبر — پی جانش نبود دل ای برغم من را دوست
پس کجا چون نامه کبود و آزرده جون را — غیر مشتی شوران بر خام زبر و زیر
گر فلک بیکدم دلهای ما بر گیرد کو مهر — فی پرسش می نرزان او را ز فرش تا فرش

ابنای بجنت بهر خویش بگذارد — عاشق که بغیر خار ملامت نکشد را
گر سر بنهم پای بگیرد چه عجب من — تا حکم خود بر سر مردم نکشد را
ناصح بده غوغای تبان آزده دلم کرد — خاک مرا جز بگریبان گریان سر نشد را
سر رشتهٔ امید بدستم کی نگذشت — تا رشتهٔ عمر کی رشتهٔ غم نرسد را

ای کاش که هرگز عدم از دولت هست
دل نیاد کار دران کاری نشد را

گر شیخ کنی بر سر جام دم راست — جانی شیشه چو جان خاکی را بر سر خشت است
چون پای تو بر سم تو وداع آمد سر — کاشش نام شد نشان و مقام و دار است
چون نرگس چشمان تو بیکتاب گرد هست — گر فرد نبود فرد خور شیوهٔ شهاست
چون نرگس تو خاک ای کیچ کمان را داد — کی بیخ زال تا بابد مست شهاست
مخمور غم عشق تو در بیکده دلی — نامرده می کرد در سر صد کار صدا

با سلطنت وصل چو بخت است کرا را
ای کاش چنین بخت که جای ترا است

گر بیم مویه و جوگی ز حد دان مهر نگذشت — در هجران چو آم آخر بیماری هوس نگذشت
دل بخجر زمن آن صورت سنگی را کشد — تجربت مرا آخر کجی دلکش نگذشت
تا رخش دیدم بستی جام ز دست نهم — آه از ان کعبهٔ گردان رهنما چون هوس نگذشت
برفاقل ابر بهمن آبش سنت را — صد کمان است مرا از نعل آن ابرش نگذشت
ای کاش شاخ گلش با ان کران چیده کرد — کز ان چون تجربت بود با که عاشق و هوس نگذشت

ای جهان خدمت من کس نیست
این خدمت من با کس نیست

سروش خدا خام از دست تو بیمار شده است
دست من گیر از کرم چون نام تو بیمار شده است

بعد از این خواهد صحرا سیل خون از دیده شهر
هر کی خون دل چشم انتظار شده است

چشمکش خاری ز دست غفلت بر پا نرفت
هر جا رفت از زخم پیدا و تر بیمار شده است

آفتاب من اگر از روی کوی ما نهد
بیست گز دیوار سر چیدا بالا رفته است

کس چو یوسف سنگ در دامن گرمی بازار نیست
بلکه چون یوسف هزار ابجا بسود و بها رفته است

خنده از از روی اهل عیش کوتاه کرد
کو کهن ذره وادی حسرت نه نهاده است

ای سرکوی تو جای آمد و رفت کرامیان
صد هزاران دین و دل آنجا به بیعا رفته است

فرهاد را شیرین چو ان رحمت شود
کو سر به سنگ میزند دولت گذار دست

چون باد شد که ذره ای بیشمار کجا
افتاده صد سلیمان در خاک ره چو مور

گر ذره سینه آتش بر دزد زبانه
در دیده این جا طوفان در آستین کرا

ای آهوی خطایی چون صید دل چه جا
در وادی کهن بی بر ام صید کرا

ای مدعی که گردی عقد یاک ابی
نو مرده و نو زنده چیست از آل گرد ما

دادی چو خون بیان عالم از او بست
از نم غم ستده است سر که در این داد و دست

مرده عشق تر از نم و شادی چه نگر
مرده گر تر از نم غم و شادست

دست چون در خون نشاری یکی بار کرد
دست در کردن کنی خونش گرفت

آتش غم سایه ات را آب داد
رحم کن ای سرو جت کاتش گرفت

چشم ان کس را دهد از خون تو بوسه شان
کز نگه خاری بر این خونان سر اندر دست

حال سوز دوستان ای شمع بی مهری مپرس
من ز ان سوزم کم خویشتن بان دست

تسلیم ای بر خورده امن خاک پای
هر که خواهد شد ز دستش در دست

با خویشتن بیش ای خود آکرده ام دوستی
کتمان خویشی ای بر کس خویشتن است

کرده سیه ز خون دل و کشتیم عمر است
وز آب دیده هر زه کر چون عنبر است

زاهد بشست ما ز صحبت میکده ای
نه نیست هنر کار به تر دامنی است

محنت ز ای غم و این چاشنی نمر
خون می کشد نه کوشش ز هر خشی

هر چند خاک کیش ز نمی تر شود
هر گز ز نم نرفت کسب کی است

ز سینه سد چاک و صفای دل ای
پیوست کور ابه دلش بیچ کی است

بس کس بر جا صحت خون ای ای
در بحر که صد به ای است

جام می ز هر شود و ز دل پاک ابی
ز هر خوران باز این جام می خاک ای

بگذار و خنده آتش دل ای
مرجا به بر سد ز خاک ای است

چون هر ز انجام هر دو یکی گر مرد
گشته و خوش شان یکی سر ای

عاقبت جان تو ای یکی خاک شای
گر بکای بر سد ز دل شکای

مردم خمار غم و جانی هر کس — در رکس کس شیره جانی هر کس
با حکم ازل منع علش نتوان شد — این خواجه ربه حاجت این حاجی هست
آن نکته که خط تو دیدم گر باد — صد کاش نبودمی که کاشکی هست

بازی گوری ای ای ایام کم عمر
در دور فلک نبود ثباتت فرمای

درخت وادی ایمن نبود بر عرش کیست — اگر نه عرش بود بر چه هست خارهٔ هست
چو صبح محشر اگر آفتابی باشی — فرو نهی سر عشقش ز کبر زنده کی هست
خراب سیمبری باش و گنج زر مطلب — که در حجرهٔ عالم ز بهر این مفلس هست
الهی خاص نشینی بود چو مردآ — اگر نه خلوت خاصی دگر چه مردآ هست

کسی چو حضرت آب بقا رسد آخر
که با تشنه لبی اسکندر آبی هست

امید خلق با قبال دولت توست — امید بنده در حضرت خداوند است
اسیر محنت عشقم سوای داغ گل — اسیر بینوا کرفتار محنت خویش
چو خود ز داغ محبت بشیخ عاشق را — ازو شان شاد فرستاد خویش
الهی چنین گذارد پیش کم ساقی — غم او خورد که غم زدای همه خویش
بزرگان خاندان سه شبه هوا کردند — شبه دیگر بیشان ز دولت خویش
تو را بسا که نماند بسیار چو — بماند عمر که در بنده دولت خویش
بهر شب هزار رنج کشم الهی — بشارتی دهد از رنج خویش

امروز غیر غم ز تو هیچم بدست نیست — فردا اگر همین بود آن هم بدست نیست
در کوی عشق مرکه پیر و عجب مدار — حسبه بزرگ کیست کم و کاست نیست
ای بیخبر که عیب کنی شهر نادان — شهر از که هست از طرف و خود بدست نیست
هر کس گرفت در دلی از بهر خویش — در دل هست که بیخبر طرف بدست نیست
گه آشت برق حسن در کس اگر جان کسی — وآنم کرست جان کسی هم بدست نیست
پیرم کنج میکدی و کرد پیر چیست — چندان ریست مست که جای چیست هست

الهی شکایت خود ساقی پیر چیست
کر فیض آفتاب کسی را چه نیست هست

در بهار نوجوانی غافل از گل کیست — در حسرت ان پری که گل روی او بست
جان بهر بوی تو بی تو نفس از دو بی شکیبد — صد جان ازین ارزد و در جان دوست دل
یاد خور با تو عشرتان و زر ملک باد کی مجوی — کین یک سپهر با شیران زده در دست
خلعت شاهان کرد و چلمنای نشین — خرقه پشمین کرد را اطلس ساخت
شب نشین خلوت معنی یک آزاد — روز عیش صبح بلبل از کرد و کرد
روح پرور باش در عشق و صفت تن فدا — کز بهشت تن جوانمرگ خاصه هست
طلعت صافی ازان کم زن کرد لوح ساده — ساده کی نیکو روش ازان ازاده هست

در دو عالم پیر و پیغمبر الهی بود
در دو را ایشان پی پیر رهی کردند

پیر باشی از ان تو هست کرد لوح دل را — کز این نور بیش بود پرده نور علی نور

خارض خوی کرده و گل از گهر هست — چشم نرگسان پرنم عوشه چین حرم هست
دامن نیلی قبایل چه دیده پشت نکردند — زان سبب صدره و دیبل از گریه ام دردا

غم خود ای کی تا سوزد هلاک از داغ و دل
زانکه دامن گیرش از خاشاک و خس هست

پیمانه گریست و دوه از هلاک هست — پیمان اگر درست بود مسیح پاک هست
عاشق گرفتم و خبار بیست بر دلش — گویا سوز آینه اش با دلی پاک هست
آزار مار و عقرب پنهان میکشید — شمشیر بخبر تعصبی از خاک هست
یوسف هم از فراست عشقست حاجه چاک — پیراهنی نگاهست گر از عشق چاک هست

ای دل این سرا چه چشم خرمی جوی
کین شیوه مراد در این سرا خاک هست

بوی یوسف نیافت یعقوب از کل و پیش ما هست — یوسف من از انجان گم شده گس کو شما هست
خاکه گر کوه هران ذره کی از خورشید جدا شد — گر خاکی آن نشه گذرد ره سوی ما هست
گشاد از محبت نا کسی چون من نشه — بخر موسی نخر چشم جادو پیش ما هست
جان شیرم خم دلیس که جز مرگ جان من — بگفتار چشم از نخی دلش ما هست

غرابی که جز در پس دل مردم گذشت
ردی در هیچ پس فرزند کاوش یافت

بوی است پیل خالی کز ان نوح جیفت — جز سه جا گزین خوان عنصی و صفت
خلعت شب و گوهر گم جو سبای او — تر شب حشی و کنار جو صفت

وا کرد چار چیز کز من بار کسار — گردا اگر مرا این چه باری از اوست

طبع خام پنداری با دست تهی
ای سوخته دل این چه سبک باری از اوست

آن سرو سرکز بطر من گذشته است — کوی کز بهری از بگر من گذشته است
وان ناز بر زده چون سرو سرد — یعنی جوی چشم تر من گذشته است
بر پستون زیشه فرادی گذشته — آنها که از غمش بسر من گذشته است
چو جا بیخت از تراشش دام — خود شد اگر بگذرد من گذشته است

ای کوه در کین ما آشوخ شده خر
اکنون که کار از حد من گذشته است

وای بجنون بگر سوزست و کین ما هست — آهو یا نافه ایم اما بگر مشک خون ما هست
پیش آن ماه بر آورد دست و دعوی ما هست — قبله ابروی خوبان کعبه محراب ما هست
نشنه ما خون نخیر طلعت ای ما کرم — رحمتی حسرا کرحی بود دل مقتضا هست
من بگسلم او دست دامن دامنه بهر — حاک کی گذرد دل بهری کسی تا دامن ما هست

نالهای نه شهاب آب مردم گذشت
آه کز این نالهای چشم ما بگ خواب هست

بست در عالم ای کی در و بر و در و — در بین تو آسان گذرد بی در و در
کار پیدای ما شناسایی چون تست — خانه ما خانه بتوستان است کر تو
کل طربی کز جناب خیزد و بر سیم تو — در لطافت بگ سرو سیاه بر در و

مشتاق دیدنت کجید چشم جانیا — تا آب حضرتش دهد از ساحل نجات
تا آن خیال دلبری او به من کرم نجوا — در این خیال دلبری او به من کرم نجوا

ای کجا و کشمکر کری او کجا
با طرف باغ مرغ کرفتار را چه کار

سر خم فرو دارین آتش پنهان همه سوخ — عمر دراهم خواهد بر ایشان همه سوخ
فریاد مرا سوخ کل آن کشت — زخمهای جگر و چاک کریبان همه سوخ
با حرفیان دکر بادشه آن کل چه کفت — سعی ما بود بدین مرغ سحرخوان همه سوخ
در صحن هم او کوره پای بزم دل و جان — وه کز دم تو تشنه کار دل و جان همه سوخ

بجز از مهر و وفا سوخ خانه ای
کفت بخت و زر دل صعوبان همه سوخ

نصیب تشنه از وصل ما جز غم همه سوخ — بر صدر زوایش خوشتم و آن هم همه سوخ
چاک جگر به کردم و حسرت به نامه تا تو — جز حرف دل ما نبود مرهم همه سوخ
پروانه دل بیچاره به دست آمد — کران سنکر کرد ای بخت شوم همه سوخ
تو نو بهار دل و جان عاشقی باز آ — که در جهان ثمر ای بافت پای زخم همه سوخ
زبزم مهر صحبت از نصوحات — بهشت اکر نشرف بر بادم همه سوخ

یا باد وه بکرد بر د عالم را
کر پیش همت ادبیت مردم عالم همه سوخ

بت عاشق کش ما را مه سیما همه سوخ — بت پرستان جز غم را نامه سیما همه سوخ
آشنایان مجلس کر سکان کشتند — کی کلوخان فاکر شاهی دارند
لعل جانبخش تو عاشق کشته زیبد کنه — زنده و مرده بر این حال کی آیند
با وجود تو جواهر شهد رخی کر نظران — جمع زخ بر صفت چای دارند

رنک چون کاه ای بخود روزی زرد
عاشقان آب رخ از چهره کای دارند

وه که این شیرین غزالان باز می‌تازند — کر کره اکر نه مجنون سر صحرا بینند
چهره فی دارم کر نیست بنا پرستان ایرو — با وجود روی خوبان دل بینا بینند
شربت کوثر بنشنه امروه سیما فامه — پای بصیران جان بر ره عشق فرزا
زنده کی فی می کمن خاتم که بر زخم جا — جان بر ای کمن جنس حضور است بینند
کریه جان دلا بر سی مدت اندوه — فرصتی نیست به جا نه سیما نامه

قصه بشر خوبان ای مجلس سیما
نیز پنهان است مر جای کریه بینند

کر بسنی تان نبود خوبان کنند — صاحبدلان فتوح خدا کنند
پروانه نه بود عهد و جوانان کر این کروه — از صد مراد و عده و یکی وفا کنند
آن به کر تش دوست کر بند دل آن — نرسم چکا نیم بشکایت دوا کنند
شمع آفریده اند کر بیرو پای خود — کر کشتی کنند سر ز تنش جدا کنند
چون قصه نامه دوش از کلوبان — کر صد نه پاره دلم از جا نه کنند

مرا تو جوزه مجان و پرسش کی نشسته — گر گریکی و دانزده صد نهر آید

ز گریه‌ها همی اگر آب نه کمی بادی
وه خت کنه و خشک کی سیل بادیه

خوبان اگر چه بر پی دلهای خسته‌اند — بندی بپای مرغ دل کس نبسته‌اند
با رب بر سنگ چاره شان در پیش دار — سنگین دلان اگر دل ما شکسته‌اند
خوبان بگرد دست کی از خون ما کنند — گلبان ز آب دیده ما دست شسته‌اند
تا پا نکوفتند بسر راه ما کنند — هر تازه بر نشسته جانی گسسته‌اند

ای کهن نشسته وه و آه بر
خوبان هم از کسند محبه پرستنده

تقی خاطر کردم از خوبان کسی بار خاطر — تا ز خود غافل شدم یاد کسی از خاطرم
از لب و دم چشم جانان ایمن جانان — کین سیه دل مردمان هم کافر دین خاطرم
از سر تسلیم و پای جانان شوان جانان — جون بکشن حاکم در زنده گردان خاطرم
صبر و شکیبائی نان نخست ایچه — وه روسه ان بلا خواهی کم ایمی چاره
پیش نامه چه نامه چه صبحت و کین — کر صبا نشنا ز چشم تر زبر ما خاطرم

ای از هجر پری دیان شنا یاد کرد
مرکی مسئله رحال ال ناظرند

ز هجر او از غم جسته ربع و دور جانم — یاد دست غبار م چیا کرد ر خانه
کنشت رقص کنان جان جو کرد یار جو — بکوی او جو حسرت ان مرز ه کرد آه

با مژه جوشاخ کل قسم وه عوی — برخواست جو دیان کل نخ چی کل
وانج دل من الا صحت ز ان کل چ رود — کل رفت و از نظر و ع به دل آه

ز خم جکر م ای از ایم نشسته
ز جی ز کرم در دل ان عهد کسل نامه

ای صحبه ایتان کرسم چکی فی — دلبران ام دل م بر نکی می سنده
بهر شیرین کی بجی فت و از اجان — نام ز دیا میت تا سکی فی
عاشقان از شر بشه چ خود کشتن — کرنجای عشق بر نا موس و سکی فی
ع عشاقه ای خاوران کر بر پرش و لی — مرسمی کای به پیکان حسد نکی می سنده
به از از دیان خود پرسی ار شکسر — کین دکفتاران قدم در راه شکی می

بر شه ای عالی و جوان نشسته
کر جه شان کوشش ز از چکی می

سوزی کسه تسیان کل ام شر — جان مرا و عده تو هم سر شته‌اند
از سنگ دکه بر کس جلوه سکنی — در خون ای کر عالم سر شته‌اند
خود پری خواب نه پسه و شته هم — این چاشنی کر از کل دم سر شته‌اند
کر نه یه دام سنکی صورتی جوز — آدمی به این سنگ کل کس کم سر شته‌اند

کس نیست در جان کر نه زده دل حسکی
ای ل مست کر نام بر شته‌اند

بکوی دوست کر نامم جو ابرد — سلام ما کر به از السلام خواهد برد

چشمم ز گریه خانه مردم پر آب کرد
طوفان از اشک من سر عالم خراب کرد

گفتی لب تو است به لعل تو هم نمک
حیف است این سخن نه بگویم کجا کرد

امید های لعل تو ام در خمار کشت
با من شراب بعل در خمار سر نهاد کرد

دعوی لعل مردم پیمانه شکست
مارا بعشوه ترک مست بخواه کرد

حسنت چراغ داده و دل مرده قدر حسن
کاری نکرد حسن تو کی آب کرد

اهلی رضای دوست بسر بر که کام جوی
از مرجع خواسته است همین ای تباه کرد

یاران همه مست و خمار حریف سیار
پروای خمار من درویش خمار

جان کندن فرهاد چو دانند که چیست
آنان که جو من کوه غمی پیش خمار

در دل خود را که بکوه سیم گریان
بیجا نکرد اسد رفیقی پیش خمار

بوصف لعل یار ز یعقوب گو خموش
بیگانه مشو بنده و غم خویش خمار

حق نمک خورده شیرین شناسد
کاهنه نمکدان کردن ریش خمار

بالوشش لبان خرمگساند رقیبان
اهلی مطلب نوش که نیش خمار

نوان بر ساقی سخن از تو بیان کرد
پیش محکمه تحریر چی توان کرد

آن دل که نیرزید بصد جان نمک کردی
فرخ عوض خود جام چشمش بر مغان کرد

الفت ورزیده گو بصد ناز و دو
او دیده من کوری چشم گران کرد

پیراهن سرخم چو جوانی که بخشش
صد بار شدم بیرون کرد با جوان کرد

بر عمر خود خیانت دلی باید جوانه
قدری بکرم داده و بر وده صد و گرد

اهلی بمک پیرست کسر باید پیری
دیبای جوانان نه بهاد شش خرد کرد

پیچم ز گریه قدر بر یغی که کرد تا
چندان که کرستم کم مرا باد و تا

ساقی و حال تشنه لبان خمار غم
کاهی بتشنگی نکند کوی بر سبو تا

گل بخت بیاغ زبان ان تنگ من
یکدره در جنش نرنگ و بو تا

چندان بجان رسید دلم از روی تو
کاهنه بار روی دلم آرزو تا

در بحر عشق غرقه بسی شد دلی کسی
بر کرده حال خویش جوانی فرو تا

ان آفتاب حسن بحر میل داد کرد
صبح سعادتم در دولت کشاده کرد

گفتم بمک قرام نظر از من چشم ها
خشمی که صد هزار محبت زیاده کرد

گفت آدمی نرنگ بخاوری شی
این عودی که آن صنم خوزاده کرد

در گلشن امید ازان عجایب دیده
بوی که خار و گل همه مست باده کرد

گفتم که ساغری بکنم نثار گفت
بیهوده کی توان طلب نهاد کرد

بیتاب شوی آه و فغانش چنان دلم
شست بچان زمن که مرا یاد نهاد کرد

اهلی که همتش بعلک سر فی نهاد
سیلی عشق عافیتش بر نهاد کرد

ساقی می ار کرشمه و ساغر بجز نهد
عشق خرمن سوزد و عقل خرمن درد

راه سرد و منزل که عشق شتابان بود است — کمین قوم زصد جیل سراری طلبیده
می باد گران خور که مرا باس سبکساریست — در کوی تو هر کس پی کاری طلبیده

پای اوی دوشنو که بشبخ سه و خورشید
از راهی کم گشته غباری طلبیده

آنچیات کس بجز از حسرت چه کشش نکرد — هر کس که کرد توبه زمی با چه کشش نکرد
هیچ از نیم زم بشش بیت نیست — هر کس که باده با صنمی خورد و کشش نکرد
در خانه کشیدم چو کم کرد جهانی گفت — دستم بدامن تو درین گرد و کشش نکرد
زلفت گرفت بیخ و ورق ای چین گرفت — هر از نسیم روم بشک از خشش نکرد

الهی نیز از شرگر چون شیخ خانه
فی در لباس پارسا و دش نکرده

سینه روی دسینه مرا رشک خانه نیست — جز کینه روی سینه دروی سینه نیست
چون شیخ چند بسوزم کنج غم پرست — کسی بهر زه کند قرخود به نا چیز
جهان نه بیقرار دوست و دشمن با شد — و گرنه دین و خسار همره موتا چیز
و تسانی ار گران نامه به چه تا — باد لک بکه نظر دست بکه گرنا چیز
برادران طریقت چرا لی پرسند — کر و سف دل مسکین نیرچه نا چیز
دلا چو نشنوی ان نه فغان کس مگر — ز شوخش این نیه فسانه دادو دنا

بگرد باد صبا م نیز سه الهی
تراد و دیده زا میدار بر نا چیز

دل که خیال تو در وی مقام کرد — خلوت سرای خاص ترا وقف عام کرد
زانوی وصل جان فلک سجده کرد — واختر بزیر چتر خلافت مقام کرد
مرغان این چمن همه زاده خاطر — سودای سنبل تو مرا مرغ دام کرد
سیمای پوشش تو می چشم خیره بین — کان چشم شیوه بکمی سوی جام کرد
در دور آفتاب جلالت که حلقه وست — ذره طالعیست که صبحی بشام کرد

الهی کز دن نامه شش سیاهی چو شمع
آخر خیال وصل ترا رشک خام کرد

جمعی که دل بهزار پریشان کرده اند — هر گز نظر بسامان و سر ان کرده اند
بر چو عرض تاج دو عالم بیلان — پیدای تاج و بخت سلیمان کرده اند
تا بوده اند اهل نظر زخم خورده اند — ما را در این معامله ترخان کرده اند
اسباب راست پیش تر از فتی دلی — این مشکلست هر بر آسان کرده اند

آنان که عیب الهی در زاویه کشته
گر نامه سر بگریبان کرده اند

خوبان که جمع شمع نوز فروخته اند — سر تا قدم چراغ دل دوز دیده اند
آن طرفه آهوان که بخون صید شان حلال — این طرفه است کز من خونین رمیده اند
هر گز کجا بشر بتا کز شه نوش — دل خسته تان کز سر صید آرمیده اند
در سینه ها که تر شده بهر شان — گز بیج و تعزیه پی شوخی پریده اند
من چون بخون خود نشوم غرقه زانبان — کز من بتیغ کم محلی دل بریده اند

جای خوشتیست جای پری رویان ما
در خلوت دلم که فروغ تجلی گاه کرد

چند از خیال خط تو شرمش چون زنم
سودا که آینه که ترا عرض سیاه کرد

کار دلم که عشق تو در نیابت آورد
یک تنگ کرشمه چه را گواه کرد

منت ز آفتاب هزاردرشه هم
ای کس به یک نگاه دل ما تباه کرد

دلخسته غم گسستن از و داشت کرد
غافل تو مرا نیز همه جراحت کرد

طرفی نه ز دل دران دو غم نوپیدار
کسی مرد و دل این دو خواب راحت کرد

اگرچه چون گل از آن غنچه صبح دمید
نخواست خجل از غایت جهالت کرد

زهیرت نخ خوب تو ال شد بیدل
اگرچه پیش گل اظهار همه ضلالت کرد

نمیدهد ز دوانی توشه توشی
حضرت کردی من سر بسر سیاهی کرد

حدیث ای نی ازان نیست خالی از لنگی
گواز دهان تو در پیروزه ملاحت کرد

ای مرغ آزاد با فرش بد کردار ان محله
مگذار گر غم غارتی گرد بیدران محله

صد بحر روی تب بود چون چشمه آکنده
سر در شمه تقدیر پس ز کردار ان محله

پروانه سوزان از دو ساخته چون شمع
باری غم کار نیست با دلدار ان محله

گر بیاب زین چمن غارتی نعمت اندوزم
ای گل دامان من هر نخ تو ران محله

اندیشه کن اندوزم غم شادی کس نیرزد
زان ای عیش یکدل کرده دلبیمار ان محله

ای بی بهار خاشاک گردیت گرد راهم
چون غنچه جان چشم مرد از یک نگاه پیدا ان

قومی نشسته با تو وحشی منش نکنید
قومی برون در سخن کوشش منکنید

من خود هلاک اگر ز دو بیت نیفکنم
مردم خیال پیشه و آتوشش منکنید

خواهم فغان زدرد من این سنگدلان را
زین جور را که با من خاموشش منکنید

من آن شهید غمزه و نگرم که چون کسی
جمل فرشته بر سر من نوشش منکنید

خاشاک گر زبستان نبود شیوه وفا
ای مشتاق گر تو فراموشش منکنید

بار شمع خانه دشمن گریه بیکار کرد
عابث دود چراغ است سخن کوتاه کرد

صد هزاران عاشقان کاکل کشت کسی نکرد
مدعی از زخم خاری شکوه آزار کرد

امسر بازار حسنش آم بیعت کس نکرد
گرچه بیست خود در دشمنان این بازار کرد

دور ازان لبها بیجو نم چیست ریکی
مگذار تشنه لبم را از تو نکی نیاز کرد

پرده بگشودن کاکل ای حیرت دم کرد
گرچه با خود هجو میل صد بخن تکرار کرد

خاری کجا در دل ازان خورشید کرد
از پس کرشمه در دلم ان خار ریشه کرد

سنگین دلیست عمر شیرین ان نگار من
بوسی ز لعل او نتوانم پیشه کرد

مردم پری پیشه کار ما چرا کنند
چشمت بزد مردم عالم پیشه کرد

مرگی کجاست آهوی چشم تو صید
مشتاق گرچه با تو نکند پیشه کرد

ورخسته نیز رد جفای طریق من
تیغم غمزه تو مرا بحر پیشه کرد

گردم طلسم حیرت جانش نقاب کرد — آواز خشک کرد حسن جهان ضرر کرد
زان آفتاب حسن نه بخت تو تشنه — تا سر بری بگوشه چشمی نظر کرد
عشقش مگر حسود کرا زرنگ کرد — هر عضو دلبرش هزاران هنر کرد

ای نظم غیرت بیع و جمال داد
این نقش را به چین که کشش صور کرد

سر چشمه آسمان کرا نازپرش کرد — آخر بهای مهر و وفا دلبرش کرد
بس بشارتهای جان بهر تو بخت را — تا حل پذیرش بتوان رای پرش کرد
مرجانی تقصه جهان گشت بیع تو — لولو مرا زنامه به بهر پرش کرد
خدم ز لب بپای طلب خط خطان نشد — بس سیاه نوش مرا جمله نیش کرد

ای بخشنده بوصال ار بگاه خشم
بگاه بازپرش بخشنده بگاه خوشش کرد

خوبان حسن چون همه شرم فروش باشند — بشرم جامه دستان تنگ آغوش وا کنند
خوبرویان اگر کار بجانست بگو بیا — به پیرهن کسی کاره به جانی نباشند
زان آب صنعت خاکی شکم خوبان — چون سر و بازان خرما خوی نباشند
آنان که گرد قامت سیمین تو نیامد — در سینه سرخ و سر بگریبان نباشند
تو کسب بیهنر دلی مسر را تو جا مباش — آسمی و هیچ هنر نیک و بی نباشند

ای جوهر نکوی ترا شد گوهر کشش
آدم مشتاق هنر نیک جز نکوی نباشند

مسکین دلی تو ان شرح و بیان کرد — مسکین تر از انجم که تقریر توان کرد
کاری و معشوق پرستی چه سود است — زنگی نشستم که در آیینه نگاه کرد
الفت دهد گر این همه کاهش — منت تو مرا در صف خوبان نشان کرد
با هر که تو مهر بری چون تو بجهت — حسنی که ترا بود هزار ان تو ان کرد

شاید که دل کوه بسنه یاد در آید
امروز که ای سنگ ز غم عشق فغان کرد

ای سیمبر ار وصل چو پنداری خواهد کرد — فعلان که کرد هر آنچه سزاوار خواهد کرد
با خشم و قهر هر چه تو گوئی ز من رواست — کز خشم از تو هر سخنی کار خواهد کرد
هر کو کشش جمالت پرورده خواهد — کو حسن خویش خود آشکار خواهد کرد
اگر وفای بنازم من اعتبار نکنم — در این سخن که مرا اعتبار خواهد کرد
بهتر کسی که عرضم کرد شد از آن امید — کو بهر وصل تو روزی گذار خواهد
کسی که صبر کند و خاموش بنشیند — بجایت نیک بسی بسیار خواهد

بزم و نوید کی ز تو دست کشیدنی
کو گاه نشنود ز تو آواز خواهد کرد

از روزگار تیره دلم پر غبار شد — روزم سیاه شد چو شب و روزگار شد
افتاب نام شوم جمیع جهان گرفت — دود چراغ دودمان شبهای ما شد
از خرمن گل کنار و برم لاله زار شد — خود دود جان آتش گل بر کنار شد
چون است حال عنبر و مشک ختن بگو — چون است حال نرگس و سرو و چنار شد

از مردمک دیده ما صحبت لعل لب او
کاندر صفت لعل لب او خون شده پیکان

شیرین دهنان از غم ما خون دل افشاند
هر چند که این طایفه را دیده ما نیست

الهی کز خوبان نبود امید بازگشتن
وقت که از ما ببرند امید بازگشتن

لعلت بخندد هر دم جانم ازو بخواهد
صد بوسه در دو عالم یک خنده راست آرد

مقصود ما هلاک شدن بود و عاقبت
عشق تو آنچه غایب مقصود ما کند

ای آفتاب دولت بر خلق تافته
بازار کل وجود دلت مرد و بنگرد

دیده ی کحل بست تو خاک درت مدام
کحالت بخش اشتی هر دو جهان کند

الهی هر دل از طرّه ای مشکبار
از جان گرفتست انچه مرا خواهست کرد

خوبان که نیش بر جگر ریش میزنند
نوشی سینه هر چه دلش میخواهد

غمزه از دلم ز هر خم زبان کی برد
بیهوده سوزنی به دل ریش میزنند

در چشم گرسنه دوشان از چراغ حسن
آتش چرا بگرد سر خویش میزنند

ره بر جهان بعقل کسی بسته و کجا
اول تامل مصلحت اندیش میزنند

پیش سگان او که ملک ره چنان
بیگانه مردی کردم او را بخویش میزنند

الهی صبر باشد گر مرهم دیده تست
زخمی که گیرد خانه جانکاهش میزنند

امروز دل از آینه جان صفا گرفت
عاشق نشسته امروز بخشی دگر گرفت

تا دل سیه ز لعل تو بی رحم کرده
سر بر شه افتخار کم کرده

دل از غمت نمی پرهیزد و کم
صد پاره دلی که یار کم کرده

عقل از پی عشق تو کریه
سر بر همه اعتبار کم کرده

ای مرغ زیرکی خبر ان لاف
کان کل چو تو صد هزار کم کرده

هر خاک گرفته ای بیابه
کز دل همه پایدار کم کرده

سه بار بروزگار های
زان جمله سه روزگار کم کرده

من اگر حسرت لعل چون تو بجانم
حسرت دل خانه بین بر من خونم

گر کینت ره من بار دل بر داد و بستد
دود غمی ابدی خسته بر جانم

رفت دین اگر هم بره دل بر داشت
بس خجالت که من پیاده و خیانم

کی از این سود و زیان خبر بود عاشق
سر فرش از ال تو چون چین

امشب ان تن غم پرور من کشته کرد
گر از کشتن من هم جان بهش خوانم

من ندانم که جدایی ز چه جراح مرا
مست همی کرد ز خوان چون خوانم

یاد شد است دل ما جان ما را
گریه بستی نام و میان بازار

عاقبت بخت تم پیشه خان گرد
جرم بخشنده و ما بزبان بازار

ایکان ذره نصیب دل و دین شاه
که صد سال بامت مر اخانه بازار

رخت تو ز دیده ما هرگز بیرون
آخر نم بستر زمان خانه بازار

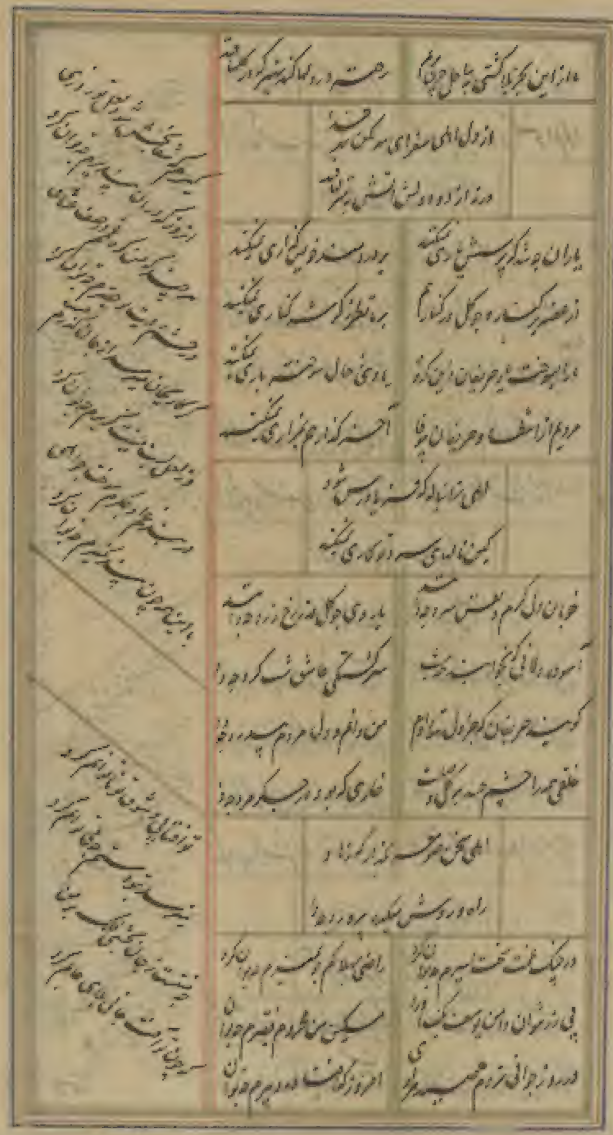

زنرگس تر چه گویم که تا سخن گردم
بعشوه کرد نگاهی که از تو بام کرد

زهوش کعبه معقود آمده رفتم
که خار بادیه یاره در استوام کرد

اگرچه بخت شکست خودم ز استم الهی
خرشم کرد براه خاک استوام کرد

الهی کز حضارت وحی لالا نصیب برد
دامن پاک تو از دیده دل کیب برد

کو کبی از کهکشان جوی شیر اگر بدی شد
حشیم چون نرگس تو فتان من حیری خواب برد

کجه دولت پیاسی سوی من بیرون بدرود
جذبه عشق تو آرام ز ظلمت و سکنا برد

ای کی بود از شیر دودی پیاسی قوس
تا کی گرد آسوی چشم دلش تیک برد

ناله و سوز الهی اگر دانه شرح کرد
تا کی شد رد بوانه مگر رد به پیش تیکا برد

مجنون شوم و دارم از لیلی هوسی چند
باشد که برارم بتو صرف نفسی چند

مردن بهاز این شرکت اغیار کنیم
بهتر که عیسی بتقاضای خر کسی چند

باشد که نسیمی ز در دار جانب لیلی
تا ازره مجنون بیرخانه وحشی چند

گر آدم و اسکی از کس نشنیدیم
مرغی و دو سه دیدیم ابر قفسی چند

الهی ز جریان جان قطع نظر کن
آدم شود کبر بر از این هیکلی چند

بگذار آن طبیب جانی جان حال من بداند
گر بشد مجال اول در بیهوشی گذشت

صد زود دل بده کس اورا کرد و دردی است
مرا با نمونه دارد جای سخن اگر کسی است

بیچاره خاطر ای که ز دست تو دل برد
بیچون کل بدور تک بخواب شد نمانه

ای کز مرغ چشم تو دشمنه کرد ن
تا نامه کی بیکسه بکس نشد نمانه

زلف یار از دست تو دل ای دل برد
مشک ختن از خانه ابری و رخا

خانه ناموس کشم از پی کج مرد
آن نیه جنب در دست دامن دیرد

شمع شبستان سر کشیده ز کوی خیر دود
دانه دود آه حسرت بر دل پیرد

ساغر عشرت بخت در کجای می کرد
عاشق غمخوار دل در اشک بیخا

کجه آن مه نامه دست آن پری می کرد
ای سر کشته بادی تشنه ایزد

همشه کرد ای تو نازم موسی نمانه
پیچان ز زلف مجال هست نمانه

کس نکرد نظر دیده ز اگر تو جوان رفت
نور از حسرت ز نظر بازپس نمانه

نامه بستند بخوبی بر آمد ی
دامن کرفتن تو را سه بر نمانه

آتش دام سینه کرد مرغ دل مرا
زین بیشتر تحمل دیده قفس نمانه

ای موسی بر سه کنار دوش کیب
جای سیه عنی کی مسکن دو نمانه

بافته شرم و دیده پیران کرد
خواهی پیچان بست کز تیر ران کرد

بازآی و نکه دار دلم اگر بجست
مجنون پیچان نه کز بجیر ران کرد

بر صحت رخسار تو بیچان خط شبزنگ
آن بحر نیز دانست کز شیر ران کرد

مرغان گر چه خاک ره دلبر آرزوست
بر روی آتش دل صد مشک خرمن کرد

چون دانه نیست لازم موحشت نشیمن عشق
خواهند خاکسترمن صد آشیان کرد

الهی همت مدعا توجوان نرمه دارد
مقصود انوسی کاهست برکاچین کرد

پرسش حاجت من گر نکند حاکم عشق
جوگل دیده کند از سنگ فراوان خرمن

فارغ بنشین و جای صد رویان
کی میتوان کرد بهر تو صد خرمنه

از آن حباب نپرورد کس نشیمن را
اگر حباب بسنده از حباب پرورده

بیاده جام شریعت در میکده مستان
خراب زنگس ساقی پیل مکرده

غیض بیرون ای شاه حاشا ای ای
کو غیض از تو نوشیند از آن کو فرد نه

بلند همتی کردکی کس نمیرسد
بلند همت مردان فلکی میرسد

بچشم داده مگر داغ عشق ما هم آن خورد
بچشم بار کسی این چنین نمیرسد

دو دیده از سر دل شسته جوی کشتم
بلای عشق جوانان دوال میرسد

بلاک کرده مرا چشم فتنه جوی تو
کسی چنین بجهان نیامده مگر میرسد

علاج زخم دل خود بسبکی ای
برات دل عاشق نوانه پرسد

زهجت ما در گشتان نازنین نگذرد
که بر شیشه دل شکسته ناز نگذرد

گذار گرد دل پر کسان از سر نوخاستی
کین سر بسر کرشمه بی ناز نگذرد

گل بیکره سه نوبت پیاله فرصت گیر
سرعشرت کلی باشد که جاوید نباشد

از غیر چو فیض غیبت کس ملامت
دیوانه صحابت کرار نپذیرد

یاران محقق است چیست که گفتیم
هرباغ جهان سرو چکاره برآید

نومید شو ای دل ایام کاخر شبه
مقصود تو در حاصل و امید برآید

گر چون صورت چین پرده دری نیست
چشم دگر تماشای نرهم نتواند

کز دره خاک دیده بر نتوانم گشود
گر نمی آیم فرصت دهی نتوانم

کس جز خون نتوانم گشود
ای دل است و جز دردی نمی آید

آزرگی زخمت عاشق هلاک نرد
کز موی سرش کرمی نیاید بیرون تا نرد

بر گرد جهان دوستی آید کز روح ما هم
تا سبزه روح تازه ای بر خاک نرد

کشته شده کز غمش سر بر نیارد
تا سر نشناسد ایزد عشق کس را

کس چرا غشب غم او سر بر خاک نرد
تا سوز دل او نشنود عشق کس را

بر نی نوا ای چشم خاک گذیت
حیف آنست کز دیده چو خاک نرد

عالم از سر نیاز که خط ادا کند
هر کو در عالم نیست چه پروا دارد

بیمار چشم مست تو هر کس که شد خراب
مست ست هر که دید و نیامد بهوش باز

دل چیست تا فدای رخ دلفروز تو نشود
سر چیست تا نثار سر کوی تو نشود

هر چند آرزوی تو دارد دلم ولیک
کس بیدلی ندید که با دل بجنگ خاست

دل با هزار شور و نوا در هوای تو
خود با هزار ناله و فریاد از جفای تو

ای آنکه مست و بیخبر از کار خویشتن
صید دلی کنی همه بیدل شکار تو

گر حسن دلبری همه بیداد و ناز نیست
چشمی چرا ز فتنه و دلها پر از نیست

دانم که خون ما بخوری و بهانه ساز
یک عربده ز تو همه بیگانه تر ز تو

با کشتگان خویش چرا این همه ستیز
این نکته خاست تا که کسی خاکسار شد

آن مست نازنین که دلم در هوای اوست
خونم بریخت و بیخبر از ماجرای اوست

ای خواب بیدلی چه بلایی بجان تست
کاسایش دل از تو و در دل فغان تست

دور از رخ تو هر نفسم خون بجوش ست
تا بوده ام ز حسن تو بیهوش و مست ست

هر گز چنین بخود ندیدم و کس هم چنین نبود
خود را ز دست رفته و بیگانه از خودی

خواهم که گویمت همه دردی دل و غمان
افسوس عشق با تو مرا هم چنین نبود

ترک بتان کتاب عجب عشق و دلبری
استاد هم آن که مرا هم چنین نبود

دور فلک کجا مرا آرام میدهد؟
سر گرم جلوه ام دل ناشاد میدهد

من با بتان و فا کم ازین جا نمی کند
یارب بهشت گر بدل تو رام میدهد

بیهوده مهر بر لبم از بخت بد زدم
با لب هزار گونه سخن کام میدهد

بیمار خویش را که بکوی تو آورم
بیچاره آن که بر در تو کام میدهد

ای جوی شیر بار شتابی ز بهر چیست
بیچاره فرهاد ترا آب میدهد

جوان بجوی دلم جویبار میگذرد
جویبار حسن که رو بکار میگذرد

گذار من خوش ازین رو بآن کنه چون نیست
گذار وی دلم از کنار میگذرد

تو خواب خوش بکنجی و ما ز بیم رقیب
جوان شکنت کنیم بار خار میگذرد

صنوبر چه نازد بقد بلند
که بر جوی خود بر کنار میگذرد

ای ساربان آهسته ران کارام جانم میرود
وان دل که با خود داشتم با دلستانم میرود

ای جوی شیر بار شتابی ز بهر چیست
بیچاره فرهاد ترا آب میدهد

ای صبا با ساکنان شهر یار ما بگو
ای دلستان دست غم از کار ما بگو

دستش بگیر و خانه ز اغیار ما بگو
من را فراموش و دست شما بار ما بگو

چون بار بست کز پی محمل روان شوم
پیغام دل بیار چه جای بار ما بگو

ای ساربان که بر چه جانب میروی بگو
آهسته تر که هم بخدا می رود بگو

یکبار دیده بر در و دیوار او فکند
یکبار بر بلای دل زار ما بگو

باران دل اهل بیت ندارد
او نیز نه کیش ست و نه یار ما بگو

نقیر کرد حبیبت گفته ای کی باد دست
حبیبت پرسی ای عاشق کرد دام مخالفت

عاقبت داغ دل ما هم بنوازد روزی
دور گلشن نکند دست کرم بی نصیبم را

گرد طوفان بلا دامنت مرا برهم زد
دست بر گلشن طوفان بلا هم نرسد

سرو سبزی نرسانید دولت ثبت دارد
بخت اگر یار شود دولت ما هم برسد

باغبان ای تو محبوب همه کس خوان کرم
بخش کس چو جنابت و خاصم نرسد

ای نسیم سحر بر خان ره گذر شستم
دل بدستم نرسد دولت دیدار مبر

دلم از شوق آن صحبت جوهر نالان گشته
بروم فرد و حیرت را بدان نالان گذارد

چو طوطی کز شکستن شاخ خوان کردم نشیمن را
سوای وصل او کی بر سر من بال گذارد

چو جای آنکه عاشق را شکایت باشد از محبت
کرا عاشق نیست کرم ایشرح حال گذارد

دلم از شعله جان آتشم کاهی بدان گذارد
کز ترک صحبت من بنده تنهایی نالان گذارد

گذارد بخت اگر خوبی مرا در بوستان امشب
تحمل کی کند گر گل نشر بدهد بسالان گذارد

محرومی ما بسته کرده بخت خانه
در خانه ال کس بر چو بخت نبانه

کرد سه و سالان نه زدم آتش گرم
آنرا که سر بر خفه فرقت نهاده

مرکب نبود در خم گلشن بخت
سر سبزه که چون آبله بر بخت نباشد

از شوق تو در سینه من خاک نشست
نزدیک سر راح دوان گشت نباشد

جایم بروز واقعه در کوی او کنید
از سینه دست خم سوی او کنید

نخلی بر آورید نهید و بپای او
خاکم بباد قامت دلجوی او کنید

خراب دار بر سر بنای خراب من
نقشی بصورت خم ابروی او کنید

در پیشوان بریده مرا پیش کمان
جایی شهید عشق بهلوی او کنید

زنار بت پرستی خود پیش هم بکار
جایی که شانه کنهم موی او کنید

در شب شکیبه گلاب بر شک من
وانگه بگیر شک کفن شوی او کنید

قبلین من که منه دوی نا بسته ام
صرفی ز سحر زلف چلپای او کنید

تو به دو سینه کاهی او نشسته است
از اسپاه کار بازوی او کنید

چون تمام گرد خشم همه بدان رسید
بحر از انگه گردارم کنبر بار رسید

صورت چین که بار پیش ما کشت
کی بر پا چی آن حسن خدا داد

مرهمی بال افخه شیر نه دانی
از نرش وحی شیر خانه نهراد

تاج طوبی سرانه بنوی شیخ رسید
چه کشش کی کیا می کرد بشارد

ناخم روی کار آمد و بخیر دلم
آه کار لیف پریشان زیاد شد

تو من خاطر شرع پریشان مکنید
دور باد انکه بان سرو دل آزار

نهر چشمی نخاهی دلم خفه را
تا یک چشم زدن در عدم آباد رسید

نصیب کی کن از فصل دوست چون تا
کرسه که نعره خوانی کی پیه پیدا

ترکس مست تو ای شوخ چه مشرب داره
گه به بیگانه‌گی و گه سر عتاب داره

گر چنین سیل ز ما دم به دم اشکم خیزد
عاقبت کار به جایی برسد آب دارد

ای همین نشو و نما از تو گرفتن کارم
کین شراب آن دم آبم که بقا یاب دارد

شیوه خوبی بسی هست مر کس را لیکن
حالتی هست خوارحسن که کمتر کس را

ابگه در جان خراب دل پر خون هست
هم کم جان خراب و دل پر خون دارد

من کجا این همه طاقت و توان آرم و داد
او مر این عشق ز من همه و داد ندارد

با شنیدن محبت دم عیسی دارند
چاره کشته محتاب بیکران دارد

جز غم دل سخن از اهل شود به پیرا
در همه عمر چو او هست که گوش دارد

گر شه سلمان طلب سینه پر آتش کرد
وصف خال و لب و خوش سخن دلبر کرد

ساربان گر غم خوبان محل بسی دارد
زهر ان چند ان کز خوبان غمی بار کرد

ساقیا خاطر جمعیتی حال ظفر نیست کسی کو
پر کند ساغر خود خون همه دم کرد

چون غم او ز دو عالم غم آشوب عزیز است
آه اگر روزی صد بار کشم کم کرد

اشک می چند جهان بر دو ستین عالی سی
بست از این عالم گر در عالی گر کرد

عیب کرشمه بتان سرای من ترک
حال خراب چشم مست پیوست

من آن نیم که گفتی نرای من سوزد
زیرا که دل ز چشمه چشمه پای من سوزد

عجب بود گر از من برآید — چندین گرها سوار من برآید

خوشم ای گریه خار من برآید
گمان چشمه ز خار من برآید

سرگاه گر دل سوخت من آید — بخت دارم گه گر سوختن باشد

آفتابا تفتی خار من دوشین کن — چند گاهی به دو شیم ز دل خاکا

بوی خمار بتان گر همه عالم سوزد — جز غم از گه به من سوخت غم من سوزد

گر بود ساقی بچهره و جانب من — گل به دست آر گر عالم گر گلشن

عالم از سر فتان گر گر گلشن گردد — مرغ عاشق نفر شش بر گل و سوسن گردد

تا بجو گردم گمت از او زو دست — مهل ای گریه گر گه ویش جا من

بر جا بسته و گنه ای میشه به آید
جای دیو نر مان پر گه گلخن باشد

بر گرک بیابان تو غم غم شوان خورد — دل شاد و گر گ همه عالم شوان برد

ای سلسله زلف پریشان تو دلیت — بر بیش تنی زلف تو در هم شوان برد

در حلقه بیش با چو سیاب خرا فت — بر گه گریه ری تو گه غم شوانی بود

گشتم گر سوا بی شوق بیم دل — گر خوش چنین است جان هم شوان بود

ای نگ کوی آن عروسی امو خت
پای حضرت ریا بنده آدم شوان بود

آنجا که آن پسر گه ای او بود — شاید گه در زیر خاک او بود

کسی کی سیر گشت از غم تو در عالم
بگوی منجم محرم کن ای فلک را
بهر نیک و بد که از دل تیر آرش
چنان زمانه در این آستانه سرای
شاد مان از وصال جانان گشت
با هزاران دوستی یگانه شد از گفت
دو رباعی در محبت گفتن هم از ما
دوستان گفتن بود هم تو در پرسش
گر سرشکم روان شود در گفت گو
هم چو اصل از ما دلالت می دهد
گر جدایی هست
کس نیز
روی سیاه نامه دوم هر زمین بود
در خاک گشته گان غم از دل جدا مخور
ای بار بست زنگ اشک ما بجا
آن مه کی بود کز تو شبی دم زنم
گشتی بصد هزار غم و درد هم یکست

سیکده روز گر سیر غم تو کند آه
که گاه بیدلی است حرم تو کند آه
صید کن کسکه بدام چو تو کند آه

عاشقانرا که جفا و ستم تو کند آه
هر ستمگر کی با او استمالت کرد بود
در میان دوستان گفتن هم خلاف مرد بود
من چنان کیم سرشکان را
ور نه کس از تو امید دلاسا کرد بود
هر کو سیاه نامه دوم هر زمین بود
صد دوخ سینه پر ز شرر این چنین بود
ما را نهاد هر چه تو در آستین بود
بیشه اصل آل حسن این چنین بود
در واقع از کرست چنین آیا کرد بود

تا بادصبا نامه گشاد عیان شد
گر دانه خوشی چشت نظر الفت ما کن
تا آنکه بسی کی چو تو در پیش نکین بود
هزار بیکتر دل از تو چون کسل پذیرد
تو چنین که خون عاشق بهوی شب نهی
کشتی چو تو هم کشتی بیدار نیست
تو طفلی و آب حضری می ما گریه هم
شد در یک زمان چو سرشک لیکن
چکنه که بسی خبر ز اسرار دل گذشت
از دیده در خوشت و از دل چنان نشسته
پنهم ره دیگر که بر عالم کشته
از آتش فراق دل عاشق چه حالت
از آب دیده چشم چه پیکنه
ای خوشه شادمان گر از خرمن آن پری
کار خود ناخوشت ز دانه خوش نیرود
غم مرا چاره نماند است نیرود
بیشتر ز خاک نماند و شوری نیرود که ظلم کرد
در عشق تو هم ز کرد نماند در دیده

گر دانه خوشی چشت نظر الفت ما کن
تا آنکه بسی کی چو تو در پیش نکین بود
تو نکه بجان ما ز کجی کی نفسه آکرد
بیمار عشق تو ز تو آخر کرد
خورشید کی بود هم تو در زمین آسمان
تو طفلی و آب حضری می ما گریه هم
شد در یک زمان چو سرشک لیکن
چکنه که بسی خبر ز اسرار دل گذشت
در دل چنان نشسته که بیرون نمی رود
سودای آن بسی ز سر عقل نمی رود
دود دلی عجب که بکردون نمی رود
من عاشق خود آنکه که از خون نمی رود
ای خوشه شادمان گر از خرمن آن پری
کار خود ناخوشت ز دانه خوش نیرود
غم مرا چاره نماند است نیرود
بیشتر ز خاک نماند و شوری نیرود که ظلم کرد
در عشق تو هم ز کرد نماند در دیده

از بیم خوی نازکت شبها گمان میکنم
در خلوت و خواطر خود کان کم میکنم

سر خیز کز دو دیده مرا خون چکان چو ابر
گر سوزنم ز غیرت بیکس سر اگر کنم

الهی یار اقبال اگر بخاک اهل بگذری
بنشین و گرد موکب او را بنا بگردی

کی میکند ز آشیان من شکار میشود
فردا بیا که کشت بامن شود

خاکم بباد رفت و ز پا ننشست شوق او
تا زنده ام ز پای نشیند گمان مبر

من آنکه گریه دارم چشم بخت از ملک
گر شوخ کار های چشم بکنار من شود

گر دد کسی بروزگار من نیازمند
کس نخواهم مرد و زنده روزگار من شود

غم خوار اهل کی از این آشوب غم نخورد
عافیت سوزد ز شمع خانه گر نخورد

چشم از دل ان دل ان بامروز
گر گریه کنی از چشم بامروز

خوشت کش بجوان و شان خوش
زانش کز کند باد صبا بر

جز آفتاب سعادت نمیزند طالع
چشم بطلعت او از کجا بر

رحمش نزنم گر آن آشنای دل
جانا تو شاد باش که ما شاد بر

ملک چرا نیاید گر کشت بیش
چشم آنش محبت جز بر

بر شمع بخت تو ای خواجه
گر نور چشم ما نبود

خون شد جگر از غصه کان ملک
تا چند ان چشم چشمش

جفا را ای محبت زاکر دشش ملکت
ملک بطلع او از کون کواهد شد

چو لاله طلعت حالم کجا رود جوشش کند
اگر چه بر دل خرم درون کواهد شد

مبارکست کریبت بدم بر من زاهد
بغیر کعبه بدم بر من کواهد شد

اگر چه باد صبا پیرهن نیاورد
بغیر کوکس از پیرهن کواهد شد

بر غم چرخ نهادیم چو اصل دل
طمع از وصل بهم چون کواهد شد

باز از نشسته بر صدر عالم را
صد بار شش از خود دم و باز آورد

نوبت جمال او زکوشه طوطی دارد
خوشه شیه ما کرد بت بیش آورد

شاد و بوصل جو کشتی چرخم
من خود بکام کردان کاری کنم

از خسته ما کرد بیکنک حال ان پرسا
الهی کیه او دل ان بیکنک داد

کر چه بادی کر خوی کنی
چند کوشم و جند ان ایجا

زکر سرو قدی دل بردار
کوشه چشم من ای سرو سهی

تا تو در صحبت کر دل چکان باری
اختر از زمین حیت کنت

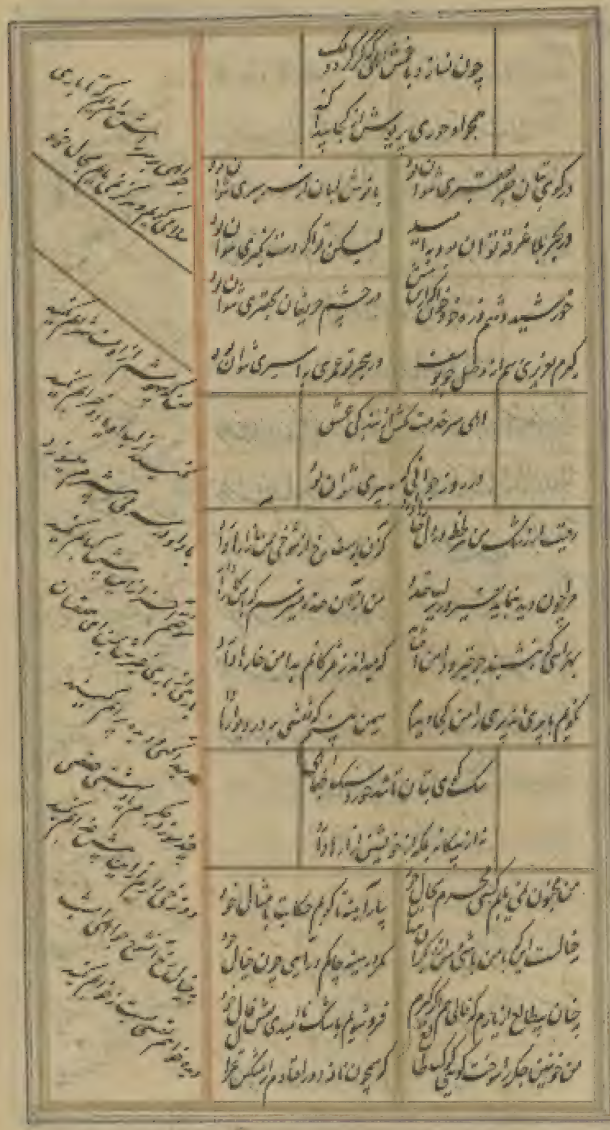

اگر نه دیده در روی تو می‌بینم گمان مبر
زان نه دیده خواهم و دیدار کرده حلال

چون خواهی کشتنم و زنی نبود گمان ای عمر
بکشی ای عمر من نرسم کم دهم حلال

گر ای تست ای سرو بهاری فرو مناز
چون بسی تو فصل بهار گو بخزان تو خوش

گر زلف بر درخش آن غمزه خونریز کنند
بر لب لعل تو مردان سر تسلیم کنند

ناوک دیده ز مژگان بدلت بگذرند
با خیالان پدرش کاوس جا خیمه کنند

زنگی مست ذکر رخ مردم نشود
بر نگاشته نقش هذه گر اگیر کنند

سخن تلخ بجز نوش دل خسته مباش
گر شکر خنده بشیرین سخنان شیر کنند

الهی از پی تو زنار نه بندد کافر
اگر او دین بتان آن بلعجب را دیر کنند

کجی کرست از حرکت انتظار شد
طبیب بر دل شوریده‌ام چه چاره کند

بعهد تو ندارم سر وفا جز با تو
دلم چنان نه دلم خاک در دیار تو شد

بجانی تو که دیدار تو مرا جانست
گر آن ز جان تو آن مشت خاک خوار شد

بهوای تو بسر می‌کنم امروز و هنوز
گر بفردا نرسد هم نرسد غم نخورم

بهوای تو از آن گرم شد و روان آخر
که گرم همه را عاقبت آب شد

سوار چون گرسیم خاک بر سر ما
هوای همه گرداری خدا نگاه دارد

بآن دو نرگس شهلا که گفتی ترا
نگه نهد که کمانی کشیده راست بود

ای نگویی چی بگمان آن شهرآشوب دیر
صد جهد بکنم گر این سر بر نش بر نگیرد قرار

تیر ناز از کمان ابروی خوبم بر خیز
کاش غیرت ببرد از دل ان ابرو خیز

بگمان از غم دل ایچ سر و زار نیست
شایع نخبه است گر غم خوار مخ کش قرار

محنت غم بسر آرم خوشم بر غم او کز ان
الهی از بن غصه خون بدولانه هر اشکش قرار

مرا از دوریت تا کی صبوری کار خواهد بود
اگر حال این بود کارم بسی دشوار خواهد بود

چنان با دوستان آن نرگس بیمار خواهد بود
که تسبیح قیامت دیدم بیمار خواهد بود

بچوگان کشیده آن خجسته کارم خود دانی
که سر گردانی تو تا سر انجام چه بار خواهد بود

بهار حسن کم گردان و دور دی بشیر خود
تو بی سر دین با بی کاین بسی بسیار خواهد بود

تو خط غلامی نامه‌ای بسوی تو
بگیر شش خط آزادی چین خط از تو

بس کن ای چشم ز فرمانش نخواهد بود
چشم چون بند کشود آید بسی فرمان بود

این همه کشتار است دیده بشیر لب کرد
مرد کشت الطف بهری بر سر بهرم فرود

دیده ما آینه رخسار خوبان کرد
کرد دیدار تو باشد دیده او شش کرد

نام غم از مسجد و میخانه بکلی گم شد
زانکه کار سبحه و زنار یکسو کرد

گر جز احسانی بکار تو فرو ماند بود
بنده او شد گر از بهر شش خبر داری بود

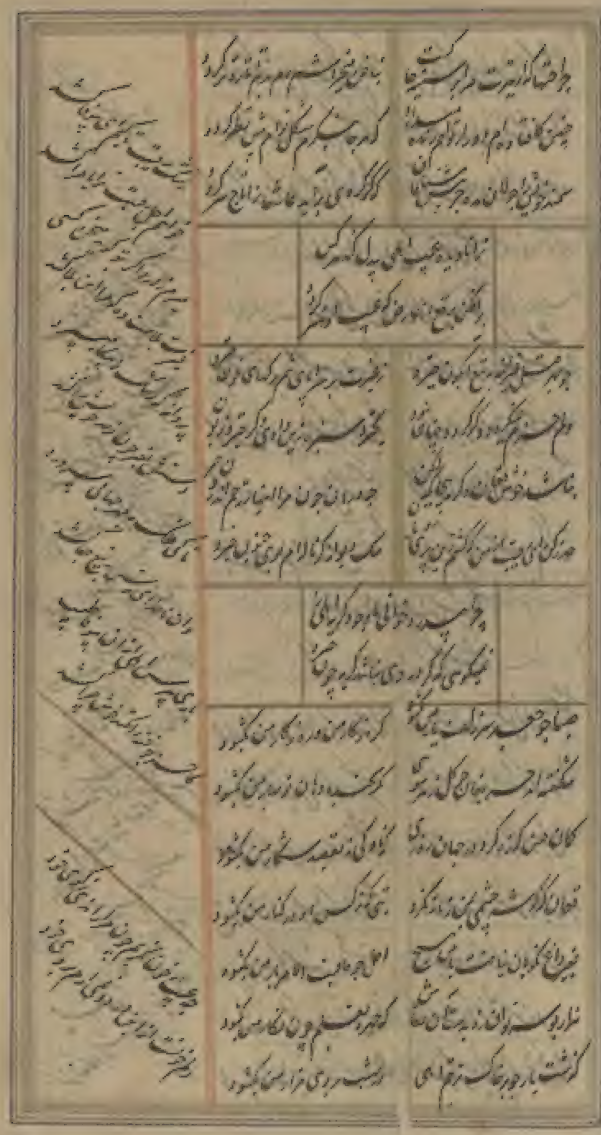

مرغ دل را در قفس دیوانه است — گر صفت در وصف ناموزون پریوانه است

گر خاک بهر بستر کنم از خانه خرابی — پروای من آن خانه برانداز ندارد

خوشا شبی که گرد غم ما نرسد — مجنون و کس همدم و همراز ندارد

در بیابان خیال چون نشوم هم‌چو گیاهی — کز سر و تن هیچ کس آگاهی ندارد

ای نظرش جانب ما کرده خطاست — چشم کرم از همه عالم شیرازه دارد

اجل مرا گفته دیگر نزدم می‌آید — زیبا قدم و دلکش و خرم می‌آید

گر آفتاب بر سر چاه آورند — همچو شمشاد گردد و برهم می‌آید

گر آفتاب شود در کنار من طالع — ز صنعت طالع خود با دو رهم می‌آید

چرا نگویم که زلفش دام است و چشمش بیمار — که دیده‌ها همه از دام و بیمار می‌آید

حکایت لبت نه ایمان کافری است — که مسیح حرص دارد با شکرستان تو

تاج عزیزی سر آزادی عزیز بود — گر نه عشق تو و آزادی چه عزیز بود

چون حسن جمله گشت ز یوسف مختصر — عزیز مصر چون یوسف کجا عزیز بود

نوبت تست در این بزم چو مجلس آراست — گر نصیب تو نبود نوبت دیگر نرسد

گمان مبر که بمیرد آن مهربان در دل — هزار مرده بدین شهر زنده‌تر باشد

نیز دم مردی بود در مرگ‌ها — گر آدمی مانند هر گل بشکفد

آواز خراج حسن کز این بوی دلفروز — کو خانه ساخت دشمن دل کو خانه‌سوز شد

فرماست سایه در بر ما بیکده — کاسای کدای همت ما همچو دوز شد

بگذر ز خود و پرس که سلطان شیوه‌ام — شب تا بروز هستی ما شب دراز شد

ای مژه شب به جای تو در دیده کرده جای — تا آفتاب حسن تو عالم شود منیر

جنبش نکنی از خانه بیرون چو آفتاب — تا کی چو سایه بر در و دیوار بگذرم

زنده کی چیست کشتگان ره تسلیم را — خامه کاتم نگار و لب دعوی آب

دشمن طالع خود شب که بیارم بیدار — هر کجا سنگدلی هست بخوابی بینم

همه سازم ز خوی تو سوزم ز گزند — بر خلاف همه کس عادت دیرینه تست

گر جای بخن بلبل شیرین سخنان است — گر زاغ نکو گفتن با زاغ و زغن است

تا چند صاحب دیده باشد گریه‌ناک — تا کی چو شمع خلوت عالم بود ز دل

دل بیقرار از جاذبه‌ات دیده بیخبر — دیده گرفتار در مقابل بیکده

چشم محزون ما بدین امید صلاح حال اوست — در صلاح حال عالم چشم عالم بیکده

ای مژه شب به جای تو در دیده کرده جای — تا آفتاب حسن تو عالم شود منیر

دعوی بیهوده پرست از خود و پرسش بیهوده — عیب‌ها می‌کند و کرده خود عاقل نیست

ساقی کوثری بخرد این تو به کار نیست
خوش کن دلا که غصه دنیوی وفا نبود

روشن نبود چراغ نوای پیر زاهدم
مردست کاو مرا ز میخانه باز دارد

در جنگ شکست بر سپاه نقم میکند
دیدم میان اردکشان صف نیاز دارد

الهی شکست کار دلم ساختی تو خود
بیچاره غافل از کرم کارساز دارد

سر عرض اگر نشانی در گشت باز دارد
چشمم کسی چو باز کرد چو سر نماز دارد

زد سیه رو شبان الهی ز دل شبم
کاسه چه سیاه توزه نیاز دارد

بصلاح دید زاهد خامست چکنم چون خام
نشود سرشته می که پس سرشت دارد

چون خرج کشیم بخود چو گنجیم تو بکرد
گه نور عاشقانم خرسند در شب دارد

چو شراب خورد ای کنایت است
کو خواه صبوحی و می شب دارد

دل کاتش داغت همه در سینه داغ
باداغ تو خوش است که در سینه داغ

گردون نه بر کشش دلب لعل تو شد
مرکز مهر خونی که بگنجینه داغ

ماهیت خورشید جواهر باقم اخر
عکسی ز جمال تو در آئینه داغ

آه از نشتم چرخ که با هر کف نشتم
فتی همه در یک شب آئینه داغ

در خرده سرینه زنار همی بست
صوفی که در اسرار دم پشمینه داغ

غافل مشو از آهی مسکین گرسنه غم
چرخ از سبب مهر تو در کینه داغ

خراب مستی آن غافلم که در کاشش
چو چرخ بخشته جان بر فشانده

زبان بگیر سبان من و خرد کرد بست
سئوال باد و پیاده بر گرد نشانده

بخاک یکسه شهاز من فرد آدم
که صد سوار چو قارون کوه بسترده

زانم از درد دلها چو باد سبی الهی
که منت رود چو از بسیج نشانده

خوشم بهجر تو کاو صبل صد حضور آرد
کز این صفای دل و آن دلان غرور آرد

در اصبحت مستان کشیم بیت تر
یک قدم که بند صد صفا و نور آرد

بروز کار تو از صابری نشان بنود
مگر که باد در کیستی دلی صبور آرد

که با جمال تو بر دیکی تو ای حور شد
کز آب دیده ازان در شیشه هم زرد آرد

اگر نسیم ز ای گل صبا بر و بر باغ
هزار سیل شور بده در نصور آرد

کسی که بر سگری تو سر نهد بخشت
اگر فلک بیت خشت کند صفور آرد

پیام او ست کز او پیکان الهی
سروش غیب کز مژده سرور آرد

سیر بگاهی ای میخانه زمی بیاد
در ده مرا ان قدم مردانه باد بیاد

کز خرابات مستی عاقبت نه کار ماست
عاقبت ز هوو مرغانه باد بیاد

انه که ترک پیمانه کرد ز کین ما
راغ دل بگسار چون پروانه باد بیاد

گر خواهد صید مرغی چون او گلشن گشت
سالها دام جبر شانه باد بیاد

پیر دیر ای پیر مگر کسی نهاده است
بند عشقی بر دل دیوانه باد بیاد

دلم پر سینه چاکی لو خرد است — حزین لو دل مرغی کو در قفس با شد
خوش آنانی که چون فرهاد دست — که غیرت کرست بکوه بسر بجا شد
ز شهر صفهان ارکه الماس کنیم — کرا پی طلب به الجز تمنی با شد

بکوی دوست ز طوفان گریه ای
کسی نماند و کرانه الجز کس با شد

چشم تا بر سنش موجی بر پای فتنه — تا زمین گردد بچشم چشم پر پای فتنه
مشکم دلی تو کی چشم چشم من کنی — کین دو ستاره را بهم چشم نظر پای فتنه
چون تو زور در آمدی بکمان مژگان هم — زانکه ای نشانه از این بهم کار در پای فتنه
از کف ساقیی چو لو باده مستی الکسن — سنگدلو ده آدمی مه گسر پای فتنه
دام منوای دام در راه آرزو دلی — صید مراد را بس چو کمر پای فتنه
مردم چشم یار تو بهر شکار دلها — بادکشا کمر میان را بهره پای فتنه

الهی الکرم بخشند خانه غم سیل غم
چون او عشق نشد نام تو بر پای فتنه

کو بیشه شب چو مخموری که غم آرد — این صبح تعلق بشب چو زاره
آپی اکرازی برخ کار بیارم — ز خاک نم الکر غم کرد برارد
کار دل مشتاق شد از لعل کو او — آن کار مساز اکر خدا آسان بارد
بحر این سر طرفان نکه هجر تو ای چشم — ابر این همه تا نه سیلاب نبارد
کار همه ای جوز از دولت او شد — من ان سس تلکم بسیج نبارد

عیسی کز است دیا فارو لی سیر شد — او بر فلک برآمد این زیر پیش فرو شد
آنچه حیات بار دی اکر کرد — نقد حیات بار دی ار بکیت جو شد
با مرجان خشت ار اجه بار دا شد — جا بکی چیز کرد و ان سر کشه بکو شد
چون خاک بیشه دست نوش مست کی بی — در کوی میفروشان خاکی مشو بسر

ساقی حرف راستش جو رد سر خمار
می لو که غرا ای صلاح کفایت کو شد

بعد مرکم اخ چون بیاد جا بی نکنه — مویه ام با شد بکر ی دل زا بی نکنه
چشم لو دار د که کذا رد چشم از خوا ل — لیک می ترسم که خود را در بلا بی نکنه
کی کرد کر بکو ی آن سلطان حسن — کوشه چشمی بحال بنوا بی نکنه
اشنوا نم عاقبت شاهی شود در حق ما — سایه کر بر خاک مسکینان ما بی نکنه

الهی نوبت بادست این کوس غم دولت
رشته مهرت بدست پیر فانی نکسلد

بیخ خون بکر دل شراب بخورد — بیخی دل من بیکه بیخ بخورد
ز بس کی بود دل من بخون من شسته — مرا بیخ تو نا خون ز بیخ بخورد
بحسته بیکنم بکر خورد لب تو — بدین نمک من کس بکر کنا بخورد
خوشا دلی کر افتاد در جان طوفان — شراب خورد و غم عالم خرا بخورد
شهید عشق تو کر تشنه آب آتش بس — کر آب زندکی از جام خاک بخورد
خرا ز سفال سکستان او ا بی — بکام دل بود م آبی بسیج بخورد

دایم از عکس رخش در دل ما نوریست
شمع من نور الهیست الهی باقیست

یار بر خواست بر قصل ان الله و فاست
راست خیزست در این خانه دیا باید کرد

زو علم آشتم از سینه و صد خانه بسوخت
علم را در به پیمانه علاجی باید کرد

اگر این مکتب عشقست چنین درسی هست
نیم جانی چه بود صد نتوانم کرد

نه چنان نامه سیاه از غم آن دلبر خویم
که ز بیم دل من حرف سلامت نکند

آتشی در جگر افکند غمش از عشق شمع
داغ عشقش ز دلم تا نفسم کم نکند

گر کفن بر دل دردی ز ملامت بادست
گر دمی گرد غمش از گرد ملامت نکند

بست در میکده ها هستی ما را قسمست
گرم پیمانه چنین دگرانت نکند

آن گل خوبم بر من دلخوش میباشد
خرم آن روز که از جورش میباشد

چون شمع سر که نوشته دل نهد بپایش
خاست عاشق که دم از کشش میباشد

هم خود گر لطف بفرماید من بندم
زین ز فتحنا گر بر من خاموش میباشد

گفتی بهوش باش که دل پر غم
کاول پیک راه سروشش میباشد

دایم ز دست خرد صد پاره دامن دارد
کان خرد پوش ز بیداد بپوشش میباشد

الهی گر گرفت مرا در کوشش
کین بخشه بهروی بجا کوشش میباشد

ابر فرو ریزی چو گل ابر دمی نشیند
عشق تر شاید و باغ و صفه بر عالم تر

چشمه نوش لو خطای بدهد کیبار
حبشه چشم عاشقان خار بپای آورد

چند بنیم بر زمین چون دعای بیدلان
چند بر آسمان کسی دست دعا بر آورد

گر کشد بر زخم ام غم خود ز سر
ترسم از آنکه نیخ از سر کجا بر آورد

گر جز از نوک خشت بوی وفا نیست
هاشه از آب چشم ما بنگ جا بر آورد

الهی گریبت شه ی گر هیچ شوی
بگشم کس گر آرا گره ز جا بر آورد

الهی گر چه کار دل بست عالم از انداد
صبر کن کار به شود کام چند بر آورد

چشم مجنون سر به صحرا نهد صورت لیلی
خوش بود گر محک تجربه آید بمیان

من بخت و رنگ حسنانی خود دانم
انچه فیض ابد حضرت انش میدانی

گوهر اشک در دل کمتر که بهم کشت
سر کز داغ عشق نشود مهر انش اولی

زان نوشین لب کجم غم گر رسد خبر
دور نیست که بیاشم خوب حالی دارد

گر بیاد نگین غم آن مه گردن خورشت
میرسد زانجا که بوی مرهم ریشی دارد

چاک دل نتوانم بی غمزه دوا کردن
رشته مریم اگر با سوزن عیسی دارد

در دو عالم گر نشانه نیست شادی هست
خاطر ما بول از دنیی و عقبی دارد

در عشق اگر کشته شدن مرد جوانست
در دوزخ باز افسر دگی مجلس خاقان

گویند بدل از انچه تو را هست خبر نیست
ای عشق دل کاشش اسرار بهانه

من نیستم که از غم تو این گره بهانه

تا تو در آسمی همیشه من ای کجا روم آخر
شکل کار من از نمی چو دانا نشود

الهی نمودهٔ در وحیدی خواهش کرمش
کیمیاست که گیرد پارچه ان نشود

حیرت کشتی ما فرازان غم کرد
پیلهاوه که کشتی بحباب کم کرد

در آتشی که منم همدمی کجا یابم
کم صحبتی از غایب کم کرد

وغافلم که از آن بحر که این مستی
خاصیت که در عالم عدم کرد

ولا بهیچ بود هم صبر کن کاخر
غم حبیب و جفای رقیب هم کرد

قدم ز عالم هستی برون نهادن ای
کجاست مردمی که آن تمام کرد

جام و صلت کجا کنی کاطراف
حشم خود در کف هوس کران دارد

کام این بس کی تمنای کشت و کرد
شش از این کام نو فرو کرده ان سوی آن

از حیات ان شوخ ان خرده ای دارد
کین عبارت ز چشمی ان سوی آن

کج مهری کرد بالا صحت مردم
خوبیرا خوبتر حسن کران سوی آن

خبر از موز محبت دل پروانه دهد
جز دل افسرده کی از شمع سوزان سوی آن

سراغ گنج گرانمایهٔ آن لب لعل
تا کرانه کل کوزه کران سوی آن

عیب مجلس کن کانجا رسم و عادت
نخ اگر خوبتر دیگر سیران سوی آن

حقرا گر آب بقا شیشه و نیست عجب
سیری از لب سیران شیرین سوی آن

ای آفتاب کرد دل سیر از نظر
جز بچشم دل صاحب نظران سوی آن

در دو چشم تو دمی صبح شبیخون آرد
گردش نهاد گرانمایه زمان سوی برد

چشم تو خاده دست که از دست رها کرد
از جوی تشنه آرد و بازش بجوی برد

نام پری شوخ نو کار میبرم
کس را چه کرد نام تو ای شه خبر برد

پشت شما بخورشید پشت دست
تا کی حشش از عراق کرد

سودی نداشت گریه کبر دی ز دشمن
سنگی ز بیخی گرانی شست و شور برد

چون میبرم ز خویش بر میبرم جهات
ای همچو میبرم کسی نام او برد

بهر حبس چون ز طرف ان کی حق دارد
کسی همرکاب با یکه ازار بخش دارد

جز وحدت آن ز خوان بی جنبش اجابت
کسی کبر و غنا و دست ارحمت کسی کرد

بغیر از عشق چه کرامت کسی تشنه خورد
سر خوان بغیر از ماهی شیرین کسی نخورد

بسته ان چشمک عرض ای دل
ولا در کشته بشمار کسی شعله ای بارد

دلا خرمن عشرت خود نوشیدن ای
جز غم دارم اگر دارم یک جو چه سیارد

با من رقیب اگر کسی همدمی نشست
خود را خراب کردم و را دادی بشست

از حال کشته و نکشتم زعده تو
سر کرد بنای عهد بین تکلمی نشه

شاهی دهد اگر دهد نیرزد بجز دلی
کس در زمانه شاه عراقی چنین نیه

ای پیر میفروش کرا می فروختی
خرد م از در تو پیر دری نیشه

بری شما و بر دل اهل ملال خوش بزید
کو بی نصیب اهل ملال خوش نیشه

کل امید فراوان مشکلست دلی خوشدل
کز این پیام مرا کرشمه می‌آرد

مجال نومیدی سینه هم کشادن نیست
زخانه مژده بسیوه‌دشمی‌آرد

صباحت تو بکلیت دلیل خوبان کرد
خداش این بحکم در حرم نشانی‌آرد

حریف عربده جوی از کجا بدست آرم
که عشق بار سش از آنجا خموشی می‌آرد

مرید پیر مغانم ز محبت پیشین
بوی درد کشان زاهد خویش می‌آرد

مهی کزمی خورد و چنگ نیرد گوش کند
بگاه حکمت اهلی کوشش می‌آرد

خرد فسرد بعنبای پرسه میکده رد
کز و دو صاف جهان نامرد چست میکده رد

ز اهل ان کده دعوت باکی خواهم
وی است زنان است میکده رد

چو بخت نیست پیری بکار سازد
در این معامله کی نورد ست میکده رد

دلم ز عجمه ازان کل چو طرف بر بندد
کز چه این نسیم تعبه شکست میکده رد

عجب که خانه عاشق بست از پیا
که سبل کعبه امن ازیای میکده رد

نشسته بر سر کوی امل
بپای حسبه که کار از نشست میکده رد

که کشیش گشت رسوای خلایق میشود
آه ازان رسوایی دیگر که عاشق میشود

در زبان او دل خلقی نصیحتها کند
عشق چون آمد زبان از دل بر اقتد

بگذر از عالم چو عیسی شو دعوت بنه
تا کی این بازیچه گرتر ک خلایق میشود

دامن تسبیح زاهد می‌رود از دست ما
صبح چون نازی کند هم صد چو زاهد میشود

ساقی از اکبر شرابی صاف تر در ده بمن
فی در کز این تکلف کی ورد اوشش آرد

الهی چه سنه پیر در کوی میفروشان
تا قصر خود فروشی عنوان بیوشانی

کرد است آنچه صورت منقش دیوار
سر بر مقصود تو باشد هر چه موجود

در محبت عرضی کرد ولی نیست
حیف باشد که جوهر عرض آلود

دیر حاصل شود از محکمی صحبت پیوند
بیقامت هم کردد بکنی زود برد

مشکل است که میسوزد هم از نخ دارد
نسبتی است که خط کاشی اوراق کرد

نالم از خود که حاصلت عشق بود
عاشق از زود ست محال که هوسناک بود

دلا بی صبر و این رنج کم آید بسیح
بهر دانی که در بی بهبود بود

از ان دیده بدیده تو بشب غم تو بسیار دارد
که شب آبستن صد پیر نسه کوری بهار دارد

کشش ای ستاره امروز از ما بشکر فردا
که در دسر بزرگ دستی ناخرد کار دارد

تو خود بگذار دلهای کل از عالم بیکسو کن
بخواهی کز بهر سوی با بهار دارد

تبکی تو کان در سیرتا کجا جان در تنی دارد
چه جان شیرین ما کز بهر تو بسیار دارد

تو خود شبهای او ز جمله بیداران شماری کن
کز ان جمع سواران کدام او بر شمار دارد

رهشت زنده فاضم نوخاره غم
جوانستم که غم بر گردنش نخ خار دارد

دلا می‌گل باغ تو ام خزانم کمن ای کل
کند و این چنین عرضی چو من کو صد هزار دارد

جوالاره دامن صحرا گرفته ام پی دود
گرداغ حسرت من کشت باغ تازه کند

فراغت هر کس در دل بود جا
مراست در دو دل کش فراغ تازه کند

غم تو شوق و بجون جسم پاک و تنگ
جزو و قسمت کرد و غم چراغ تازه کند

دماغ آنی بسکین ز دولت زدایش غم
بخش حسبه و خود تا فراغ تازه کند

سحر جا آمن ست پرست بیخبرد
بهر که سوزد از خواب مست بیخبرد

کسی که ماجرا بیداری شب او داند
چه جای آنکه سر مرحمت بیخبرد

کرا بوقت دل آرا کرد دل نادری
نشد بیشود و نا است بیخبرد

زنی نی پرا سی ب کرا سانی
نشت با تو دی بیه پرست بیخبرد

کمر بقتل ترا می غمزه و زیده
کرا نصیب ز کاری چنین دست بیخبرد

عبد و یا جان کرا نشد ایت خوانده
غم کشیده ز خون ناکس کیه بری چون کند

سر فرو برد می ورنه کی از کجان
در زمین خوانی نشسته و دوش کن تا ران

خار خار دل فروزان از طعن نا کار
یاران باشد که خاری از دلی بیرون کند

آکش نا کرد و جان غمزان بخشش
مرغ خوانده که است ب بر خون کند

رنگ خوبان کی کند اهی طعن هر زن
بلکه گفته و کری مردم شوخ از فرون کند

فیروزی بخت هر کس اهل کشید
خیر فرزانه ماه و کمر کشید

در پری زاده مرو سے نشود
آدمی زاده دراز و ال سیاه

گر تو شبی بحیا می خرم
خون من هر گز حلال مباد

هیچ پیری چو من بر سر آتش
مست طفلان سال خورده مباد

در دیاست دام خسته عشق
گوگب عشق از زوال سیاه

فته ام مع خاطر کیس
دانه دام زلف و خال سیاه

در غم سنبل شکسته او
کیس جوانی شکسته حال مباد

ای کیلست دم صبح کرامت آمد
زنده نام سنر کیه دای جاست آمد

عشق لخاصیت اینست کرا کیه کرد
روز نکار زهره در دش مبتلا مباد

داشت دعوی بندگی طاق ابروی
تا به بر سر پاسش بزرات نباد

عاقبت خاک شود در پی بوسی پس
هر که امسر هوس آن قامت و قامت نباد

الهی نامه دولت دوام خاقانی
دو سه روزی بر ای نامه دولت نباد

مرا تصور وصلت جنان باطل بود
بخیر تصور باطل دگر چه حاصل بود

غم تو در دل من صد هزار خانه بساخت
اجل کنون دگر در و زنه کار شکل بود

نسیم عشق کیه در و در شای مخمر
جو گل شکفته و کری غم دل زدل بود

یک تطر زخت نه خراب ما مجمع
خلیف در و من از خال خوش خاطر بود

خ خ تو صد جان بود و هی جان
مجرد صد جان کر د مر کز تو بود

گر آب حضرت خضر روزی تو را ای
شراب خلد بیست ز دست ساقی ما

جوش سودای غم دل تا بهم ارجا بسپرد
ساقی آن شربت کرم مارگزه را بسپرد

هر که عاشق گشت چون وزه را بسپرد بیست
کاروان را آفتاب عشق بالا بسپرد

بس که بیکرم چو مجنون وزه را زان جا بسپرد
سیل اشک ما خانه بر خانه من صحرا بسپرد

گر چه خط و خال نشان میدهی عاشق مکش
وای دست عاشقان خاص شیطان بسپرد

تو تن وای ای چکنم بسته زان و زاف عشق
کو عنان اختیار از دست وا بسپرد

وای که دارد در چنین غوغا تمنای شباب
میرباید دل ز دست طفل وز بسپرد

گشته ای عشق و دل و دین خویش را بسپرد
چون شبیه ان وحشت خوان الوداع بسپرد

عاشق آشفته دل از طعنه خاطر نرود
دامن پاک کسی تا ته بحر نرود

می خورد و بجز و بسجاد و صد با بسپرد
مرغ زیرک تر ازین دانه بدانی نشود

پیش مرغ دل ما کعبه و بتخانه یکست
طایر سدره ما میتم لب بانی نشود

صلح است زبان بیم و امید طایفه
کم بیم تو که مراد و دعا فانی نشود

سوخت پروانه و شمع از غم او باد کنان
سیچکس خنده او آتش خاموش نشود

عشق را خواجه چکی و بندگی از اد کرد
هر که در خود در عشق بنده غلامی نشود

هر که در فکر جهان ریزه جزای عجب
گر سر خاک ره نگاه هزاری نشود

مشاطه تو حجاب ز نازای پسر بود
طاووس را چه حاجت مشاطه گر بود

با سایه همدمی تو کم شب بکوی ما
صاحب نظر نساز خود بر حذر بود

گر سیل خون نزوده ما جمع از دست
دامان گوهر از تو امید گهر بود

با نیده تو جمع پریشانست تو
چشمی نگشن که بخت بکنطر بود

ای گل ازو رطبی گزیدی
سنگی بزن که بخت مرا این ثمر بود

هر چند عاشقان گله از دلبران کنند
ما را شکایت از دل خود بیشتر بود

گر شمع را دمیغ چه شعله چراغ گل
ای بی چراغ راه تو آه سحر بود

هر شب جمالی گر او فرخنده باشد
پروانه او جان من فرخنده باشد

چشم از تو گر پوشد گران طالع کسی باد
از دور با ما بیشتر دوخته باشد

خواهد بشارت دست دیده روشن کند
لعلی گر بخون جگر او فرخنده باشد

هر خانه کعبه نیست کز آنجا
صد تیره اروان بشوق ان افروخته باشد

در مهد و فا حاجت آغوش نیست
آنکس وفا از دل افروخته باشد

عاشقان کردم گر مرا زدل خاص نیست
کهربا ن نخوهست جذبه من جا نیست

باشد ای گل گر نیرزی گرم دامن چاک نیست
آتش تیز تو ارجمن و خاشاک نیست

از ره غرد کان سبک تاب بگیر
تا شنیدان نوجوان نبود سراز خاک نیز

طاعتانی که ز ریبت بخانه بنظر
شرمشان باد کزان از نظر ما بگذر

بگاست غیر عشقت کز او امید دارد
بجان ندارد آن را بچشم خماری دارد

بگو بسر که بیند که خاک پای تو نیست
خوشا صبا که بجان زیاری دارد

بخاکپای تو گر خاک ره کسم خواهد
مگر کسی در ازین زیبتر قراری دارد

خراب چون نشود خانه دل عاشق
که مردم از ستم عشق غارتی دارد

بجز دیده طهارت بگفته ملی
اگرچه مست بتان نیست طهارتی دارد

کم همتی پاک دل نیست نادان بود
در خشم بپرسش گران نیستم زان بود

دیده پری را بچندان بود کز گفتند
بسیار شنیدم چو دیدم زان بود

در خاطر ما بود که جان صرف کنیم
بگذشت کز در خاطر ما کشت زان بود

از سینه صید پیکان بکشد چرا
داغ دل اگر نظره خلی نشان بود

در حضرت سجاده نشین پیر چرا دیدم
در حلقه ذکر اگر غم او نوره زنان بود

امروز نه لب میگزد و گریه منوا
تا دور مرا پاره چنین دامن جان بود

الهی تو مهار و زکریه ی خ آن ماه
حالا سبب غم پیش چرخ روی خان دارد

زاهد نشود عارف اگر مالک دین شد
سبحه نشد جبه اگر گرشه نشین شد

بر من در چراغی ز غم حال تو خورد
تا آه ما های حکم نافه چین شد

بر خون بر نیم سوز که تا خلق نگویند
کین دل نشده باد امین مردم من شد

سودای تو در عالم عشق گو مکن
دیوانه جهان کز چه جنون مکین شد

عالمی از غم تو در تبه نه
خاطرت غمگسار کس نشود

کار ما بر مراد خاطر تست
پای مرا تو کار کس نشود

خاک شد جان غبار و دست سیاه
تا در این کار یار یار کس نشود

زار تر از تو هیچ هست ای کس
هیچکس چون تو زار کس نشود

زان چو غمزه دی کز پیرهن شان کشند
خرقه پوشان ز اهل دعا دور دامان کشند

تیغ میدانی کز اسود و اسب در آرم
گر نفسه دست صرف سفره و شان کشند

موش را هم ندارد و چراغ مدد
برق قاری دوشن چراغ شبه شان کشند

گر سرشک از چشم او زد دل عیم کمن
کاتش غم مجمر یکم شبه چو شان

خامشی در حشر گر عیسی نزاقی کند
کل بر غم او نظر سوی خوشان کشند

عاقلان دانند کز تعریف خاموشان زند
نکته خلقی بکار سخت کوشان کشند

از قفای ز کش خمر و جای عاشقم
کین قفا در یوزه از شسته پوشان کشند

اگر آن پری طلعت بطراز وصال دهد
زکر شده است چه داند که چه از حال دهد

دل بیره بخت ما چه سعادتی ازین بیش
کز ابر مرحمت اکنون نم بفال دهد

مرهای پرستاران دل کل بچین کردن
که بسیط خار خاری کل جمال دهد

غم هجر اگر ستیزه مرا بجان مردن
تو بگذار تا پرسی کز کسی چه حال دهد

کسی نمی نماید حسن و زیبایی
لب تو آبچوان کز لعل لال دهد

بسوخت الهی و یار او را بخشش و ان تو
کز ان که یار او را به بخشم و فا را

در سجده خوان چه خفتی بیدار شو که وقت است
بر صف کی این غریبی کز کرده ها بپیچد

با از صفای نرخ خوش چنانیم و مهربانی
این گنه در آینه بار کرده کی بپیچد

من کز جدایی خرابم در محنت التهابش
کنجی گزین غمش خود عالم چرا بپیچد

دل از نهیبت چیزش چون ابر اشکی آید
از دوزخ فراقش تا کی مدد آید

خوش دولتی بگنجی کز فیض او بر آید
چون گل همه ام در کف جام سر بر آید

لب تشنه نامه ای چا فصل با بر خیزد
از گریه بر کنار ی صد جوی با بپیچد

کس عشوه خوکاری او را نشناسد
کس دشمنی و یاری او را نشناسد

از بس که ز خار غمزه او ذوق چو خون گل
کس مهنی و بیاری او را نشناسد

در ان دل خسته بیها کشیدها
آن بیت که یاری او را نشناسد

بیداری چشم از غم دل بود دشمن
دل چون خوش بیداری او را

ترسم که وفا سی نکند یار با ما
چون عادت او وفا داری او را نشناسد

طالب لب آن پری لبا چو بپیچد
غلاب او دل بیشتر خواهی بپیچد

ای گنج جا بایه که چشم بسته از خطا
آنجا ای کز نظر تش سیاهی بپیچد

گر نقطه دولت بایه تا روی عشق او کم
دست که بیان ممکنه از گنج شاهی بپیچد

یار مهمانست ساقی می بیار کین دم
کی دگر در خانه بخت من این کوکب آید

من چه گارم با چنین بیت و سعد و نقا
شنده آن سر دارام کز کوکب آید

زاهد ای پیش جلب شربت آبجات
چشمه باشد آبجوان کز پی لب آید

با گدا ای مهان چشمه دلش از کی
جرعه جامی کز لطف بیشتر لب آید

روزی کی دارد روی تشنه خرم خود
روزی با گردش که صد سالم خود

در سینه غم هر چه حاصل به که بگذرد
از غم تا خرم ره واپس تم خود

جان بخشدم شکت چو قدم بر سرم نهد
بر خاک تو هم گرم و هم قدم خود

تا با فتم پایه معراج هستی
راه نیازست ابها یکه ندم خود

عشق تو بسته بود و ره از شش جهت بگشاد
هجرت دلیل شد ره صد منزلم نمود

گر راه کعبه بر گران میدهد صنم
ای هم ش بگیر و ان صنم خود

یارم چو کمان ابروش چون تیر پیکان می
از هر که خواهد کوی سر کردن چو گان می

چون غنچه دل پر داغه ز خنده ای نکرم
یک لطف ظاهر نکند جمعی ز اخوان می

طلعی کز چشم بکشد جانی ز اقران برد
مرجع خشم و استاد سحر و غمزه است

از چشم بیمار طرفه می بچان استاد
این فتنه ها خود از کجا در چشم او دانی

کز ان لبان نگه خون عاشقان می مزد و نیست
خوشا دلی که غمزه خونخوار او نخورد

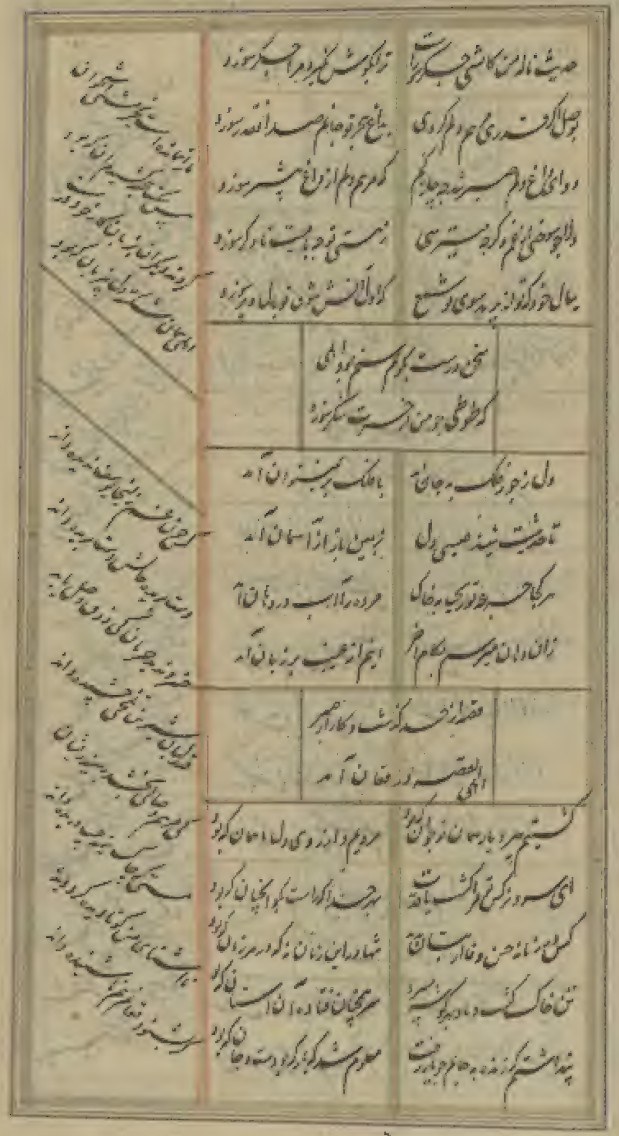

گستاخ چاپلوسان شوان بخاکدان
کین خاکدان ز ابلهی نرود و دیده نه

گر صد هزار رنج و محبت بجان برد
کل چون سکندر است با صبا ارمغان برد

آب بقا طمع کی ظلمات دون کند
مشکل که مدعی بگذارد و گران برد

پرسنگ اگر کنیم شان نام خواجه
مار اگر سیمین عمارت نام دهقان نبرد

عمری بخدمتیه جور پور دم آن عزیز
گر جنگ من ز ناله چو چنگان نبرد

الهی زان اگر محبت دوباشه نمازنو
شرمنده آن درشه گر بر آسمان برد

جان عجب گر جهان نمی ارزد
این جهان هم بر آن نمی ارزد

بر زمین یک زمان گرو نشکی
نرمین و زر آن نمی ارزد

سود عالم زبان خاصیت است
سیم سود این زیان نمی ارزد

صحبت باغ گرد روح فزاست
هست با هم بان نمی ارزد

پیش عاشق ان نامه را
زندگی با یکان نمی ارزد

ذوق مستی و می پرستی هم
طعنه زاهدان نمی ارزد

الهی از کس مخواه هرگز دل
کز جنس زبان نمی ارزد

حدیث دو تو سر دو الهوس نیست
زبان عاشق و معشوق کس نیست

من از صد جان شیرین دست بر نگیرم
تمنای تو الی یک نفس نیست

الهی آسوده دل بر آن نباشد من
که هست هیچ کسی کس ز کس نباشد

الهی گم شده در راه لاهوتی کجا باشد
چگونه گرد ناکامی دریابی نباشد

مرا در دیده گریان کس نگنجد
طلسم بخواهد کشتن ز بان نخواهد

مرا الهی چون کسی هرگز نبوده
شراب بیخ اگر خواهد بجز شیرین نخواهد

اگر محبت اهل ماری و مار ایچکان باشد
کسی عبرت ز اهل ما دمن عکس نخواهد

چنین به خو کنم دیدم گرو شد از دو عالم
کز روزی بکبار خوی پیش عکس نخواهد

نهنگ آرزو الهی نهنگی دارد
بدنیا و عقبی آن بکس نخواهد

الهی شب حسن از گرد اشک ما چراغ دارد
ما را بگوشه نظری فروغ داغ دارد

عالم همه از صحبت لعبت همه دارد
عشق تو نشان بیچه عالم چاچ دارد

جانم همه مسیح دمانی و من دگر
تا کی تو ام ز دوده ویران خراج دارد

من خسته حریم حرم و چشم شرب و صل
دل بر طبیب چاره و بر هم علاج دارد

مانی سپه کرد و نقش ز ایس بزم نیست بود
الهی دو گیر سر بقفس بر واج داد

گر دل خسته ز ارمان دهی چه باشد
کار بشکسته بسامان دهی چه باشد

جانی که پذیرد ز دلبر تو زبان شد
گر تو به بخشی خرده نادان دهی چه باشد

چشم تو کار ما را سازد بیک کرشمه
گر این قدر تو از ما فرمان دهی چه باشد

باچنین آه جگرسوزی کاهی میکنید
گر نیاید بکام خود آتش بر اهلا کاه میکنید

جلدست آموزم و قدم نیست ای جان چه شود
میزنی سنگم چو گیرم پیشه ای جان چه شود

این زمان گر بنه ای کز دست بنوازی دلی
در زمانه ورنی گردش کند بنوازی دلی

هر شب از ان چون پری گیرم سه چشم از کم
گر زه بر روز نی از چشم پشانی چه شود

من کافری ام ده باشم چشم و خط کردست
گر بدین کاری بزدیم پیشانی چه شود

الهی لب تشنه از نشأت گویان دور باد
جان من سرتا قدم گر ابجوانی چه شود

تا عشق از ان لب شکر جانی ندارد
تا ملک حسن از لب او شهد و شکر جانی ندارد

حسنش گرو دیدان بدیع نکند ناکه
سودا ز جهان برنگیرد عشق نهان را

تا خانه گردان نه رود کوچه حیرانی
بس خانه ویران نه دود بس خانه ویران را

با مان عشق نه یام بکل نشسته
سیلی بلا در آمد بنیاد جان برا

از نام اشنائی در خاطر که آید
ما را که بخواهی ام دشمن برافتاد

چون مرغ سحر خیز ز کرگشته
تیغ تو بخت خوم و چشم خیز نشته

یعقوب صبر هم ز دیدان بوی پیراهن شما
بینی دل کز دیده کار نظر نشته

تا بخت نه یکسه وصلت کرا دهد
ورنه کسی بهتی ز تو پیش نشته

بیچاره من که در طلب روی لعل تو
کار دلم خوانا نخون جگر نشته

دفع غم دور از تو میسر نه دام چون شود
درد ان چون نرم تو در جگر نه دام چون شود

مست حدت ان نرگس عاشق کش ان عربده جو
گل غلمان خجلت از دست پرورد ان

بجوشم آتشی کز مهر سر تا سر جهت
گیرد در اکی نشانه بگذارد قرون سیرد

ان سیه پیکان که ایسی بر دل افگار ما
یک پک پیدا کنون از خاک کوی ان

کوکب بخت کرا ناخواه از امشب سوی من
آه اهی کز دل سوزان بگردون میشود

زلف کز دورم ز ان خد هلال انگیزد
بشم کشش خود صد چنان انگیزد

خال خد تان جمله فته انگیزد
نام ز نهار زمین ان نشان انگیزد

بهر تو کوکب بخت زبون میخواهم
گرچه ستاره دام هلال انگیزد

بسید وصل ام چشم قوم جزای
شرار فته ز شمع وصال انگیزد

چو کشت جانان کز اطراف دری
هزار چشمه ز لال انگیزد

بنفشه زنگل سه و اگر به انسی
که از خد تو صد شکل انگیزد

گر پیام مرا مرغ جان رد اصلی
که باد صبح بی جشه حال انگیزد

چون اه گشتن ان سنگ کوم سیرت
گردد من سوخته ای جگر ریزت

از ضعف چنان گداز دل کشته دل
پرسش نشوم تا نفسی چند بزیم

دایم بر ست پیش چشم دیده گشایم
با شد که ای گردی ز ان در بگذری

از دیده تو چون نالم خونابه نشانی میکنید
صد نالم کز ناله برا کاه گذر آید

دیده مرا که از نمک سی تو سینه خورد
غرقه بخون دل شود گر همه چشم می‌شود

آه اگر دردم کلوخ از خشت بیرون نجهد
در هستی گر بماند شش پر سرخس بود

می هم گر بخودی می نهدم چون می
خون خورد و لب تر نکند چشم پر آبم

گر شب بهم گفتن لالا صفت زلف کند
تا کشش داغ غم دردم سرخته در گهر دارد

مردم ره روزگار را غم اگر رهنوست
الهی نامیدی را غم نومیدی مباد

کسی از خار خار جان غمزن کی خبر دارد
کرا هم ناوک بیکی کی خاری در جگر دارد

تر هر چشم او مردم دریغا چشم من
جو پرورد دم نخورد دل شبنمی کی تر کند

گفتم ز نه غم کم چه ز من می‌نامی
چه باشد است عالم آفتاب من نگر دارد

بنام هر چی از لکس همه رقم بان نسیم
دلم بشست و سر کرد و اگر چشم شسته

خواش سبزه‌ای نارد در جامه‌ی
بناخن چون کسی کو طلا بر پس کند

ناوک بیکی کو رد در گرده و امر ان نکند
از بن تا سر خارست و جو کی قرآن نکند

کاشش بر کف نهاده نمی خلق ارزد طلا
وین خجالت است کز می ارم چکر خون نکند

زنده ام من از غم و دل بمن ای گریست
یا به آنان نه نگاهی در جهان چون نکند

خار خار غم بسینی ز نگ ان ارم
با تو بودن جان من ورد دل افزون

حال گفتن با تو ای رانه ارد خایه
خامیا در دی دل پکسار ره بیرون

در علاج دل چاره چون نشناخت
سعی بیهوده دم در دم کشت

بس کرا اندیشه خالست زدل من نزدم
آخر ای غم با در دل من غم نشست

خلق او دشمن کجان نکند کرا خار نخست
بس کسا دوست از بسکه سر خته تیر دوران

بگفتگان همه در کشش مقصود نشد
الهی سوخته دل بود کرا در گفتگو نشد

هر چند که گفتم غم خود سود ندارد
بهتر دم و هیچ آرزش من ارزش ندارد

نسبت بجهان نکشد خاطر جسته
کانه نیشه رکاوه غم بهبود ندارد

از من که کند ذکر که چون لاله بداغ
داغی سر ریگ جگر آلود ندارد

از ناله بسی شکیبه دل شیدا
کاشته به سر تمه داد و ندارد

دل پیش یکی نهاد از کرد بهر قوی من
جز از جود جود نیست کو موجود ندارد

خوشا دلی که مرهنده کرد غمخوش عزیز
اندیشه ز سلطانی محمود ندارد

الهی که چهره از نشاشت بر نداشت
جز سوختن از وصل تو مقصود ندارد

بسر کنای جان کانه وه بیدل نکند
خاری بمن سر ز خرابی کل نکند

قمری فرا از سرو ان حسرت شیرین
حسن بعضی چو کو این حسن و تجمل نکند

گرچه دشوار است کار غم تو کل بر خدا
کا نشاید به اخلاص و توکل بکند

مه پیلان قاچون سر کرد ان نخل
کم نشد زهان کرکس در نخل نکند

الهی از چه شش بان کنا نخل تاکی
چاره جسته یاد است چون کار از تحمل

زنده میسازد اما جوی ما میکشد — وای بر حال کسی کو را شما میکشد

گاش یوسف میسان ناگهان در قعر بیخ — دیگران را نیز مینداز خود در لیجه میکشد

یکنفس از خیمه‌ای چشم آسمان دوریست — عمر باشد مرغ دل هم نیز نا میکشد

نیمه‌ای در ساهر دون میکان سر کشت — میکشد اهل صلاح و سخت رسوا میکشد

هر کرا زم مطرب سیمای همچون وی بود — در میان محبت را بتو غوغا میکشد

هیچ آن همسایه گشت کبر و ناز — برای جان کسان اندر فضا میکشد

لاله بر خاک رهش جای نشانی میدهد
یعنی آن کجفه خلق از نواح شور میکشد

آمد آن جمعی که غصه زنده نامم کشد — زنده نام ساز در صحرا رها نامم کشد

روز وصل آمد دلی از سینه میخواهم که امروز — طالع ما ساز کار و بخت ما سازم کشد

گوید ام کش و بر بسته محرم کشش — کشتی ار کشته ام باری سر انوازم

تا در دم هم جوی پیرو دم عمری کشد — کین چنین خاک و خون ان از کجا دارم

بجوا می دارم از غمش کجی جان
اگر کشد عشق احراز اشتهای این نام کشد

نگاه دارش نام نیک یاری بود — شکستم نیست در شرم آشنای بود

سفال باده پیاده کرم جام جم زدم — مرو بیچ پیش محض هشیاری بود

تو آن کجی که خاک با وجود بوستم — نبود بهار تو اسش چیم انتظاری بود

دلم بجرد شده بیچ عجیبه پژمرده — خوش انکه بیچ نیست بهاکه اری بود

محمود بار عاقبت حسن آن پسر — کو پادشه بر عجبت خود سپر میکشد

سرو من از میان جوانان سیاه کم — کو سایه بر قضیه کمین زده میکشد

خورشید چرخ زار سیاه از
این مرحمت باهی در نامه میکشد

هر کو از چشم زنگی ما من میکشد — قطره خونست کو بی دل من میکشد

تا بود زان دو مستی میدهد زدم کی دل — صد هزاران قطره خون از چشم من میکشد

برق آه من میشد گر از اهل — قطره آبی کجی بر سرد و سر میکشد

غره در خون خود م شهاز بس کز دود — بر سر هر باران خونابه از بام و در میکشد

کل از باد صبا دیده ازان حوا باست — کز دل مرغ سحر هر خاک کفن میکشد

گر بدیگونه نصیحه کشم لعل نوشخ — آبروان از لعبت زان نوشخ کفن میکشد

گر چشم خونفشان دم هم شیرانی میش
بهبت خون بر از چشم بر من میکشد

کمال صنع الهی در ان جمال بود — که حسن و خال و خطش جمله بر کمال بود

کو بجمال چهره لعه وصل آن مشت — وکر مجال بود زنده کی محال بود

بهیزه بخت ان کر جوین بر کشد — سعادت ازلش پرستای حاضر بود

بکیتر کر کشد افتاب فرشود — غبار ظلمت اکر صد هزار سال بود

چو چنک شته جام زکو شمال کشت — نوازشی بجت چنه کو شمال بود

خیال لعل تو دل با شهد جان پرود — حرام باد اکر شش پای تو می حلال بود

هر کس که چشم مست تو را طاق دیده است
هر کس که چشم مست تو را طاق دیده است

جایی که صد هزار سر افتاده در نظر
در آن میان که زخم مرا چاره میکند

رحمی کن ای طبیب دمی عالمی که هست
فریاد از آن دمی که دمی خوش نمی‌کند

تا نگذرد دمی تو چه دانی دمی چه است
خلقی از وجود در غم دم آه میکند

من خود تمام عالم و تو هر دو جهانی
دادار ستم کیست که با کس ستم نکند

شیرین‌تر از حدیث تو گر کس نمی‌شنود
چون صورت تو نیست نگارنده نقاش

الهی کم پاره باد آن خوبیس پیرهن
انبانه ترک خویش به یکپاره میکند

گر غم آنکه به شکال تو دیگری باشد
بجایی شیوه و ناز تو دلبری باشد

گر کنی از شیدایان خویش سیری یابد
چنانستی شود و در دو عشق سیری باشد

دو رسم و هنر و خوبی و خوبست ای دلبر
ولی کجاست که او را هنر سری باشد

اگر تو در غم چو گمان مرا دری چون گردی
چرا در بیم کشند مرد که او سری باشد

و جمله جوهر جانی و در حد این اوج
گمان مبر که دگر چون تو جوهری باشد

طفیر یکچه مسیحا دل از دو نگردد
گر سنگ گردد و بود گر هر دری باشد

گر که اهل راست پیوندی کار
نه نگار او بود این کار دلبری باشد

زان پری را اول دیدار سوی باشد
این چه رسم است کین دیدار ما میکشد

ای کی میکوی نقاب بند فرو نگذاری
من خود شم عشق او در سینه فرو نگذارد

پای من نیست عاشق اگر این در نکند
میشاند سیل اشک از خیم در نکند

پیش لیلی گرد از چشم مجنون خیزد
آه از آن غفت کز از چشم خون خیزد

جان نگوید سر دل کی از تن بیرون شود
چون تو اسی جان من از دوش سر بیرون شود

خون من دامان کی شود چون سیل چشمم پاک
بس کنم نالان چشم از خون کرد دامان شود

چرخ اگر بد عهد شد کس نگذارد مرغ
بر من از جور فلک ظلم فراموش نشود

گر با معنی چاره شود بیگان سازد حکیم
شوره با در زادها کی با فسون سیرود

گر صد غمی کشش اگر بر سر خویش خود
کی هم جهان بگذرد از شه های خویش خود

کی گشت کشش خویش از آن چشم عاشق کی نگر
چون زار فغان بر کنار بر سر خویش خود

آن کشش خویش کی کند کشته دریا کشش
گویا تخواهد که کس آسود از دریا کشش

لاف محبت کنم چون یکتا مدرس
امکس که گوید خواهد یکتا یک گرد

یارب بپیچم سیلی کی از قلب نگران
از اوج نازآید فرود سیلی چین بر جبین

من پیرو عاشق پیشه ام چون آن جوانان جم
کانکس که گوید روی شه کی خوی سگ

دو در بی شه گر کند جان در سر کار نظر
الهی کی هم جان او چشم ملاحت سیرود

کی بود خاموشی کسی سر حق غم نخورد
عاشق آن بود که چون کار از دست شود

گر کنی کی سر پای دیدم کم چون کب چشم
گر بستر زانکه پای دیدم جام گرد

بگذار دل اگر در جان فشانی تکل عشق
غیر بار دل اگر بیت کرد بار آورد

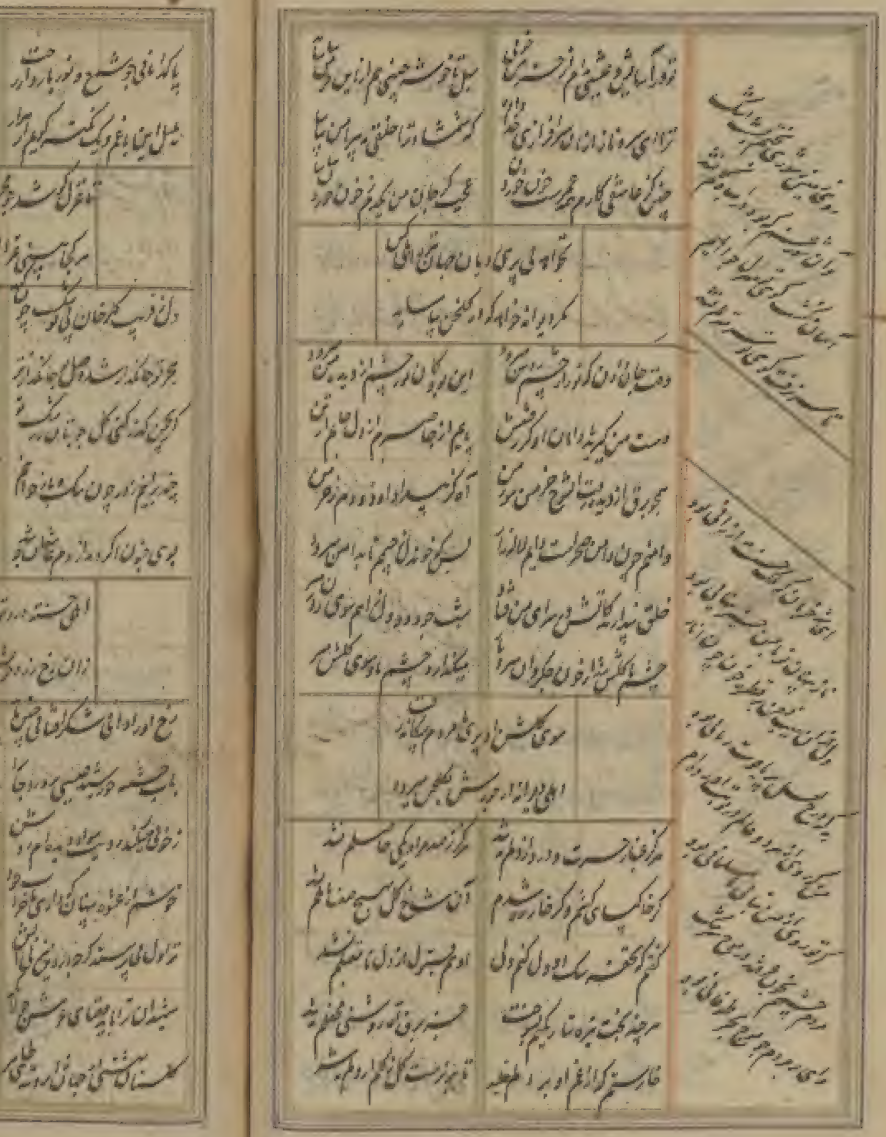

چشم

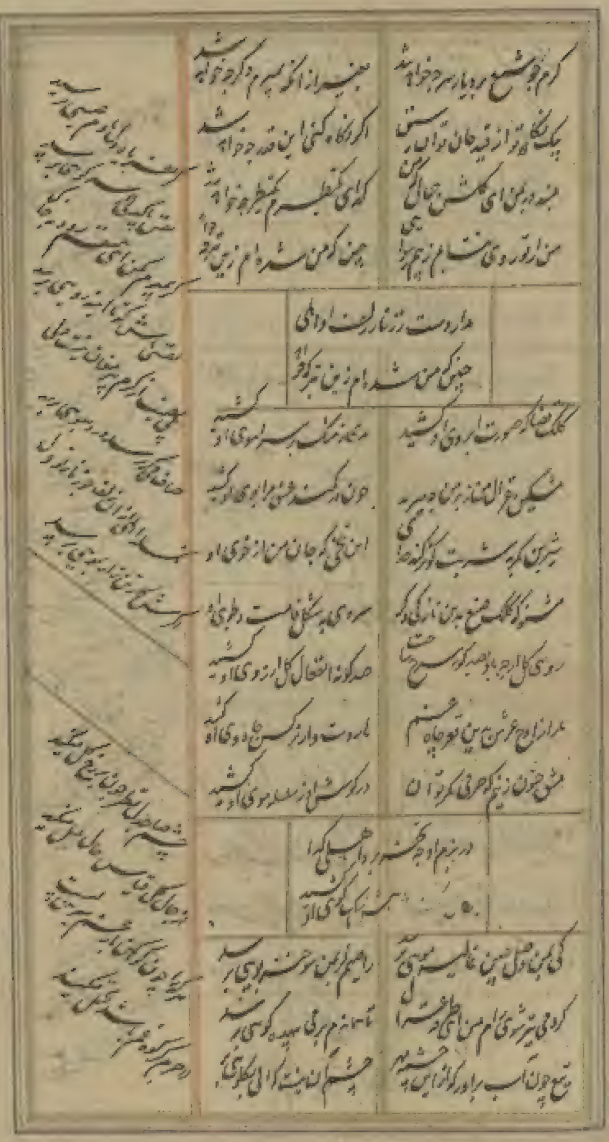

گر چه شب عشق سیه روزان است
بوی خوش وصل گرمی دلسوزان است

جان با لب تشنه وداع آغاز کرد
تشنه مرد و چشمه حیوان همچنان

گر دل عشق از وفا شرمنده است
جان من یارب سلامت باد کز

شهره دلبر گرچه صیدی بود لاغر اوفتاد
او بقصد جان من آزرده دلبر اوفتاد

ناصحم گوید که بنشین در برش تا صبر کرد
چون کنم گر کار از صبر و شکیبایی گذشت

میرود آن شوخ و فریاد و اسیران از پیش
شاد خوابانست امید شور و فریاد

بلبل شوریده گاهی بر سر گلزار نالد
پای گه گه بر زمین دارد همانا

در سر بازار عشق او گرو صد دست
اهل خویش خریدار آن سر و بالا نمیشود

افغان که کار دامنه بر ما حکم میشود
تا کش بشود غم ما کم نمیشود

پاکیزه دل جو آبله ای داشت خو
راحت گزین تو صف ما کم نمیشود

آبش مگر ز چشمه خورشید داده اند
سوز و فا گر شود ما کم نمیشود

از حد ببرد عجب که وفا یی کرد بامنت
زحمت ببرد و خجلت ما کم نمیشود

جوی تسلف اگر بهوسی بری
جیب از نیم لطف او ما کم نمیشود

تا در میانه گل و بلبل جدا منت
کاشانه نسیم ما کم نمیشود

اهل کشان خانه زشادان غم خویش
کاشان اهل او ما کم نمیشود

عاشق چو غم نسیل بپروا نمیشود
دود خون او پریشان سر خبر ندارد

آن بیگانه آشنا کی گردد بشوخی
چون او کیست کز وی خون در جگر ندارد

آسوده خفتن از غم خون کوشتاست
خون ریز آسوده دل در پس محشر ندارد

ناصح مرا بهستی از دار دیر حاصل
خوش وقت مرد باری کین درد سر ندارد

بلبل چو شاخ بیدستان لایق است
گر بیخ نیز بر سنگش جای دگر ندارد

اهل خویش بیگانه است از آن لشکر
یاد هر گمان کز طرح میل لشکر ندارد

گر کف گدا بری ز عاشق بسیار کن
یک ذره کی بهیچ دو عالم بسیار کن

گر نیاکان چو پای شمع خود بر سر نهند
کام دل این کس نشنیدن کی بر آید هم

کی خاطر آرمیده گردد جز بمرگ کاو
گرد ه کاکه بیسیج دیر آن بنشاند

یار میخواهد که با ما سر بسر نازی کند
چرخ بد بهتر ز چندین مشکل کز کار کند

راست میگوید که هم بست دل ما بگسلد
گر پیغام ما دروغی خاطرم تسکین کند

دلبری میکند بچون من بسیاری بشر
گر بمن نازد دلبر دارد این تمکین کند

وصف رخسار تو ان نازکتر از گل گفته اند
میتوان یارب که وصف لاله و نسرین کند

خویش را کار دل صبا دارد و بیگانه دل
تا دو کار بود بدان سنگین دلی کی باد

در جهان من تو و بیگانه دل ما هم
من در تو محو با دل ایشان در دلی

خویش اگر بود ز دلی در دل ما جا
زخم خسران چه جست پیدا ز دگر جا

دل پیر دم ہوی تو پیدا ست کہ مرغم
آہنگ کناری ہوی تو دارد

آمد زہ کشش دل جو ہیہا ہوی تو ستی
وین زندگی از جان نہ کراہوی تو ستی

بر خاک سر کوی تو خواہد ہمہ عمرش
چشمی عجبت ایں کہ بک کوی تو دارد

الٰہی ز فنی مردنش اسپاہ جیہا
باز آکہ ہمین آرزوی دی تو دارد

قاصد سپید و بوی خوشی باز بہ بہ
وین بادہ ی خوشش باز بہ بہ

کشتی زدیدہ در رخ چون دل ہمی
کز آب کشودست بمن باز بہ بہ

من زندہ ام ہوی کز لعف عبر خا
ہوی خوشت زندہ بہ شیر باز بہ بہ

باز آکز آب بینا ی باوج نازی
کی مرغ ریح را تو پرد باز بہ بہ

باز آکہ بیت صبرم و کر صبر بم بود
ناکاہ مرگ خانہ برانداز بہ بہ

کی بی ہمہ باز عجبہ کمرتست بابرد
کابین سر سرہ بہ بہ باز بہ بہ

الٰہی ز آز اہل لب آن مسیح دم
محرم سخن بہ پایہ ی انجار بہ بہ

منت قبل ز پرسم باز می نایہ
بخت ہمہ پرسن کز اہل ہم باز می نایہ

بخت حسن و کمال عشق بہ ہارہ کہ چب
ہر کہ چون فرزن نظر حسن الٰہی بکند

شمع منی چون بہ تیغ عبر ز حوصلہ حل
دامن حوصلہ تیغ ز اغیاری نایہ کشیدہ

پاسہ خود دارد و دلداری می نہاد
یاد ہم از یاری باری می نایہ کشیدہ

چشم و تا بکیلہ بر جان مکنان کرد
صد حیف ز ان نرگس خماری نایہ کشیدہ

از تاب ہای تو شعلہ دل کش کند
صورت نوکہ پندہ کہ تاب کند

پیش بار قامت سرو ہوا ست
خبر شنید عبت اینہا نہ پدا کند

پر کمن بہ سر وی خود شید پرست
تا ز اعبر خا بہ آینہ رو ہا کند

طی پروانہ ز عبر عبت کز آتش بد
بسر شمع کہ جان سوز و دو پردا کند

با وجود تو بہ محراب کسی سجدہ
جای آنست کہ سر پیش او ہا کند

در صفای کہ بہ آن سرخط و لی
کز ار عبر بہ بر بہ دشان دا کند

با دہ ہا ی بہ کسی سپہ خرابات آر
کہ بہوشہ می او ہوشہ دو فو عا کند

دو دیدہ در رہ آن سرکہ کی سوار برآ
کجا بسلام من سر کز این ستارہ بلند

اگر برا بہ دش ہزار سال نشم
ہزار سال مرا دم بک نظارہ برآ

اگرچہ در دل من سر دو زعبت آتش عشق
ہنوز ہم دلکہ از ہم کہ بک شرارہ برآ

خاکم کہ سینہ خرم خار خار دل آن
بنا خم چو گل از تن مرا بہارہ برآ

صفای موکہ سپہ ا بنود ز خط عجبت
مگر کہ او بمن از کوشہ سوارہ برآ

دل ا بیت ز ار و ز وی خود عجبت
چگونہ آتش عبی نشکند خمارہ برآ

سترسای لطفان بنج و بدیہ عبر
مبادا کہ از تو بہ بیچارہ بگذرد

آن سبت کہ کی گنت کہ من نگاہ او
رویش بقبلہ کرد و او کہ رو بہ کعبہ کند

ز ہن بن

خون زدل نی موسس لعل تو پالوده شد
ای خوش آن پاک نظر کز غم دو عالم وارهید

در دل از نرگس مست تو دو صد غمزه خلید
خار خار تست کز یک دم عالم آسوده شد

هر کسی را سود با لعل خود و کشت طلا
چهره کیست کز غم خاکه زر سوده شد

رفتم از کف دامن صبر و دلم از پی دوید
هیچ پیدا نیست تا دامن کجا آلوده شد

قدم پیش نهادم تا کنم طلب گمرا
سوده شد پایم ره بازیچه بیهوده شد

سر الوده دامان تو بخشش نه
طلب آلوده ما بود که پالوده شد

فرق آدمی کز پا خاک نیز سوده ست
سر او یک قسم از چار هسته سوده ست

فرصت دزدیده کز خواب سحر دزدیده ست
بر نخاست جام صبوحی نظر کنید

رندانی که بعد ز شب در میپرند
اکنون گرد حضور ز تاریکی شب بر کنید

عاشق چو رندانی نبود چون تاک نیست
پایش بگل است گر سر کوب گذر کنید

لعلت بوجهت از لحن تلخ جان من
خوش آن شراب تلخ که جانها خبر کند

دیوانگان بحکم که خواهد پرستی چهره
سودای بیدلی ز سر خون بدر کند

رخسار پوست اگر خوبیست بیوفاست
پی دیده به که چشم بروی دگر کند

الهی چون نگهت با ما شکایتها هست
گمان مبر پرستش ز کشش جداست

چو سخنان تو ز ایمن حسنه از خوبان است
عنان از کشش صبر ش است بیرون تاخت

رحمت بجوید دم بدم دست و دلم گرا
غمزه خویش تا رام که حال من چون

کمش ز آنکه سر بر پای هستی
کسی سر بر نتابد تا بپایی

بهشتی عقل بی غم جان کرم به
خوشش آنکه در غم عالم فنائی

فغان من چه چیزی ز ما بپرسی
که نیستی فغان کس نیوشی

خبر پرستی ای کون چه مرده
که هجر جانان ز ما بپرسی

چون نخجیر پای دلشکسته کس ای جان ندارد
دیوانه است آن عاقل که پیوند نجوید

چندان که دهم جور تو را مهر فزاید
در دام از جور تو مهر تو صد چند شد

دور از تو بود هم که آمدی سوی ما کرد
چون نخجیر هم گشود دل چون گل هم خند

از عشق مستی نیست من ننگ ز رسوائی
نه عاشق بیدل هم کی ترک نماشا

در ره آن گل صبا بر دم چو گام بشنید
کمان بردار و زخاک راه دگام انگند

سوی آن شهر تن آن گل که هم ست خضا
کوه غم چون کرکس دیو پیکم انگند

ماه مرا کش ای ساقی حاجت جام
من که چشم ستاره ترک نگاهم انگند

کز کشش آن من ز رفتاری کرد پیدا
تا بیدا که به تک غمزه راهم انگند

روی ز دم چون گل خاشاک راه ما
کز نگاهی باز در روی چو گامم انگند

آخر م از غمزه صد پاره کن شاهای فلک
چند و چند افتش مخز من بر بادم

ای آن چه از کعبه آن هسته راهست
زنم آخر ز دوی او به چاهم

در این حدیقه یک چشمه پر گل و خار ما — چنان نبود که اگر خاک ره شوی گیرد ما

غیر خاطری از نکهت ما ماند

اگرچه موضع عاشقان نبود دلجو — که خسته بر سر خوش از عبور بنشیند

برخاست خاطر و بر نکرد شرح قصه او
بسیج پادشه کامگار نامه سند

سبزه نبود آن که سر ز خاک برآرد — مرغ دل ما ز خرم بر نیارد

تا نگهی برآرد دل خود صبح کنی شام — صبحی نبرد دل ز بر شام آرد

لب بر لب جامی و مرا جان بلب آرم — جامم ببر و خویش بکامی لب جام آرد

کمتر لب او را که بیوسم بهوسی عمر — این بادهٔ جانبخش کم کرده مدام آرد

بازآ که بجز باده ز دنیا چه حاصل — کاین دل غم عالم ز دو جام آرد

ای جان که دوا جز خبر تو نپذیرد — هر خسته که پیغام تو بر جان سلامی

کو باد که از گلشن و بر بیخ سلامی — ورنه بپرستش نرود کز جان پیامی برد

البیت غلام تو بود شد پیر مرا
ای بنده بجان بر خبر این پیر غلام آرد

فرمان دل بر کرم آرام سلام آرد کز — کاسمان روی زمین پیغام سلام آرد کز

تا دل ز آرزو در خبر زلف تو نبندم — با خود ز دیو آدمی دست و کمر بندم کز

خاطر ز نظر بازی خوبان نپسندد — کبکبر کز پیام نبی پرسیدم کز

گر کشتهٔ غم دوری نشد زار کز من — دل بسته طاق ابروی تو دارم کز

ای بر سپاهی لشکر خوبی خرامان خوبتر — صورت خوب و حسن معنی آن خوبتر

از سبزه پوشان راست بوی جان دل — ناگه گر جمله خوبند خوبی آن خوبتر

عاشق جانباز و زار گرچه صحبت خوش بود — با جانت گر بود مرد گریان خوبتر

خسته زخم دلم را دوش هجران کی سبد — هست درمانی مرا از رنگ و درمان خوبتر

ورد ال های بر در دیری و بان نهال
عشقبازی با تان خوبست و پیمان خوبتر

پایه معراج جان خواهی دنیا در گذر — پای بر فرق ملک نه بر سما بر گذر

دوش از مجلس جم حرص بیکبار بداشتم — کز سر هر دو جهان دست بداشتم

تا نبرد غیرت دوست را گشت حجاب — باز گیر گر نگشت واز حجاب بگذر

مردن اندر حجر خویش بشد زار مرد — حال ای اهل کار است ما را بجلالت گذر

ای شب هجران گذر دولت بیداری کجا — سر بخشم از فلک تا خود چه بخشد ای فلک

کی شود مجنون دل عاشق بگیرد آرمش — گر قرار عاشقی این است کو سودا در گذر

لاف عشق ار گه غم ابنا دنیا در گذر
مرد شاهی و از دنیا و عقبی در گذر

قوت گردم ز می و معشوق و سرم مست گذر — تو مرو گر گذرم می کنم و بشکستم گذر

ذره خاکم ولی تابنده مهرم سپه — آسمان بر خواستم چون گرد بنشستم گذر

دادم از دست آن دو لب و بر دست جام — آه اگر افتد مرا زان لب بدو دستم گذر

یکسره روزی غصه دنیا دلم از بند داشت — شکر یزدان میکنم کز غصه آزادستم گذر

مزار شکر گر خاطر شکار ما شود اگر
می مراد حریفان چاشنی‌دار کرد

مرا بسینه چو نوشد بر آسمان مزاد
خاک چو جنبه بگوشان غلام سازد اگر

شبان بسایه دیوار پادشاه آید
شبی همای سعادت بدام آرد اگر

کسی که می نشیند ی سلام ما نگیرد
مرا نشاط رجا به سلام سازد اگر

فروغ رزم و فراغ بزم موجب اوست
بدین خاطر جمع شاهم است دگر

فصل گل و موسم نوروز و جوانان حالی دگر
ای خوشا روزگاری فرخ و سالی دگر

ای دست تو از کار جهانم همه اله کون
کیش من کوکنار تو دارد وزی حالی دگر

گر حرف تو سبب ی سازند دل ما صد رنجه
چشم ما سیم همچنان زنده بخالی دگر

غم نیست گر فرخ و هم شوی از پرسش
بیهوده باز نبود ازش و دیرپا لی دگر

باگر از پا با ل غم ما ی جو بهوی گشته شد
پیشه سوز از جور تو ظلمه ا لی دگر

گردون نه کار شش دل ما باد بسته تر
عقده کسی کشد که بود دل شکسته تر

زان لبوی دوره بسته دهن کردم
خون بگرزنا د مشکت بسته تر

در انتظار روز دگر چند چشم ما
چه دل کرد روز بروز ست خسته تر

با زا گه ا پیاد تو از نقش دگر ان
دل شسته ام و دیده دو دل شکسته تر

ای چین عشق تو ای قاب عمد
با شد همیشه روز بروزش خجسته تر

پگاه صبوحی زده از خانه بیرون آی
بر آن مسیح قیامت دمه عالم بر خوان شمار

من ای بی‌بی‌شنام ای مختصر کرشمه
روز هجر خواهد اب چه بر خوانشان شمار

تا چند سخن کوشش با من مردم
کجا بی‌خانا عاشق و نه بر کوشمار

ای کاش ست سنه بر محبت
تا بوت من آخر بر بادیه فرو

سیاق ستم لب خود از لب من دور
و ز نازگ ستاخی ایه من صبوری دار

و ز بسته شوخی را ست کز پیه رو دگی
یار به بیا خانه ز جان او ر خانه ان دور

گر از نظرت غم چشم بر و دگی
کو چراغ ای براه و بیه پاو ر دار

ای حریف بزم جمالی نفرت ان پیر
تا طمع از جان بر بارا د ستور دار

خانه ز خلقت ای بی بازه ای شمار
تا توانی خانه دل با می سمور دار

سوز دلم با تو گفت حرف شنوای دگر
بلبل گل ابو گوشش نوایی دگر

زنده دلم کرد هم بخت گر بکشی دیگرم
مسیل خود گر شود حرف ز جانی دگر

زنگی جاودان بخت بنیس و بود
حبشه بان نرا م بیت کجای دگر

گرد خط تان بدیسان بگشه
ا دگ ان غمزه و است نشانی دگر

با گر ان تان کشد بار بکاه روح چنه
بر چند ساعت قرار طل گرانی دگر

صحت ای کاش ست ز و جهان بهره دو
تن بجان در گرو او بچه ای دگر

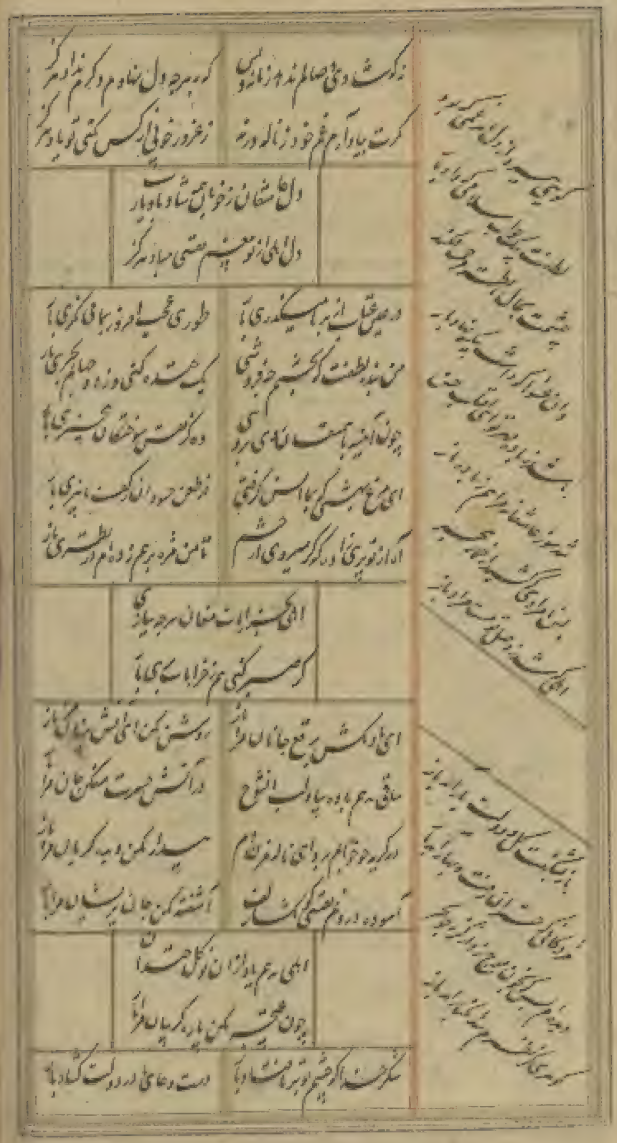

سوختم بر خود از هجر ای پری پیش از این از حسرت شمع رخ تو گریستم
خنده جانم کمن در لب که بر حال تباه گریه‌ی مرگی بود بر حال ریشم سوختم
چون نکردی آشنا بیگانه‌ام هم عزم را پیش از این از طعنه بیگانه دوستم سوختم
گر دل آن بی‌رحم گردد گرم سوزی دارد آتش لطف کن پیش از پشیمانی که نیستم

کز هجرم عشق چون اهل سزای ندانستم
خود البته از جور این چرخ ستم کیشم سوختم

تا زنی غمزه‌ی قضا بر ناتوانی بس بود مرغ جان را دانه‌ی خال میانی بس بود
بلبل گل گر کران خوبش گر چه آید نازنین ناله‌ی من گل خندد سرو را فریاد بس
جور و ستم از تو بهر بی‌رحمت چه می‌خواهی عذاب دیگران حسرت بدادن بس بود
پیش تو تا سرو را خرامت پای‌بند ذکر جمال من ترا همین عذر بس بود
همت عالیست عشق جان نثارم کرده مرا گنج قناعت سلطنت بس بود
حال دلت بر رخ تو هیچ نگشته عیان شبنم گل را همین آب و هوا بس بود

یک ملامت اهل بیت از دهان دیگر
گر آدمی بود او را همین ملامت بس

حال منت دور از آن جمال پرسش بس یک دم با من بنشین و حال پرسش بس
پرسی از من که چیست حال دلت گر من بسکه‌ی سر حال پرسش بس
گشته هجرم ای فرشته زمین مرده پرسیدنی ز حال پرسش بس
مردم از حسرت ای طبیب دگر گر من خسته حال سال پرسش بس

گوی اسفندار کز آن چشم تو است بگریه بنشین بزودی صفای کس
جز من بیگانه و چشم تو و غم از برای تو خود از آنست نیست کسی از برای کس
آن ندیدی که یافت ره بدلم تا نیندیشم خود ندارم غم هیچ از برای کس

ای دل اگر هوای غمم کرد کو برد
نماند است عشق بی‌بندی کسی

کو جام جم بیاش بحال تو آب بس بیشت از سر و جهان بگذرم بیاب بس
حرف محبت مرد از جهان هیچ یک گفته هم اگر کنی اضافه کتاب بس
ای آفتاب حسن خدایی مرا بس است یک ذره از تو یک قطره از سحاب بس
در جهان من نشین و در چشم کس مکن ای کنج حسن جای تو جان خراب بس
گنج دو سرای شهریاری و مهری از تخت زمانه همین اضطراب بس
بردم شبیخ خرقه پرهیز بر سر آب آتش بزن بگفته او کفت اضطراب بس

وصلت نگاه دیده بیدار کی کند
ای کی خیال تو بچه خواب بس

مژگان کلکی کشید دل من زباغ کس بر شبنم نخست خار من اجراغ کس
بژمرده وصال کز دل می‌نشم بازی نخورم دگر ز لعل و ایاغ کس
در عشق اگر چه سیم و زر افشاندم نکرد بر حسرت بر بیش نثار کس
دادم اگر دو خسته عشق بر دادم بر عشق نخواست دل ستاند از کس
تا رشته جان در کف آنان داشت سودای نخست او نزد از دماغ کس

نظر بر کس او کن ز خشم و ناز پرسش
ز کریه حال ما هین نه ناز پرسش

بمن بسوز دل و روز کار پیرمن
جسته زده و دل او جا مکار پرسش

صبا بیا سپه اگی چو ای جسکر خو
زلالا پرسش چو پری سرو نار پرسش

پیدا بود پرسش از اضطراب دلش
بشت کنند از بی قصه دار پرسش

مرا زنخه سر سبز زان ذقن دارم
ولی حکایت پنهان ز اهل یار پرسش

دلم بحود بیان اگر کند مجازی نیست
تو در حقیقت دل بین و از مجاز پرسش

اگر حیث تو پرسد چه پاسخی دارد
کسی که نیست بغیر و گزاف پرسش

منم و در جوش می نیم دل خون خوش
آنکه ای کریشان نا برزم خواهد

گر بری جرعه در کام من چون دیگران
جسته زده و کام من کی ازین کران خو

جمعی از وصل تو بسازند و جمعی از غم تو
من چه کنم دل چه سازم دل خود را خواهد

خاست سراسیمگی قامت بیکسه
نه کمر چیستی چرا قلم طلعت سوزان خواهد

بفرش منه کار بشت بخواهد بر قرار
مرده چیستی عاقبت بیکره دانه خواهد

تا کی بستگی مرا کام از تو خواهد یافت
نه بسازم گروی ذات ساز دانه خواهد

بشت تاریکی بام کم و زمزمه چو شمع
بخنده ای بشت طالع ما را بخواهد

غم پریشان سازم ز مستی خود
تا پریشان شود غم از انجمن ای خویش

من غریب غمی و دانم و دوای دل تنگ
نیز دل مردم زرافی نازد خویش

باشد از غم گشتگی مانی چو خون ناله بود
در زمانی آموی بگسلی کس نیاید بیکسی

برق چشم او نگاه اندر خشید دل نشست
تا بگیرد عاشق بیچاره دود از هر خویش

گشته آن نرگس مست کز در مرا بیشه
صد چو من افتاده باشد خاطر خویش

ای دیوانه زار آنچنین شوریده جسکر
بلغت خاکستری بادی کجا گشتی

در کوی نیکنامی ما را نمیدهند
بسته بنام ما کسی پیشه پیش

الفت مردم ز عزلت اوریم
جای کز کسی پای ز ای نهند پیش

صحبت کز بس بود کز خواهان
جسته خوان جسکر عشق نوازند پیش

نقش بک نیاز نقاش نیست
تا صورت آن چه پرداخته پیش

ای خوشا دل کز صحبت شهر من
قرار صحبت که نمی نیاید پیش

من نه آنم که نام من زدل نگاری خویش
که مرا غایت کامست نگاری خویش

کام خویش از تو بگیرم کسی خویش دارم
خار خار جسکر و سوزان ناری خویش

ای طبیب اگنی چاره من بستان
که من خسته و غم تیره بیماری خویش

گر نشد روی من سوی وصال تو بسان
بشت شاهی بکنج غم و بیماری خویش

صبر کن بود در غم دل ای هدف
گر تو بیار بش نشوی بس بود دش یار خویش

یار ما بیه بر سایه گستر بود دش
گر بست خود نشد باید فرو پرورد

بلای من تو ضمانم نمیشوی گل
تو جانِ من از من بیجا چه میکشی

چه طاقه کن آن سرو نازنین را
زبانِ عیبِ تماشای سرو و نار کشی

بچشم و ابرو کرشمه کشیدن تو
نگر حریف رعایای سر بدار کشی

کرشمه آتش او تو در دلم ای
بزخم و کرمان آه جانگداز کشی

براست خود بپیری دلبرم عیش
مرا سینه پس و در روی سیه عیش

بگیرد چون شه عاشق کشی کس
کجا ماند کشش هر کس بجا کس

کنم هر چند جستن چون رسد کس
بجز خاکی متابه در نظر کس

ای شاه حسن خود را بی خلل کن
کجا بوسی کس از لعل تو گیرد

راه خان دهی در آستینی در بر
کجا بوسی خویش را تیره عیش

الهی بیجده تو کنکاه کردد
امید دلش بر آید بی کردد

کوی خوابی دلا بخت کش ایجا
دم فرو خاموش چون صبح دروغ

امشب خواهم اجل خواهد روا ای
شاید آن مه بر سر بالین ما

لاف عشق میزنه هر چیزه ای هیهات
یکسه روزی از برای امتحان خود کوا

تکلوی همت غافل کرد اندر یا
از برون با خبر کرای از درون بیا

تا زاهدت دکر ابی کوی ما طلب
هست در خانه دکر افتاده دیدها

غمی کز سر بدر زاد دوست شادی کش
کسی همیشه نیاید بسر غم خویش

تو مرغ زیرکی از خار و کل شغال ایل
چو خار و کل همه خواهند شد هم خویش

زبهر عام قم و آب خضر مجسته مخور
زآب حنظر جامه ز خاص خویش

زافتاب محبت شتاب رخ افعلی
کز برتو سر فتد سایه کرم بر خویش

از غیر مردم من پیدا و دین با
تا چند چابلی مصنعی تبر چین با

چون نکته تو شه ملک حسن و ناز کش
آن خو مکن که آن تو بود در پی این با

باری چو هستم مسکینی ای مه خونک کن
خاطر مسا بمهر و نان ای کین با

من شاد بهر رنجشی از جام و صالم
تو بخش من از بزم وصال تو چنین با

پی مهر پری مهر سلیمان جانه کش
کو روی مپیش هر دو در بر کش با

من شاد بهر رنجی از جام و صالم
تو بخش من از بزم وصال تو چنین با

با خلق خوش ار تنگ خلقت دم مرکز
دل صاف کن و آینه رو جان چنین با

جایی که کند جلوه کری شاه چو ما
الهی تو بوسیع فرو برده کوش با

چون یکخالیم هر دو جانا خوش باش
آورم از شوق بوست در آغوش خود

دوه خوش باش کر تو هست بشی هم
وانکه پیشم دکر کرکست دوه خوش

چون تو سوالی کنی مستظرم از جواب
پس کی می کم تو نشست دوه خوش

کوشم از آن لب حیاتست دوه کر کش
کاهش تو آنتی و بسه زوال عمر خوش

انچنین گر خوش ز ما ای بیوفا افتاد
تیر از چه کار بر ا کمتر و صید خاکسر شش

میرم بدنبالش و بیرون اکمر دش — وان خشم و ناز و چشم سیاه اکمر دش
فریاد از ان نشتن در جو استن نیاز — وان سرکشی و بیدماغی و اکمر دش
پیداست از گرشمه عاشق کداز او — میل نگاه کردن و عمدا اکمر دش
ای من ملک بدیه کی و خسته ان خود — گر پرسیت پیش کسان جا نکمرد

ای بیوفا گرفت مراجع مرضی
از گشت و در تماشا گر دش

از ضعف اگر در آینه چشم خیال خویش — آهی کشم که آینه گردد ز حال خویش
صبح شکسته بالم و در وادی امید — پیدا نبود که چند روان شد بدنبال خویش
لاف کمال پیش سیکان تو چون زنم — گر دولت سکان تو باشم کمال خویش
ساقی مرا بگیشه که در شان کرده اند — زاهم خوشم که خضر شدم ز دنبال خویش

ابرو در شش کمن که بگوید بیمار خود
اکنون که رفت پیش برای مجال خویش

نشد از زخم تیر آهو گریزان در و دشت خویش — زان نشه تا کجا پوید نشد در و دشت خویش
مران عاشق که شد آشفته از تخییل موی تو — پریشان شود ان را بش حالی بر گشت خویش
بخواهد داشت تا جانی بیابان لاله زار ای گل — مرا در خاک خون خواهی شان ما نشت خویش
الا ای صرصر ان نامه بگیر از شک ریزان کن — گلاب از سر گرشت انفعالم بر سرشت خویش

از حسرت ان لب که بخشد بگر دش — طوطی زده منقار بخون حسگر دش
من چون نگرم خون نگر گشته دوم — یعقوب شنیدی که دیده بر سر دش
از تظلم اگر انگبی فر شش نیست — نزدیک بسیند مرا از نظر دش
ان کم شده ام منم که گر بنده غم خود — گر واقعه حالی پرسم خبر دش
از کو سر خود بیخ زبان چند گشم خصم — ایمه کنج ز نامه کمر خویش
دلبست بهرم و را بین ز بگه شک — طاوس صفت پس نکن بال و پر خو

تا پاسبر خود نشمی دوست نیابی
ای بیسر و دست کر بگذر سر دش

تا شسته شد ز شیر لب چون پر دش — هیچ از دان کشته نا کرده بر دش
ان شاخ گل که تکیه گاه ادبیت بیان — جز باد صبح کس نگرفت در بر دش
آوازی که چشمی اگر بر شنش نشه — مر گز نمی نقد ز یاد خشم در بگر دش
گر خون بسینه پاک نیازم بعیش غیر — تو ان گر بجو آبینه باشم ز بر دش

ان نیست خاطر اصلی بیهوده پیر
هر چند از آهست ان تخت در بر دش

چندین سوزم مرا غ دل پیچ مسل خویش — آمازین داغ دل دوای دل خویش
گر دوست غم دهد بمن سوختگی — گفت نه از آنه خون شود جای دگر خویش
نیکند از حرف عتبم شرم بست — بس کز ان شرم دل گر دم غم خوار خو
دانه مهر ز آب و گل ما دان نه سیه — جای نیاز انه نه بم خم آب و گل خو

نقش پای تو گر خراب جای باشش — سجده شکری کنم در سرکجای باشش
زهره ندارم ز هجر خنجر خونخوار تو — گر همه خود دیو باشد در بغل وفای باشش
جور خزان آتش افروخت شد مهر شان — در وفا آن روز تو گر کجا ی باشش
بیدلی چون کار تم را نشش نقد است — گر نبرم کام دل از او دگر کجای باشش
خانه گر بوی ده یارم ز دلش نقد — گر حرم گو بوی باشد پی صفای باشش
من بنالم گر جفا ت یکسره از کار برد — زین داد چون بود بت بیداد سزای باشش

برهمگوی منال ای من کجا ما هست
پادشاه وفا بود اکنون گدای باشش

مرد از زنده چو برق ای بخدا رخشش — بدل سوخته خرم ز غبار خشش
نرگس مست کمان گشته رشک غمزه — بنگی جوزه گرد حرم من سیاهش
گر دل سیل تو دیده بود از بنگ نشان — مرد دل کی بود بدین دیده خونبارخشش
گر سر زلف کجی بر در دشش باد صبا — بگشد صد بری در صف ماه خرگشش
عاجم از لشکر مژگان لب جانان کش — بیست فوج ز جانب گنجش ز حمله ارخشش
عاقبت جان ببرد از کف غم هر که گرفت — ای خیال کنمد وار ا بجز م یارخشش
گر دش بخت یارد ز پی مژده دوست — حامل نکهت جانبخش به کیه رخشش
چون به بیخانه رسی ای سرو دستار گرو — بگذر از پای خم و سر بسر و دستارخشش

گر بخشی به گرو جان مرا ای ساقی
پس نمانی و ز جان کمنه بهارخشش

تا ب نظر ندارم آن پرتو خاک گردم — تا در ره ز پیم در انتظار رهش
طاقت نه کاهی بسر پای تا کجل — صد حضر چون مسیحا جان بر سپهش
تا ب فغان ندارد آواز مرغ آن — گر گل نیارد هستی نارگنده خوشش
آن نو خط ال بدوگی ام خویش ستم — گر من نه بر آمی سوی منه جوش
ای یار لعل او را رحم فرما گر تو هم — صد دل شود پریشان تا آخر کمرش

بیدل گر ست ای هی پیش تنها
گر سبز نکنه کم دردی بگو

چشم بر گردست کس رسد طلبش نرود — بود پیوسته ز ان ابرو غبار دی حم
چشن در خاک خوابی افتاد دام گر ای همی — گری زخم بگان من کشد تیر کمانش
پی بگشی دل خواهم نشیم پیش نگین — دم الفتر دن طبله مرکز سیه پیشانش
یک شکین غزال خوبی ای نوری خاک — که هر جا که زد خلقی بر اسا نه زیر
سمان بر گر اب نه هم زاد گرم پیش — سیار از عرق قطره زاد من گل رخش

چین زنه ای هم جا ای سرو نه
گر حسرت بار می آرد ای سرو ر ط

مر گر شد بوش چو سایه در قفای تخش — تا مرا با خود ببرد از دست و پای تخش
زین سوی گفت به بسکه ای کوی تو زیه — شب شکش چون خبر دار خانه جای تخش
بیدل آیم براه یار چون پیدا شود — بگذارم جاده اول در قفای تخش
خون چو رم بر ز دامن او چون شفق طلوع — مردم ابرای او بر سرای تخش

جوهر از آیینه ما صیقل زنگ آفتاب — جز دو از دو جهان جوهر آیینه ما

بهشت عدن نیز از گلشن اهل
رقیب اگر شود آدمی تو آدم باش

ای آنکه وصف حسن تو از کار کردگان — چشم و صفوت خدا ز کمال تو ابا
چون عزم گرامی کند و با همه جا — بر جبهه دنی واصف فرکه ران با
خواهی که نباشد خبر از هیچ حرکت — پهلوی پر کن و از هیچ پران با
هر کو بجمالی نظرش نیست جماعت — گر آدمی است فرد صاحب نظران با
ای یوسف جان آل قطیفه مفروش — زنهار که دور از نظر پاکبران با
تا خون کسی دامن پاک تو نگیرد — واصف نفروشد به خوبی بکران با

الهی گر نه در دم خاک مسکین — گر خاک قدم چو کحل کردند ران با

الهی گر چراغ نظری چرب زبان باش — دل نرم گرای شمع مرا هم جا با
حسنت بصفا تیز از آن نگشت که بود — زنهار که در حسن و وفا هم به زبان با
خواهی که سر از عزت بهوی در عالم — چون سرو سهی باش دل و راست روان با
چیکانه شوا ز خود مرو اگر هم تو انی — چون مرد مرو چشم از نظر خاص نشان با
تیغم شه اخف ده چو دل بود حرکت — عاشق شود و در سایه نشود روان با
اکبر ز ادی اگر نه خاک بسر ریخ — گر سیطلبی خاک به پیر جوان با
چون چشم چو جان به پای همه دنیا — ای بی خود دم کن و بی نام و نشان با

می بستان و دگر عاشق و میدار مدت — جان ما دامت کن از شرب مرا رخصت
گر چه در بازار خوبان قحط دولت نخرد — از دو عالم هم سری با زنده ما رخصت
کفر ایمان سرو در سر شد ز بیکر مست — کافری باشد که گیرد شان ما رخصت
بیخ اگر خواب الف مرد را عاطل مست — مرد را باید که بیداری دهد کار خصت
چشم باری کی بود از لخت مژگان ما کم — یار کس هم گر کند هر گز نخواهد یار خصت

هست بر کس که چشم دیدنی ما بیند
الهی هیچ دانم دیدنی از خویش

گشته ام عاجز ملامت چند بر من خون مریز — خار کن کز بهر شمع خویش خواهی سوز خصت
دوست تا با دوست پیوندد نزوید در میان — گر بپیوندم بدشمن تا تو در گردن مخواه
آشنائی نو از شوق وصالت بیش شد — چشم از بیگانه پوشم تا تو در گردن مخواه
هست خمیازه چنانم کز گرانی در دهن — خشت آن خانه کنم تا بیخیانت تن مخواه
گوشه گلخن همین آسایشم بس در دهست — گر بهشت جنت نداد گلخن خویش
گوشه چشم نگر بر من که بس در دهست — گر دهد خون جگر لاکستان را من مخواه

خوشه چینی کند از خرمن کس ای
گر چو مجنون نوانش نه در خرمن مخواه

گر خواهم ریخت خون من ز خود آگاهی — خون این آلوده کی از دیده پاکش بود
از سنگ خود خون نکند آلودگی از شیشه — ای چرخ پاکان سنگ تو کی پاکش بود
چون سرم بر خاک پای دوست گردد خاک تن — زیر پای دوست گردد خاک تن خاکش بود

در عشق فراغت طلبی حیف و عیب است — ما را سر راحت بود گر هم غم یار است

خوشباش اگر کوه غمت بر دل ما هست — هر رنگ که معشوق دلارام پسند است

از گلشن عشق دلشادی مژگان تر خوش — آنجا که تو باشی همه افغان و غم ما نیست

با اهل نظر ترک جفا غایت خرد است — زنهار که رحمی کن و در پیچ ستم باش

ای بی‌خبر از حال دل ما که چه سنگ است — گر ما نکنیم التفاتی تو مکن هم

تا در زیر دست هجر تو کاری نشکنیم — دور از تو نوشیم شراب و نچشیم دوا را

از خواب ناز خود نگشایی دریچه‌ای — در حسرت تو بر رخ ما بسته در مباد

هر صبح از تو محبت از نو هر بار — عشق بیکران تو بر ما بیکران باد

یارب خوش آن شبی که بیادم کنی دمی — بنشسته آشتی محبت بیادگار

بیگانه‌ای بحیرتم از بیوفایی — بیگانه‌تر ز من دگران چون مروت است

هر گه که از تو یاد دهد دل پیام ما — بی‌تو غمت مبادا بی‌ما سلام ما

تا کی ای خرقه‌پوشی کنی خاموشی — کین دل مجروح ما را نمکی می‌باید

روزی که غم تو با دل ما یار نباشد — چون غم ما شوی پیرو نادر ز خاطر

سنگ بر شیشه زنان زان دل بیگانه‌ام — گر ز ما یافته‌ام دور و دلاور ز خاطر

تو با تیغ طلب اگر نیایی بمقام — من با خون جگر پوده خورم ز خاطر

میدی عاشق چو بیشش ز خود و غم نشود — نزد پیدا و نزد فی سنگ بیدار خاطر

صبح تیغ دو رخش کز در عصیان بدرش — ای تحمل کرم تا بکه گوئی طلب دیدارش

آن پریچهره که از غمزه کند غارت هوش — خبر ما نبود کز چه قرار است خبرش

خواهی کز بند دل مقصود بری دست بدار — چون طمع میبری از روز مکن ناله شب

هر چند که بند دوست عنان نپذیرد — زنهار که مکشد از عنان دامن دامن

نومید مشو از آب بقا چون سکندر — چون خضر قدم بار بکش ظلمت و بنوش

ما خاک نشینان سفاهیم و زخاکیم — ای خواجه تو سیمرغی و اصل و نسبت خوش

مرغ از رخ گل هر خوشه‌ای رخ جوید
مست از می ناب هر کسی رخ جوید

چون اگر خواهی که تا بی‌غم زدنیا باشی — سبزه‌زاری باش خرم جویباری باشی

لاله تا در سبزه جام می بدستی دور — نکته گفتم تو هم از سبزه جامی دور باش

کس نگوید لاابالی شو همه مستی بود — هیچ صوفی ناید اندر سبزه جامی دور باش

مژگان عشرت خواهی کین جهان بگذرد — زاریک بینی باز مست و هشیار باش

پیش خرسنشین کنا کو میشود محمل روان — گر سبکباری چو جان بیکتنی آماده باش

کردت آبد عشرت دنیای دون مشو — پاک کن خاطر ز عشق دنیی و عقبا باش

بیوفا گر خاکی و پیمانه سنگ اهل دل است
خاک شو تا در جهان آبی خوش و زلال شوی

گر ز غفلت طلبی هم نفسی نان باشی — سوی ما راه نداری و پریشان باشی

باغ بی‌خیالان کی خراب و سوخته است — کنج اگر ماتم بود خانه بویرانی باشی

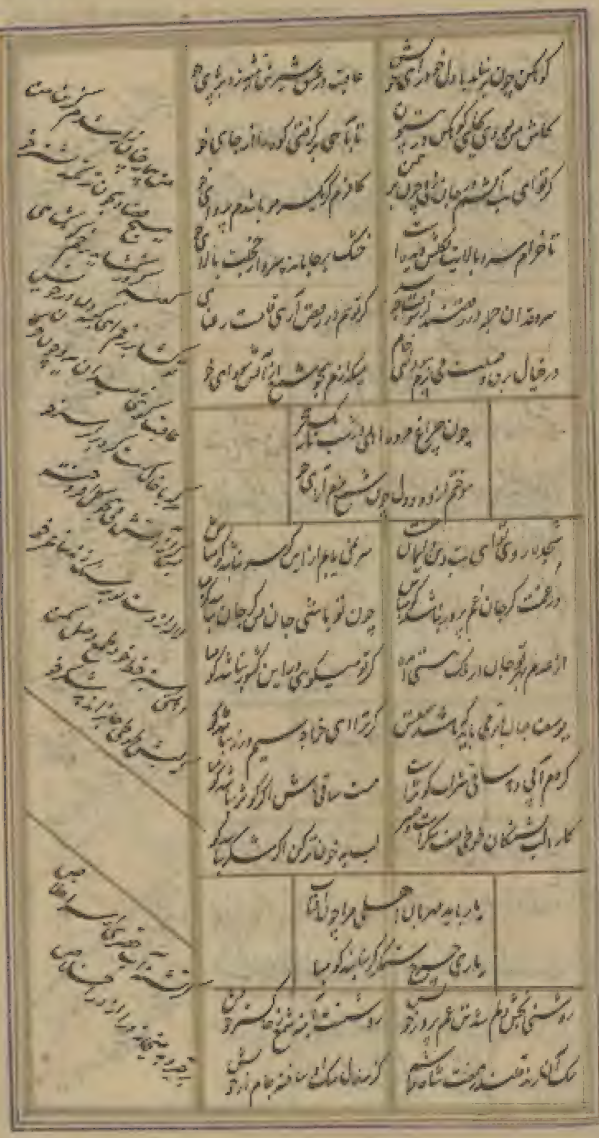

هر کو داغ غم تو بر دل عاشق نهاد — هر گل مراد نچیند ز باغ دل

داغ بتان چراغ دل عاشقان بود
روشن بود چراغ تو تا کی چراغ دل

چون لاله داغ درد تو دارم ز خون دل — گه ناز گه جفا ست تو را تا کجا رسیم
اندوه درد و آلود دلم رفته از خیال — من هم خراب از غم تو ای پیاله دل
در زیر گل داغی نهان کشتگان عشق — هر جا چکد ز چشم من آه جگر آلود دل
تا من بیاد غمزه خونخوار تو دلم — گردد ز دل اشک چو مژگان بهم بود دل

ای خرم آن بود که بیابد خبر ازان
کز در برت بدیدهٔ خالی صابلی زود دل

زخمم ز ناز تو صدقه شد و دل ز درد تو — غافل ز حال ما شد و ما غافل
چون دیده نامه نوای بلبلی — جان شد ز گریه کس نشنید و نیامد دل
بگشا ز تنگ و دشمن مهمل که طعنه زند — گر خرم هنر ز نهان نیست در دل
گر من ز عالم خوشدلی ناکرده ام روا — از لطف و کرم تست غم تو دل بدل
من چون ز چشم مردم آگاه دم نزنم — کز خانه گوید تو دیوانه شود عاقل
زنده دلش نوای بطر به بود دلم — بگشا ز بهر دم دلم سرود بگو مهمل

بلبل دیده دم گشته و نابرده
چشمه از دل نوای گریه شد عاقل

با سینه بتان زنی چنگ چو عاقل — با خون جگر ساز نوا گر نکنی چو عاقل

وعده دیدار یعنی چون بعید افتاد راست — جای آن باشد اگر دون همتی محزون دل
مست وصلش بر نشاید دل کردی باز کشت — در بهشت جاودان خار مستی از دامن گل

حسن او گر دست دامان خان دل بود
چون گذشته بود دل از وصل ای بسا حاصل

تا حدیث سنبل و طغیان گیسوی تو هم — سر گشته گردد و فراموش کرده ایم
سامانی آشوری ز کس مست تو تا کجا — خون جگر خورم حوالهٔ زخم دل
در گردن افسانه حمایل نگذشتم — دستی که با تو حلقه در آغوش کرده ایم
هر جا گذشته ایم حدیثی ز سوز خود — بس جا نشان بوسه خاموش کرده ایم
از دست دل که نیست بگفتار چاره یاد — مردم مزار کاسهٔ خون نوش کرده ایم

ای دل گر گفت ره بر خرد پرسش
ما ره بران جان جهان پرسش کرده ایم

عاشق نگر که با تو خوکرده خوشم — قطع امید کرده بصد بار خوشم
زان وسوسی مطرب سیاه فتنه شدم — بهای ای که چیره خوشم
مسکین من نگر که همه زخم خورم — وانگه بصد هزار نگاره خوشم
با آه میان کنار چو بگشودن مرا گفت — با یار خود رسیده و دلداره خوشم

ای دل چو پاره شد ز غم کوه بیستون
کز پاره پیشکم ز انا پاره خوشم

چون همه بینم سهل چند نگه میطپم — نیستم و نگذرم تشنه کی نمیرم

نشستم تا بگیرم چشم و دل را
آن دم بر او دل و جان را بیازم

بباشد کو دل و دین را نگاهی
گر او یک نظر دارد من او را

مرا هم نیم نگاهی دستبردی
بدان تا من هم این سامان بسازم

تو آرامش بده چون شمع بنشین
مرا پروانه خود ساز تا گرد تو گردم

لب از آب حیات و دیده از گریه تر کن
فدای آن لبان خشک و چشمان تر تو گردم

چرا ای چشمه نوشان چون گل نسرین لطیفی
گرفتار فغان بلبل رنگ و صفت بیدرد گردم

بگو خود را شکار کیست جان دل یا که آهو
بمیرم جان شیرین را فدای هر دو گردم

چو مورم کم مزن ور باشد کوبم ز پا مگذار
کمین دارم طمع بر خود مگر لشکر گردم

مرا گشتی ز غم صرفی گهی بر حال ما هم
چرا ای شه دگر گرد شراب خانه گردم

از جور تو دل ملول دارم
گر هم نکنی قبول دارم

گفتار مرا مصیحت خود
من چشم دلی مثال دارم

موج وصال اگرچه دور است
دل بر چشمه سر زلال دارم

بر چشمه م اگر ز من ملولی
تا چشمه ز آب زلال دارم

از خدمت کوی دوست ای دل
در منزل جان مزال دارم

چندان نه ملول و رنجه گشتم
کاندوه دگر بر اندیشم

تا چند دم بدم ز غمش خون بخورم
آن شمع بر بیان نگذارد که بر دمم

طاقت نمانده مرا دل ناتوان دریغ
سامان کجا بر بیوزه دل نهم

غم آن ندارم کز پی من مردمان روند
سرداری ار نشیمن خود نپسندم

وقت است کز بسیکه نوازی نوازمم
چیزی نمانده کز پسر و بر بپردازم

ای کعبه وجاهی ز غم آزاد کردن
خادم بسیکه بادم ز هجرت آزادم

نشستگان دل مرا بر خیزم
کز بسیکه بیگانه نشستگان دارم

پیاله ساقی از شکایت لبریز است
وز کثرت مهمانان در تنگ است

ز همسایگان نگران دل مرا بر خیزم
غیر ز بی دلی آن نیز ندارم

غلط خاطر از آنکه در بر ماست
دگر از بار آن چه غم دارم

کسی چه بر ز تو تر نگشود و چه بیخ
کز بسیکه بیخ تو بن کرده دارم

نخواهد شکست خوشا کاین گمان هم
کز بسیکه بیخ تو بن کرده دارم

بگو پرسش ز تیر بتان نظر ای
تو لب بر بند کز چشم بر خورد ارم

با مرگ تو نشستگی ز دل نشستم
بر خون جگر طرفی از آن باغ بستم

بر بند قبای دل بپرسان بر دوز
گسیخته طاق دل ز اندوه بدستم

بر خوان ز دیده گر بخوانند نشان مهر ز دم
چون نامه در دل آن جا بنهاده پیوستم

از توبه و طامات بسی گل بسیدی
بستم بسی سال و یک گل نشکستم

مرا زیاد طالع اگر نیست چاره نیست — گزاور زمانه بدین نخت نازدایم

ای جام عشق بسی بستنم ازلیک
اینا در نکشند بلایی فتاده ام

دانه دانی مرا زمن وفا انتظار مکن — چون نگیرد جاذبت جذبه بسوی من
عیب من مجنون مکن از جانه ام چه — با جاده چه کار است مرا نکه کفش هم
از ام مرام ای موی شکین کز که گسستم — از خلق جهان بهر تو در بسته دلم هم
کردست دعای زهر صنعت برآرم — شاید که توان دست تو از سینه دلم هم

ای شکن عنبر فشان کرجه آن زلف
زهد هشتاد ساله بود از عهده بیرون نیایم

دانستم بر دفتر زین چرخ بسی نکتم — با بیدلی کی صد تن بسی نشستم
با غم ز این نشستن بیرون نشستم — آن فتحه و آن کنک کز او نشستم
موداغ پیاسی هر کس چهره خاص — با این سر کز و خسی چهره خاستم
آن سوخته پیالی دارم که بیخ — با هستی دست از خویش بشستم

ای مخمر افسوس کز نشاه دل آزرد
بگذار کز نماز دریای دل بار بستم

ساقی کریم و بار خطا پوش شایم — می خورد کز و کار خجسته کنایم
آبی بست اگر نه بپای تو جان دهم — جامی مسز زره و دکر نه دیکیایم
کل برخ تو حسن فروشی چه میکنند — روی چو ماه بایه دخیشی سیایم

ای بر سر کار جان ساقی ز آبی که هست — جامی بر کن که نماند دوال کز تو خورم

بار غیبان کز خدایم نقضی ای می چه
آموی صحرای عشقم از سکان ام محرم

از داغ غمی کرچه دلم آتش جوالم — بار می چو لاله سوخته یکپیالم
من خود بجا خمار می دلشکن جام — کر سبزه را بیاله کنی حرام
پیری به سال نیست بعنی موی چون — پیرم مخوان دمی بشرابه دو ساله ام
شادم ز خواندن و صفی پستکی کنم — بهتر ز مک بتان نه زیبا خوانم

ای بر کشش خبر ز مقام کجا رسید
جز او کز خسم نداشود آکوه نامرام

بر تافت رخ چو آینه ایام پیر نکم — بنوده جمال دوم ز زم آن چون کنم
نوده ام امید همان بت بسی چه — سیمین بالت و دل مرا چون کنم
دانستن بست سالی ای دلشکن نگاه غیر — دست بست از سر کرکه تا چه چون کنم
خواهد دمید صبح وصال و من فراق — هر روز از چشمه سحر کار چون کنم
تا کی بست خلق بیان چون دشمنی کنی — کس را خیال خویشتن ناکام چون کنم
کیرم بنا امیدی و جورش بسر برم — با چه بخت و طلعه بخواب چون کنم

ای کو کز از دلشکن ال تاج بهار
من مست و بیخودم حذر از خانه چون کنم

چون نسبت بخشنده ان هنر از ما نیامد — هر نوع شکی طاعت و نظار نیاورم

ای دست جان چشم جهد در گل وصلت
دیدم که در باغ تو فانوس بسیم

ساقی به حریفان مستکار رطلت
جوشش چرا بامست که ناقوس بسیم

ترسا بچگان با سر علم دسترا
با تشنه بگه پای رود سیم

نقد دو جهان داد و تو گر ام چو اصلی
با جمله جهان نه ز زیان طبع لیم

من سوخته حال خط سپرم
پروانه شمع خرز پاسپرم

شرح غم پنهان چه دهم مژ انکه چو لاله
پیداست که از داغ دلی خونین جگرم

دارم نظر پاک اگر شیخ ملامم
غافل شود از من که صاحب نظرم

این سلطنت و ملک طالب کی مهر عمر
در کوشه میخانه بستی کهرم

ای اکران مهر گرانمایه نداری
خود را بکشم من که نه کم از گرانم

یکدم نمی آئی جان نمی ماند و میروی کم
با شد این غم گر مرا کشد ار کشان کم

خود پیشان ورم ز خطر از عشق بگی
حل این نکته مستان نبا بر شان کم

من و خون خوران ناز او که هم الصلح
خونی خورم به گر می از دست خان کم

مطلم سوی طرب خانه و نافع بصلاح
مصلحت بینه از اول کرا گوش کم

گر بود بار سبری می رندان داد
به که سجاده رهنوی علم دوش کم

بخت ان نیز ندارم که گردد مجنون طلعم
زر قرآنی سیاه و غم او هوش کم

دوست کم گر چون ادهمی ان در کش
تحتی کو هم و باران غم خوش کم

تا چند نشینم و جور غم ایامی
برخیزم و با مطرب و مشوق در آمیزم

آخر کم دل بسا غم بر غم نهم
کیه هم فراغ ال بد عالم نهم

کر شاه چین نشنی من کر و خاک
باری بنش پیلطنت جم نهم

مر کر کسی نزاع ندارم مر عقل
پیوند زحمت خود کس هم نهم

کو نه نظر از دست بر چین جانت
من با همت طرز به هم نهم

ای غم چیه کجا ان اون هست
تا زنده ام بعیشی برم بسنده م

تو با فراغ خود امروز شاد و خرامی
مرا ز بهر تو دین شب ز است و نیامی

میان مسجد و میخانه ام جنبل مانده
زبس کی خسته غم انجا خانه و انجا

خراب باده و عشق ام کم نشاری
هزار دلشده و دیوانه کرده و ا

زبس کی آتش عشقت در افتاده مرا
وجود من همه آتش شد سان دیدم

بیم چو که خوردم جای انکه دوست
زدست رفتم و آخسته فتادم از پا

کنون که جامه جری بسه ری کرده سیم
خوشت بیه صفا می کرده دوسیم

زالفت مردم بیه خویشه ندی رود
سک ترکستم و از بنه خویش دارم

بران سرم کی مرا دلخان خرم شست
هزار شیشه نا موس در جگر بشکنم

تو تا فانی دنیا چو جمعی بجسته
بپیرم از تعالق و با لو پیوندم

تا آتش غیرت دو دودم بر ای جمع
از بان سر گزارم کج کلاهی سوزم

چندان بر آستان خرابات سر نهم — بیخود شوم ز سر تا قصود ارنهم
سر گر کنم ز فرصت مسجد بر آستی — کوتاه دیر نامت دیگر نشنوی نهم
بامازه ور دل آبده ای چنگ خیز از آ — بشنا نه بر ز ناله کوشش برآورد نهم
سر بر شب که پای دلم بکوی دوست — بوشم امان نداد که پای دگر نهم

الهی داغ عشق بر جانم گذاری
بدین داغم ز دست تو دم چون جان گذارم

تا کی ز گریه گرد بر رویم فشانده دارم — هر دم چندان که بهمه ریا بارم
تر گردانم چشمم پس گرد برم — من کار از طالع شوریده خود دارم
غم دل چند دوزم کی هوا رزد گرش — نصب العین صبحی دل نازدم
هر گز غم هوس تیز نادیده ای شباب — ای کاش از گذر هست فرا دارم

الهی آن نخجیر من گردد نصیب تربت
وقت آن نه گردم ار عدم اباد م

عمر یست کز خاک ره در گذشتیم — چون سایه دم بر دم پر شتابیم
از تر بهر بندی چو فتاد م چو فتادیم — امروز همان لوده م و امروز همانیم
با پیر مغان گفته ام این عقده گر اکنون — خیز خدمت مردان نکنم تا نرسانیم
این مختصر حکایت مردی است چو خطا — خود را بپسر خیر جوان بر رسانیم

ظن بر گزیده دل بی شکیب میکنم — باز از پسند انجمن خود طلب میکنم
من نگاهشم کار زود پیشه بیارت مرا — از سکنات التماس این قضا میکنم
نامت از قدرت نگویم ار بگیرد مصورم — قصه شبرین اگر کاهی دراز میکنم
گر بقصد جان من دارد بگیرد بار بیج — ترک جان بگیرم او را احتجاب میکنم

گر بقصد او را ای سنان گردن بر فلق
غایت حیرت دمی بیمی خطاب میکنم

هر بیت گر شیخ نظامی ابن شود در بستی — پیرامنش بر کوه کان صد پیرهن چاکم
جان نظاره عرشت و من ناز ده خاکم — او سوی بالا پیرامن سفل پستی میکنم
چون نیستم از دل ام چاره پستی — اکنون نشیر خاکم فرزانه پستی میکنم
من از پی گوش او خود نجیده ام جان — این نکته چشمی پیر کز من نیاید پستی

ای عرصه گاه جان جنس ادب خاطر
من مرغ خوشنوا و تو گلگاه نی کنم

گر از بخت بیاده صدی در دسم — گر بوا کسی عاقبتش بگسلم
ور کز چندان رخ خام من نیاید پسر — سوزن دیده گشاده کرد ان بینم
خاتم آن کیم ار اف کر گر نشیند دو دست — گمنه ام که منت نه هر پا بستم
گر آن شمع چهره ام بسی گشتم لیک — تا همتی ذو آتش بر دم نرسد

موقت ای ام از خاصیت ار چیزی جوی
نگاه خود کردم و از ذره خشم م و از سم

تا کی خمار محنت آن سیمبر کشم
او می خورد غروم و من دردسر کشم

در دم ز خنجر تو بسی کوه می کند
خارا ز قدر هم بر اره و من از نظر کشم

خاصه تو دست خسته ز بی عالم و سپس
روزی که من بگیرم خود را ز آب برکشم

منت خود و دلم و فتوح مرا زدی
چندان که تیغ پیش گه تیشه کشم

گر زنده از سنان سکندر نمودی
بهتر ز آب خضر که از جام زر کشم

هر زان سرم ز سنان یکی جام زر دهد
تخمی از آن بدارم و در کوی کر کشم

ای اهل دل که تاب کسی او در دلم ببرد
جنت بتر بادا گر از سینه بر کشم

زین پس که خار ملامت کنند دامنم
صد چون تو گر ز دامن صحرا بر کشم

جز خاک پای او نبود توتیای من
بخت سیاه را بدین آبرو بشویم

پرسید حال پریشان من کز لب لعل او
یک بوسه گر دهد بدهد جان پریشانم

کجاست خضر سعادت که من ز چشمه عمر
سکندرانه سه جام دگر بیاشامم

ز روی او کمی ای مهر خاوری بستان
که بت پرستی کوته نظر بود اسلام

مست کمال نظر از خاک ره ام بوسم
تا لب نزنم که شهد چکد گر بدهن خشم

با تو جوان در سخنم ای پدر از جوان مپرس
آتش شوق تو در سینه کهن نو کند

تخم من چون نکند خوشه نگوید که چرا
باد را با تو سر سودی نیست تا نکند

موی آن گل بر ای باد صبا شانه کند
بر سمن بوی که من مرغ اسیر خشم

ای اهل گذار گریه خونین ببینید
کی نامه ز اندوه نویسم که نخشکم

من گریه ز دل دارم و دل ز تو ندارم
نی دل شکند از غم تو نی تو غم دل

رشته جان در سر زلف تو بستم
زین پس چه ز چشم دل و سر دود بخیزد

غرقم بگریستن چار سوی خانه
کو در دل بحر ار صدف از خنده بخیزد

با طشت ز زهر خون جام چشم چه باشد
تا کی کنی این کاسه ز خون جگر ما

در دین نام چیست جز طرفی ای صبا
گر از مسلمانی بدین یک نخ نمانده

روز آخر که جهان باد به کیان دهم
گر بنشاند ز دلم مهر تو بیرون نکنم

دامن ز گلهای چمن افشانده ام تا مرا
دامنی پر گل ز دوری گلستان نرسد

از بهر گدای ره ای چرخ دو پیمانه بیار
چون اسکندر نه ز ایده آب چشمه خواهان

در کوی چه دود دل غمناک مرا بود
آرام ز چرخ است من چون خود ازان

می نخورم با تو بسی مستی و جان در سر من
تا چه ای مهر سحابی دیا کوب دو ساله اصفهان

اسیر دام دگر کس ام هوس نکنم
به دور صید دری خود شکسته نخ نکنم

صفای خاطر من بین و پرسش نی کن
که من ز آه بر او هر نفس نی بینم

ز سنگ دل نگشایم صد انگبین آرد
که هست عاقبت پیش و پس نی بینم

در این چمن که جوی من صد هزار سیل است
یکی جو بیش اسیر قفس نی بینم

گفتم اگر بسیرم ای دردمان مرا — کاینک منم و جان ازین گفته بر لبم

الهی بر سینه غم ریزد سخت بر حالی
لیکن نبود وحشت یعقوب بسیارم

از دیدن گل وصلت پیراهن بردارم — روزی که ترا دیدم تا روز قدر دارم
ای آفت جان دل دانم ز تو صد محنت — گر در دو سرا هستی از من نتوانی رست
در عشق تو افسانه از هر دو جهان گویند — تا من بتو جان دارم حالی نشنیدم
گفتم که ز تو صبرم چون نیست بگو ای دل — گفتا که صبوری کن تا صبر بیاموزم

در عشق تو ای جانم آسان نبود کاری
از دست مسلمانی الصاف دهم یکسر

دیوانه شدم دیدم از حد ببرد غمها — گر بند نهم بر دل از سر بجهد صدها
دانی که مرا هست در کنج تو صد سودا — کین داغ کهن بر نو نتوان نهاد چندان
کاسته شدی تا تو من داغ کیام — امید من آنست که خود را بخوانم
من بهر تو در آتشم گر دوست ندانی — پروانه کی از سوختن من کم گردانم
مخمور غم و بی تحفه طبیبا — بیمار غم من کو دوای شربت قندم
من مار دلی مخمور نوشم که برآرم — مینوش نه ای ناصح دم بیهوده مخورم

من مسلمی مخمورم دوشی رود جامم
کز طرفه عجایب الی کو دار نگینم

چون از غم تو چشم بر سر می نهم — آسی کشم و دل نکنم دور نمی نهم

از صفای سینه خود آینه سازم — حاجت نقد بضاعت کی در میانه سازم
از غم تو دل هم و دین هم چنان در شکنم — کافیار را چنان کز میانه سازم
پرسند همه او تو روزی هست — همه از تو دمی بود که در میانه سازم
رندان طریقت صفت ما نکنند — ما هر چنان عجب نشینه سازم

الهی پناه که همدم نیست غمرا
ناچار آنکه کم کنم خانه سازم

سوزی بگذشت سودای می عشق ترا — در سینه شعله شمع دل افروز ندارم
گر کعبه خوشی خواهد بطلعت خود من — گو بیا که خوشی خویش عجوز ندارم
خود را بتو در خون جگر می ارزانی نیستم — گر فانی تو گر چشم تر کین ندارم
گر من بی روی تو بیابان نپسندم — گو صحبت خون جگر بهر سفر دارم
جان جانا چند کشی گر تو جانان جانی — شرم باری من از این جان گرانبار ندارم
در چنین خطا کردم از تو عفو خواهم — گو اگر گنج ندارم می پیش دارم

گفت الهی جز بیک قدم دل خود بردار
من نه دانم که دل خود بتو پیوندم

گر بشکنم بریدی بر هست قدر دارم — یا بر تو دست گیرد گر از دست شد دارم
رفتم از آستان تو در بحر چرخ چرم — با هست بنده چون به پس بر قدم دارم
پرسند گفت سلسله با کوی دوست — از بس جنون جنون زده چون پیوندم
یاران زدم غمش گر نیز ان نه هم نیند — ما خود به اختیار در بند خود نهادم

تا نیست می ز خود خبرم نیست کرستم
من هوش ندارم کمر آن خط کرستم

زنار مرا کافر و من سوه اسلام
پنهان نکنم عاشق و معشوق پرستم

در کوی تو زار اکم کوکر از سر عالم
برخواستم و بهتر ازو نوشستم

چون خویش پرستی ترا باد بپرست
الفت مده کوت خویش نکشستم

تا در سر زلفش زدم دست جوانی
سر رشته معقده و بیهوده بستم

مست آنم کز دست غمی رشته نکنم
واندیشه خمار تو و جمله فراموش کنم

دست کوتاه و قسمت عالی جوود
عاقبت ما بوشی دست و فراخوش کنم

کوشش در کفت تو دارم زنده کرا
من ندانم کر حریف و کران کوش کنم

خفته بودم همه چون جام و دلم پر ز جو
پرتش ام خرم و زانش دل پرجوش کنم

روی نهی سوی پیران نهم مصحف پوشت
من نظر سوی جوانان جابوشش کنم

تشنه در دوام و زپی آب روانان شوم
کر نیم سر چو چوان بحر زکان نروم

چو بهار و بچه چوان بحر زکان نروم
زانکه پیروی تو کر نکشانی نروم

کرد آتش طلبه عشق تو ام خشت صفت
کشتی شم اکر خرم و خنه ان نروم

بس کز خمر فروای کل بی خار خوشم
همچکه سوی آن نام کر پیشان نروم

بسل مستم اکر پر خرم چو عیب
خار در چشم اکر سر بیکان نروم

با بید لب تیر تو فرسا دهست
میکنم جانی و باشد کر بحران نروم

بس دیدم چو ابی همه سوه زپی دل
این بار ان کشته نجم کر آسوه بسیم

من از تمنای سوی تو خوه بر ان نام
جوابت تو ان کرد ور نتوانم

اکر نه بار اجل بر کند بنال شم
اسیر خویشتم جانب تو جوانم

تو بیچ بار بروی نهاد چاک منظر
کر ای نشینی کر با کر ان آیم

جواب دیده سیه کرد خرابم من
کر اکر بسیم ز خاک و فرو نانم

نیاز بیچ تر ابی کست در عشق
کر هست در بر دست ز بیش نانم

نه زین کر پیش ای نان بجد انکم
شرم آیم کر دوی جابجه انکم

کنون کر این نامه بنان کر نجب کنم
بار ای بهت پرستی خویش و من و انکم

من از دو کون ابن بار ای کر شه ام
دیوانکی تو را اکر آن عمر با نکنم

نام ریست از در تم کسی ز ان
کاز ایک شاه شاه و دانکم

ای کر اده همه خوبت بین بس باشت
کر خون تمنا بیزد و من حصه خانکم

کیرم کم تو خار بدامن نه نشیم
بر شته نه بر نه بر پیر نشیم

دام دل از نم بشتی مصفا نیست
پیست از این شیشه کر خون نشیم

زان روی سفید کم کر با بر سیاهی
خرقی بغلط بر درق دل نشیم

باز آی و بکن طرح محبت کر بیانا
خاک سر کوی تو کر با بر نشیم

جانی ازو فدای حمایت شفیعت خضر بیا
تا زنده ام بسنده ایین یکجا تیم

باغم خوشیم کز تو ستم بی نهایت
ای کاش پیکران زغم بی ناتیم

در طلعتی که حضر با بسد میرود
باهم بسنده دار برین فضا تیم

الهی طلع بحسن من عالم یکسیم
با خوشه چینا خرمن شاه و گدا تیم

حرف ملامت تو ز دیده بشستم
با من وفا بود دست دل از تو نشستم

تا بزم خ ساقی ز در صلح درافتاد
دست از خود و از غم خود پشت بشستم

غلغت و سه که یک صحبت خود
در از دل و دل از غم و بر نه بشستم

گر دامن دل قدری گرد گنه دارد
باز آی که ما گرد ز آبنه بشستیم

پر خون کمن از زخم ستم بنده الهی
باکون که بعذه خون جگر سینه بشستم

چند این دل سودا زده را پند کویم
دیوانه شدم چند تا چند کویم

گوینده دمنده م اگر نیک و بد است
گفتار ست گر نیک نو نیک بد است کویم

در دل دیوانه بد یا نو ان گفت
سودی نه گر نیک و نه گر بد کویم

گر نیز نوازد دل من نیچی حسرت
ور پند کران عمل نگیرد خندم

بر من نشود حسن تو کر بن بجمارند
تا کی ز زبان من بخن خشد کویم

هر کز که غم بنده خود از بنده خداوند
آن به که غم خود ز بخداوند کویم

الهی لب او کی دلم از تب در آرد
هر چند که صد گونه دل بنده کویم

پیر مغ و مست جوانان خود اشرفی باد
کو جوان ان نگشته ایخر من پیر کنم

کس و من نه و در ویی بیسلی و حرف
کز این صورت بخون شد نه تغیر کنم

گفته در دل خویش کو پیش طبیب
پیش ازان در دل نیست کو نه تغیر کنم

من خراب بجده ی بیت الطلعت بهرم
کاشکی ای اشم اکر دائم بقصر کنم

دوش از خواب بحر بهرم خود ان شدم
کز بن خوابنامه بیدار تو پیشتر کنم

عاقلی بر زمن ای جان طلب و غم
من از بخشیر الم دل بچه بخیر کنم

اسم اعظم کرم ملک سلیمان محمد
ور نه من چون تو پری کی رام بخشیر کنم

خواب راحت ز دیده بانم ز بهر آنم
کو به روزی ز بن مرحله بکذر کنم

کر نیست حرف یکی ز خبر و چون الهی
آنیت حسن ز اکبن نه بعشر کنم

من ناظر روی خود یا در نکر خوبان کم
ز خهای ز بهرم یا طعن بیکان کم

ز بن کز و اغ من سوزد و در دل همشینان
سوزم بهر خود چند ان کز بهر دل

ز بکان حسن ای چه بیسی نکاهی ما مکن
مهل کز حسرت وصل تو چون ی ای ان کم

چه خورد و پری ز دلقان ای اچو بسانه
چه الصفت این ده کز بن ای مرا کم

ز بعوا شوان ای ای جرشم عرا
ز بن مرحله ز باغ حسرت ای مرا

خوشش ان کز تو بری کو بد کم
بخاک افتم و صد نه بیا کنم

شب تکست تا رکی من از بار
کو جوشم بر ای ای در فراز کنم

باهم درین صومعه گر ما و خرابی
آن گشته که در وصف نیاید چه نشستم

اهل سکون الا خجلت بسیار خوردم
خوش گفت سحر در بغدا با ما چه نشستم

ای کاش خبر داشت که نامم چه نگارم
جان داد دلم یا بدیده تو چه نگارم

شربت صبر اگر چاره بیمار دلست
من ز آن همه بر لب شیرین چه نگارم

پی لست بدل خود خجلم چون ننگارم
گر همچنین آتش دل در بنگارم

رخ چرا نامه ز اشک من خسته نگارم
گر همه در رو دل خود در نگارم

نیم و جان خرابی غم اهل
وآن هم امانتی ست که بسپارم

چون لاله جگر چاک شده هم غرقه بخونم
از داغ درون موضع مرهم ز درونم

فانوس دلم شمع چو در واست بپاست
وآتش ز دلم من ز دل افسرده بسوزم

بخشای بگاهی بسر گریه زارم
ای کاش که بر تو ز غلط بوسی بگذارم

دایم ز بهانه من مسکین بگریم
از قحط زبان سر نخورم آب نریزم

دیوانگی ای طالع بد بر سر من زن
ای کاش که اصلا نبدم عقل نورزم

بیهوشت دل از عشق چو چون شمع بپایی
افتاده و خفته بسر ان داغ خورانم

ای داغ عشق تو بادا جاویدان
جاوید خصمت تو در همه جا خوار و زبونم

ربیعی گر خسته نیرزد در دل دارم
ولی چو خانه بر بیرزد خون دارم

سیل تست عاقبت از جای ببرد
هر چند که در گوی فنا پای فشردم

مسکین من اگر گشته گرد وادی آید
هر گز ز جفا دل خود از راه نبردم

با من سخن از بهر که میگوید و بهر چیست
گر هیچ سخن خاطر من هست نبردم

شاید که جوانی بگذشته نیاید
بنشین که نه خون خود بگیرد بدست خودم

خوش آنکه قرار دل من پای تو بودی
در بیخودی ار هیچ قراری ست تو بودی

هر جا که تو روزی بتی جای گرفتی
ای کاش دلم در گرو آن جای تو بودی

در داغ دلم پای تو هر سو که نهادی
بالش بهوای قد و بالای تو بودی

روی تو مقصود کنم دل ز دو کون را
از حسرت رخسار و لبان ای تو بودی

در خاک کنی آن سر لعلت دهم از خود
خاک از هوس لعل سهی پای تو بودی

از مهر تو ای یوسف جان بهره ندارم
کز پای حریفان نه سزاوار چنانی

هر جا که تو ایستی چو جنون سر و تنش
از آزردهٔ نرگس شهلای تو بودی

خواهم که شوی مست شکر خواب خوشی
در خواب کم از لعل شکر خای تو بودی

من خاک ره و بر تو افتم و بپوشش
دستی که بر سم ز بنای تو بودی

من کز ره دور بر تو افتم و بپوشش
کی بود طاعت افتم که چو خوشش

گر جز ناز تو مرا جامه جان کرد بدست
گشته نازم ز برای سر و بالای تو شم

نامم از دفتر دوران نه بدان رو بستردی
کز بر نازکنم آخر خاموش شم

دیدم بیا که خویش ترا می‌بخشم جان
زان پیش‌تر که صبر تو تا حد جان رسد

خوش آنکه پیش تو مرد از دیده خود کنم
سیماب غربت و بجهان زاده خود کنم

گیتی گر خاک شد همه چشم ترم فرو نرود
چشم خلق دوم پر ز فراز خود کنم

جوشش کرد پیرهن ای گل کرامت
گر تو نه‌ای بهر روزگار خود کنم

ناب دیده خواهش نیندیشم آب
گفت کرد کرد کرشمه و کار خود کنم

بس است زخم دروغین چشم جانان ای دل
دمی گر دل و جان نگار خود کنم

دل با تو گفتگو ز زبان دیده کنم
رو دیده تو منظر رو خود کنم

دور از تو زخم خفته و دل بین جگر چکان
مردن مباد این نظر کوته بد کنم

از تجربه چون بود که با ما نیاز است
صد بار گفتمان جایز و ان خود نکنم

از شوق سنان سنگ کنی ای ستمگر
در کوی وفا خاک ره کوی تو کنم

بر کوی تو رم ترا ان سیب پر نخیر
زین گونه گر من سیب لب تو چرم

ای بیک صبا سینه تو چاک دراه تو
با دل حسبری گر من از چرم

ای نظم هر پرنده آن سرو جلنه
سر چند فقیرم ز تو کوته نظرم

تا چار اگر دمی ترا کوی دوم
چون سیاه گرد گر سوی تو دوم

یار ب سنگ‌ریزه‌ای کم ز مقام صبر
نا کی زمان زمان به سر کوی تو دوم

چشم تو ساقیم شد و خویش را شکست حرمت
ای دل خیال دار و دو صد ساغر بشکنم

ای نیم کز جون سنگ دیوانه روزگار
سر گشته طرف غربتیان بر سر شکنم

سر چند از وصالت ای جان دورم
بگذار و بشت گر ز تو خوشنودم

چندان مخ تو دیدم گر دیده دوزد
اکنون بدیده دل می بینم و بودم

در غربت از حیات جانم حضور داد
چون در حضرت آنم غیر حضور داد

نامه ای بر ی مخ کز من آشنای
ای سیه تو نم من از خود بیزار دوم

از سوز عشق ای دل نه بیخ شعله
روزی گرم بسیرم چون تو خاکی نورم

ماتاب وصل بر سر هم گر آرزو کنم
دوم ز دست بخواب شد ن جا جا کنم

زخمها بر سینه دارم کو حماسی نام
زچاک سینه بر دن و نظاره یار کنم

نامه تاب غنچه بشت چار دانه
گر خویشتن ا دوسه دوی شاد گوارد

زین سر بر دو کشته ام خود را بخورم
گرد بگران در دو دیوار ا بشکنم

کو کو شرک کن از عشق و بیاز ای دل
تو نیز ام اگر نی نظر بیار کنم

غم ا که گفت بخود در غنچه و الا دوم
همه عشق ا رد و دا غم عشق ا زدوم

تو بهار جانانی بخند اگر تو انانی
نه سیاه و باغ بشکنم نه گل و سمن بودم

کمیت بخواب بشکنم و جیاه خضر کرد
خود ا گر کنم ز تو ا ز که جویم

ابن صحت با بکی با بیدت تو جا — کردم زبان دعوی از سود نگسم
تو بشناس گر قصه آن ای عزیز ما — نگفتیم دیگر ای اعلی الود نگسم

ای آنکه نام او در چشم کافر نشمنی
تا بود چشم تو بودی نام او نگسم

تو غمش کن تا بطرف کم نشیند — درون آتش دل دفع سر کردم
دل کباب مرا بت غیر کرمیخ — زبس کم حسرت لعل تو خون خوردم
فغان دیده بد کردار کم گشت را — کنار و چشم پر از هم سنه تو دم
شراب تیغ خیام کجا بود از موش — کو تی تهی از لب چو شد تو دم

تو است نازم و هم صحبت نیاز چو لیلی
تو سر و نازنینی من نیاز مندم

حسرت تو ذوق عزم چو بدست نظر کم — دانکه بگریه انشتم و از دل بر کم
مست از می جمال تم اینجا نشسته — پروا کجا بود بحسنی با نظر کم
تو است جام عشرتی مصطفی دیگری — سنا در سور سینه کباب جگر کم
خواهم زنه شکایتی آن شمع دلفروز — آتی کشم کر تم تو زیر و زبر کم

ای آنکه جو بر حسنه کان بر
کاندیشه هر دمی تو یاری دگر کم

ای گل کجا چو تو بر سپیدن نشوام — از خار خشکدم کز تو بریدن نشوام
فریاد کز آشوب جمال تو بلا کم — وز نازکی خوی تو رمیدن نشوام

اگر تو جان طلبی جان در آستین دارم — و گر همه سر تسلیم بر زمین دارم
بغیر حضرت و خشم جهان کمست بهم — من از غم تو سلمان دارم و هم این دارم
کرم ز دشته جوارم که نیست در دنیا — که خاکپای تو از سجده بر جبین دارم
بکش چو صید ز کشم کز آن دو چشم جهان — کمان فتنه ز مژگان بر کمین دارم
شب سیاه غمت گر نگه نگه دارم — چراغ آه و سرشک از آستین دارم
وصال دوست بهصد اهتمام حاصل شد — تفرج دست من از فضل بیش بیشتر دارم

بمن چو عرضه کنی کشم بر کمر ای
که فخر هم من و صد چون تو خرده چون تو چاکرم

دوا نه عشق تم مجنون و در تو دارم — در عشق تو مستی کی بر و خمر تو خوشخوارم
تو سر و نازی من بنده قد خوشخوارم — دو سته ام از نه خود و هر دو کون آزادم
من از نه ام از یار و تو لیکن اگر هوسی — رحمی نه بر دست مر کر بیاری یارم
ای مژه وی جان من کز غمزه خونریزت — مر کر بدم بکشتن جان بسپرم و نشادم
دور از تو گر بکی خورم چون شمع ایدل — آب آتش فروزان شود و خاکم رود بر باد
ای عاشقان طلعت خوابی بر کشم — سودای تو بهوش نخواهد گذاشتم

ای چشم آشنایان این عزیز جانی کاکر
سیل فنا بیاید و این چرخ بی بیاد

از دیگران شنیدم جادو ران فسونها — دست و دلم ز کار شده و ناب و توان هم
هر چند زنده آتش عشق تو در زبانه — ظاهر نکنم بلکه بیارم ز بان هم

بی‌محبت و بی‌غیرت کی نوسرو ناپروا — کمتر ز غبار ما نبی‌نند اگر بینند

سودی ز جوانی ندارم گر کنم توبه هر سر — سر فرو نیارم خاکپات من خاک بر سر نیارم

من زار چون نالم که دارد این چنین خویش — زخمی که هست خدارش هر زخم خار خارش

از غمزه‌ات شکوهی من خسته دل نجویم — یک آه بی‌گزندم گر آسمان بسوزد

من بی‌خبر نشستم یارم نشسته بر پی — کو جلوه‌ای ز جانان تا من ز جا نجنبم

بیتی خوش فضولی — خوان جمیل دارد

گر خراب حسن آن گل جرعه‌ای نوشم

تو شیخ و نو جوانی من سیر دلتوانم — با من تو سر گرانی من بر تو کرانم

تو چشمه حیاتی من بر امید آن جاهی — در خاک و خون طپانم چون ماهی بی‌آبم

زاهد بیا تو جامی هر چند باز کردی — از من نکو گمانی کز تو نکو گمانم

تو پاسبان خوبان من گریه‌های تو — گر شب خوش نخفتی از من مرنج جانم

دست هوس چو نبود کامل من خواهد — چون لاله در بیابان با چشم خون فشانم

شبها پیاپی گویند من چون بگذرد دل — شاید که روز آید روزی که من نمانم

همه پاره پاره دل از غم تو چون غنچه گل‌های گل

تا حال زار ما را کی چیده بو کنم

دل گر بیان غم تو نوش نوش مرد دانم — بیهوده اشک چون در پیش تو فشانم

ای جان جان جانان کرده دلم پریشان — خود در درون دل من من چون تو جان ندارم

ای چرخ چرم جوته بر فرق من دل اندر — از تو نمانم باز دل با شکوه باز کردم

عمری که بر خست من دامن بود گرفتم — در حسرتم که چرا آن دامن نمی‌گرفتم

از من شتاب جوئی کی در ملک دلبری — هر کس شتاب دارد او دیر می‌رسد

دایم هوای جانان در سر گرفته دارم — پروانه‌وار گشته یک حلقه بود دارم

چون صبح می‌فروشان رخ بود جام — تا بود دام بیدلان فرخنده بود دام

چون گل ز بهر طلعت یاری گشاده‌ام — آشفته دل چو سوسن و گوشی شنود چو غنچه

خواهم بریدن پیش یکدم مکن گرانی — در خدمت سبکسران از پیر شرم دارد

ای گربه شیر نگذ صید من شده

پیش سگان دوست مرا گربه بود گرو

یکشب که بان رشب وصال کنم — فراش از خجلت ماه فلک نعال کنم

نظر بسیج ندارم ز نیست و هست جهان — کز نظاره آن حسن و آن جمال کنم

محال و وصل تو هیهات گر شود ممکن — محال هم نه نگارد شیشه محال کنم

زیر پای سنه تو گر دو دستم — بوسه خواهم بر خویش پایمال

اگر چه عاشق مستم چنان نیم چون — گر نیست و سیه چشم باز آی کنم

زمن مجو سر و سامان که من ز سامان — گر نشست و خفته و بیهوده بیکبار

اگر ز بخت رسد حال کم کسی را

نظر به بخت روی خسته حال کنم

سایه صفت ز ماه خود میل وصال کنم — سایه بگاه و بی‌گه گاه گاه کنم

گر بکشم خوشی نکنم حسرتم چرا — تیغ بکش که خون خود در حلال کنم

یک نگاه تو صد جان دهیم و غم نخوریم
نگاه کن که ز بهر تو جان فدا کنیم

اگر چه زهر فنا می‌دهد کار دو جهان کرد
بیا که زنده شود مردهٔ ترا بدهیم

یکی ست برق فنا کاتش افکند دررا
گر از بهشت که در این باغ خار و خاشاکیم

بهشتیان ز تو مشهور کس نمی‌بینند
همین کفایت ما بس که صید فتراکیم

ترنج مهتاب فلک گر بکف نمی‌آید
که ما به مهر تو فارغ ز زر و کین افلاکیم

ز هر دو چون چو نگین نام ما به شهره کنم
وز درد دل با ملک حدیث شوق چکم

گر جور هجران مرغ جان ما را بکشد
چاره مپرسید رحمی کنید بر اسیرم

ما کی کمتر غنیم بر اهل نشسته
گر جود چشم خلق ز تو آزاده جهیم

نام ما به شمار سبک او کسی نگرفت
هر گه که ذکر نیک یاران بود ما چو کیم

یاری نشنیدیم که گوئی ای خبر ما
یا ما به پرسش که نشستیم و نه ایم

چند کوشیم چو ما بی‌پی صد و صل
بگذاریم ز صد وصل و بنالش ز نهم

آن عقیده شناسا که بر آن او صد جانم
یک ذره اگر نه شوم هم صد جان فدا کنم

من بت پرست عاشقم اما نمی‌کنم کسی
شرط است گر نه طلب آن عشق بتان نهانی

پروانه وارم هر زمان جان را فدا می‌کنم
کجا که شهرت گر زنم چون بلبلان آهنگی

گفتم ز دل عشق تمام اشوار بشد زندگی
گفتا یک تیر نظر دشوار بست آسان کنم

با که صد جا کم بود در سینه و بستانم
چون مجمر در خم گشته سر کوی خدا

الهی جان چه چیز است و خرد چیست
تا چند خوش از این قدح و از کون چشم

تو بر کرام عمری اکنون ما را بسان نگیم
عمر ضایع کرد و خود را ملامتی نگیم

گر جرعه جام کریم اگر از چشم جرعه
روزگاری نه گزاری سینه صافی

بجز موی شد تم و زنم عشق آن سر را
در جهان آن جهان این موی شکافی

زهر هجر آن بخورم و ایمنم از نوش وصل
من بعیش آن خانه زهر را تریاک شناسی

روز وصل تو ز عیش و شادی عمری ز آن کنم
هم خوش گردانیم زمان گاه عیش ز آن کنم

تا کی نه کنم از غم تو فریاد و فغانی
تو کردی و هم کنی از تو به و گر نه نیم

چشم صاحب نظر انت برای که چشم
از ذره کوشه گاری نظری نگیم

بست تا را نظر گشت و شوه و جانا
بس کز از شوق تا بان را نخورد

زاهد اقبله پرستی عبود با پرست
تو بر من تقل مسلمانی و با پرستم

ای که ناهنر گیسه نر عیب دلی
زانکه در میکده افتاده صبا از طرفم

من کرم گر ذرت نه نیم
نزانی نزام سرحت چشمه نیم

بعد سه دهانم گر دیده و افتد
بکی بجو قطره بنوشت نه نیم

پایت در زم کم چیزی نزام
بجز جان و آن هم پسندیده نیم

چه باک ار کی نازک فرانی
بنام کم میه گیرت نه نیم

نازنینان اگر گشتم سر تسلیم بر حکم
پادشاهند و دانایان من حیرت نمی‌دانم

زمین چون ابروی دلبر بسیط آمد
زآنگه از شاخ جدا چون خط دلبر گشته‌ام

خوشش آنگه که غم تو خوشتر از شادی نمود
رنج دادی هم تو خود درمان نمودی هم تو خود

خوشش آنگه که جلوه جویی و اظهار ناز
من نیاز و تو بپرسی چون نمی‌پرسی چرا

خوشش آنگه که وصل ایشان چون آنگه فراق
من ز نشاط چون طرب ز اشک چون خون می‌رود

خوشش آنگه که چون حسن ان کمال آرستی
همچنان دستش بدل چون من بود

خوشش آنگه که پیش پایش بگیرد پای شاهی
گر من بیچاره چو گدایان زانو بزند

خوشش آنگه که آن دشمن خانم خلعتی بخشد
بدهم خشم و من این را نامرادی می‌برم

کنون از پیش او گستاخ برخیزم چرا امشب
امید هست تو گر می‌کنی من نیز آن کردم

بپای سرو تو افتاده‌ام ولی هیهات
چه دست تو با سایه‌ات نمی‌رسد

بزم گر نغمه طلبد ناله من خوش نبود
ور قصیده ثنای مهر نیکو نشود

حقوق صحبت دیرینه کن نگاه که من
گذشتنی نیستم از آنچه خاطر تو کند

اگر بگفته نیامد ثنای روی خوشش
بگو بخوان ز غزلهای چهره‌آرایم

رقیب با تو بگفتار و ما بخوشخویی
زبان بریده و بیهوده نیشخند زده

چنان ز هجر تو آشفته‌حال گردیدم
که مرگ را ز تو آبی حیات می‌نوشم

اگر ز خشم کسی چیست تا گدایی را
بگو خوش گر بلب خنده‌ای بپوشم

چو لب بیاده نشستی چرا بناخن خشم
گر از زبان تو مستی ما طهور نوشیم

چو یار رخت سفر بست خانه بر کارم
متاع عمر کنم یا متاع یار کنم

تو کی بسیروی از چشم من چنین بیرون
منم که دوری ایشان چشم پرخار کنم

تو احتیار نداری که دل ز من ببری
منم که از غم تو گر جدا شوم اختیار کنم

من از میانه یاران کنار گیرم گر
تو در میان دلی از تو چون کنار کنم

منوز با منی جان ز هجر جان نبرد
چه روز هجر چه جانان هزار بار کنم

اگر بگوید بگویم غم تو شیرین لب
چو گوید بکنم هر چه گوید او را کنم

نه روزگار بسر می‌رود نه می‌گذرد
نه روزگار عتابست روزگار کنم

بهر جا چشم بگشایم جمال یار می‌بینم
ز هر کس می‌شنوم نام نگار خویش می‌بینم

جدایی عاشق بیدل نگیرد هیچ در خاطر
گر من از حسن بسیاری در او بسیار می‌بینم

گر دلبران را رسم شکیبایی گذارند
فردا ستم بیند و فردم گر شکیبا می‌بینم

هر گز نبود ای جان شرط طریقت این
کز هر چمن گلبرگ و از هر گلبن خاری

نه شاهی بیشه‌ام کاو خون بریزد
نه روباهی که من در کوچه‌ها زاری بسیارم

خوش بگردن من گنه دیده گر ایاز آید
تا به بیند رگ شاهی ز شهد لبخند

میل جانبخشی چه کنی بیدلان
بلکه از هجر تو بیزارم ز جان خود

تا گشت سبای هوسم کم
بی‌تنگی خویش چون دلی خویشم

دور روزه غم جهان کروفی که چو نوح
نیکم و روز کم بانم سزاوار شاهم

خیال وصل تو خوشحال میکند مارا
وصال چون نه دست بادیا

نگاه کن سوی محزون و شادمان خویش
یک نگاه چشم را آی غزال خوم

کمال عشق و محبت همین است ای دل
خوشم با غم خود و غایب گمان خویشم

چند نام غم خود شهره و آوازه کنم
چون گمان ریش کهی راز نهان تازه کنم

شرم قرا ندارد چو حسن تو مدارا ای مه
کی تمام کو لطف بر و بالا زه کنم

چشم تو ترک و دل از بس بی‌وفا کم
گه بر ملک و دل از بس بی‌وفا کم

گر تو ای ترک خطا ریست بخشی از دی
نقد جانه پر بشانه به چه شیرازه کنم

ای عشق چه میل کم نمازا کم من
عشقاز بی‌ی پی شهرت و آوازه کنم

دلا نازه و جو خون شه چم گاهم
همه آزرده و کام خسته کام خوام

سر وصلت ای مهی تو بود مراد لکن
سر خویش نه بیابت که خرام خوام

سر سم بود که طوبی کم ولی بگذار
که حسنام سر قدت تا زکنار بام خوام

اگر م بگذری ای بهشت ربانی
ز جمال حور و غلمان نه ی خوام خوام

چه صاف جرعه خوانی من خاکسار از تو
همه درد و داغ چم همه درد چام خوام

بزی تنگ نام من خسته دل و صاف
بگو آب بر دیده کم که بنام خوام

فرصت عشق کجا مهلت کرستم دارم
ور نه یکدم ز فرقت سر و جان بنخم

از پی وارمیز دانش آرمین عاصم
چند با آتش تیم بر خاک این علم

جامه دران من از فرقت رخسار تو چاک
چم بر او کجیب جان چاک از این چم

چاک بگریبان قزنه لاف صحت با کن
چند از زخم خاران بر جگر این چم

دم چم وصال او کسی نه رم چو سمک
من چو سگم که علقه چم بر زنجیر چم

گه چه یک نکته و هر فرد هزار سالم سی
بس همه عمر نیز کر طلبش دم نخم

الهی اگر نکل بود مرجع کمال از پیش
من زه کم زاده و دلی لاف کمال کم

چند از موسم آن لب چون شکر شورم
گر نه حلی هم بشه ام چه بسورم

گذار کار تجلی این کریا جانسوز
وحسرت آن لعل شکر خنده بسورم

دلا نامزد عشق کسان نه ام و جانا
در آتش تو نه بر بان بشه بسورم

مدار از تو سمان که چو خنم بر و از شوق
ور نه چو شم ز جان تو خرمنه بسورم

الهی هم بشه کم سوز زمزه شش
ترحم کر اگر سوزم از این بشه بسورم

با چون تو شوخی سر و قدت عاشق کسا طلاکم
گل از تپه نازکی سر و سهی نازکم

مر چند خنم بخجر خار اگه می خنم
دل بر سر و سهی تو ام جان میکند پرواز

صد حسرت بهر پرسشی جان داد و تو عیسی
از نازکشوده ای چشمی کر ذره نوازکم

گر صد هزار از مکتبی چون سور زیر پایی
از بخت بد شکوه کنم نشنوده ازکم

جان مدر کرده‌ام که بپایت نه افکنم
میش آی تا به مدرخود آخر رها کنم

شرمنده‌ز آسمان و زمینم که بهر تو
تا کی بهر بهانه ستم بر که بر تو

بیش کرده هجر تو طبعی که داشت
از دست نابرد خاست ندانم

اول که بته‌ام هوای دوست غیر
مرگ بسته‌ام که بخواری جدا کنم

گر زخم تو لاف خویشتن‌داری زد
کو دل که بیش از این نکرد و غم تو

من کز نسیم لطف تو دیوانه میشوم
زلفت اگر بچنگ من افتد چها کنم

ای مرا دمن چو بالکت غم غور
کاهسته‌ام تو بیش ازو سی دانم

شبنم ما بچشم طغیان کرد در حیاکه نشیم
صد آبرو چشم چون بخون دل کرد و نشیم

شبی خواهم بزیرت آرمیدن
حریفان نوبر خشت و من از زیر خشتم

تو آنی کس نشیند بر بیت که با گلبه خاری
بهل تا خار راهت را بگردان جامه چیم

ندارم هیچ کس را در جهان غیر از تو فریادی
تو هم گر کس نباشد بر بیت که با گلبه خاری

چو بسیدی حال ما مشو بر بیر بیچاره
تو بسیدم خوشم ای گل این بخی فرو خور زن

خوش آنبه درد مندان از خلقها کناره

دوش ز بی‌طاقتی فغان از غم دل بر آورد
سوختم از غم که کیم من را تو غافل بودم

ناصحا صبر بی‌ایان هرا دیوانه کرد
ورنه من هم بهر کاری چون تو عاقل بودم

چشمی که بوده‌ام در سیاه بسیل بخواب
بی‌مزلت تو گوی در سلسل بودم

نجم فشرده‌ام بدست کوری رقیب
بینی عجب بدیده دشمن پرستم

ای کشت در جوخفتاری کرد
من مرغ زیرکم که بیک جو فریفتم

شبهای هجر اگر بدران صبح نرزم
فردا وصال باز بگریش نیرزم

این هم ز دهر نیست که حدان نظر کند
خواهم گرین کمند جگر ریش نرزم

یارب چه حالت که بیکان من
سوزنه پیش ازان که دل خویش نرزم

زین کوه اگر فغان نگذارم عجب کس
ترسم که آه مردم در دنیا نرزم

ای دل ای خفته غافل که بوخفتن
خوشتر از طبعای بیدار نگارم

گر هوای دیدن چشمای جادو کنم
ور خیال خاشای ابروی کجش پیدا کنم

من از عشق که کشتم و ای امروز ام دو
ازان چون چشمان خویش را بیدار کنم

سک کوی تو ام جا نا جفا با سگی ما
چه پیدا ای که من دور از تو چه‌ها کنم

سر سودای هم دارد هوای کوی جانان
گر سر میرود ای ناصح بده ور دل نگیرم

کشت چون سیدم سک بیک کشته جانا
وه که گر دانی بخ از خرم ام فرا کنم

خواهد ام خاک رهت خود زنو سر بر نخیزم
کاشکی بودی مرا صد تو تا پایه فشانگم

کشته خاموشم لیکن شکایت بنیام
نا شما خبیر از غم صد داستانی کنم

سنگدلی که مرا از دست چون دادی
بگو بدان زه که گویم بیک سخن دگرم

من از کلام خوش آن خضر راه میدانم
که زاد سنت پیغمبر خدا دارم

هم از خدا کم و ره با هم و دوان سینم
که گرد او نرسیم در دلی امید دارم

مرا گویی بیارت کیست خواهم و گر نخواهم
ولی دلم نه بدست منست گر من بدی دارم

شتابان میروی ای کاروان بر پیش لیکن
گرد ان کوشه چشمی که دارد کی گذر

مرا هم چند باری پیش از پیکار آن ای
عجب نیست گر زبون و طالعی بی یار و یاور دارم

چو شمع پای تا سر سوزناک میرم
تو سرو نازی و من آن کبک کوهسارم

گه از خجلت عرقت سوختم بخاک مذلت
ز خاک رهگذرم هم ازین رو خاکسارم

ز بس که سینه بداغ غمش همی سوزم
ز خاک حرقه گلخن کنم سپند خاکسارم

زبان شکسته دلم جلوه گاه حضرت تو
که همچو آینه از گرد غیر پاکم

بخاک چه ای دانه دارم هیچ
ز بس گرازدم غمش در زمانه شدم

همین نه سینه بداغ غمش همی سوزم
که هم عاشق چون خویشتنم همی دانم

عجب بجاست وفای او گر دل من و غم
سزاوار آنم مرا هم بود گر دل من غم

ز لطف دست وفا داد بر غمش بدهم
اگر ان غم نه غم منست که غم بیشتر کنم

چو کل ان عجز ان محل شد چو ای بیتاب
بهای سایبان باری اگر دل غمش دانم

از جهان چون دل برافت ای سیمبر میروم
از زمان آرزو دارم بیتاب و باجو میروم

میروم از پیش چون دست خالی همچو گل
داغ دل کو در دامن بیتابی همچو میروم

جان من با عاشقان کز به کسی نکوود
با رقیبان گر نکوئی میکنی چه میروم

سیاقا از غمزه مارا ای بکشته خود بده
ور نه پیش کس ز کشتی افتاده میروم

غلغلی چون صبح در بنیاد هستی کن بلند
تا من از بیداد خواب ناز بر چه میروم

غم خوارا کی افتد در حسینم و صل دوست
ره بین و دست آل محمد میسپرم

از جهان فرد هم من در بسته دارم
شیوه حسنم ازین عالم گرفتارم

از تنگنای گرم ای یوسف گمگشته باز
روزنی باز است و من در دیده بیدار

بشنو یا مرغ چمنی تا گل من خاک نشود
صد هزاران گره بر من مرغ گرفتارم

با وجود حسن و خوبی که شهریست آزاد
من خراب حسن بیمانم و مست گل رویم

بچو گل نی بچمن زاری با عاشق زارم
اخرای بیخبر من هم عاشق زارم

مردم دیده ز رخسار تو دارد صیقل
من کجا چاک درون را بدل و گل بندم

الهی یک شب در خلوت تو منزل من
بر زبان این نکته چون آید که من یارم

غم چون تو نهانی نهان نشنیده ام
من اگر چه در بستم نظری دیده ام

کسی از جهان آرزو بیش نمی آرد
من آنکه از دو عالم دل در بسته ام

نفیر فاخته گر قمری ز باک چه دارد
چو هر کسی ز دل شاد هم چه غم از گرد دارد

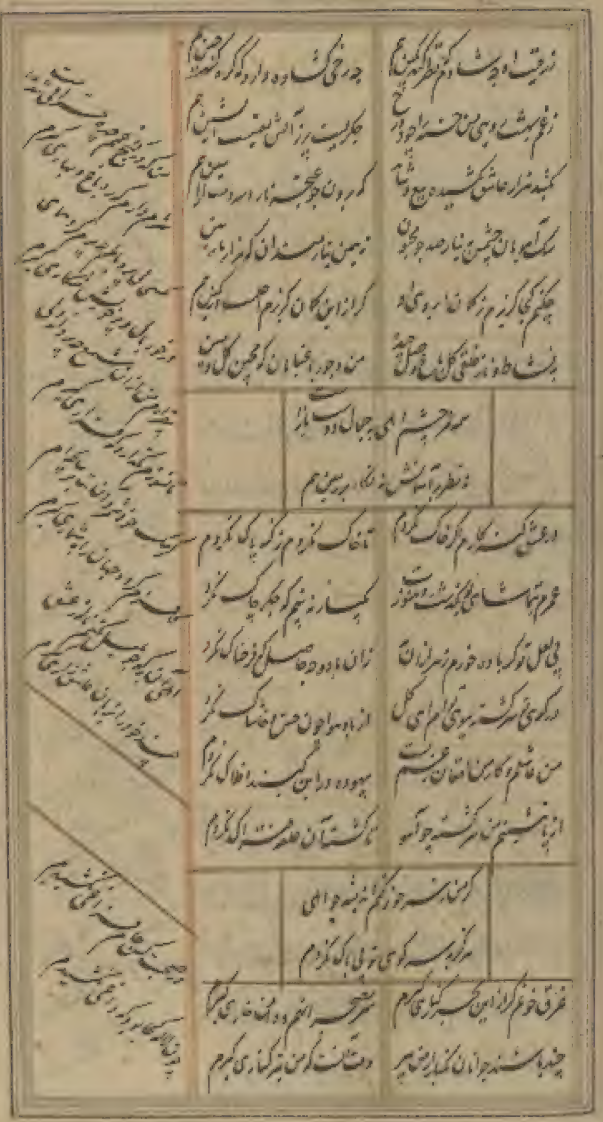

هرگز نمد آتشی برای رشک کرد — کاینه زهره از آه چراغی نگشته ام
پای دلی نماند ز کال الم فرد ام — هرگز ز خنده کسوه وفای نگشته ام
آن خانه ضعیفم که ز دود هوای محنت — روزی هزار بار خزان بنای نگشته ام

ای چون نشاط در دل آن باده گهر کرد
بی سرخوشی بسی ای نگشته ام

تا چند وصل دوست ز ایزد طلب کنم — روزی هزار دل ز غمش بی طرب کنم
تا چند جام لعل سهراب طلب کنم — تا کاسهای دیده ز خون لب طلب کنم
مارا گر دل چو غنچه بحمت شکسته اند — باد و لنگ کی چو مرا بی طرب کنم
دور از لعل تو چو نخل ز گریم خون دل — چندان گریم خار اره چو نخل طرب کنم
مردم به یک جمال ز قبله است — گر رو کنم سوی بتخانه رو بسی کنم
دست ز هوای ترای قبله راست — طرف ز غم بر دوی ملک عرب کنم

ای نشاط دوی بی طرب بر بیکست
گر بی اب زه بصلا کش بی کنم

بخان بگرد کوی تو من ناصبور گردم — کز آستین فشانی چو غبار در گردم
من خسته در خرابات کدام صبر طاقم — بر دست غم بمیرم چو بی صبور گردم
مهل اگر خاک سازد اجزام خانه ای — زنهار تا نگوئی کز خانه در گردم
من اگر بخلوتم او بخویش آی را — زنهار تا نگوئی کز خود بدر گردم
بینیاز بجای یک سیر دوش بود — پروانگی ست بر هوسی عمر گردم

ای کاش روز خوبان شوم سیر
سر حلقه گرمن از همه عالم بگذرم

ای چون رسن گرفتم پس سر نگشتم — از سنگ حادثات ز غیرت من خراب نگشتم
از خلق من گران دل شاید شکفت نیست — از جاده پاک آمده من بی پاک نگشتم
پیرانه سر گرد غم شرم آلوده می — وز بهر او خوانی در خون زنان نگشتم
از بیم سر بکوی آسمان نهاده نگشتم — چون نرگس سر گرفتم بی سر و پا نگشتم

گر ره پیش از غم آگاهی هستی
عشم بر حذر ای چنان نگشتم

یاد من گر دی نمانی بخت این داد نیست — تا جه یکی گره نبود کین سعادت یاد نیست
یک سخن گفتی و صد سیب بدیدم ترا — گر نیم این سخن دوی آزاد نیست
نامه من کرد کبا بان که پرسید حالی من — گر تو این پرسش خلاف رسم و عادت یاد نیست
گر سجود است بسلم طرب ایام من — ناگه من نیست پرستی از نهاد یاد نیست

گر نه ای آن لب شیرین نبا به فرادم
نمی رسد ولی شنه سهاست یاد نیست

تا کی بغمزگی بی من چشم گشته باشم — من هم زبان برانم تا کی خموش باشم
من خاک گشته ام کز بی خاطرت بخاکم — کین خاک گندم بر کین خود بدوش باشم
گر خاک چون نخم خفت نهم بر ای — پرسی گر آنش بول چون بی بخوش باشم
خواهم که پیش خلقت شاه ره بگیرم — رانند چون بپای تمنای بر نشاشم

سرخم چنانکه سر ز شعاعش بپیچم — آتش من بین و برافروز و بسوزانم
زنده دلی میطلبم گر خلش من — گرچه بیرحم بود دل بدو بسپارم
باده جوانی بده تا کهنی پی نبرد — یکدم آسایش دو عالم بفروشم
بگذار تا من سر گذرم در سبک سیر — با همرهان گران رکاب ننگرم

الهی داغ هجران چون گدازم — که با درد تو خو کردست جانم
بدین غم زنده باشد کز دو عالم — ترا خواهم ترا جویم ترا یابم

یک نوا مستم کند عربده جویی نیست — مرغم از خود این زمان رمیدنی گرچه
امید هم آرزوئی بیهوده چیست — من از جهان نیستم تا ز جهان بترسم
بجان تو هر چه بادا باد گویم — گر از هجر جان گیرد من غم نخورم
تو آفتابی از آن خوانم ترا که یک ذره — گر من بطلبم کم نشود هیچ نگردد
شوم چو بیخ و بنای نشانه در عالم — نه کس مرا بیند و نه من کسی را
نیاز و ناز من انعام هم طلب نکند — هم از فضای تو آخر دو بهره بردارم

اسیر عشق نه چون ابلهم که بگریزم — که کشتنی نشدم گر ز اسیر بهترم

جوانا تو جمال علم افروز کسی نیستی — ز روز ازل کرا تو دست مهر بر سر نهادی
نهال از پیش کس نشناسد و طوبی — و من هم گذرد بر آن بخت نیروی کسی نیست
تو شاد و رو تازه بدین زخم و خویشم خود — زمانه بدین بتر چه بر تو بیش کند کی
دل ریش پیشانم کی کند لطف چو ترا — کجا یابم خبر از تو نواله بیش کند کی

بصبر اگر چه بسی مر ترا بسر کردم — دگر بود یم از دست نظر کردم
یک نظر کرد و اگر کردم ز پی هجرت — چشم بگریش تا زنده ترکردم
دلم بچنگ تو چون آمد و تو دور بهر — طپیدن دل آن آمد و در خون جگر کرد
دگر دو روز دلم جای سکونی چه خیزد — ز رنگ بادی غبار زوال بر کردم

چو عرض نامه بر از شوق دیده اشکی ریخت
مرا بیاد من از خویشتن بتر کردم

کاشکی ترا نگه نکردمی چو دیده بینا را — اول بار هستی چکیده را چه کارم
کاشکی هیچ هیچ کس در میان نبودم — واگه گردم چشیده را چه کارم
چند از آنچه پیش بگرفت نه رسیدم — تا آنچه یافت میرد نه را چه کارم
تا کی خورم دو صورت یک شاخسار خرم — من تخت جانه آدم یک کاخ نیستم
بهر خراش خاری یاران کنند غوغا — زارم کشد که بنشست خار در پیچیدم
ای شمع جان این ره کز عاشقی بجانت — من آن خسم که بشکفت بر آرم

جانا گر قبول افتد زهی عز و شرف
الهی ور نه این معامله من بسی کنم

تخم نکشته بهر چه جگر خاره کارم — عجب حکایت دهر چیست تا کی ادامه
دل از تن و تن از جان و جان از تو بیزار — من و تو این همه چیست تا چه دارم
نظر بحسن تو پیش کرد فتنه — گذر ز خرد پیشه کیمیا دارم
خبر ز حال دلم نازنین نداند کاسی — دگر ز هجر تو از حال خود کجا دارم

گر چه در ریم ادب از گران کم نشیم
تا نه دیم سبک کی بوادم نشیم

بخرا از هر دیبی کا سوی چشم تو نمود
سر گر آسوده دل از هر دو عالم نشیم

آه از این کرمی بازار گه پروانه صفت
سوخت شمع تو صد انجا دیگر کم نشیم

دیگران بار تو و ما بگدایی راضی
بخت بار نشه اخر و آن غم نشیم

گر چه به بین دل از غش جدا می کشیم
نه لطید گر اجل از تیغ نشه نشیم

دل چو گوید از حسرت لعل خوش تو چه غم
ما بابا به گر اب حسرت زدل پرورد یم

گر ندر سوا سازد هم بوی گیت نفروشد
پوست بر پوشم خوابوشو بان

گر به دزد گر بیا یم از جگر پاشه جوا
آن قدر گریم که گوید دوشت اچن نگم

گر گهی در کنج غم از گریه سازم دل تهی
باز اگم سوی نشه خود و لبا پر خون

هر غم چون ابی لب شبا ریه تر کن
مثل ابن در حسرت جیوان عصبی

صحبت ندل چون شمع از ان معنی نهایم
گر خود ز هر گفتن گر ز سر بان دارم

گم آتش نشا مد و یه ضان اشکی بیزد
گر آن آتش نگر جان سوزد ر دل بحران دارم

ز شوخی بکنی از ما سوای حیرتی در من
و یا بابا ب شد از گریه نشای دارم

کمش در من نگان گر گوی بن بگه نشای
خنه کن ز اگه من هم تیر ای دارم

مرا و بح گفت سر ز انو نه من ای ای
بران معنی دلسوز آمد که جای سر گران دارم

عاشقی و تشم و محنت زده از بارم
دوستان عفو کنید م گر گنه کارم

هر کس در پی تیمار دل من کار خویش
سنگ بر شیشه زنان در پی آزارم

خار خارم از زخم زبان کم نشود
مگر آن سوزن مژگان کشد از کارم

دل خریدار کسی غم زدم و محرومست
خود شه و شی کیم نه ده بازارم

عیب من از نی و شوخی نشا یی
گر مرا خود سر ایت کرد گارم

گر چه نی بخشم و دور از رخ گلنام خودم
شکر این بخت بکم گر بر ایام خودم

مرغ عمر گر نپرد سوی من ام عمر
چشم در راه نهر گوش بپیغام خودم

ساقیا شه بام شو مر اعیب کمن
چشکم سوخته جرعه از جام خودم

تو فلک خوبی با بن همه لطف کمی
من خراب ستم و گنه و دشنام خودم

نظری کن که گدای تو طرم چون ای
نه چو گنه نظران در پی انعام خودم

ما پیش تیغ سپر بر ا و نیا و ایم
قصه باقی نوایم و بدین کار ا ده ایم

بر ما چو شت ز خم زبا نه کشید
تا یک گره بر پیشانی نا نه کشا ده ایم

گر دیگران ز آتش خشت گر بخشد
ما جو شمع تا دم مردن ستا ده ایم

بنما جو چشم و تیر ز ترکش بر نی
ما با تو نیم جو آهنی که بخشونا ده ایم

امید گر به نیست با سیم تهی
از آب دیده ایم و در آتش فتا ده ایم

ای لطف مرحمتی کن که عجز ما
ز مرده ایم و دل به تمنش نها ده ایم

چون شمع فروغ دل تا آتش اوست — تا زنده ام از اوست دل و آتش اوست

تا آسوده دلی مرا بیخانه جا دهی
شانسته دقیقم و صفک ده بشاشم

من از اول تا آخر شب عالم سوزم — هرگز نه سیه پوش و من ماتم سوزم
چون آن می شبروان تا خود چه رنگ بود — من از آن قدر دل ادراک نمایم
تو چشم تیره بخت اگر آن نگاه گرمی — تو شیشه رخت از طاق سر در سوزم
خوشا آن شب نشینی که در جمع تهی — تو با چنین پیش چون شمع خود سوزم

هم از اول که من گشتم دلی صد پاره
نشان جاودانی داشتم بر پیشانیم

چو چاره ماتم خود تازه نمی یابم — حسد انگیز جان هم چاره نمی یابم
سیاه بخت تر از آن گروهم ای گل — منور قسمت خود را نمی یابم
ز دست چرخ آواره در جهان سیما — ولیک همچو خود آواره نمی یابم
کم از سیه شبی ما را شمل آه — شبی که همچو تو صد پاره نمی یابم
خوشم بخار دل ما بزار و خرسندان — بخشی دل خود خاره نمی یابم
شبم نمی رود از خانه تا که نوری — تا نی دستگاره نمی یابم

به جان دوست که سر گرم تخته ای
صفای صحبت همچو اره نمی یابم

ما گر چو زیاران نگریزیم از اینجا — هر چند که دیده غم از زیاد نریزیم

در چاره غم بدل پاره نمانیم — از چاره گری لب بسخن پاره نمانیم
هر بار امید نظری داشتم از تو — تو پنداری دیدار تو یکبار نمانیم
جان رفت سر است و تو از دیده درین — من پشت بدیوار انتظار نمانیم
آوارگی شد قسمت من باغ جنون — کین شکوه کز من واواره نمانیم

ای هر که شانسته خوان دعا شی
غمروم منا بخت سیه کار نمانیم

در کعبه ایست جانان کز سنگ اسوده ایم — این ره زدان خود حلقه ذکر داریم
تو در بتخانه و ما بر تو در حلقه ذکر — الله الله تو کجا ما زنگا اسوده ایم
ما نه آنیم که رنجیده زیاران شینیم — بلکه دشنام ترا تازه بجا اسوده ایم
گفتند ای نظر کجا و صالم اسوده ایم — بین این عالم و دیدار کرا اسوده ایم

صد رازه دلی اسوده بینی با امروز
ای آسودگی ایست که ما اسوده ایم

ز کنی شهر تو یارم تو بیار کس نمانم — بکوی تو دوست نه نام نه ز کس نشانم
طمع بهر امید از جهت وصل تو بردم — کنون ز هجر تو رانی شد گمان نمانم
در بن گشت جوانی که بپیری می رسانت — برفت خرمی و بباد و خرمن نمانم
نشاط کم شد و هجرم غمی نمایم — ز عیش مطربه و ساقی کشکش نمانم
تو ان ز بیر تشی و بکاشانه آن شبها — کز آه می ز ان خانه بام و در نمانم
جفا کش همه خلقم و دست کوتاه — ز غم سبکبار جان کسی نمانم

پیش جوانی پیر و خوار افتاده‌ام
خواری پیش اهل کسی را فتاده‌ام

از خواری تو شرح بیان کی کنم که من
با پاس شکسته‌ام و دل فگار مانده‌ام

چون او کجا من زار غم آسوده دل کجا
ایم گر غمش ز دل فگار مانده‌ام

بروانه و گران به همی کار خود دلش
با من زبان چو حیرت دیوار مانده‌ام

یوسف غریب مصر شد و مانند او منم
حیران سفر به بی‌سر و بازار مانده‌ام

آن پیر فاطب پسر از در درآمد
مانده اسیر رخنه و بیمار مانده‌ام

سر کرد گرست سر هم ز بیت در جهان
الهی من دو تیم گرفتار مانده‌ام

ترک خوبان گر چه از دست ملامت میکشم
چون بهشتی حور رویی هم من میکشم

بگذرد گر میکشم زیر بن کمان دل بسر
من حریفی با تو از راه دگر میکشم

میکشم عرض نیازی گر شکیبائی دهم
نامه پنداری که فرهاد گر میکشم

هست دیوانه و حسن پری پیش نظر
لاجرم خود را بر سودای ما میکشم

بیخود بستانم و آتش زنم در خانه
کاهسته هم گر هیچ پروا از نشانها میکشم

غرقه بحر غم از اهل غرام ما بپرست
من ز پی جبری زان دست میکشم

گر دود روشم جوابی همی دارم بده
زان عیب پیش بیان سرو پست میکشم

سر گشته‌ام و چار بقصد پر نیازم
در مانده بعقد پر و تیم پر نیازم

دیوانه‌ام عجل من فرزانه جانست
من خاکپیش این گر گنجور نیازم

ای بیخبر کرم نازی چیست حاصلت
بر ان ز بیخبر تشنگی حاصل خاکم

دل مرغ عالم تو شد من سگدلت
او تا حاصل بر تشنه آب و من خاکم

الهی چو سزا خاکسر آرم بیانت
خبر سزه حیرت بزه حاصل خاکم

ای همه روی تو نگر من بچه حال هم
چهره ز زرد روی تو هم ز زرد حال هم

بعیت چین کرد تو نی کو موسی بیت
صوفی مست خورده کو کاخ خورد حال هم

شاکی بیام خواجه نازار کی کنی
نازت تو باد پیشکنه چین چین دلم

ای بیخیال بیشکی بیشک بیشکی
بیشت بدین جمال کسی کیست بیخیال

شهد سپید البری من بیخ و بیخ تو
دور ز بی کسی و بی مهر تو بی نوا دلم

نازت بیشک بیرنام وصال چو خام
فتح بسته کرد دام از خود دز خیال

در حرم وصال تو روح قدس نیرسد
الهی کسر را جا کرده بیخیال هم

اگر بشب ز در طرب کرده روی بزم هم
گر بیاد بیخ خورده بای بر در سیم هم

آنقاتی کی من بیک بیشن بیشم
چکیم گر کشد از کرم خود بکنم

زان ز بخوان من بیکس و بیکاره دلم
دوست کردست بیکسر کرد بر دیم

گر چه رو دارد بخشم ایدل کاشکی
کو بخورست ز در غیرت نه باز زم

من چو لعت تو پریشان روی شوریده حال
گر پریشان نکنی از رو شوریده حال هم

دوم بیمار من از هر طرف بیشت ترسم
گر گشت خاکیه آتش بر کنم

من کشتهٔ آن کرشمه‌ام تیر تو رسوا کند
یارانم اگر سینه‌ام پیکان نمی‌آید بیرون

چشمم کمن گر سوزنی دامن چاک شده
آتش چه سود از شعله‌اش پیکان نمی‌آید بیرون

عاشق صفت‌های از غم و اندوه ایشان شده زار
در دل کنیم هر نفس کز جان نمی‌آید بیرون

بار زوی تو حوصلهٔ حال نمی‌تواند بود
یک نگاه تو صد سال نمی‌تواند بود

اگر بر آن لعلت پاره‌ای خود روان نبود
چو خاک راه تو پامال نمی‌تواند بود

چو دل بلعلت بایدم گذاشته زار شوم
سینهٔ عشق با مثال نمی‌تواند بود

کهی کرخ چو دل آتشین بر افروزی
سینه‌زدوی تو چون خال نمی‌تواند بود

مثال‌های اگر از غمی پریشان حال
نگاه همیشه یک حال نمی‌تواند بود

اودر دل و چون ما بی‌سامانم من
بر سر خبر از عشق تو خود هیچم من

بگذار طرهٔ تو نگیرد دگل سوی میل
آتش بمن انداز کز مرغی گرم من

خلقی همه تو دیک و من بیچاره گداز
چون صورت ایوان گرمست نرم من

من عرعر صنوبر و گران طایر باغش
رحمی بمن ای بخت کز پای اوفتم من

ای گل سرو بازار تو ام در غم تو
گر دوست مصری گر نیست نخرم من

بوی گل مقصود نیابد بچمن آید
چون بلبل ازان مست نیم نخرم من

چون اهل ای کرجامه دریدن ام هم است
ای مرهم اگر جامه جان هم ندرم من

بر تو من از آن سیر نیفتاده چو آن تنها
تا به من خسته از نظر به نیفتی تو چنان

چون پیکان از جهان نستم نظر نیابد
جای کز دیده نشد کی به دلم گردد جان

اول ملطفهٔ مردی چیده تو دم گردان پیری
آنکه بر هم نکشد نیم نوازی کی دان

کز خوب خجلت بابه بیست بر چنان
گفت پیکان نیفتاده شده و از الا دان

ای من مجنون صفت در وادی غم حیران
کز کشته‌ام من غم کشتن ان غزال ایران

بگو تن من چند از نهیب کوکن
در سینه چاک آهی و در شهر فغان کن

چون نافه فجوه‌ها بوی کل وصال کن
زنهار کز شکاف دل نیم بو دریغ کن

چو کان سر الف بر آورد سر دوش
سرای غرزان هم بر سر آن کن

ای قبله پرست انست نمازی
تا چند کنی سجده گل وی به او کن

ای تشنه می شیرو ز ای چیست
تا هر قدح و چند از عربده جو کن

رخسار تو آینه صنع الست
ای آینه صنع الست رخسار تو آینه

ای کو بسوز دخت الجاع خوشش
بر فراز امروز از این آتش داغ خوشش

بیچاره بیک سینه و صد چشم ای دل
جز آه سینه و ان گل چون باغ خوشش

ساقیا امروز و فردا کی کند دوران فلک
تشنه را جرعه و باز ای باغ خوشش

با پریشان نو ان گلشن چو دار ان حرف
هست عاشق هر کجا چیزی خوشش

فی دون پایهٔ شیرین مگر خسرو بود
کو کمین فی پایه‌اش بر سنگ پیمائی کند

شرح حسن آن گرچه رمزی بیش نتواند بیان
زانکه از وی تا بدانا حرف‌ها دانی بود

ای چرخ چی محلس افروز و گل من
جائی کن و بنشین بر و بر پیش و گل من

کردار غم کاری چی کار تو نه راست
جز سبزه مبست نه بر این باغ گل من

من نه بآن داغ غلامی که تو کوشی
بنده نوازی تو مبست این یک دو گل من

پیست که آید بری از خوش و بسوزد
پروانه صفت بر سرش چون گل من

یک عاشق پیدل نتوان یافت چو مائی
کش دل نبود طعمهٔ صد گل چو من

نظاره تو نبود به کی توان کردن
تکرار بروی تو باید بچشم جان کردن

تخم وفا نیست جهان کاشتی کاسی
کاین کرد کسی هم چو تو توان کردن

اگر به خاک نقد ذره گر بهوش شوی
نشیمن دل مهر مهربان کردن

نوبت غم تو بهر دم زبان شود از تن
کوشش غم تو هزار یک بیان کردن

لب تو گر بسخن در فشان شود احیا
چه سود دیدهٔ حسرت گهر فشان کردن

اگر تو رخنه کنی ما بر استوار چشم
خوشت دهد خود خانه استوار کردن

بر آستان تو ای خاکسار ره بهتر
که عذر خود بشد از زر و سیم کردن

کرا رسد که جهان جان کند فدای تو جان
بوقت دیدن تو یک دو ره چه یکدو جان

صحبت جاهلان دور سر کردن
حبسه و چینی و زنگیان کردن

عاقلی هنر نبود کار سر کردن
همه چون جاهلان کار سر کردن

چون حضر گر خضر همی جوید
نقطهٔ خضر کامی حضرت توان یافتن

ای سبکبال الف بیت چین بر من
از داغ تو شد داغ جگر سوخته چین بر من

با دیدهٔ گریان منشین بر لب جوئی
وان خود ز محیط طلعه بر چین بر من

مجنون صفتم پیکان صفت زاده کرام
کفتار دلم کوی مناسان مرو بر چین بر من

ای الف بران سرو چو چوگان کرانست
کز شاخ ذابه سن دلسوخته بر چین بر من

پاس کل روی تو مرا است کریم
ور نه به از تست خار قدر چین

دل کجای تست چون آنم جای دگر
چون نیارم بردن کیم از دل برای دیگران

قدره قدره گر نه خورشید عشق کارها
قدره سر گرده بینی سر سرای دیگران

ماخوذ اندر کنج غم سوزان تا بکی باشد
برق آه ما بود شمع سرای دیگران

در خموشی از خوشی ختم زبان دل
سوز هم از طبع دل بنشانم و نوای دیگران

دوزم انگشتی خود چون مرغ بسمل تا کجا
پیکر پر خون کرا بسمل پای دیگران

گر شدی بی بهره از نور رضای آشنا
سایه وار افتاده چون شمع رضای دیگران

غرهٔ عشق ای پسر کی بگمهای کار شد
ور بخواهی کرد کرد استخوانهای دیگران

پرسشی کن تا ملک پرسیدن حال آسان کند
ورنه دانی را هم از دور چنان باید کرد

خنده خوبان کشیدن کار هر نادان نیست
هم تو کز عهده جانی بکن آن را کن

شکر این نعمت نتوان به زبان گفت که هست
مشکل آن نیز به شکر آسان کن

گوشه چشمی بکن از محنت خاطر ما آخر
گوشه چشمی بکن از محنت خاطر ما آخر

یار گر دل نبرد خواهی جو دل کم نکند
خنده آن نادره حسنی بیش افزاید کن

آن مگس قند و لعل لب چون طبعش بین
وان چاشنی حنده شیرین لبش بین

گر طوطی جنت طلبی باری سبز
چاشنی است چون سر نهای همچو بین

مشتاق غم طالب آن غمزه جوان
صد تشنه بگرد چو خضر طلبش بین

در شادی و جلش دل هر روز چو پسی
پیدا شب محرد و الم نیش بین

تا چشم زنی در دو جهانش نشناخت
این کار کسی بود که در کار کسی بین

الهی بود شش جانم طرب دیده پرخون
این همه بگذر خنده تمام طرب بین

ای قصه های گرد جسم در جمع نواع عاشقان
راحت جان پیه آن غم در نواع عاشقان

روشنی دو دیده ما سرمه راه دیده
تازه بهار این چمن از گل داغ عاشقان

بلبل گزار این چمن نیست بهر نظر
بهر نظر از نظاره است همه فراغ عاشقان

گر نه نسیم جنت رود جز بر سلسله
بوی نیابت کی کند تازه دماغ عاشقان

ای آنکه فاتحه تحریم ما بده
کز نوح شمع ما بود زنده چراغ عاشقان

الهی جمله شادی منصور غمست
بجز آن کو شاه عزیز جمله شادی غمست

شکر این نعمت نتوان به زبان گفت که هست
وگزاردن به زبانی نکنی آید سکن

تو اگر دل نبری می دل صد چون ما
چه غلط بود و لیکن صد از غرور

من اگر جان نکنم جای عجب نیست تو
توجه بر جان صد چون منی باری سر حضور مکن

گفته عشق بدل جمله سر سرور داری
سر خود بر دو جهان بر نگزیند طرب سرور

من از اینجا نروم جز بر سر کوی تو بود
تو بدین شیوه دو عین اطلب از قصور

ز خمار تو برون آیند جان به جان
نگزارد چو چراغ جمله لمعات نور

بخمار چرای جمله چرا آشنی
ز خیال او همه بی می طهور مکن

شاد حسنی کن بطرب های گدای خود
ای سر شاهان کیهان زیر پای خود

گوشه چشمی بکن ای آفتاب دلفروز
جان جمعی پریشان در هوای خود

جان ذرات بگیرم ای کیهان خرم پرتو
پرده یک بار طرف طلعتی ذات خود

دیده بشادی جانان ذات اسم الله کن
نور چشم من پیدا در دیده جای خود

یار اگر راک کند بخش همه سوی خود
کشش خود بگزار دل خرمنهای خود

آن کز خ تابنده بسنبل بر فشاند عنبرت
صد هزاران بوده دل اگر در هوای خود

جام جم ای هزار جمله دل شد غبار غم
مرده ذرای دل خود از هوای خود

آن جوان عاجز کش نامتوانی این چنین
میکشد پیراسر از جوانی این چنین

گرگ حدان چو شمع از وصل گرمان نیستم
تازه‌ام پیکان سوزم هر زمانی این چنین

ابروش تا من بقصد جان کمان بر کرده است
چون کشد بازوی پیوندم کمانی این چنین

جان سپارم کو دا بهر نه در وقت
کرده دلکوده جانها هر نشانی این چنین

آن میان از نازکی کس نا بخصد در جهان
چون کشد بار کمر نازک میانی این چنین

تیغ کوی و سنگ بش پیرزنان چون بیشکر
جان فزای نی شیرینان نیانی این چنین

الهی آن سرو روان جاودان من کرد
کی دو بیرون نازد از دل سرو روانی این چنین

زهر جان نرم طرب پرور ازو
کرکب نکاه بصد جانه روان خیزد ازو

الم نکاشت دم خال او فغان بکر
بین که طره خونی چها بکید ازو

ز شوق وصل تو جانی نوا شد مرد جان
کرچه هیچ طرب داری نه بد ازو

بهار حسن تو از رنگ نشست بوسی
که کل ز نه کم ازکی سبد ازو

خوشش الهی خرد و جانستانه عشوه‌ها
کز آن غزال سیه چشم از این رمیدازو

ای ز ازل تا بابد کشش کشکه تو
نیمه از زنکی بر خان و دان زنکه تو

جز جانی کرکف خوبان نبرد دام
چون کم دل کرکه بیرون آورد ام از خنکه تو

در خانی من دانسته جنبه دلست
دو جو دلهای پر شیش صلح و زنکه تو

مرغ خاطر نشود کرد بن دلست رهی کرد
آمد آن بهتری هوای ازل جوی سنکه تو

مرچند کردیم همه جور و ستم از تو
باز اکه کنم از من و لطف و کرم از تو

پیش آمد قتی بپرسم ز جانان
جانان جانم ز جانب من و هم از تو

مرچند کم شکر عطای تو نکنم
باکه نهان کرده ایم هم از تو

خورشید جانی تو و ما ذره خاکیان
آن ذره کجا ایم وجود و عدم از تو

الهی غم خود خور کز تو نیازم غم کیست
کر گشته سوی غیر کسی باز غم از تو

ای خلق جهانی همه مست طرب از تو
هیچ از غم ما یاد نیاری شب از تو

شبهاست آشوب غم ره جو جلست
کین فتنه نه عادت است بلک قرب از تو

جانی که نم پای تو بب پرسود از لک
این کاسه خونی چه خورم آب لب از تو

جز خانه بصبی نبود طایع مارا
این کل و خانا که بچیند طرب از تو

تا ست ز آرزوی سر خاص من
در آتش این آرزو یم روز و شب از تو

عید کی لف وقتی کن کز بهرت
مردم و ندارم زبان طلب از تو

در بزم وصال تو چه پایان و چه محرم
الهی شده محرم بزم تو و دب از تو

سلیمه شب سیاه چو خاک در او بی
با نه شب ای سیمین آسایم با سوی

دور ای منار بلک تو شاخ ایمان
کاسم غم بسته مرا بادی بیاموی

تا بر زبان ذکر ثنای تو باری کند
جنت خواهد نه کم ز خلق بوی

وقتی پای بسکن ال سیه کای
کم نشود در دم جان چون بوی

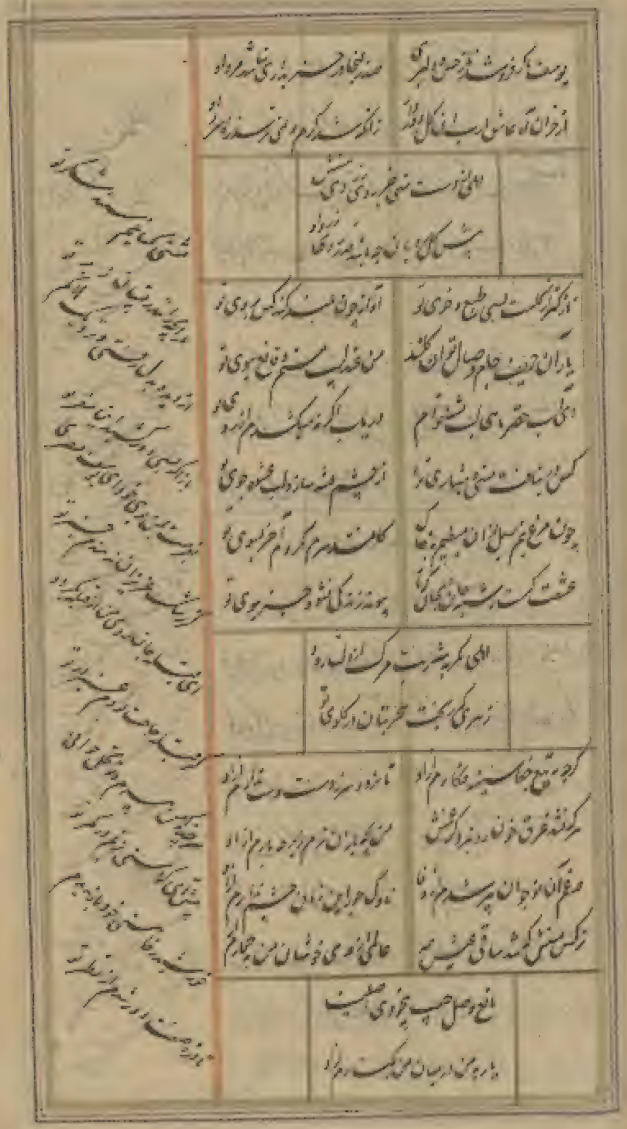

ای چو نماند از غم او در حرکت آب
در دهان لب خشکم و اشک چو خون ناب

چند ز منبع غمت کشته چو چشم تر تو
سر خون و خاک چند غلطم بر در تو

نیستی ای مجلس ما فارغ و خوش داده
گر نرم عیش بیت غرض حاضر تو

گشته ز ازرق طاول شک عاشقان
تا کاوی کشد دنیا پرست تو

ساقی بیا که صحبت حیوانیت جاودان
جان پرورست صحبت رندان مست تو

خونم بریز چون لب لعلت خورده ام
خونریز من صواب لبی پرست تو

چشمی کشی ز چرخ بسی ای دل حزین
همت بلند دار که هر چشم تست تو

ای گشته بسته عهد تو بسیار بار
وان سست یک ز یاد نداشته یکی ز تو

هم چو خمار تو در عالم کسی مباد
هم دولت سر ناز تو بر من نهاده کر

ای چو گل از پرده ما نوبت طبرستان
در کنار بی پرده از نرخ خطا دست دراز کر

زاهدان چشم مپوشید ز بر داغ عشق
سنگباران بیکدگر ای کسی از کر

در بهشت تاریک چو شمشیر تیز روی تو
بهر پیکان دلبر کی دو پیکار کو

من گرو سودای الف کافری دارد ز دام
عارم از بخیر آید حلقه زنار کو

سر خمار کی بنشست ز مستی که
بشکند از در بار شیر حیی نکند کر

ای سپاه خوبان چه بگی سخن
سروت ای سپاه کز بن کنند سلطان

سهمت تنه در دل کی صرف شد کر تو
زانها که گوید جان من جانها فدای تو

مرغ دل من میرمی آن آهوی چشم تو
در دو پیدا می نپنه چرا ای من سک از

در بت پرستی کافرم در عشقبازی کی نظر
کر بت سلد جانم او بغیر از خرم تو

ای ز غمزه ال بگیر جانم ز بوت بنده شه
کز غمزه نه از جان کسان من سنانم او

خلقی بحیرت ای صنم در بر ز ای غم
بادب کی باشد کز نه سر بر سر ز ای

ای آفتاب عالمشان نا شه کر بادی کی کم
شخص ز از خویش را چون مار زیبا می

ای کی کر عکس حضرت روشن بود ز جنا
نقشی نبندد در دلش حرص و هوای

تا کی دلش بود بدل سخن تو
خاموش کر حرفی بجنبد از دهن تو

شیرین دهنا چون همه حلوت سر تو
خود را بچه خرسند بکنه کو کهن تو

تا کعبه سر زلف تو بای دو آمی
مشکل کی مسلمان شود از مهر بهن تو

بر یک گل از باد بحر نظر بشنم
سیماب نه در کر گل سیم تن تو

بیمان کر بخوب بسی سوی تو بود
کر او کر بود بی سر و پا پیرهن تو

ای کی گشت از امت مرکر سکاف
یا چه کر سر فته در کفن تو

بس کی سوزم چو شمع از من فضل تو
پهلوی سر کر نشینم بسوزد دل او

جان من، آن لالهٔ خ از دل او
بنت چون نبع کل نادر تو دل او

مشکلی از لب ای مجد دان دارد دل
بکی بسته شیرین بکنا مشکل تو

این نسخه در کتابخانه ملی ملک نگهداری می شود

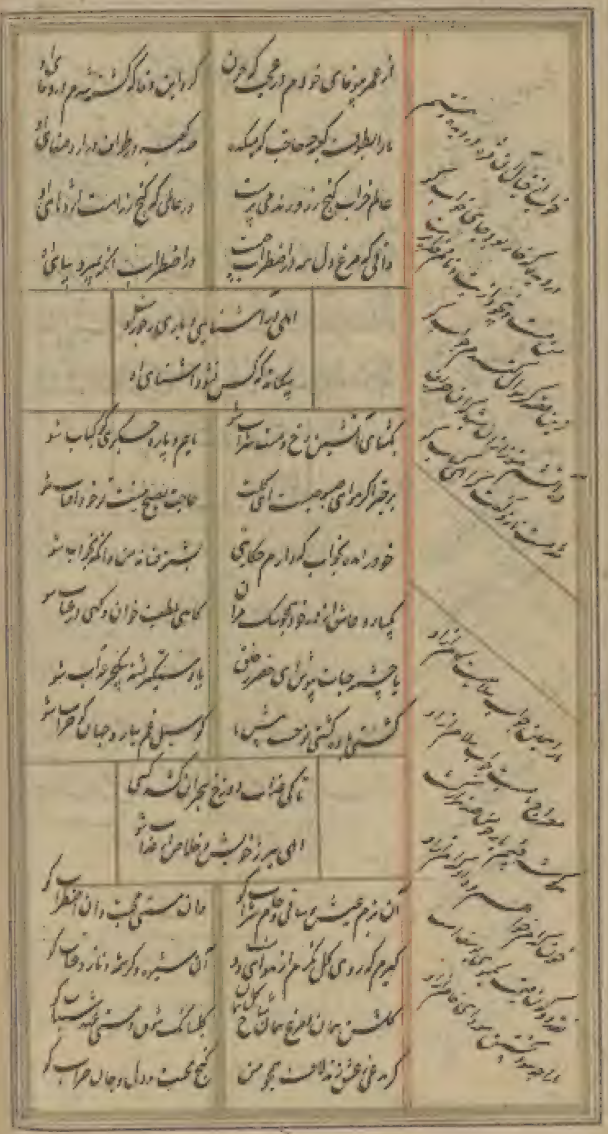

از هجر گر نه رنگ تو گل طبع و خو ی تو
خورشید ذره ذره از و آرزوی تو

ما مست گفت تو نه امروز ای کلیم
پیش از نخستین و شنیدیم روی تو

تو آتشی گفت پرستیم چون کنیم
آتش نه بخرمن است شبیخ وی تو

تا شعله چون سکندر دوم چیره جا گرفت
تا زنده ایم کم نشود آرزوی تو

آن شمع دلکشی که چو پروانه مرغ دل
گر آتشش فنی نگریزد ز سوی تو

دیوانه ام و با سر زلفت سلسله ام
کس نیست تا نیفت سلسله دار موی تو

الهی بحسب وجهی در عالم ادب
خواهشه از جهان نبیین حسب وجهی تو

پیش پای خیز و پیش شاه از غم مرا دم
چاره درست چون نه بدست ما کم

ساقیا چون نه تشنه مستی میرد و اهرزه
جان من تا به دست ما هی هم

خود اصولی نمی کنی عرف اگر ان نه
مرده پشته چون کرم بنشم شو

دوش ام یک کنم جوانی نی شو
از جهان کو حاصل تیر یک کنم شو

سرزنش کرگان که شوان نکت تو حسنا
گر سه سر کشان نو سود از غم شو

حاصل و نباشد صبح فراغ دی
با سگ دخوش براهی نامرادم شو

قدر ارباب وفا بیت بخاک در تو
پوشه سی دل صافه نه زاده بر تو

گر نه جان طلبی از تو ندارم دریغ
جان دیگر سپرد ام بجان پدر تو

خود می گرچه بر سر غم عاشقیا
روی نپیچ دارم از محبت جان تو

عقل و هوش و دین و دل صرف کرم کی
گر تو با جان من سکست آن غم ان تو

بیکنم یاد دانت و آتش بشکنی
کی شوم بشکن سپاد شیشه جوان تو

گر شود از خاک من مرد از چشم و دشمنی
سبزه ها روید ز خاکستر ز مغاره جوان تو

بلبل عرشها می کل از وی ح
چه روی کامه زین کلشن بود

بزمهای گر کم کشته تم خان
زهاک من خوه زبان قدس

غم کلی گر مرا بود چه غم ان نشود
گر مرا از گل نبود زمسه

بهانه کردم الیه سخنی کم
نه غلط گر کمی کند بطله

چو بود اگر سک کوی موی چشم
گر شیدا نبود ام غباره

چو شکایت از دکران کم
بجز اگر من سته

بوخت جان مرا شتاب
جا کرد ام گر جدا نه ام

فای وی آشنه حال کرد مرا
پرسش حال گر دیانه ام

تو خود دلیل تو ای گل سبا
گر گه باز برم بوی

غم عشق تو مرا وه روزگار
دل یک سنگه ام چن

چو محبت ام کی در دست
گر کار من بکنه یسم

بخرینم گر بیت کمی گذه دارد
گر عرض حاجت ام بکه

شتاب مهر چند از نیاز ای
گر بخشش غرضی عزا

از ابر چشم خونفشان ای ماه کشور جان
ضایع مگردد در جهان دود دل بیچارگان

بگریز جسته از کمند ما مرو از دست ما
خاک بیابان میشوم چون بگذری بر دشت ما

او کز ازل تا بی سرا مردم ز عشقش مبتلا
صد فتنه طالع بین کز خاک خیزد پای ما

با چنین دولت که او سلطان خوبان را بود
پیر و جوان هست مجاب بر درگه دولت ما

خاصه م گفت آن ای دل در کشتن کوشیدن
جان دادم صد بار اگر این بودم پنداشتم

مرده را گر جان بود آن هم ز ابر لطف تست
بخت خفته من ز بیداری بیدار تست

آدم و گندم من و خال لب جانانه من
زان مرغم کز دام او در دام او مردانه من

در بحر محبت من نادم ز ساحل غافل
هم گوهر و هم چشم گردآلوده و دیوانه

سرخم ز صبوحی و خجالت همه شب تا کی
گه بر افسوس و گهی چرا کی گه بر ویرانه

یاد وی باده که صافی ز سبوی طلبیت
نرم نرمک بر ما شد که شد بیگانه

پیش از آن ای کز خواب ناز بیدار شوی
حال ما فرصت شمار ار عشق داری یار شو

چون شمع دل از نور باد خویش
عاشق کردل افسرده و بوی خویش

هر چند عزیزات شایع خواهد بود
در پای فتد فتنه زنان را مه خویش

گر سر ز ره فضل نهادم کم و عیب
کین دانش بیهوده بیاید به خویش

فی یوسف خود دیده چو عصمت هستم
چشمی که ز غیرت بود دود خویش

همنشینان چو بخاک سر ما خواهید رسید
بر سر خاک من آن خفته بیدار رسید

بنده خاک درت سیمبرا شوخی
بت پرستی کن و دل بر دو جهان بگسل

در چمن گفت گل خوش خبری خواهد رسید
ناله بلبل بیدل بسحر خواهد رسید

عاقبت از دو جهت از آتش ما خواهد سوخت
آه از دین سند که در خرمن ما خواهد سوخت

عالم از ناله ما جمله بجوش آمده است
کز تو سیدانی و عالمیان غافل نیست

در دلم عیبی از سودن صبی عاری
کز بر کمان ز ما راب نوکل زده

عاشق کار تحمل نبود از جور رسول
جبر کنان ای که لاف تحمل زده

ای بامکست دشمن ما بنده کی شود
شاه او که مرکب دهم از خنده کی رود

پیش رخ تو گل نکشد لاف بوی و رنگ
آنش ز خجالت رخ تو شعله کی زند

مه با تو برنیاید از اختر و مال شد
تعیین که حلقه بر در ما زند کی زند

در کوی عشق سنجد جم با دو سیر
خرم کسی که لاف سر انگشت کی زند

ای آنکه بستی که در محرمی زنی
در حضرتی که کعبه در بنده کی زند

روی نیاز بر در آن سرو ناز نیست
جایی که دل دهند بر دی نیاز نیست

بر باد خسته اطلس گل میرود بباد
چون سرو ژنده پوشی در عز و ناز نیست

جایی که می توان به یک اشک ره شد
ایجا که آه فرسخ صد گز دراز نیست

ای گان عروت کشای خسته جگرا
امروز که جاسه بدوا زکرد

هم عافیت از پرده فتنه اقم زا
آنس که من فتنه کرشمه زکرد

ای بی کس ای کل که بصد ناز بردا
ای دل خود را که چنین خوار زکرد

ای بی خبر از بیخودی ما
ای بی خبر از بیخودی ما

مرغی که هوس دانه و پیوند زبان کرد
بیچاره نداند که چرا بال و پر آمد

نقاب من که مهر ابر و خشم خاک در آمد
سبزه ز پس گرد و غبار سپر آمد

در کین همه دل از لف و خال و خم چشمت
صد یار در و بی سر و پا زیر و زبر آمد

دیگر ز تو جوئی که سر جنگ ندارد
خرسند بصد جان بر یاد جگر آمد

هم نشین آسمان شاهی ان سروی
با جان خوش خوار و عزیزی نازنین گشته

خوش جلبست پیش تو ای جان جهان کشته
دل با تو در حکایت و خود از میان گشته

فریاد از این نگه که نظر با نگه دام
خوناب دل بگوشه چشم روان گشته

این بیهوشی من و پرای رفتن
گان بیخودی که بود مرا بیهوشان گشته

پرون گام خوشش نام ازان لب که کم کم
لود کسنار آمده من از میان گشته

ای بی خبر چیز خاص دل به کجا باز
دل داده بایم ارکف و تیر از کمان آمد

خوشش انکه لود مه من نازه دشته
گفته دسه بود تن من در دشته

چگام ان ناب میکون دام بسی با
جان خوشت بسی کی پر شته

آخر سگ تو یم جرا نا هستان اد صل
مارا به سگ شمرده مجور کرده

باز اگر دست بجز د پیاد میکنند
جان حسرت ابد اگه تو معور کرده

مردم ز رشک آینه ازوی چه دیده
کورا همیشه روشن و مشطور کرده

ای بی خبر جسکی ز ره بندگی رسند
آزاده خویش را چه دستور کرده

ز آتش آهم ای خاک ای میشده
بازین آتش که کن کز خاک و خاشش

من چین هوش و حواس خاطم کز بخود
اشک حسرت آمده از دیده بادان شده

بسته جز آرزه چشم و دل امطلوبی
زنگاه و دل دیده میش کز چشم شده

کردان بر گشته ام از شک بیزیا
آتشی بم بسد از چپ پر آتش

ای شوریده چون ما نگه دارد که
در سماع آورد و با او دست در گردد

چه سی ز دست جانانه بر آورد بیرم
کو چون او دلبر نو خواهم نه باری گردم

روبا نه که چون یار من خال گردی
که از پیش نگاه گر نیاید در نیرم

شدم دیوانه از شوق جمال ام زدگانم
بزنجیر ای پری حنار اگر سازی گرم

دخوبان دیده نم تا که برایه سر به پای
اگر در کیچ محنت سر زند او در بگیرم

پیر من نه ای پیر و خود بر
که دل بسوزد و پیش مصطفی عیرم

دود حسرت خورد و غم گرد و جالد
کل نه بیغیر از ایل ت هوای خاطر

تا ساقی گلعذار رفته — کار من از اشک زار رفته
مست جم کرشمه‌اش — جانی که هزار بار رفته
عالم همه صید خویش خوانم — دیگر چه پی شکار رفته
تا عشق بیارد او بخانم — از آسیه ام غبار رفته
مرغیست که کارم انتظارست — کار من از انتظار رفته
تا در دل غمزه‌اش گرفت — از جان و دلم قرار رفته

یاران بی کار خویش رفته
ای عهد ای یار رفته

زلف تو بیانه کش جام مرا می داده — سلسله عشق با دلم پیمانی داده
روز رقابت کسی کو نبود با دوستی — سروده خویش را بقهر دشمنی داده
کشته هجر تو ام پرسش من کن کسی — او دلم از لطف خویش جان بسلامتی داده
مرغ دل رفته را تا کف آرم مگر — از خط و خال خود دم دانه و دامی داده
بر من محزون غم مرهم کن ای می فروش — کز تو بصاف می در دی جامی داده
سلطنت جاودان مژده بدل میدهد — بار ب از این داده دولت بخشش نامی داده

حسرت شیرین لبان تا بکی ای می بجنب
ای دل ناکام ما از تو مرا کامی داده

ساقیا آن قدح پر ز می بیغش بده — مصلحت بینی بجز این مصلحت اندیشی نه
فی خطا است که لاف دل بیشه دل می زنند — دل همه بیغله باشد بتو ارزان نشده

ساقی شب تنگ دلی از کار فتاد — عیب بگویم که چرا من خون خورده
سر بزمینه از اشفته خوست بر خاست — از چشمهای پرده خود در بر برده
بگریم کم مدعی بر عالم از رشک تو خیزد — غم تو چون تو در دل اغیار کرده
خرمن چو گل بباد و دای بر آتش ما — در خاکدان ما همه چیز پاشیده

ای چو عاشق که خبری زاده عشق
نا موسس ال عشق رسیده را

چارم و لب تشنه و قطره نداده — آبی که بود در جگرم تر نداده
بگشا سر آن زلف و بگیر انتظر من — جان داده و صد آشفته دل سلسله نداده
من غمزه تجوز دل محبوب ز راضی — افسانه بیاد کسی داده و کس نداده
رفته بپیمان مرد کهنه متعود — عاجز صفتانند این مرحله نداده
جان بخت بیت ای پرده در آتش — در کوشش دل از تا من غافله نداده

فریاد رس این بنگ کرانه کیا ای
در چنگ غم جان تنگ و حیرانه

چشم تو ز دست اور تنگ گرفته — می خورد اگر تنگ بکام کسی نرفته
بیدار از جمال تو آئینه بر خویش — ای ماه تو بر آینه و آینه بر خویش
منع منش بنام تو کس گر بجا رسد — مرگ کسی بنگ کس نگشته بجا نرفته
از ناکه حضرت روی تو بیرون نجسته — آب روی تو بیش پای بجوی نرفته
گر آرزوی باده لبرنگ لب تو ام — گر جام بنگ مرگ من این آرزو مباد

ساقیا می بمن ده از دل غم آزاد شده
مستم از خنده دل خود کم باد شده

مستم ای پیر برو از سر جرگی می نشوم
قید از دست روزگار بین فارغ ساده شده

تو گرفتار خودی پند تو هست ای شیخ
بنده دست زمانه دل آزاده شده

جنت و می طلبد زاهد و ساقی کوثر
کو تو نگ جنت نقد و نقی داده شده

همچو ان مطلب جو سکندر تنها
عمر بر باد پی ظلمت دزدی داده شده

بر دای حور دست بین شرمی ان چهره
حسن خود حلوه بر حسن خداداده شده

ای فلک تا کی ز تو نالم ستمگر
دل دیوانه بخوبان پری داده شده

قصه طره خوبان ز سر افسانه مردم شده
صد جا ان طره خوبان ز دست دیده ام گم شده

تو هم ای شب بگذر تا نه دیده ام بر من
بهر اندیشه گیسوی تو ام گم شده

شد بیرانی در گیر طرف صحبت گرام
مرکب غرق عرق افسرش غرقه شده

بسته ام بر باد همه دست ای شاه
جان مشتاقان کز خاک بر سر شده

آهوی چشم ز نا مهر دام مجنون تو شد
زان سبب ای دل خوبان وحشی مردم شده

سرو بیت من ز می برج گل افکنده
رخی وصد گونه خوبی در وی شده

گلاله بته و جون گل کشاده پیشانی
ز رشک او همه ز چین چهر افکنده

کشاده از سر ابرو جو حلقه گیسو
در امید بروی مژه او را بنده

چو بر آمده چو حوری ز کاشمر مش
فرو رود ز بر مین افتاب تابنده

همه شب بخواب بینم بطلان کبر و دعوا
چو شبی بیدار گردم سر من بر آستانه

بخدا گر پی تو جایی خود نه رد خرامم
گر از گفت انم دیگر ابجا نه

دو لب تو اجوابی گر از رشک سرد
کر دام جش دار لب جام از ان ما

من کیم جسته دلی حال ز گردان شده
بده ای سر حسته عاشق فخوان شده

اضطراب من ز اندازه گریبان شده
جان طلب آمد مژه چون شده

گر دام بینی خود از نه می ساز
گر گاه بیکسه این گره خوان شده

ای ز سر حلقه زلف طرفی بادا تو
همچو من بیکسی از دایره بیرون شده

روی از دار چه صحبت سخ بیچاره ای
گر نه بنگ چهره گلگون شده

کی دل بیدرد می از داغ گرمی خسته
هر کجا دیدم عشق اندر هندی سوخته

دوده چشمت ایکی پیش علی شاه اندر دار
صد هزار افغان چندی دو چندی

تا دو دشمع این از چشم من گریان
هر جش پروانگان شمشی بینی

مشهور دوری بسته دیده دوختی
هر کجا آتش جان مسند افروخته

آه از این نرگس بیمار ای کین جان
مردم از نازک ادای مشکل پسندی

چشم من فراز مجنون مردم نرا دوده
کم جو من دیوانه امید بندی

کر همین و آستان دامن شود ای جا
آه من بسیار از این پیش بنده

ای حرف نرم شیرین یاد خسرو نامی
گر تو نمی بادش این جان شیرین فدای تو

تو آن مرغی که چون شاخی ز ما رم
دام صحبت تو زانی نمی یابد رهای تو

با چنین لب تشنه تو هرگز نمیری ای جفا
این کی میسر می شود جان عاشق شیدای تو

ای کی می یابد رهائی نوشی بوسی از لبت
زنهار از ای چیزها او را بادده

از خواب جاره چاکی و پریشان برآید
صبح قیامتش زگریبان برآید

ای مردم دیده بنشستی چشم من
بنشین که از فراق تو طوفان برآید

دور از گل رخ تو چو بلبل گریستم
چندان که گل ز خار مغیلان برآید

هرگه که آهی غمزه زلفت نشسته ام
دودی هزار حلقه من تا بان برآید

تا خط دمیده گرد لب روح پرورت
چون مه نخواهد از حلقه از جان برآید

جان خوش بود بپای تو افشاندن ار مرا
هر جا که پی نهی تو نماند پشیمان برآید

ای هر دو کمان چو کمی از بلا مکن
کین کار محنت تو خوش آسان برآید

کی کی گذر بدین روی مهوش افتاده
هزار حلقه ز جان در کمش افتاده

بصد هزار حسب ای غزال سنگین دل
خوشم که با هوس خوبی تو خوش افتاده

بگوشه نظری شهوار من بنگر
سری که بهر تو در پای هر بدش افتاده

نشان بهر تو خلقی بسوخت تا نه نشانه
دلیکه فرخ نامم بآتش افتاده

جمال با کمت حسن در دل ایکان
خوشا دلی که چو آمد بآتش افتاده

چو چای خرم نم سرزنم گمان مستی
که بهره ای از ان نرگس نمی پرستی

بگفت و در پستان سک پرانی توشم
که سگان ار دهی از سگ سگان نشناسی

نگاهی ار دل ما بهر نیم بستی
که بنده سگان تو را سزای پرستی

چو سبوی پرست بادی فتاد شرب ادبی
نخورد قسم خراج ز دنی غم از نگه کنی

بتو خوشه بهر ای چین کز دامنداری
هر کس بآب شوید تو کز جای می نشی

از خون دیده شد کوی مالا مال زاری
بس دو ده خاک ره شد کو چشم اعتباری

در جمله کار امکان چه کم که محتشم
صورت بست در دل مثل او کم گذار

آئینه جمالت هر چند وحشت جانم
هرگز مباد آزار دل من جفا شماری

شادم که آشفته جان شد دائم صحبت تو
کی بهتر از تو افتد در دل نگاه کاری

هر چند بار جرت جان می وحشت عاشق از
گر بر گسیست ناخوش با خوشش بیاری

خلق سوای عالم در دست بادوانی
خوشش بحث اگر دارد دور است بیاری

ای سنگ خوبان کج کلاه
آسوده شو که بود زمین بوسه رضا

با دیگران بجمله من مهربان کنی
بیچاره من که چون سر انداز پیش کنی

دانم که مست باده جور ست نظر من
گر من چو بگذری نظری بر من کنی

هرگز هوس صحبت من نیست دل
کی دل گذار اگر هم هوس کنی

نیسان که شود غمزه خونخوار تو گشت
ای سرو ناز مشکل اگر میل کس کنی

ای مجلی

چو صف غمزه کردم با دو چشمان آن نگاری را
که داری ای فلانی با صفاهان شهر یاری را

زرنگ و بو به هر گلشن که بینی هر نهالی را
اگر با گل چه نسبت خس ازان مرغ چمن گفتی

ندارد آن زبان ای کی که چون او دلبری گوید
چو او می داند ای دلبر زبان خویش گفتی

ای کی بر بالین طبیب جان بیمار منی
از دو هوای شب آمده کم بار منی

گر گفتم بار غیب بانی تو کجای فهمی
غیر تو کم آمد گر گویم بیشمار منی

با صفاهان همه شب ناله ازان مژه دارم
من کز از جان با تو ام از بنده ازار منی

ای کی از روی چو گل با داری و چون سنبل
دو دلم عاشق یکدل بر دل افگار منی

گر چو جان های گرامی هر گز از وصل تو
این دل بیدل دلم یکدم تو دلدار منی

دل شکست آن مژه دلدار روی نازکی
چند زارم هر زمان در دل شکستن بار کی

بار زان باچشم کج در عالم کم بینی
گر چه بینم هر کجا دارم همت انبار کی

زاهدا مانه کسی بینند و عاشق رستگار
هر کسی از لایعقل چیزی دارد ایمان دار کی

گر چه طفلست آن پسر چشمش نه در شوخی
بر دل خسته کری دارد ولی نه بر کمان کژ

در خم چوگان دولت تاج تارک های و هوی
کاسه سر گر بر ازین نامی بود بر دار کی

ای پارسا ز غمزه خونخوار نا سازگی
از ابروی کشش بر فگن کز عزیز جان شوی

با ما تمام بر کی چون مست باده
با لعل شیشه پرور دی و جان شوی

تا کی سخن ز چشمه حیوان کنند مختصر
بار خجلت آب بسر کوی کی کسی

عاشق وصل و در کی پرسد کجا گذر
آسمن ره ز کار دگر کو نکند کسی

در دیده خواب مردم چشمم ز گریه رفت
بر جان خواب دیده چون او کی کند کسی

ای ناصحان مخوف ملامت چه میکنی
خود را چرا بپیش غم او نزند کسی

دیوانه تعبیه نه سر و جان کرده به
ای چاره کی کتیب بخون نکند کسی

کاشکی کی دل کسی با کسی داری
تا دهم بر کف خلق اختیاری کار کی

نخ زمن فی به کی کون وده چه حال یاد دهم
اگر آبستد من استاد کاری داشتی

شده ام محرم راز و با نگه از کردش
کو خیال بوسه کی بسی کناری داشتی

خود فخر خلق ای ملک آن سلطان حسن
کو چو من بسیکس کی چاکساری داشتی

جرم و زان بیش ای کی کار زانی
در زه چون او کمان او بشکاری داشتی

بس کی دل بند بس سخت ای کی
بر نخست کی دل را هم بست پای کی

آه ازان دل شاد ای کی دل کی حجت کرد
وای ان زنده ای آخر کی را بر دیگری

بند جای کی شکستن نیچ محرم ای کی
با یا زنهار بیشه ان تو بر بخشی

کو هباش ای بیشه خشت ای کی بار ای کی
سینه با خنده از چکی دل پاره خون ای کی

عاشقا های کی دل خلق غم خود آورد
در دو سنه ی را کی اشتاخ طرب بر دی

گر روی ز ما بر سر مهری نشنیدی — سر بر ندهی از خاک و بپای فتادی
حسن تو چه گر شد ز وفا دل ز ما عاشق — پی عشق کسی از تو مرا باز نزادی
گر قصه محبت دل ما بر تو بخوانی — چشم تو در عشق بر دهم گشادی
در گلشن فردوس گر از راه صفا آب — بر گذر و نشسته نه بگل مراد دی
بر خاک شهیدان ز سر مهر گذر کن — در روی زمین نیست چو من خاک نهادی

دلبست غلام تو و با شاه کمی نیست
پابست خلامی کی سزد بر پیادی

دلبا شمع خوبت ار نگیرد گرمی — اگر نه جای تو گرم نه بیقراری
گر بر طلبد وفا ز ما جان بستانی — گر بر طلبی بیعه و بیعه بگیری
زدی تیری بغمزه ای مه از ابروی جوشن — عجب کان هم ز بهر عمر گزندی نرسانی
شهید عشق گر بر آرد دم روی بخاکش — پیابد گر بمیرد دولت ما محرومی گذاری
دمت خوش باد شاها دل حال پیدا — کز احوال ما اندک نگیری به پیادی
گر دوزخ قیامت نار گردم از آنچه من دارم — شب هجران و شبهای جدایی دیده باری

بعد خون صد گزند ار گر دشمن وار گیری
دوست بنده کن ای گر ار پیش دار

فی خورگر دو سرای جهان بنت نگیری — ما دست چون حباب بر آب خلاصی
فی خور گر سبک جان ز ره خواجه بگیرد — گر شیشه سپرد گر سبک سفر آبی
ساقی بیا گر دیر اجل در طلب ما — صد گونه چاره ساخته چاره آزی

کی شود دم بخشش هم ز بهر ناز — سرو نازی کی نگاری کی تتاری
ای کی چشم آرزو مرغ دل خلی بر تو — کس چو چشم تو نزد بر سوی تیر اندازی
عاشقان در وقت مرگ خویش گشته — همه تیران و نیاز یکی آوازی

ای ز شمع محبت کی فتوح چراغ
کو جو پروانه سر مست بود جانبازی

تو گر بخاک شهیدان گذار باز آری — مرا بگرد سر از نو بازار آری
مرا چو سر ز سر خود بجای کرم — چو شد ز بخت خود کار کار آری
ز مهر روی تو جان بر کف آرزو دارد — مگر که جان مرا بر سر کار آری
ز آرزوی شکارت نه حیرت سوخت — دران هوس که تو در شکار باز آری
بروزگار جوانی و کام دل ای دوست — کجا رسی که تو روز کار باز آری
جهان بهار چو ترا نشان ز کس نداد کی — حیران بهری خود را بهار باز آری
غبار دل بهری پیش کس نخواهد برد — گر گرد غبار بری هم غبار باز آری

چو سرو ناز و ادا کی کند کرد از تو
بآب دیده بکوشش ار کنار باز آری

پیش سگت چو خاک شد نعش مرا دهند باد — کاینجا نبود شرط ادب مسکینی و افتادی
آینه را چه حد تو خود را مقابل چو کنج — عکس رخت بازی دهد آینه ار نه استادی
جان فدای تو کنم پیش تو شبنم ز پای خیز — تا زنده نام در خم تست ار کیان نه نشانی
ز مطرب و ساقی دی بر ست بهار خوب بود — در جنت اسباب چنین ده بمن آبادی

پیش او کشته شوم گر پیش صد سال او رود
مستی نیست در راهش فتاده هر چه پیش او رسی

چهره زرد و لبهای چو گلبرگ دستهای او
برگ کاهی بر باد مردم سوی ویش رسی

من کیم آن بینوا یارب که هر دم می کنی
ای من مسکین خود را هم تو کم می کنی

کام می گیری چنان مطرب که هر دم شهدی بر دهم
چشمی گردانی و گریکبار تر بازم کنی

تو چه روی یار بگزاری چنان بی وفا یاری
من شب تا روز گریان چشمها بر ره نهم

بشنو ای خواب ای پسر من مطرب کس باد
باشد بر بالین آبی چرب و شیرین باد نهم

ای بسا از آن شمع چگل وان لب چو سوری مقبل
پروانه وار از دو اخ وان لبان دل بر نهم

سوختم چندین بروی آسی چو تا دردی
من بصد خسته گرفتار و تو آزادی روی

میکنی جور و جفا تا کی تو با یار و لبک
تو ز آنی کز جور و ستم از یاد بردی

مردم از نادیدن مردم چنان جورکن
هم مرا سوزا گر از پی بیدادوردی

ای خویشان هم که جور بازی طفلان باکم
سوی من خسته روزان آسی دادگانی

از پی پرسش ای هوی چون نگذشتم
ز تیم آزرده دل بس نالم و فریاد روی

بیان خلق تو هم کو سر سر می کنی
من فرو ریزم ز چشم دم ز یاد ما نمی

چه بیت آنش بگیرد جای کز هم جدا کردم
گر گویی سخن با خویشتن دارم نمی آیی

طبیب درد مندانی تو مهر وری چنان
چنان آرد که با بیمار خود مهر آورد وری

خموش ای هوی از این سخن تا کی مزن دانی
که او را این سخن باشد غریب افتادنی

چو پرسش آیی ای هوی خود مرا گر دادنی
بیا پیش چشم من رسانی جان و دیگر بازگردانی

بخون خسته دل شاد است بیگانه چو خویشت
بلا کسد چه جان باشد بیا چشم از نگردانی

زمستی است از دوش من افتادن او با
سخن گویی سوی او خاموش جانا گر نمی دانی

اگر آن نازنین پیمان آرد هم چه سود
چو گوید یک سخن دیگر بمان انکار گردانی

چو پیل از قران چو اهی بسنبلاب آبی
بیا ای گل تا با پیش سخن پیرار گردانی

ای کی آید بینی وی نازنین
تا کی خود را بر چشم من پنهان کنی

یک نظر بر ما فکنده بر تا بی مهر چون
کی خان مهر خود از دست من پیرون کنی

بنده پیر من نهان بیداری ناکرده چون
ور نه از یک خسته بسیاری ناکرده چون

از تو زان نالم که گر کاهی الم بیش مرا
هر دمی بخشی نوازشی بار پیش پیرون کنی

از لب لعل ای هوی بر خسته رحمت
هم که جان در پیش نان لب بگشون کنی

مستی و غم از نظر من پیش نداری
آه از تو که یکذره غم خویش نداری

پیش همه کس خسته و بیمار چه دانی
کو با خسته دلی زین کار پیش نداری

مهرست و وفا کار تو با خلق دگر کن
جز نازو جفا با من درویش نداری

هر لحظه ز جمی اگر هدیه کنی پیش
کو بهر خدا یی که تو در پیش نداری

ترا طلب مسیحا امید کی زندهام منم — کشم نیاز و منش میزنی بگو زندهای

زخمهای مرا ای طبیبان کشی چه سبل
که مرهم چون تو نادان کل کند بیشتر مرا

گر بشکنی کشی بنده یک جفا کنی — جفت کن گر کرم بنده صد جفا کنی

گر بدین حسن و شمایل گذری بر یوسف — بامر سلطنش بار دگر بنده کنی

رحمتی کن گر گذری چو گل اندر خاکم
جفت چون نرگس از غصه سر افکنده کنی

دیدنی مردمان بگذر که بسی بیدل — گفته آخر گذری دامنه کنی

پرده برای الوحشه چون لاله در
سهل است گر دل سوخته سر منه کنی

گر ز یوسف رسد گر ز نجاتی — بگر از نجاتی خود و از آسیبی

وصف او خوش کن ار بهک رود جنت — چو سا غرکن و پیشانی

تا گرد و ز گریه دیده سپید — نشکفد نوبهار روحانی

ای کمال از خود و ملاف نکان عارض — گریه پیشی ورنه بگردانی

مرکز خود را مکن رونق وصال — میکند آخر ترش پیشانی

در سر زلف یار رشته صبر — گم نکنم مردم از پریشانی

الهی از عجز دل بردن نه
مرا بیسبب گرفته در رانی

دولت آنکه دهد گلبن نازش بوی — پای بچشم من ای خرم چو این نوی

سابقا شاکیه جرم نی تو ان خود کنه — کز دل مجروح من در شرابی جوشش کنی

عشق شان خوش مرا سر بسر جنت سم — کز تو ای کز کنی بان اشنای چوشش کنی

ای خوش آن ساعت که خفته شمع من اشکی چکد
چون پتنه افتی در آتش اضطرابی چوشش

ای گل خرم عاشق موشیاری — تا چند خانم و بهوش باری

افسرده دل است مرا زانکه گرانی بسی — از گرمی بی سر و شی دوش داری

ای عطای دل چو نه تو بر بیدلان — فهم سخن از آن لب خاموش نداری

دوش از غمت دل سوخته مرا صبح بسی — امید جنبشی کریه آن جوشش ها

چون آن بیمان مست نمایی ای ساقی — آن با سبک دست در افوش مرا

موشی دلی مطلب قصه قشش
الهی چیکم من که تو خود موشش مرا

شب بگذشت ای خفت از غفلت عاشق جوی — کاشکی جان بجو دل پیش جو بیکاری

راستی اگر کسی بی بود سرو جوشش — پیش تحمل مست سرا بجو دی ها

سوختم از شوق مسیح از دهان اگر نشد — آتش پنهان ما ای کاج رو دی واشی

یوسف جان من شد او دی بی بیکان — کز حسرت باری ای ما بیکاری

ای خوش آن گرد کف مژگان نشانی بی تحمل
کز اجل در کار ما ای بود روزی کار اشی

صرفه نه رضای عشق چه پسندانی — کین نقش کنی بنده دلی بینه صانی

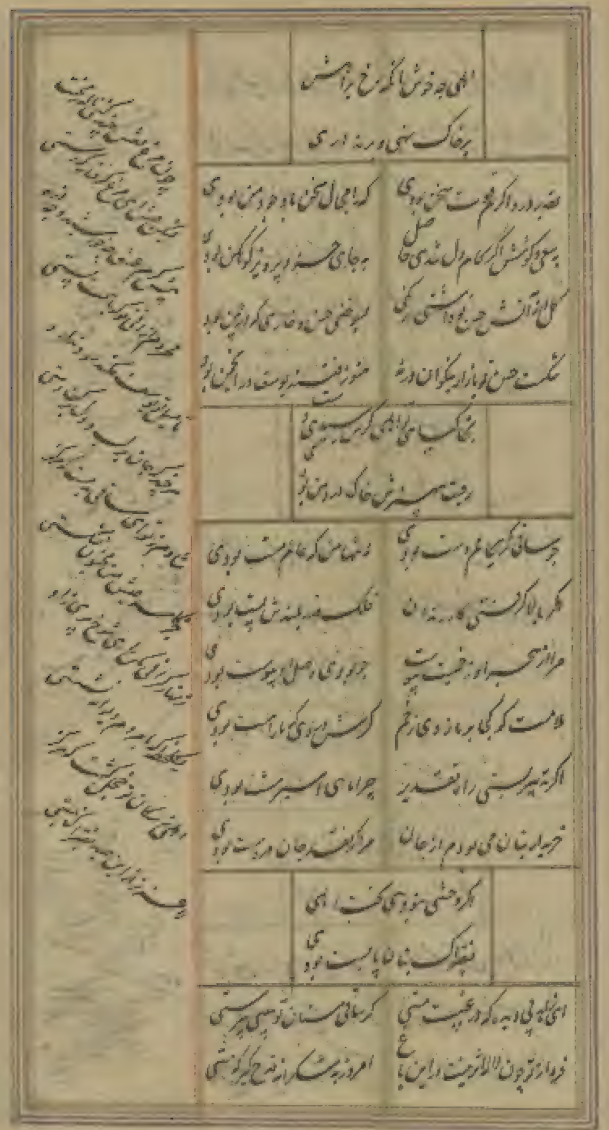

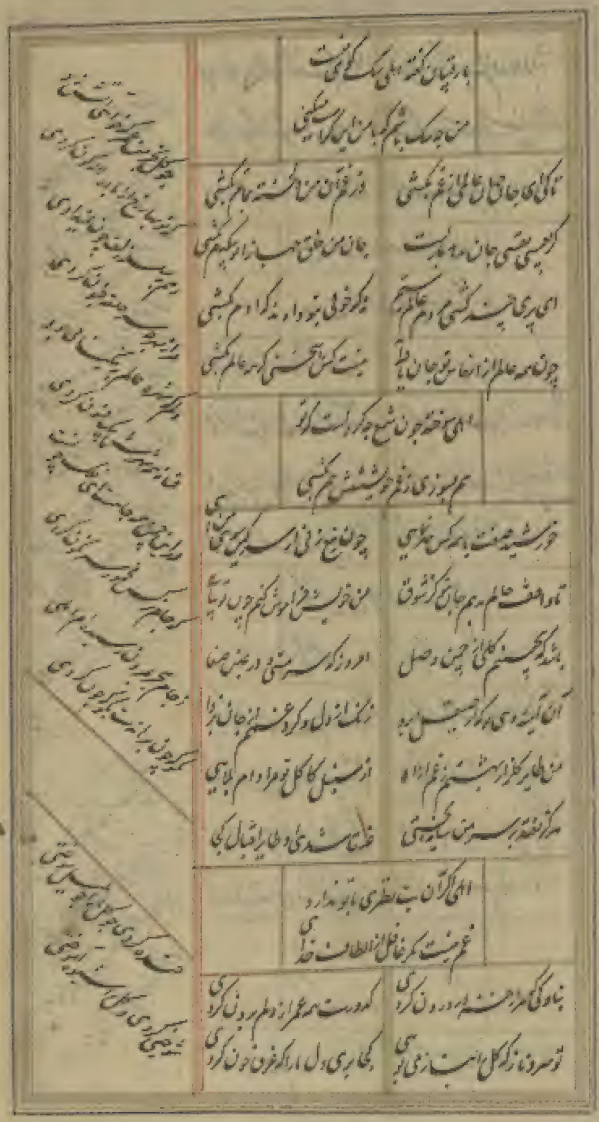

تو با خوبان عالم طرفه بازی
بگیر کاری که چشم از دو عالم دوختی

سوختم از نم که بگشتم چو شمع جمن تو
خنده کردی و نشان دادی و بگریختی

یاد داری چو فا کار کردی با ما حسن
بر سر عهد نظر باز نیامیختی

ای دل از درد تو خسته ز دل خلق جهان
غایت از خود چه توقع که چنین خوش خفتی

ای بنفشه خط از لعل چو نوشین تو دمید
با من جور و جفا پیشه کنی تا چندی

خورشید صفت از خود و خوبان جهانی
از مهر نمی سوزد دل تا تو چرا سوزی

دارم ز تو صد گونه دل ای شیشه یکدل
ای کاش دلی بودی بر سینه ما سوزی

من مرغ کلستان توام مرغ چمن باش
بگسل همه پای و بپر و بر خاک چرا سوزی

گفتی که بیا تا بنشینیم بهم باز
گفتی که بیا تا بنشینیم بهم باز

بعد از تو بسی بر سر خاک تو نشستم
کز خاک برآید گل و از گل بدمد باز

کس نیست ز جوانی خود باز نیاید
جوانی که تو در سر شد خود باز نیاید

هر روز ششم از طرف کمین بر جانم
چون روز بود که ما نیامد خود باز نیاید

گر خون من ای مه به تو بخشیده شود
گر مرد کار تو نیم در نیاید خود باز نیاید

نه صبر مانده و نه هوش تا دل از ما چه
کز این گذشت کز و بار و زور کار خود کرد

با همه با ما بسر از غمزه بازی چه داری
هر لحظه با ما دگر شیوه بازی چه داری

خوانده عاشقان ما خود از این گذشت
نازد که بر من غلبت فریاد میکنی

گفتی که نشنوم ز سر خشم بد سخن
بشنو که این چنین ست که فریاد میکنی

ای خوشا دلی که از آن گل خبر نداشت
گر تو خبر از او ندهی سر بباد میکنی

از آن بگذر دل بستگی می نماید
ز آسمان خود دو دیگر کی نماید

چه گفتند من دیوانه را خلق از تو
زگریبان من ای مرغ نجت کی گرای

دوای خم دوست گر بکنند ای
همین بست گر بی بری می نماید

درکوی عشق آنچه رسد پیش آیدش
رحمت بجای کینه و رأفت بجای کرد

مست تو دل ز حشمت هستی کرد
خوان من ز بیدردی کی گشت

ای تو خود خسته ز دست دگری
آنست کز کس بر نخیزد ز تو خسته ای

گر گشت خاطر حزین بار
من کی پسند بگذرد توام

کی نیز همای سعادت بدام ما افتد — گر آخرش نه بدست آید بدست باید آورد

بسوز بنده ای کز سر سیچ شاید — که از خدا نکند هرچ بنده فرماید

بنده ای دل سرمان دوست تا خود کی — تا بر آستان جانان بندگی خود کنی

ای کی بایدان بشارت برد بدان عالیجناب — وه چه باد از خاش آید دارد خود

آرزوان شادی کی کز درم آهی درد — بیدارزان کز آسمان بیداد خود

آرزو دارم که گاهی گذری بر خاک من — گرچه بر من نگذرد تا کی زند کی خود کنی

با حبابت نوازد وصل و اصلی نیز — شاید ارم هستی بر پیغاز خود کنی

بر خلق مرد تو بهره گشتم تا کی

بهره طلعه مردم شیشه تا کی

تو در کنار بهشت ای کنار جوی جانان کی — مرا ز مهای ز بر خاک خفتم تا کی

جو بیت اول شعر جگر کباب کنم — بخون دیده دل ریش خویش تا کی

جگر که زخم گمان در بهشت دیدم — گشت کرد نه دیده دیدم تا کی

جگر بهم شب هجران بصبح داده کی — گشتی این نه فلک بگشتم تا کی

جگر بادیه که چون گل بگفتم ما — بر جمجمه دهم دل بگشتم تا کی

دوانه نیک بخت ذکر دوم الهی

که در دوم بیش زار نالشتم تا کی

ذکی بر صفحه بیگانه از لطف تو بیگانه کی گردد — که باد صبح خود مرد ان بیگانه کی گردد

موقف دل از نیاز ام نیچه گرد کسی — مرکب بیاد نیچه گام نیاز کسی

نیچ حسن نه کز کمن او کشش کند — آدمی است کز بهت نه کند کسی

آنینه حسن قدرت ای پسر — حیف بود کز نخست دیده نیاز کسی

گنج نبودی زرق مرد کز درم — آنچنان ای پسر پناه نیاز کسی

بانغ ای شیوه کز نخست نظم

دل مخراش تا نخست نظم

ای مرغ حرم ای عاشق کش فتاده — دل از دست چاک شد ترین چه پیدا برا

جرم دل خبر از دل ما — دیده ای پاک بین — دیده را کی بود قدرت دل فرا کی بین

مرغ عاشق پیشه از پیرهن گل چاک چست

شمع سوزیت کز هجوم اشک ما — او بود مقصود خواهد کس نخواهد

آتش دوزیت شب عشرت ای پسر — حیف بسوزند کز آتش نیاندیشد

ای عشق عاشقان ای عاشقان عاشق کش

ای کی در خوبی نیاشد صفات سیکس — کی بود عاشق گاه خود بکسه دست کسی

پسر دی نیاز خوبی حسن بیش کس — ای حسن از برز زن بیاد پس

عالمی در صنعت است قدرت چیست

آن دل بی تاب چه آخر چه کرد — با کی گفت ای جانی سر جانه

خلق اگر در حسن آن گوهر شوند — مرده نزدیک بیاد رفت بیدانه

نواز اجتناب بیه بکشا بهره ربا چیست

صباشراب جوانست برافشان صبا
بهر گل بخش جانی از فشانست

بشهر سرمه کوی دلستانست

مرا فریاد تو دانی چاره میسوزد
که دانی کز چه غم فریاد میسوزد

ز دود دل نمیدانم دمادم رنگ میسوزد
درون من مگر چون چراغ کشته میسوزد

که بی بخشد دلا دعوی احسان کیست

جوانان من نشود جز بگرد خاک من یارش
مرا خاطر من مردان کسی کو بود دلدارش

گرفتار دلی دارد دلستان یک جهانش
دعای گرسنه می نزل بیدل

مرا جوزه نیتوانم گرفتن جان چنین هست

بتی کز چشم او دایم طرب بیرون
دلم غرقه بخون و کشتم بی سبب بیرون

گرفتار دلی باشد و جان بر لب چنین باشد
بسیدا کام جان بر وی عجب بیرون

جوانی میتوانم گرفتن آسان چنین هست

گر جوانی بخاک ره نیفتم
وفای چون تو جانی کم نیابم

تو دور از کس مبادا خاک آن زخم
میان جان و تن دور کسی مبادا

زدوری کی توان جان تو جانان چنین هست

تو آفاقی و سرتا قدم نور خدائی
نسیم روی او در دشت سیران چو مجنونی

چگونه تو زنده روی ای حیات روح افزا
تو در بر دن دلی جانا چنین هست

که گفته دور زدیدار تو میتوان زیست

مرا کز تشنه خواهی تا طمع بریک
اگر پای تو بوسم در دم چون آب بریک

سیر از جهان نه ذکرت میل بر نباست
خالی مبوز از طمع خام مانده ام

دور ست از تو چشم جانبان آنجا
با چشمان خاکیزان را م مانده ام

از سر حسن بنا گوشی خاطر
مشوش حال گفتارم مانده ام

گو ز مانده ام تو نگرشد ز در دم
نا گاه سر بر آرد چو بسرام مانده ام

گیرم شدی ز چشم جهانیان دور
آخر ز دور بینان دور دلم مانده ام

کامل اگر شوی بهر هم عاشقست
در عشق تو جان بسر انجام مانده ام

در هم نمی شوی و دلی مشکلست
موقوف وحی و در پی الهام مانده ام

یاری ظلمه علم صحبت بگفتنی
با همه نهاد علم چین عام مانده ام

آخر چو یک بیانه بدستان خود کنی
بسیار جو در میانه تو نه نام مانده ام

ای عیش نوش خیز شب بیدلان گذشت
خوابی در دون نیشته چرا دام مانده ام

کی لب بگردنت نکشی چون حریف گرم
مستی تمام و لب بلب جام مانده ام

گر لب پرست هم نکشد در خیال تو
تو در خطا بلیه اسلام مانده ام

نا در طلسم منابع ارباب صورتی
سر بر زمین چو سجده اصنام مانده ام

الهی چاره بسر جانان ندانم کرد
همین دل مرا دیگ کامم کرد

دو چشمت دیده وحی چین نه چشم عرش
خلق در کثرت دلبی او چشمت کند
بشنو این اب نظر گاهی بیشتر بیت
گثرت دو دیدن اگر چشم دوای الحق دور

بشنای شمع دو رازم تو دیده نور
چون سر دو اصل شود ان چشم چشم نور

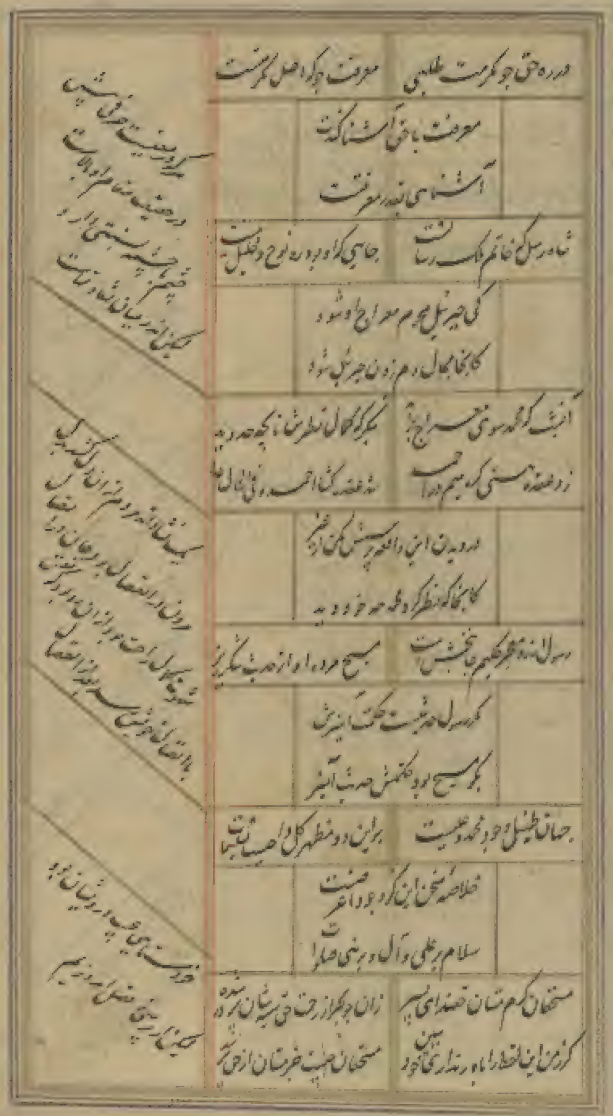

سامری در پیش من کساد است — گریه پیغامست سحر آریم
عیسیم در نطق و از بحر خجلت — سوزنی تا چاک دامان دریم
با هنر چندان عجب را نیست بخت — ای فلک تا کی بر ایشان سوزیم
هشتم فیروز ای چرخ فلک — گر پس فردون وی خسرو دیم

از هنر چندم مرا روزی نبود
لیک با کردیم کی ما کمتر از روزی دهیم

گر شد دنیا زنی ترک گدایی کن — ترک دنیا کردن آسان تر ز دنیا داشتن
صبر کن با محنت نفرو ز کن راحت فزاست — تا نگویی محنت کاهی ز راحت یافتن

گر چو هم از خاطرت می ره و حرصت ولی
از طمعیان خواهش هر هم کم کن حرصت

از نی بهاری طلب ای خواجه ز نی — کز نی شکر آید نه خلاف آید از نی

آه حسرتی کز پی نامست پک بود
فریاد خوان هم بهوای هوا کجاست

کز نخ شهوت بطن بود می بیاست — شکم خاره را کاه جان داد است

شب آلبن لبر پر خوری چون زنان
بحر آب بهای در نا بدست

گفت کسی خون بود هر دو کاه کی — بحر چو خوری در کرا ری نگاه

گر به صد شر فرخ نگرد عاقل شود — پیشه زان مرد اگر بحر ره کاه

صد ره از وی میری سر نزند از آن — تا رگ صد ریشه جاز اکتمی کی میری

گو گرگ باد زرا بهی نبود دامنش — گو دگر خبر تا زنده است میگوید

مرغ اگر زیبد جانب نو نامه داد
گو می نرسد سیلاب کریمنوید

تا ابد امید آزاد پیش نیست — مرگ او در دام شهوت مستلاست

بگذر از شهوت که مردان گفته اند
مرگ در شهوت فزو شد در رگ است

این سر جانی که میکن کاهن آهنگ — وین سر سیمی که او بر از پی شر کی کرد

خیزو لت از نقل شیرین مسته داد خورم
جان مسکنه که نه وایه مگای خیزد

عارف عیسی نفس مرغ نشان گم نکند — کاف اندر شهرت و در صحبت مردم نزند

عاقل خوش خفته ام چو سیمی سر زلف
چون کس بوشی که بر کنون خبری نرسد

اگر غمی سپارد ز شادی باشد دل — گو غم نشاد نشاد بت سر کرا دهد

چند شادی ره از غم جانش غافل کم
چرا کرشادی غم مرده تو ان

بود یک استاد دلدار ای فلک — سر سبد کاته پیکانه کیست

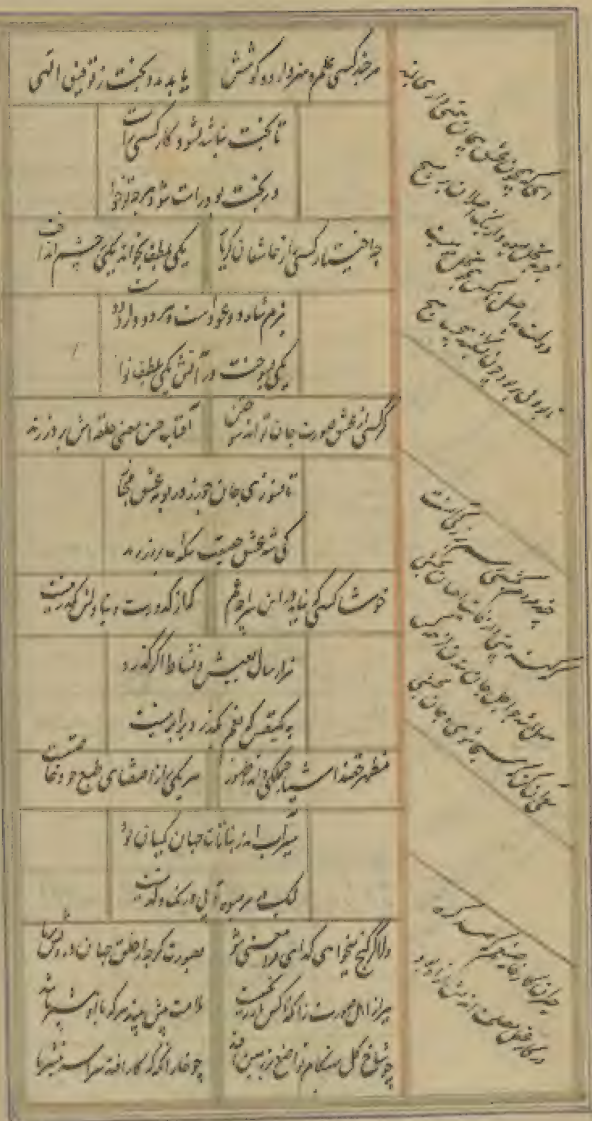

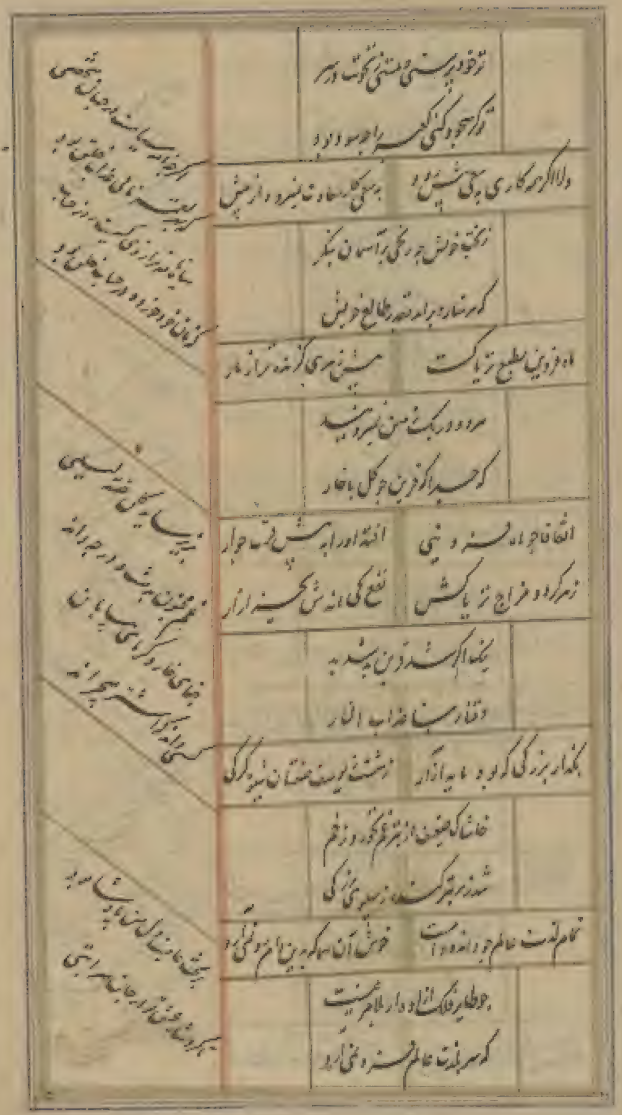

در ملک دل باد عدد شطرنج فنا هست
غوغا کرد و دو باد شاه مدد ولایتی

می و مطربه همه در بزم ما هست — بجز ای غمگسار از خود چه کم هست

جنم خواست در بزم جنت
ز کار جنت بخواهی چه جنم

مرا داغ ستم چرخ تا کی سوزد — که چشم او نشستم از او روی داغ

چراغ آورد ماهی جهان گشت روشن
ولی چه سود که پای چراغ تاریک است

کس نفهمد به یک جلی که چیست — جان جان خلق عالم را

خدا شناسان را نه بیم و نه امید ولی
بهیچ وجه نشاید شناخت آدم را

دیده باشی برای دفع کرنه — صورتی خوش کز او برخاست

نگاشی نامی همان صنعت دارد
صورتی خوب و معنی زشت

گشته بخت مردان مقصود ما — زانکه ایشان کرم بسر ما بدست

مرقصوری که او را از کمی همت است
ورنه از ابر کرم رحمت حق را چه کمست

گفت عرد دل از فکر بیکران نگذشت — هیچ نزلف او از تنان نشد کوتاه

بخت آنجا است جوانا حضرت است — گر شب صفای نشوا بجز کم

در عرصه خرمنستان خاشی اولی — با عرعر خرمی عریم ترند دوم

خواجه حسن سرد گلستان حسن — آنکه بشد از چشم جهان زیر گل

گفت دلم از پی تاریخ او
گر شد سرو خواجه حسن از چشم و دل

پهلوان زمانه یار سیمی — که ز مرگش زمانه پر شور است

با سر زلف دلبران افتاد — تا نگوئی که کار بر دوراست

پیر گفت بهر تاریخش
جای اصلی آدمی گور است

خواجه نورالدین محمد گنج لطف — آنکه بودی با سلاطین همنشان

داشت با ملک سلیمان حکم و بود — آصف عالم کش عادل نشان

رفت تاریخش چو جستم از خرد
گفت دستور سلاطین جهان

این گوهر پاک گر جا گیر بود — خاک مذلش عزت تکبیر بود

تاریخ ولادتش چو جستم گفتم
یارب که مکان جان دل پیر شود

پدر حاتم نالی بود — کز جان برشکنه از بخشش

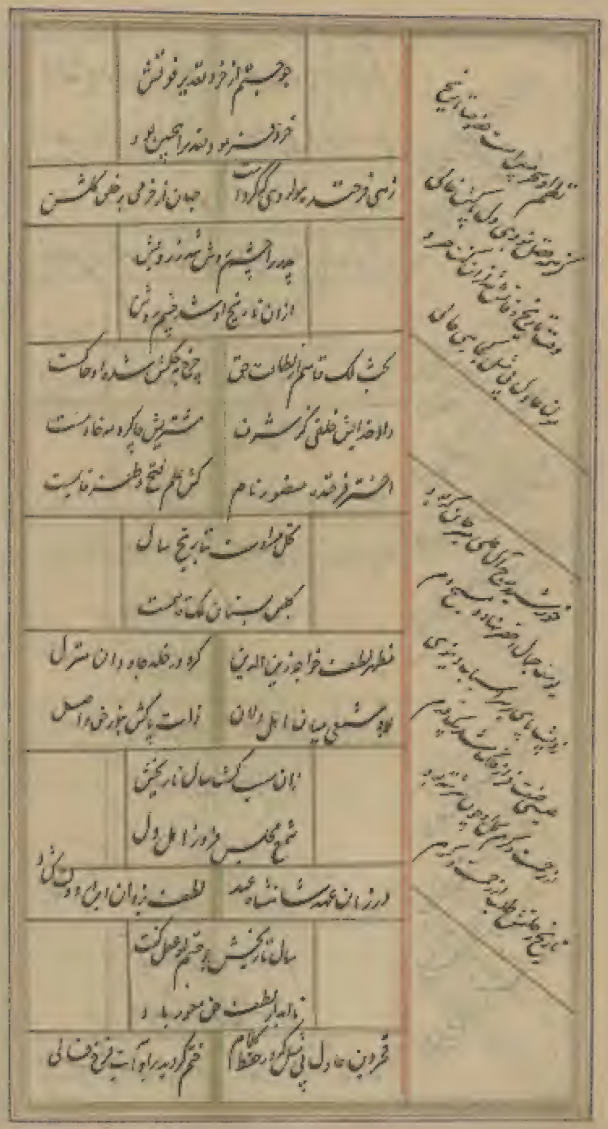

رفت آخر از جهان میرا جل — انگار دام ملک و احسان می‌نرد
یادگار شش نام و محمود نام او — صاحب نگین خلق و سلطان وجود

سال از بخش او جستم خلق گفت
یادگار عاقبت محمود بود

گرچه بنیاد ستم بر مردم عصر فنا است — گر در این شش گنبد نیلوفری محکم بناست
گر کند بر سلطان جبل ستم آرد جزا — ور چون فرقد زند بر خون بیع حد است
بر فرمان شاهی فرا کرد جزا — گفتند ای شاهی فرجام حد است

فرا ای صفت رفت و سنت این گرانمایه
که تاریخ سلطان جبل صفت است

قتل اول عدد الدین احمد — گشت از سعد اصل حق واصل
چشمه حکمت الهی بود — وین ندا لاش شد از ازل نازل

عقل گفت از برای تاریخش
بمن حکمت بگیر در یاد دل

آه از فلک که گاه جلیت سازد — در بزم مرگ خواست در این برگ و ساز تاخت
سازد صفای پیر چو زنگ یک رفت — رفت از جهان جانی از چرخ جبل گداخت

گو سید همدان فی تاریخ فوت او
حیف از صفای پیر شه که شد چنگ

حضرت میرزا علی کابرد — رو دولت ربوی او بگشاد

بعهد دولت اقبال شاه اسمعیل — که هست بنده درگاه او علی سلطان
در این مزار مبارک گزیده عهد اله — بنای خیر نهاد از خطاب یزدان

چهار طاق سر چشمه ساخت از رو فخر
چهار طاق سر چشمه عالی گنبد دوران

ز عالم گذرد ون شد احمد آقا — نه پنداری که نام نیک حک نشد
چو مست بادهٔ مهری کوهی — دل او محمد هم ز خاک شد

بگفتا روضهٔ رفت از بهر تاریخ
مقام احمد آزاد آن بر خاک شد

دلا امید مکابد جهان چه می بینی — چو خواجه رو ز جهان ناامید شد جانان
چو گنبدی بسر خاک او زار آمد — گنج علم و کمالست زیر خاک نهان

پرسش از پی تاریخ فوت او ز نهان
که رود بسال حال خواجه رو ز جهان

شاه مصور آن سخا بخشنده — که جودش ز نگیری سکیه

بود از منکری پی تاریخ
شاه مصور مستقل آه بسی

از جهان رفت شاه ملکی به تاریخ — آنکه بودی ز غلامان علی
سال تاریخ او خاص مطلب
از گل گلشن دل شاه ولی

نود سرو سرور ان کامل مراد دوستان — زان بود تاریخ سال اتمش نخل مراد

جهان صورت دهش نظام الدین بخرد — که قدره العمر فاروقی مظفر ساعات
کز او فضل کمال دین بسی گسترده شد — جهان صورت دهش جاوید سال وفات

شکر گفت فرخنده بوقتی آمد — عاقبت خانه اهل هنر آمد شد
بگمه عاقبتش نام جناب تاریخ — شد ال عاقبت و مسکن اهل دل شد

هر که آمد در وجود آخر رفت — مدت کس نیست در ملک ابد
از وجود امیر لطف الله جهت — کالجی بود ی شد طرفه بنائی
خلق گویند از پی تاریخ او — میر لطف الله مرد مرا بود

از اجل گشت جام عشرت او — ناگهان از قضی پی شکل کاسه خسرو
زین قضی جمله خلق از پی تاریخ — میکنند از پی تاریخ او

خواجه خواست جناب فیض — شد شهید از جفای چرخ برین
دل و جان چون نماند در پیش — سر بر کشته شد به خنجر کین
رقم از خون خویش زد تاریخ — خواجه خواجه بهشت سکن

پی همیشش این دلیسی ها — کرد شد بر مجوه پی فضل تاریخ

آه از این چرخ پیوفا گردی — دایم آزرده است بنده و شاه
شهریارا قرار این تاریخ — سید احمد کل بشت اله

از جفا فلک و محبت شاه — آنکه بود از ازل غلام سیه
بود آن آفتاب تاریخش — هم بود آفتاب شاه علی

مجتبا چه اعد آن فضل لطف — سپهر شرف آفتاب سعادت
از بخشش حسنداد او دولوی الطاف — که آفتاب دولتش شد از این والاتر
کمال سعادت بود فاطمه زادی — که تاریخ دارد نشان سعادت

تاج الدین خواجه زاده اصیل — که کل شاخ فرخنده
مرغ روحش عبد رحمت بود — روضه دین جای قرین گزید
شد به خلد برین در این تاریخ — از آستان امام زاده شهید

این کج همان که زال عالی بنا است — در مهتبش میر محمد لبنا است
تاریخ وفات او بود جسم ذخرد — فرزند کو شیخ زاده با ادب است

صد دریغ از خواجه لطف الله فخار انکه او
در جوانی پیر بابد دل از طبع سلیم

هیچ یوسف از نظر کم نشنیدم کاین چنین
گرفتاری دهد راه دل پرخون ادهم

از ازل لطفت خدا خواهد و دولت تا ابد
زان دو تاریخ او لطف خدا خواهد دهم

تمت المقطعات و الاریخات بعون الملک الوهاب

آنچه ان خرسش بود آن اصل بیدادی کجاست
در رضای جان لطفش جان جانان خود بشو

درج آن در دامن شبهای دل افگار او
از همه کان در همه دریای عمان خود بشو

می خوشت لابد بگیر هم جام را کز شیشه چشم افگند جانش ازان خود بشو

سنبل از خوشه افشانیده کافتاد از دو
دانه بر دامنش گر در علطان خود بشو

آن پریرویش زلف رهزنان را کنده است
سنبل است آن طره و سنبل بهاران خود بشو

معتزی از آخر علم ادب پرسید چیست
ای سخن ایدل علم صحبه ان خود بشو

خوشه خوشه زلف آن خود دارد و چشم از زن واصل
گر جزو شیع جمالش دهد کان خود بشو

هیچ دانی از دست غم چشم کسی گریان چرا
تا نگشت دامان پر از لعل چون دامن نشد

حسرت آن لعل پنهان چشم از خونابه
تا نخوری خون دل از دیده روشن نشد

پیش چشم آن ادا دیدی خرامان دگر
چشم زان ادا کی این زگس و انیها نشد

چیست آن نام نکو در دی بجایی
در حبابه گر اگب سیار

اولش اول می آخرش هم
ثانیش ثانی می از دو کنار

مرکزش کافی و محیطش را
انچه گفتیم از بمن و یسار

هیچ از حال خود نیندیشد
گر بگردانش صد دور مدار

در ته تجربه نگر بر گردش
گر نه می لسته ام نگی دیدار

بر لب طیب خود بخش و بشنو حرفت
زود دل بهر نگشت ای سخن حرفت

دلم در آرزوی مهر مهوشی گم گشت
خبر نداد که آن آرزو کجا گم گشت

گرفتاران نخم بسته چرا ای دل جانا
دوای ایمن و مسکن ز اوه و افغان

نشان خدنگ از سپهر جست — بیش در دلش گمان نشان در دست

بس کس پرسید بیه شکم زبیر کیست — گر کسی بیرحم زنده در بیرا خواهد دست

قبله دعای خود دو پستانه دو یار آخر — غالبی ایه کیه بیرون بیه دانش بیه شکم

نامبرده بیخ کجی میسر نمیشود — مرد آن گرفت جان نار گرگ کرد

در قافله که نقطه نام سرداست — در نظم وجود انتظام همه راست

گر چار شان قافله سالار شود — ثابت شود آن ناظم کار همه راست

دود دلبر بیه تو دهر چیه دلایی — پیاده مهر دود دلبر شویه عاشق هم

پی زلفت از هر تبان دلبر شان میدهم — چون دلی پیکانی هر گز زبان نیدهم

گر چه در دل بر جگر تیر ستم دارم — در دل اندر محبت دلبر هم

جوهر آیینه شود آن نو گل من — سبزه خط سینه دل نامه من

اگر نه دریای رندان دور گردش مست — گر نگه نه جراحات کجا بیت

دل گر چه صفت بس کسر مراد — از چشم باشد وه بیه تو خواهد

نشه از آه و نالهٔ اجاب — عالمی برخ مهم در خواب

گل شکفت و گر چه صحرا بیر هم گشت — از جمن پیاده از گر نه خانه دور هم

بیع جوهر دعای نرخی مراد دل رسانه — اجر احت خوبه شد انسان نار بیگانه

تا کی پیاده تو شه بیر کیه شد بیر شان — همه در زرد شت چشم بیه خون شان

کاش بخت بد دل اجوه خویش بیه دانی — تا نگه نه از و تم اجاب بیه دانی

تیر مژگان تو فی نار بیه دل از هر سو — گر چه گشتم و ستانی اد بیا دانی

جانی دل کیا بیه نام گران کل ابستانی — تار اجنگ دل بیه چه طرف دانشانی

گر شب تیغ بران خورشید رخ زاغ دلست
ور قبا داغ دگر دار دگر داغ دلست

یک دو شب دیده بکی شب نکنی تا نفروزد
نفروزد مژه تا اشک دمادم نفشاند

بنشین صبح بخوانم که شب کل نخواهد
بسر وقامت سهقی کل صبر کی فشاند

مه شهر و بخش و چون تو خوش نه
حرصت ولی و دشمن شش نه

خاک ره بان ورته زیر کین خطاست
کردان سپهر با هم تدبیل راست

کان نایب خدا نکند در سخن
کو خوانده مردم یکی جانشین

خورشید بین بر تیغ که نه روی چون خوش
گر چه مکر روید نه خرامد گر روش

مشتاق ترا ای نگار مطلق کردند
چون غارت ساحران چشمان دیدند

زان لشکر نان مرا که پیش آگیرد
باقی همه یک بگ و باجز نزدیده

ای آرزوی گشته حاصل همه ترا
تا کی حسب باد دهم ز توان ترا

جان شها کرفت از خلق خوش بای
کجا با لشکران کیرد کر بار

کرام کریم و مرید و مراد
بشرف عم در جانند شاد

بر کین خاتم جانست نام خاتم
در ره دستم نکام بر نهاده هم

هر کز اهل نیست ای جام جسد کست
شر کز بایه کوتر از دست علی طرق نیست

کر بنم نظر بر سنبل سیاه خلد
نافهای مشک بیزد جوی شیر لنکا

آن دلارام بر ده از یاد و تبار و دیار
بار کرد و نظر نه کرد بای اشک سیار

زار و زار و تو بسیار خنه تا خود
خیر عیش ولی شه شر شتران دادم

ای کرد خان ارب در بار کهر
تا همه پیشی ز خوبان بار کهر

روزی دل نه ز عشقها می
دیدهای خط فتنه زخالی

تا هم بنگرد در آینه خویش | کز چون خود بین نشود کرد و جدا

مندش می برد و هم در پی بهر | میل درویشی تا کرد به ما نی نگر

آتشی کز بن خیبر برود خفت | خرمن و رویکت امد سوخت

آن چیت کز مجوس مرغ پرستیده بود | چون ما در فارس کنج پوستین زده بود

مرغان سحر ما بزبون می میرویه | ای کاش پوستش ما در دون نبودی

آن سیم بدن چیت کز دل ربا | از دی کرشمه دست کرد بگشا

بی چین چین صبح جامی زده | وز چین چین کرده بگشا

چیت آن مرغ ما رسیات کو | راست ما نند تاک دلدار

رشته ار پا بر زده می ست پرد | با با ده چو مرغ دست آموز

بسم الله بخانه کرد الا علی پرسیده نماند را با چه صورت دهی

کز این شاه دکم بضاعت الهی | شبی از ی روزی بر سم خدمت

مناسب باشد اگر وی با بن جانب کرده و گفته اند این معنی از
طبع خداوند صورت می پذیرد این سند بخواست و سخن بزرگان
کردن قبول این خدمت کرده برای هر یک قطعه کجنه یک با بی گفت
طرب انگیز خواست امیز تا عزیزان انگاه از ان آن بنشه نوش دقت شود
چنان کرد شد که در هر قطعه که صورتی لازمست در بیت اول با
قطعه صورت درج کرده و در بیت ثانی رباعی نام ان پادشاه
آن جنس هم بوجه احسن باز نموده و بر جنس که لازم این صورت بود
عدول از ده تا یک بهرست در هر قطعه باز نموده و بوجهی حاصل
در غایت چنان کرد که در مجلسی که بعضی عزیزان را میل بر کجنه
زدی باشد بکجنه بافتن نشود و سر رباعی را بر قطعه کاغذ نویسند
بطریقی که کجنه راست میکند از انجا بخش کنند اختیار بکجنه باشد
زیرا که نام صورت در پادشاه و وزیر هر جنس در رباعی در آمده
باعث ابطاس و این اسامی در رباعیات بسیاری از ان رقم شده
نمانده باشد امید که بقبول طبع صاحبدلان کرد

ای سرو سهی کل ست دست خرام | کی صورت تو بود چو جنس تو تمام

هر کس که تو را بنده بود پادشاه است
هر بندگی تو را نه شایسته است غلام

برگرد تو گر روند که آزاد شوند — افلاک کز غلام سپید و سیه زرا

ای گر ز تو دل شکسته‌ام بازستد کام — از کوی تو نام بیت سر دار السلام
دل بنده ز دست گر ستمگار بشد — بخشنده بدست بهتر از شت غلام

ای آنکه بجز شیوه دلارام نخواهی — هرگز نه شکسته‌ای ای ماه تمام
شاید که گشاده نارسیده اختر — در پای تو ریزم خلک منت غلام

ای آنکه غمت هزار دل شاد کند — شادیست فلک دلی ازو باد کند
بر خیز چو جان خداوند شوند — کز لطف تو بخشش غلام آزاد کند

ای آنکه بتان را کمر بسته چو تو — خال خط و کاکل دلارا نشکنند
شاید که ز دولت تو این هیچ غلام — در ملک حسن هیچ نبندد بر تو

ای آنکه بجز دلربایی کارت نیست — ترکی خلک از بهر تو بازد کام
آزرده ز خسروان نمی‌بندد کمر — رو دم دهش و منه بجز چاپر غلام

ای خاک ره تو برتر از عرش عظیم — لطف تو ز ذره خلق را حسن کریم

ای خاک درت جایگه جان منظر — هر صورت زشت مشتری دل کردان
خاک کف پای تو و تاج سرش — آنکس که بود با شه تاج ور ان

ای آنکه ز خوبان رخش تر بود — خود صورت خوب جمله بخش تو بود
صورتگر ملکان نگارش دست — از لطف تو در برابر بخش بود

ای آنکه غمت هشته همی کند — تا لطف تو حرمت ز بهر سر کشند
دل در سر زلف بر شکسته ز غمش — خشتی که برابری بدو تاج کشند

ای سر بده از خاک درت — پوسته بود لطف خدایا در تو
بر خاست زمین تو پاد شاهی ز فلک — تا تاج زری بود بر سر تو

ای آنکه ز بهر تو دلم خشت دوم — عشق تو خلاص نفسم خشت دوم
من سر تهم بسته جهت پای تو — هر چند که هست تاج حشت دوم

ای آنکه بجز چون تو دلی تاج نشود — از شرم ز تاج تو زمانی سر نشود

یک بنده تو هست از جمله جهان
شاید که بهست تاج خلخ نشود

ای لعل تو خورده خون بسیاران غم — از آب طرب نشانی ای آتش غم
می خورد کسی که داده سر از باده لعل — بهتر که سر نهد ز پی بر سر غم

ای کرده ستم فزون تو از اندازه — زلفین تو دست صبر ما تا چند
من شرمگشم ز ناله کز می آرد — کز هر سر مو هزار فریاد بلند

ای روی تو آفتاب خوبان نکویان — مژگان تو بر دلم ستاده دشمن وار
خاک قدمت کحل جواهر کردند — کحلی چو تو نیست بر سر اهل کمال

ای آنکه بجور ترک صحبت گفتی — وانگه بچه صورت این بوجه گفت
صد شیر گرفته خون خلقی ریزد — صد تیغ کجا بهای یک تیر تو نیست

ای آنکه ز عشوه سحر بیگانه — آفاق ز صورت تو پر نقش و نگار
چشمت شده خونخوار و دو گیسوی تو مار — کم دیده کسی ز مار شمشیر گذار

ای گشته ز حسن تو جهانی شیدا — خورشید نه خط کسی ز هیبت پیرش

مژگان تو گر کمین گه تیر آمد
زانجا همه خوان راند هیبت پیرش

گفتی که مرا شب جفت خود خواهی کرد — من بی تو نخسپم شب شمشیر مگر

ای آنکه دو ابروی تو بر شمشیر مانند — چون است که آهوی دلم نر ماند
شاشنه خونخوار تو از بهر چه رنگ است — صد افسر چرخ صفت شمشیر دارند

ای آنکه ز لعل آبدارت جانست — سر چشمه آفتاب دست راست
هر خصم تو شمشیر کشد از سر جهل — گر نیش جفا او نه ای نیش شمشیر

ای آنکه ز خاک کشتگان تو دلی — پیکان تو زان دلم که پیکان از سر ماند
شمشیر تو از خاک خلایق نرهد — زانرو چو طرف ره چو شمشیر کناد

ای آنکه ز قهر تیز تر از شمشیر — بر جسته دو جوشن خون ابن حریر
چشمان تو از قهر تو خونریز شدند — کز خون همه شمشیر زنان آمده بر شمشیر

ای آنکه لبت رونق شکر میکند — جز غمزه آن دو چشم خونریز کرده
تو خود که تو یک دست دو شمشیر زده

ای آنکه ستم در این محله شیرم — یاران وفا تو از تو بی خویشم

ای کز دست کمان ابرو تو بر دوست — زلفین تو حلقه حلقه بر گوش زده است

یاری بعروشی — مرغیه
امروز دو اشرفی زده یارست

ای کز رنگ عارض لاله بوست — پی سوز غم چراغ شادی بفروخت
از بهر نثار مقدم اشرف تو — عاشق بر زر اشرفی زند اطلاق فروخت

ای کز دو شبه خوی دو رخسار تست — دل دادی تو به دو جهان کار تست
گر نقد فرخ به شبه می نفروشی — مست اشرف بگیر بازار تست

ای کز کمال غره وی توحید بار تست — در زلف کج چو چشم تو کج آرزو درست
در دوست گرد آن دو کمان زه چو پاشت — مست اشرف زن مست بیار تست

ای کز خ تو بهر نگرد ار برود — از چشم بتان خلق کشد بار برود
گر زر بود از مسیح چست غم نبود — شش اشرفه شش چست بیار برود

ای لطف تو بر یک غم دل داری نیست — با صد تو جهان کسی لطف نکرد
هر کو بر روی دی آورد و نیم اشرفی بگیر نهی چون کس نکرد

گر دست ز رافشان بگیرد کیم — شاید بود اشرفی دو عالم بگیری

ای آنکه رخ تو پرده صبر درد — کی شش تو دیده ورخ گل نکرد
خورشید فلک گر نه ز اشرفی است — شاید یک اشرفی کس او را نخرد

ای آنکه غمت به جان و دل کرد نزول — آتش بزن آن صورتی کز غم تو نماند
آنم که شوی ست مای نی سر چنین — پیش تو نمرد باد ستا چکند

ای گر تو غم ضعیف چون من داری — در صورت تو دلم چنین حال بود
دیوانه تر از هلک غم نیست کر — جایی که تو زیر چنگ در مال بود

ای آنکه لبت ز می نگارنگ بست — در گوش من از نقره دو حلقه بست
سنگی گر است تو خورم ار دانش — در سنگ نگر آن همه سنگ بست

ای بر ده سبق جمالت از حسن ملک — خطت ز دلم هزار طرفه بشاشک
تا چنگ به لعل جالت زدم — دست ستانه تو مرا بر چنگ ملک

ای اوحدت چراغ مرا حور شرست — حسن تو صفای کعبه و نشگ تست

ای آهوی تو انیس مجنون دلم — پر خون غمت درون و بیرون دلم
من صید ز بونم و غمت شیر صفت — دایم زده پنجهٔ چنگ در خون دلم

ای کرشمهٔ تو فتنهٔ چشم بدان — وی غمزهٔ تو غارت ایمان و دلان
ای لعل تو آب زندگانی بخشان — وی چشم تو خون ریختن را فرمان

ای کرده ستم غم تو یکدل نزها — کس دل نه مبر ز جان غم تو مبا
تر چنگ دو ابرو دو دلبر دو عدو — یک صید نه چار چاره پر خون همه

ای آنکه بحسن و خوبت اندر نظری — پر جسم من از غم تو تنگ قفسی
جان با تو دلال پیشانی و کوی تنگ — بیچاره کسی که در سر چنگ تو بری

ای داده فسون و فتنه در گردش تو — خورشید فلک بسان یکی از شش تو
چون ساز طرب وصال تو آراید جیب — گر صد چو منی دهد ز چنگ در و آغوش

ای کرده بعشق دل من ملک تو بست — خون همه غم مرا بده کآن هم تست
با ناله خود ز روزگارت یاد کنم — یک بزم مرا ز ای یک چنگ تست

ای لعل لب تو چشمهٔ آب حیات — در صورت تو نگنجد اندیشه و ذات

مرکز چو عطارد از حضرت سر کشید
در گوش فلک سپهر ثابت پرورد

ای آنکه ترا هست بجان و دل ما راه — در حضرت تو نیست کسی را پروا
ما را بجمال تو بجز نیست امید — ما را بجز از تو نیست در عالم جا

ای آنکه ز لعل تو حیات است مرا — وز چشم تو در دل شکنجه است مرا
چشمت همه خون ریختن را دستور — زلفت همه دل بستن را حبل المتین

ای آنکه ز اسوی رقیبان نگهت — بی صورت تو خیال ما کس نبست
در دور رخ تو کیست شاه و فرزین — از تاکه تو بر سکه بگفتا پیوست

ای آنکه غم تو در خراش آمده است — شه صورت آن ملک کشاش آمده است
در پای ترا ای شه یاران شاخ بهار — چون است وزیر سکه پاش آمده

ای آنکه ترا بان دوالا خون در جگر — سر بین و بتشنگی لبوی تر
در کوی تو با بوی تو از خاک بشست — سنگی که ز اوج بهر سکه خرد

ای آنکه ز است خلق ز خاک بود — با لطف و تسلیم و ز کم از خاکی بود
در پیش ترا صحبت دلی در کف نیست — نه سکه برابر نه افلاک بود

ای سرو قد از رخ خورشید رشک — هست ز تست بنده ز دست تست
از شوق خریدار تست ای یوسف مصر — بفروخت تست اشرفی دست تست

ای آنکه رخ تو گل نشد همراه — در پیش تو یاسه بود چاکر اوه

چرخ از عطفت بماند و دشمن تو خرم
تا بوده بهست سکه هست افسرد

زندان تو شاه نشیند پیش — چون اژدر چاه سکه در چاه حزین

ای چشم تو ترک پیشه باده پرست — عالم همه زنگی صفت از چشم تو مست
در پای قدح نهند زنگی ترک چگل — از لاک سکه چون نهد بر کف دست به

ای آنکه ز پری خان صفا یافته ام — صد حسنه دال از لب شما یافته ام
از چرخ هلاک سر به سر تو کنند — از خاکه دست ده سکه تا یافته اند

ای آنکه ز شوق آمدت محروم — در پیش تو ام ز پا دشه افزونم
محتاج نه شاه اژدها آسوده و رنج کنج — یک سکه اگر مرا بود دارونم

ای آنکه پری چنان نه در نظر — با صورت خوبست ز معنی خبرت
راضی به سکک تو پادشه اس برا — یعنی که ز پادشاهان است برت

ای آنکه لب تو پرده محجوبه برد — رخسار تو آب صورتا چین ببرد
زانجا که ز نیش شهان نیش تو نخست — یک عقل و زبر را تاجی نشمرد

ای آنکه ز عادت چو رخ چشمه — بسمای تو رونق سکه می شکنه

ای شاه بتان در ره تو مرتضا
گر سر ننهد کسی نه کس را ره
در پیش تو بر ره حل چرخ کشد
بانست خاش سجده بسیار ره

ای غم در سر تو سر بسر باد آورد
کم چون تو پسر در کیتی زاد آورد
در دست بتان ز بهر بازی آنرا
کز کس هفت شش قماش آماد آورد

ای آنکه ز خط جو گل بر افروخته اند
خوبان همه خوبی از تو آموخته اند
نسرین و سمن ز یاسمن و لاله و گل
از رنج قماش خلعت دوخته اند

ای در دهن تنگ تو صد سر جانان
خرخیز عزت ز صد اول آشت
از چار قماش چار یار از چار جهان

ای آنکه ز گل نازتری در بر خشم
با خط تو نرست زیر با من نرم
پیش تو گل و لاله و نسرین به چو
منان به قماش را پاک چو خرم

ای کشته مرا نابه سینه خراش
زین پیش مکین من بخسته مباش
با شیشه جان کسی مبان آشر لیف
خوش نیست که تا ره دو باشد ره قا

دیباچه مضمای صحبت ایشان و برکت اقتباس انوار این جمع پریشان مجتمع
دلهای خسته و عقده دلکار ای بسته همیشه گشاده باد چنانکه
عندلیب چمن معرفت خواجه شمس الدین محمد الملقب بحافظ شیرازی
روضه دل این مجموعه خجسته است دعای خیر پیرایه این اوراق گردانیده
بصفای دل رندان صبوحی زدگان بس در بسته مفتاح و مگشایند
و این طایفه را دو تعین عبارت و تعین اشارت و فرصت کو این
رمز از زبان الشان دانند تا جهال پردگیان ایشان به معانی به
اصطلاحات نهانی از دیده نامحرمان پوشیده ماند و از انجمله
آنست که میکده و گبر و چرخ و آبات و پیر مغان و ساقی میگویند
مراد از سالکان راه حقیقت و شریعت و طریقت و باطن چون
گمنه مقصودشان زوال علم تا بوسیله این رهنمایان نگبه گمان
بادیه ضلالت و تشنه لبان بیابان جهالت زلال مشرب شریعت و
طریقت بگیره حقیقت، و به الهام از هفت سماوات انوار هم و الخر منا
منابر کلمات اسرار هم و باطلبه این اوردی کشان میخانه عشق بادی
ای الشیرازی غفرالله ذنوبه و ستراله عیوبه او را باعی چهره
در مستی و شب با صلاح جهالت رو نموده و در این اوراق پریشان
جمع گردانیده ساقی نامه نهاده امید که منظر اهل دلان محفوظ
گردد و الله خیر حافظا

خوشباش کهم بخشد الا نبیا — انکس کو می طهور بخشد همرا

ساقی بکرم تو بنگی شادم را — غیر از تو کو میرسد بفریادم را
گر دم غم دل تو دست یکدم نوشی — شاد از کرمت دوم کو بکشد یادم را

ساقی می صاف تو ز بادست مرا — دیدار تو خوشتر شد صحبت مرا
هر چیز که در پای تو مردن بستی — بهتر ز هزار عمر تو صحبت مرا

ساقی همه می کند عالم ظلمات — هر روی نمیت در جهان آبحیات
در جهان و هر چه در عالم هست — مقصود نوی در همه حلوات

ساقی می معرفت ترا کرمیت — در کوی تو صد کعبه جان مرا مقیمیت
بی معرفتی بیاسش اگر آدمیی — مقصود ز آدمی همین معرفتیت

ساقی ملک ار بحکم عطای دهیت — در مشربم بی خرقان معتبیت
در کعبه جان زنی صرف کر رسم — در دیر یکیست هم کلیسم هم دیرست

ساقی نظری کز دل خونین آید آن — جان شاد ز خونه چنین عمر نیست

ساقی دل من سوخته از مستیست — باز اگر طیب در همتان سایست
جان و لوای امید است مرا دیده — تا جان نرود لبیده داری بایست

ساقی میثیت این مرغ شتابی چیست — جست می و ساقی رود و مای چیست
انجلست می و ساقی انجلست همرا — بس رو رو جان بر ازی و ساقی چیست

ساقی همه می کز اگر این خاک سرشت — خطر بهر هستی و عشق اوست
معمور بود بهشت و باد جهان — مقصود بود کز و خوشتر چیست

ساقی همه می کز شمع دل در کفرست — تا زآتش می زنه کی از سر کفرست
بیرون ز تو کز شد کز می حلال است — هر کز لبی نشاد لب بر کفرست

ساقی دل من کز شادی غم شناخت — خرجام می از نیغم عالم شناخت
می ده کز دم مسیح جانبخش نیست — کس غیر مسیح ذره این دم نشناخت

ساقی میثیت عیش است و رود و خمار — می ده کز خاک کینه او خواست
دانی کز اجل چه برق خرمن سوخت است — تا در نکنی خرمن ما سوخته است

گر مرده و مطرب و صبی بهم — چون دل ز نگار و بوده جای طرب نیست

ساقی ز رخت نظر نگیرم هرگز — گر هم کشی خنجر تیز اندر حلقم

گیرم که ز خاک بر نگیرد سر ما — سودی ز تو بر نگیرد هرگز هم

ساقی نبسی که لعل از آنست — تا جان ندهم امید واری نبود

مشتاقم از آن دهن که گفتم — گفتا که تمنای من غایت مشتاق

ساقی دل من ز دست اگر خواهد رفت — دانم که ز خود کجا بدر خواهد رفت

صوفیت نبی ظرفی دارد بیش — جز خون کرشمه می دیگر خواهد رفت

ساقی گل و سبزه و کنار آبی شد — دریاب که هفته دگر خاکی شد

می نوش و دمی بخرم گذران کن زیرا — کل خاکی شد است و سبزه خاکی شد

ساقی می کهنه یار دیرین منست — پیش از خطر ز پیش نه آیین منست

گو هر چه همه گو دل مطلب بد — مشهور ندم که جان شیرین منست

ساقی بنشین که جان بود در خطرات — هر جا که روی ست من و دانات

رفتی و مرا دل با اگر از غم تست
باز آی که صد هزار جان در بر تست

ساقی نامه

ساقی دل من ز مرده در سوز و تب است — کز ریز بنین ز من دل آسوده تر است

مرغ قفس تنگ و دامن شوم پر است — دامان تر ز من ز دیده آلوده تر است

ساقی صد از غم تو دارم اندر سینه — صبرم ز فراق خود نه اندازه کم است

مقصود و مصیبت خود و کس در دل من — دانند که منت غم دانند کم است

ساقی دل من ز دست اگر خواهد رفت — بگذار که از خود کجا خواهد رفت

صوفیت نبی ظرفی دارد بیش — جز خون کرشمه می دیگر خواهد رفت

ساقی گل و سبزه و کنار آبی شد — دریاب که هفته دگر خاکی شد

می نوش و دمی بخرم گذران کن زیرا — کل خاکی شد است و سبزه خاکی شد

ساقی می کهنه یار دیرین منست — پیش از خطر ز پیش نه آیین منست

گو هر چه همه گو دل مطلب بد — مشهور ندم که جان شیرین منست

ساقی بنشین که جان بود در خطرات — هر جا که روی ست من و دانات

رفتی و مرا دل با اگر از غم تست
باز آی که صد هزار جان در بر تست

من بادهٔ پرست بوده‌ام تا بوده‌ام — این دین نیست دایم بر دین خود مدم

ساقی قدحی کز غبان ناکرده — مستان به بنفشه کاره دستار کنند
خندان به لبیکه بر خواهم خورد — گر غیب دری ز روی من نگشاید

ساقی به بهشت اگر دو را هم ندهند — خرّم می از آن چمن سیاهم ندهند
این بادهٔ نوش در خور کوی منست — بی‌حوصلهٔ کز او خوشم نشاهم ندهند

ساقی دل من طمع ز یاری ببرید — در بحر امید بیکناری بدرید
دل داشت امید یاوری و آخر کار — نومید هم از امید داری بدرید

ساقی قدحی که سوزه اعظم زند — تا بوی خوش بادهٔ در چشم زند
بوی کز جرعهٔ دمد دماغم نرمست — مقدم نشگفتی از دماغم نزند

ساقی سر از کجا بیاغ ارزد تو — خود باده دمد به هر دماغ ارزد تو
کز بهر سر هوی همه باغم جانست — نادرد دهم اگر یکی دماغ ارزد تو

ساقی قدحی که سرکه امید ارزد — امید جانش از لب یار ارزد

ساقی ز غم تو هر که بیهوش شود — عاقل نشود اگر چه در جوش شود
خندان ز جگر کباب شد دوش ز غم — این کار خران عاقلش نوش شود

ساقی سر من کجا بکی پست شود — وین کشتهٔ غفلت کی درست شود
کم حوصلهٔ ملک ستد راست بدست — بسیار مبش مده که بد مست شود

ساقی قدح از ساغری می باشد — عیش و طرب از نوای نی می باشد
دیوانهٔ من ز داغ تو داغ کمن — دیوانگی از برای کی می باشد

ساقی ز جهان کجا دمی غم گیرد — یک جام بدو که کمک صد جم گیرد
عالم چو یکم بود گشته چشم کمن — یک گوشهٔ چشم تو دو عالم گیرد

ساقی ز جهان حساب بیرون نگذارد — اقصان مرا بسنده داند گر کند
جان است خمار هر که ساقی من — گر زنگ مست جان من نگذارد کند

ساقی قدحی که جاودانی ببود — خوش دولت کسی که جاودانی ببود

این نکته تو نیز یاد در شیشهٔ خاک
تا گشته تو باز در هوای نبود

پیشکی کی چو شمع زنده دل افروخت — چشمت گریزنده و ترش مرده بود

ساقی بنشست خطاب بوداشت مکر — چشمت به دل کباب بود داشت مکر
چشمت به قطر بجال بیماران داشت — بخت به من بخواب بود داشت مکر

ساقی می وصل او به محنت مفروش — تا چند زند دل خویش فراوش بخر
مرغ دل شمع جان من بوخیزت — زنهار مرا مسوز در آتش بخر

ساقی گل عشق زیاد شاهی در شتر — روشن صفای صبحگاهی در شتر
مرغیست گرا نواز بود هش جانها — وین را خوشش نرم چو خواهی در شتر

ساقی دلم از توبه در کرزست منوز — امید عطف چاپیارست منوز
دل را اگر از صومعه کشود دری — بازار مغان و میکده بازارست منوز

ساقی ز تبو من اندر دیش بترس — دردم بسرم مزن بحرمت خویش بترس
صد ره دل ازشم بتو فریاد رسا — یک ره تو بفریاد دل ریش بترس

ساقی بطری کو در دی بجام بریز — وز می بتو عارض گلفام بریز

ساقی تو بهیچ دی فرحناد خویش — حسن تو فرشته کرده شیرمنده خویش
کرحسنده زنان صبح دمیده بگلشت — گریه نهاده بر چسنده خویش

ساقی غم تو بیسکه زارم چو شمع — در آتش دل شب تارم چو شمع
نبرست بنبی کز پا نشینم — تا در هوس تو سر بخارم چو شمع

ساقی مگر ده بوصلت اربار می عقل — در خواب کنی بنده بیدار می عقل
از باده عشق اگر چه بیخبر زاد — بیخبر عشق بهشیار می عقل

ساقی تو بجنبش صوری حسنه مرا گل — من خاره و تیک خاری ار بخش گل
گل نیست دل مرا ی گل بیمهر مگر — خاری کز او آبخته او دامن گل

ساقی فرحی دیرین سوخته حال — وز دل بشبان نه آب می کرد بلال
گر بنده وصال تو من چیره بوحست — من بنده خرام بحسرت بر وصال

ساقی دل ما ی ترا خراشد می لعل — ای وی تو خون زاده پاشد می لعل

پیش آنکه طپ کشت بجون دلت
بشتاب لعل کز تو بخانه می لعل

دعوی کنم که من حسنه بازار توام
نزدیست دمش سکنی بازار توام

ساقی نظری که مهدم غم بایم
خرم ز خود شبه چشم بایم
مرچند که عالمست خرم ز تو
خرم ترین خلق عالم بایم

ساقی قدحی که حلقه در گوشش توام
دل زنده بیاد چشه نوشش توام
لطف تو خطا گذاری مستانی تو
شرمنده الطاف خطاپوشش توام

ساقی قدحی که عاشق روی توام
مست خم زلف و طالع بوی توام
شبنامه خط و خال کشیدی ما را
خطاب مجلس مروی توام

ساقی نظری ز کرسی باغ کنم
باغ دلشاد دل خود را زاغ کنم
گر آتش حسرت ترم نیزد بمین
چون لاله مروی خویش را داغ کنم

ساقی قدحی که دل مرا پر باشد کنم
چشمی سوی آن نرگس شهلا افگنم
تا بر سر دامن گر نشود خاک بیت
سر بر نکشم ز دامن صحرا افگنم

ساقی شراب بس نمی ارزد چیزم
دردی جرعه است کز نام تو ارزد چیزم

ساقی نظری بمن کن از لطف عمیم
بیمار ملی جان ده از جرعه بسیم
آهو چشمی بشیر چشمی جو کنم
جان من از اینجا به پست و بیم

ساقی غم عشق تا کی از دست شوم
تا چند ز بال استم پست شوم
عمریست که در خمار غم سوخته ام
باز اگر یک نظاره مست شوم

ساقی قدحی که از غمت دل پرم
پی می جو چو باغ صبحم سیرم
بازم بچراغ روغنی بر نطلب
تا باد دگر نه کی ازسه گیرم

ساقی قدحی که من کنم
باشد نه شبه خرقه خرقی پشکنم
مستم ز نگاهی و گرز هوایی مستم
بازم ز نگاهی سبو بگران پشکنم

ساقی نظری که جرعه زا بنده نیم
از پیش تو در سجده سر افگنده نیم
شرمنده عالم ز سوای پاک
نگذاشت کلاه وی ز شرمنده نیم

ساقی نظری کز همه دلسوز ترم
وز زاهد بی حضرت له دوز ترم
چون نسبت بنظلیه دور از رخ تو
مردود گر بشوا سبه روز ترم

دارسته ره جفر عم زمرد کنت | در قبضه جانم ز امین هم بران

ساقی نظری لجاجش محزون کن | راحی بدان نشسته پرخون کن
آنی بکشان ز کوه صد وصل مرا | وین اوزخ حسرت از دلم بیرون کن

ساقی قدحی کز است آکام من | پیکانه ز خویش دار تا تو مرام من
گرم کز پیکران او دو عالم کشتی | نوران منی ز کره چو تو مرام من

ساقی خم دین کجا خوز دجان خمر دین
دل ناغم جانان او دش با غم دین | گر مرد طلب کنه ز دانت دز این

ساقی دل من ز عشق تو در داغ نهاد | چشمی کن از خون من نگارش کن
مرهم چو جراح محرای شیع مراد | یک ساعد کار جراح من ز دش کن

ساقی سر زخم طعنه شد تنگ من | در خاک گر در رفت دل ز تنگ من
خواهم که جان کم شوم ز ملک وجود | از مرد و جان گم شود ز تنگ من

ساقی نظر لطف دلارای تو کو | جام می و صل عشرت افزای تو کو

ساقی بجوش آن قدحی کز ما کمی | جان بخشی و باز شیع دار هم کمی
چون زندگی از تو یابم ای جان جهان | خواهم که تو صد هزار هم کمی

ای ساقی جان ره ز اوا کسی | چرخت که ز اکسی دو کسی
دست که بر من ز ای سرو سپه | در هم بسپه که به دو اد کسی

ساقی قدحی که پیکنه غم ستی | از دل بشان آب می کز اغی
چون کار جهان انگبین ست خنه | ما را بران ز قند که بهود اغی

ساقی می کهست عالم ستی | در کان کل عالمست و باقی خاشاک
باشاخ گلی نشین نه با خار و حسی

ساقی نظری بر ای باری | کز او به پسندی علاجی باری
در مان منت یک نگه چون کنی | از هم نکنی خرم و ایسته باری

ساقی قدحی که پیکنه ز اتو کسی | گر در دهسی او دو اهم تو بسی
فریاد رس اهل مسکین گشود | فریاد رسش که هم تو فریاد رسی

تمت رباعیات ساقی نامه

گرفت کیسه بخت از آسیب ما
دانی کل نه در پرستی رنجها ما

خوشا شباش کز آخر از پس پرده غیب
صبحی بدمد کز شب صحبه ما

نازم ز کرشمه دل کشته مرا
در سینه خیال او گشته مرا

سرگشته ز از هم که در گشته جهان
یک باز نه بحال خود گشته مرا

تا لعل تو یک هدیه گفت مرا
با خلق جهان گفت و شفت مرا

هر لحظه تازه میکنم داغ دلی
هر روز نگلی ز تو شگفت مرا

ای کرده جو ذره حیرت زده مرا
در سایه غم کرد سیه روز مرا

خورشید ناحاصل چنین مرد دلم
باز آی دریغ داغ دلی بر دلم مرا

گوی تو که مست و خراب ایم انجا
از سهو در دل جا کباب ایم انجا

صیدی بشمار گشته کس هم مرا
ما مرده دلان زنده جاب ایم انجا

ای کل که غم تو خار در گشت مرا
پی سوده ز قدت قد بر گشت مرا

از درد که بر دل جو لاله داغ زده ام
خونابه ز مژگان سیه گشت مرا

آن تازه جوان و صد هزاران خوبی
با پیر و فسرده و مانده نشناسد و دوست

ای می تو مرا از لب دلبر مطلب
باز سر عیش نباشد و شکر مطلب

با داغ فراق او ای دل صبر مجوی
با آتش او نرخ خراب کوثر مطلب

بشنو ز من ای شکر لبا پند خطا
با چین خطا تو کی گشت خطا

وا ایکه ز تو جور و جفا می بینم
نی خوف عقابت و نه امید عطا

ای خسته و دور دام از تو خسته مرا
آتش زده در گشته و ناگشته مرا

کی گشته عاقبت بسر ام مرا
گر زلف تو کم گشتی سر گشته مرا

ای شمع سحر دمن گفتن کجا
وانگه که ایگر گرد امن بگشا

چون غنچه بخنده ای ز شنیدن ما
وین شمع غم از دل من بگشا

خورشید سپهر پیروزی عشق
مرغ چمن تازه نوای عشق

عشق آن بود که جمله میل ای
گر کار سپری نه سزای عشق

صد خانه ز خواب دلم ویران است
وز گریه ز اشک پیم صد غرقاب است

کرد چین زلف کو گفتگو خواهد رفت
آسیب گل جراب چو خواهد رفت

برام را چو بدو کوه شید فلک
از شرم تو در زمین فرو خواهد رفت

گر بند حنا بای نگر خلوتی است
خوانی تو امانه و عشق من شهره ای است

کس نیست کز دست تو باغ مهری ندیش
داغ دل من ستاره بخشی است

صیاد وشی کرد دام دل محبس اوست
خوش مرغ دلی آن بری در قفس اوست

بر برج کبوتران دگر منشه مباش
صد منشه کنج برج مرغ کس اوست

تا زکس مست یار در همه هست
خاکه حیات زنده کی زهر هست

از دم عرصه بهرام هست دلی
مرغم هستم کست از بهر هست

واقف نشب سیاه لیما سوخته است
جز شمع تحرکه دوشش نبار در گریست

هر کس که شبی در آتش هجر بسوخت
واقف کاسوز آتش اوج چیست

ای شب عیش آن دل افروز کله
روز غم ابر سیه سوز کله کشت

نامه سیاهی دسینه می در خشم
تا خشم بهم زدی شبا در کله کشت

چون زد کره بشت بهم از می مهر
مرغ دل خلق در هوای تو پرد

مشتاق تو در دوس بر بنا چکید
وا نهار خشم و خود بین را چکید

سرمست لب کجا بر و کوثر را
مخمور تو شبر و انگبین را چکید

کاهم ز رخ شباب کو می آید
کاهم ز رو تو های و هوی آید

سرمست لب کجا بر و کوثر را
تا مرغ دلت کجا فسرا می آید

در شرب این کبود دشتی یک

دل کز پری چهره مرشش آب
افغان کند کز جا در آتش بابد

اگفت سک تو ام کو کو سک کست
شاید کز ای بدین خانه روشن باشد

کس نیست کز گشته ترا می نشد
روشن بتو غیر نا له وا نشید

من عاشق حسته هم کز آسی کشید
جان داد و ز هر دشش کس انگه آید

ای جان جهان من ترا در سایه
کلزار رخ ترا ورق رز دیبا

فردا سر به خواه شود خاکستر
دامان سلامت ز اکر دیبا

عشقت کز غم شه جام کسلد
سر کز تنی به حال تو خشم نسلد

بازار توجه من دیده از این است
بهار سیمین خاطر از این است
هست ای هم خاطر از این است
دل سیاه ای تا از این است
آن سر و قد ان کل خوش و اده نشسته
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است
بهار سیمین خاطر از این است

هرچند که صبح عیش ما کم دهد
ور هم دهد از مشرق غم دهد
تا کی دهد صبح نهان امراد
صبحی امراد عاشقان هم دهد

خوشباش که غم کلبهٔ شادی نکند
اکسیر مراد و نامرادی نکند
هر کس که جز این به دست خود نیست
آزاده ز غم هم مرادی باشد

نوشیم و به شوخان جوانه نرسیم
از آذر خبر خوبان کس نشنیده
فرهاد و سیاوش هم از غم نخراشند
تیغ و نبالیده جز جوی نروید

در سایهٔ بخت مستی چرد
مجنون صفتی ز عشق و مستی چرد
صاحب نظران نگه به ره باشند
آهوی نیافته ز دور برمستی چرد

زان گرد که بر دامن عشاق رسد
تا رحمت و مغفرت ز خلاق رسد
زان روی که بر لعل سیه تابیدا
تا مهر تو بر دل اوباقی رسد

هرچند ز بندهٔ معصیت خواهد بود
لطف آرد بنده هم رحمت خواهد بود

از صبح ازل همه تماشام این
تا کس نه از و مغفرت خواهد بود

تا چند کنی شرح غم خلق
یک ره شرح تو هم خواهد بود

آنان که چو شمع قامت افراخته اند
پروانه چو پرغم دیده بنواخته اند
بنشین چو شمع برای مردمان ساخته اند

گر خلق به مجنون تو هم خانه شوند
حاکم ز عقل و هوش یکباره شوند
گر همت او زمانه غارت کند
ذرات جهان ز نور او پاره شوند

دنیا که طلا و مخمش عام بود
آزادگی از وی طمع خام بود
مرغ دل ما ز خانهٔ خاک جهان
هر لحظه که بابت خلقه دام بود

تا چند زمانه پی ما خواهد بود
دستار براو پی خراب خواهد بود
کوشی که میان طایفه اهل هنر
جنگیت که نام او ز آبه خواهد بود

هرچند فلک نظر بر انعام کند
ما را ز کرم طمع کم خام کند
این صفت ما نیست ای سپهر
کان کهربا جان سوی اجسام کند

تا کی کشی ستم ز افلاک ردود
وز عالم خاک با دل چاک رود

چو بسته مرد بر دشمن دلی خسته بود — لب بسته فقر از سینه غم رسته بود
در کوزه آب دزد اگر خود صداست — چون سفله دشمن است بسته تر بود

از سیل سرشک من کس این نشود — وین آتش دل در کس ساکن نشود
خونست در دم از جگر خواری تو — ظاهر چو جگر دزم باطن نشود

جمعی پی علم و سر آموخته‌اند — جمعی پی مال دنیت اندوخته‌اند
جمعی پی شمع عارض افروخته‌اند — من نیمه عاشقان که در سوخته‌اند

آن مردمکان که دوش از شرمت — خوبتر بگذاشتند از نرگس تر
از رشک تو لاله خوبان مهرویت — روی همه پیلپای جز هیچو گل سرخ نکنند

خوبان که ز ناز شده سرکش بکشند — سوزنده تر از شعله آتش بکشند
بر هم من و عشق نوجوانان دارم — با طایفه خوشم که ناخوش بکشند

ماهی که ز چشم مه محجوب بود — پی پرتو خورشید تواند اجر بود

مرگ آن خوبی که آینه بتابی رخ از او — بد است و از زمان که محجوب کردد

آنان که بر دلم دوشه بسیم — زینسان که فرا شده به خوانند هزار

کز دل نه غبار غم بروبن پاک کنند — وین کرده بلا روی بر اطاک کنند
در کاخ ملک کنبد زنید ندای — شاید که دل حریص فلک پاک کنند

می خور که حیات جاودانست بدین — در صحبت جوسکندری نتوان دید
مرباب حیات نقد وقت ضایع مکذار — کیکباد دوز دست و انسان دید

زان چشم سیه که دل ز دستم بکرد — صد خانه سیه زنیک نامم بکرد
از آنچه ات در سیاهی خوشتر — آنی که در آن چشم سیه بکرد

طالب کردش اربی مطلوب بود — از وی نه دلم و کرم نه خوب بود
گر دوست کرم کند نه دلم شاید زد — آری کرم و نه دلم هم خوب بود

کامم همه عیش و مستی و خوشحالی — کامم همه از مراد دل آسودگی
تا کی مس ما کیمیای زر سازد — باری به مراد کار ما سر سازد

مست از کسی و کوچه بی کسند — جانرا ایثار آه مرا کسند

کز سینه تا چاک نظاره شود — ما را چو غنچه از خنده میکاره بود
تن جامهٔ عاریت بود بر جان — جان را چو زبان ز جامه بیکاره بود

می خور که فلک نقد بقا میدزدد — فرداز ازل و از چه و ما میدزدد
هر کو نه چو ما کمیت دولت تا — سال و مه و روز و شب ترا میدزدد

هر کو سمک پست رود می نشیند — بخرد زنهیب دلبری می نشیند
هر روز چو میل نیزه بیکلی — هر لحظه بشاخ دیگری می نشیند

هر دل که در او مهر کسی ریشه کند — از بیخ و بنش آتش غم ریشه کند
هر چند که دل سنگ بود آتش عشق — گه گاه دو صافی رش او شیشه کند

از عقل کسی بحر اجل را نرسد — در موج غمش عقل دو صد سال رسد
خاصیت عشق چو بیکاره بود — پی جز به غم عشق بدان کس نرسد

دل آینه دار رخ دلبر بود — زشت اگر آینه تاریک بود

در عشق بهر موی خطر است ولی
هر رو که سوی صراط تاریک بود

گر همچو گیاست روی پیشه کنی — ور همچو خسی پیشهٔ خویشه کنی
هر بیهده‌یی که با کسی خواهی کرد — باید همه در شان خود اندیشه کنی

نقاش بیان سبز در لاجوردی — گر آبگینهٔ عمر جاوید مجوی
جان با هوست و ای دریغا دریغی — می آب بقاست بیخبر و هیچ مگوی

یا یوسف خویش گرگ در پیرهن است — زیر این گمان مکن که خاطر است ترا
گر خلق فرشته‌اند اگر دیو پری — با همه را بچشم یکتو نگری

با خلق معاش چون همی باید کرد — هر خار چنان کند که گل کاری
با دشمن و دوست کز تو دارد دست — میدان همه کس گرامی و دوست ترا

هر چند که کار عشق عار خرد است — عشق ایجا چه سود خرد ایجا است
دل نکته‌ی از عشق طلب کن نه ز عقل — کین مغبچه خشت زن کار خدا است

زان پیش که این خرابه گلخن کردیم — بر چیز که سرمت نکاوش کردیم
خار در این خرابه دامن گیر است — آن به که ز دامن اکشیده دامن کردیم

آن کز ستم بتان خریت منم — در راه طرب دو نیم قربت نیم
قومی پی فیصد و قومی پی دین — ما را که نه دینی و نه دنیست غم

ای سرو قد لاله رخ غنچه دهن — با تو نه لب بسته که لب بسته سخن
کس با تو وجود با وجود تو نبود — قربان تو باد هر که هست او لا من

من کرده خود کشاده خواهم دادن — طوفان همه ایا د خواهم دادن
آنم که چو گرد باد آیم بسماع — خاک تن خود بباد خواهم دادن

ظاهر مرنج و کمال او در همت — خواه نظر غمزه خواه شیوه و ناز

مرکز نشود کسی چنین خاره کمن — بلبل نشود ز گل چنین زار کمن
مرموی تمم ز سینه زار کمیت — کاشفته نشود چنین کرفتار کمن

عشق تو بلای عقل و دین است همه — از همه مهر و از تو کست همه
مرغ دل ارزه در شرم از دست — دل بالد و خوش شد است همه
در عشق تو نی ارزه بستی هم — بیکستی بیشی نه هستی هم
مجنون غمیم خسته و کریه ما — از خسته و بیش و کریه هستی هم
ما را همه غم هوای یار است ز تو — هر هستی عشق کمتر از است ز تو
با موی سفید دل جوانیم عشق — این مویی سفیدنا بجاست ز تو

ای چشمه آفتاب ماروی چرا — خورشید بدرخشان همه از تو کرد
بس چشم سیاه مردمان پی تو سپید — بس موی سفید جاشان از تو سیاه

فریاد ز پی نیز ز دست تو — جان سوخت ز خاری من و آه تو

در عشق است همه مرام نالم
بیکنا نشد قبول ار حضرت تو

مشغول کسیست کو در عالم است — یاری غم دل بیشماری کسی

عاشق شوی آسان کرد تماشا کمی — نقش بت هستی همه خاک کمی
عاشق نشوی بدانکه چون نالد — واعی نبی و جاره چاک کمی

جان از غم او پست خود آنجا کمی — بیچون و چند صفت نه مردست آنرا
از عشق کو عشق جامه نه را — کانه وصف شان نه مردی زانی

آسان نه و چندان شی — دل خوش بجزه چه دانی شی
بنشست و نشستن خرد از دست بدن — وز هر چه نشستنی چه برخواستنی

از عشق اگر خبر کبا باشی — بگریز عقل آسیا باشی
در سایه عشق تا کی خاک شوی — بهتر که بوده آسیا باشی

ای داد صباح چین خوش کردی — داغ دل کل بیک سخن خوش کردی
ای صحبه کرد ای ز کل من خبری — خوش اوات که جان من خوش کردی

کز لعف چه شد ز خاکشان می — وز ناله خال لب چنان می

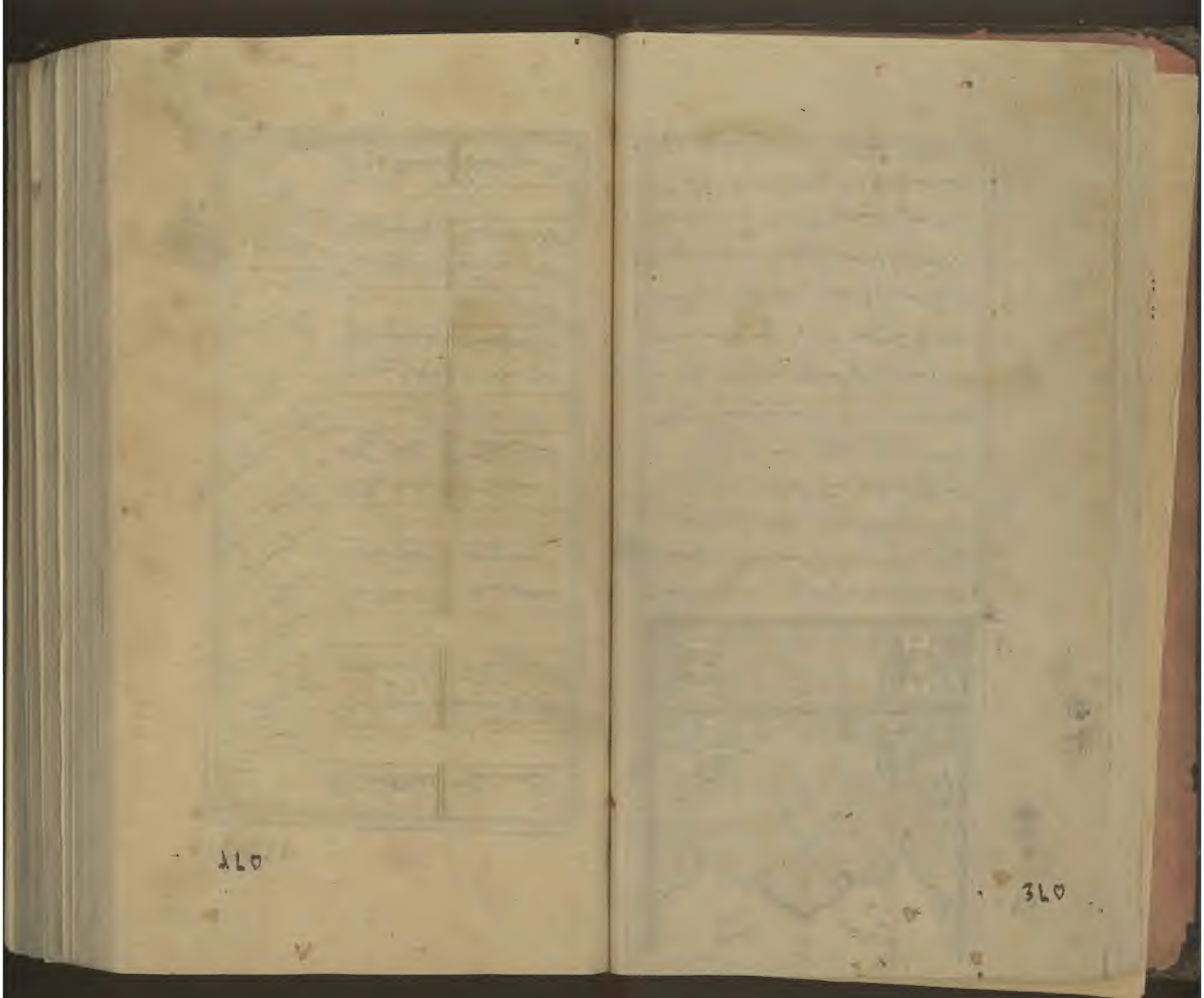

حمدی ازحد افزون وسپاسی ازقیاس بیرون سزاوار صانع بی‌چون که بکلک تصویر
بدایع آثار بر صحایف لطایف روزگار رقم تصییده موجودات باحسن صفات رقم کرد
الذی لا اله الا هو والذی لم یلد ولم یولد فی نعت وصلوات تامات وتحیات نامیات
بر سید ورکائنات وخلاصه موجودات وصاحب المعجزات والایات یعنی محمد مصطفی صلی الله
علیه وآله وسلم در نظم وجود چون سپهر سپهر سپهر چون خاتم بر آخر وچون حرف اول ودر دُ
یکران پر آل واولاد واصحاب اوباد بعد حمد ونعت مقرر میشود که بعد از خدمت ابداع مطالعه ومشاهده صنایع بدایع
چنین مصنوع که رقم زده کلک لطایف نگار مخترع الشعرا خواجه جلال الحق والدین
سلمان ساوجی است ضاعف الله تعالی اجره الحق مرتبت از ان نکته ای که مراست
زمی باغ گزنه بهار سخن گشاد میوه اش شکرین مقرر بست بعبارت دیگر که مرکب بحری
چه بحری که مرکب بحری در است لیکن باوجود زیور صنایع وزینت بدایع چون
نشر شیرین نوادر لطایف رنگین بدیع وهمه جایش باکمال مرتب رسیده بود چه از شعرا قدیم
اصلست ومتقدمان بیت شعر را بمثابه موی سنجیده کرده اند وقافیه را بمثابه نگین گفته اند وبنقش

معنی وحدود وشش چیز رکن مصرع بین واجب شمرده مطبوع طبایع انشا نموده بموجب
بالقاب شریف مدون این صناعت وخروج این بضاعت اکبر سپهر عالم عادل
الاعاظم والمفضال الافخم السید المعارک شمس الممالک رزخام الاسلام والمسلمین
نظام الحق والدوله والدین علی شیرین اگر نشو ونمای گلشن دهر
بعاد از آفتاب همت اوست سرخ روی اهل فضل امروز بخون بخشی از سیل اوست
لازالت نظام الملک فی ظلال جلاله وعلی الخافقین ظل نواله وشش بر اصول وفروع
بگرود واز آسته کوتاه زبان فرو نهاده ونیک بگوید آن بحر شریف اینام
عدد وفوائی صحیح وجوب واساسی آن واقسام صنایع ومدایع که مستنبط چنین

درکتب جمع کرده اند وهر حسنه بازمینوده اند باوزان

صنایع گر بجمله این غزل خوب — چه گفته ازی الی شه عجمی فتوح

گرده است که در ان حضرت بپسیج قبول مسرع باشد

وچون بر سبیل محاظره گرد شیرین برگشتیم

فرمانش چه بجمله نوازنده گرگشته گل

السید بن السید بن السید

والسلطان علی وآله

الاحسان

قصیدهٔ مصنوع در مدح میر علی شیر نوائی

ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده
نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار

شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته
نسیم گفته او از چین زمستان بار

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

اگرچه نیست خوبان را ب جز تو کام و آرام
زمن دریغ تو بهر دانه و اهمال نیست

ز من نمی شود دل تنگ زدیدت زیرا
کسی که دیده ندارد ز گلستان سیری نیست

ف فرقتی ای خوش خوانده و رسته بهار
اگر تو بوستان آرام گلستان گذار

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

مقطع	بیت	قافیه	مطلع
ای نسیم از کوی تو بوی گلستان آورده	نسیم سنبل از چین کرست مشک تتار		
شرح هجران تو با آهو و گلستان گفته	نسیم گفته او از چین زمستان بار		

س سمن خوارد رخت به جانه تا رش کرد
جباجه گرد را بابت کرد جان آبشار

ی دیگی که بهت آرا تخته جانست
گرگنه ماهی نوا کرد بهت در ره بار

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

س سم خود ای تو سیب ی خیر شوش
ت تراز آتش نم کرد سوخت بس عا
ط طراوت کل وت کرد بهت چنگ

سوزجان کرا ای دل من در گرین بار
دلی بابنج خاری کی کنف فنا
نمر رحس کرا ای بهت سبنل دار

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

سیار ده آتش نم کرد بهت
ابله دار دی نه کجا دام بهت

ع عبار ی از نو سن بوی کف کرد
بهت که شمع صحبت بهت آب عدی با

ز مشک خاک پا بهت رسه مانار
بهت تو دم از ناب خویش جون کنا

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

چار سن ز مشک کرد بهت رنجت
خاک سه ای بهت بهت

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

ا از اجنه بر آمده کاج است خاک بیرخ
ی دیگی که بهت مرا بهت پی ز خاک عبر

گرد اسید نادم مراد اصل دکنار
بیان ماه نو ز دیگی شد جابل وار

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

این کاج خاک بیر جانه بهت پی از حاصل
دادم مراد بهت نیکی شد جابل

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

ش شمار غم ز دیر جا کیسم رقم
کی کی است بعبه نا بخن مرا بهت

غم ز اندوه ما بهت بهت شمار
کر شمع بیع تو نه رم عوض سینه نگار

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

از نو گیا چاک کیسه نا بخن
ز نو بیسم بخت صبح نعا بن

تطبیع | نسبه | خانه | صنعت

ه ماک ز نو خ بهت گرنی ای سرو
س سمادم ز ابات خوخاک پای تو نا بهت

گلار بهت بهرخ انسکم گل صد بار
ز بهی بهت ی بهت مار

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

ناگه ز کس نجویم اگر کس ز من جوید
گفتا که گفت کس بنیاید ز من کسی

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

ای گر ز خوان بخشش او نیستی مزه‌ای
تو بار آن نخوری هم ز خویش پرده بدار

ل لب ار نکرد ز دشنام تلخ خویش شکر
مرا ز دیده و دل هم ز گفته شیرین دار

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

بار خشن ز تیزه‌ی هم بار نرم خیزه
بار اگری ز باد هم زاید بار گران آب

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

ه هزار سال نیست بکی چاپه گر
ا اگرچه دیر می‌رسی چون تو یکی شتاب کن

گیتی ز من ازنده و بیش از هزار سال
نیست و درنگ بایدش چون من استوار

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

محبوب نباید کسی نو کهن
چو من هم نداد و نه کهن نه نبیند

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

ی یکی سرگذاز و شوق جوی تو به زنا
ب به دو راغ و بشمر از هوای دلست زنا

زنده و کهنه کی ز کار نشست چون من شاعر
بگذشت تا نگوید پای دل نگیرد

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

شوق تو می‌نوید بهم دوش و باز هم
زنده و کهنه کی ز کار نشست چون منم

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

س هنر اگر دل آن چیز که تو شاد است
ی بیتی که تو بر سر اوی هم بیرحمت

در بنا کو بی‌هنرت برد کند رفتار
بر آمریی چو پیر خرم رده شمار

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

دل چه کنند بر چون او کست
ه بی‌هنرت و پیر چو تو کست

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

د دل خویش بر غریب یکی نگران تست
ی یکی نما جو تو مهرو شاهد آن تست
ر رخ تو دی بدام من شست
ب بوسه‌ای ز لعل تو جان من شکر

جو با شه نهی ز رخ جو نگار
بر تخت بر خواب تو ام زی بکنار
بوسه‌ای ز لعل تو جان من شکر
بوسه‌ای ز لعل تو جان من شکر

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

بر خواب یکنفر ست چه داری ز حرمت
چه داری ز حرمت که خواب یکنفر ست

تطبیع	تجنیس	قافیه	ردیف
نه من غلامی	نه من غلامی		
نه من غلامی	نه من غلامی		

ب بود اب شکرین ز تبسم تو بر لبت
ا ان لب تو کز شکرین است خویش

خنده تو لاله‌زار بر طلعت تو سنبل عذار
بسته و کوفته از آنکه خویش پیار

لب تو شربت کوثر خط تو سنت طوبی			
خط تو سنت طوبی قد تو قامت طوبی			
قد تو قامت طوبی لب تو شربت کوثر			
خط تو سنت طوبی خط تو سنت طوبی			

دل من از تو اگر زنده است شاد است			
دلی کانجا تن زارم سپاه است			

دلی از تو در ملک جانان ندارم			
منم از تو دل را غمی هم ندارم			

ز خدمتی نبود هیچ چون تن زار			
مست لیلی شب بر لبش تن زار			

مستزاد			

وصال تو چه کم آید اگر شبی بر من			
اگر ندانی می دهم از دو کون دامن			

چو مرا ز من نتوانی ستد چه نازی خوش			
دو رنگ شم لب جانبخش چه رنگ			

مستزاد			
منم از تو دلی دارم غم از دو عالم			
مست تو نرگس تو نیست بیش کس			

ب تو خلوت الم کی کند غم			
دلی مشتاق محالم غم			

این غم کز تو مرا غم غم کرد			
مرا سودا هم او کرد و کم کرد			

د دلم به بیتابی فتاد عجب ... گر شست پیکان ترکش از آن پیکان
ه چه جای گریز است ای دل ... غمخوار غم تو نیم یا چه جای غمخوار

تقطیع	قسمت	قافیه	صنعت
فاعلاتن مفاعلن فعلن	بیت اول مقفی مصرع دوم مردف	چه جای غمخوار	۲

ش مرکه جان کند از غیرت غمزه تو ... بیستر کنم ای مسلم دل تا رمقی
ی بیش کجا رود دلم مرزمان ... تو بی جانه جان ملک ملک ای خونخوار

تقطیع	قسمت	قافیه	صنعت
فاعلاتن فاعلاتن فعلن	بیت اول مقفی مصرع دوم مردف	جانه جان	۲

ش سرکار لاغرم اصلا نه چشم هیبت ... گه نازیت پیش تو عاشق مستمند
ه نه از پوست که نازیت چه چیزی هست ... گه نیچرا به پیش تو کاین مراد آید باز

تقطیع	قسمت	قافیه	صنعت
فاعلاتن فاعلن فعلن	بیت اول مقفی مصرع دوم مردف	باز	۲

خ خیال وی تو آمد به بر من ... گر خانه نبانه شمعی اگر آن خانه
ا اگر چه از در خود راندیم چون نرفتم ... گر نیک بد بروی هم حلقه زنکار
ث تو بی کمر که بریدی و جان همی نبرد ... به پیش سرو تو راست نیم و زه و قبار
م کمر زدی تو سر سینه اگر نم ... رخش چو سرو سر سینه ماست بر دیدار

تقطیع	قسمت	قافیه	صنعت
فاعلاتن فاعلاتن فعلن	بیت اول مقفی مصرع دوم مردف	نرفتم	۲

ا اچیس مواقی وزیر باد شهان ... چو غمزه کان بت ترکی روی رخمن آن
ی ماست اگر طرف باغ و لب جویی ... کسی که نیست شجر از درخت کس مشمار
ب پیاده باده گر بر امن هر غمزه جانست ... یک دو دو در جانست از فضای قبار

تقطیع	قسمت	قافیه	صنعت
فاعلاتن فاعلاتن فعلن	بیت اول مقفی مصرع دوم مردف	جانست	۲

و وجاهت ملک از چهره کسی جوید — کرا گوئی نبود ایکین تمام عیار
ی پیش رکیب تو دم اندر نکشی مهره بخنجر — کو سری نوشد مانند اینجی ذوی الاذکار

اجود کس نبود هیچ خلق در دست — کز این گفته بخوبان نکرد اظهار
و کرچه همت او از جهان نیاید کسی — نکرد در همه عمر آنچه او همی از اعیار

ت تو حضرت او رانی بدانش و بخشش
ش تنگ و پیش بزرگان و رکمالات

تو حنبلی و جنیدی از دلایل اطوار
که تو علم غایبت تو دی استوار

طبیع	بحر	قافیه	صنعت
ذی قبض و بسط	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف	الف و نون	ترصیع

تو حضرت او رانی در کمالات
تو حنبلی و جنیدی در مقامات

ن پیش تو آورده تنگ تو صورت ماست
ا از آنکه تنگ تو تنگ است لعلیت تنگش نیست

گهر ز احسن خلق است صدف را تنگش
بوحنیفه و دانیال تنگش و تنگ کرد

طبیع	بحر	قافیه	صنعت
ذی قبض و بسط	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف	الف و نون	ترصیع

تو رکمالات تو تعال و تعالی تنگش نیست
گهر ز احسن خلق است صدف را تنگش

ر رکاب تو تنگ تنگ چنین حرمت کرا نا
ب به پیش جلد او باد و آب تنگ دست کرد

که در نیست از او تنگ تر صدف گهر را
اگر نه دست من هم چو تنگ زیر سوار

طبیع	بحر	قافیه	صنعت
ذی قبض و بسط	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف	الف و نون	ترصیع

چشمه و خنجر کش جباد است تنگه رکمر
در غرابت رتبه شیران و چه تنگه

نا جهان کیش تنگ گردونی تنگ کرد
و دوات از حرکت قلم کی مقهور

بسعی اگر حرکت نا یه از تو جوان پرکار
از ان رخش برکت ببرده با شکار

طبیع	بحر	قافیه	صنعت
ذی قبض و بسط	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف	الف و نون	ترصیع

برکت تنگ ترا از حرکت
حرکت از تو و از رخش برکت

د در ایجه جیت نبشته و خط کوبت
ص سلام من که رساند ترا به درگه تو

جنگ کربت جه صد نیزه ی طوار
بر دمحال رسه یک حرکت سبار

ت تو فارغی و نظر همره سوی شش نا

ازان نباشد و اینه کار و کار

طبیع	بحر	قافیه	صنعت
ذی قبض و بسط	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف	الف و نون	ترصیع

چیت نبشته است و جه سوی نجه
صد نیزه ی بر دیک نشانت و اینه

د دل گیم تو ام در ال لکه طی
ش شو و امید ی مرا م ال تو جاب بخش

گر بار دار گرست رسم در شمار
که هیچ یم گهر الفقه بر سر دینار

مشرح مسطوی موقوف
شست مستفعلن فاعلات
محشت مجموع فاعلاتن مفتعلن

رفیق کشت مرا مقتل و بطلعت یزدانی | نگاه دارد تو باشد خدا نگهدار

اعتقاد مرد آن نگشته باشد

مشارب سالم متوان ۴
مدارک سالم فاعلن ۴

بطوع من نمی‌خرام مگر از برای خدمت | بصدق مدح تو گویم ولو نه از اخبار

من نمی‌خرام مگر از برای مدح تو باز

سریع مسطوی مفتعلن مفتعلن فاعلات
غریب هجوان مفاعلن مفاعلن مفاعیل
قریب کشف مفاعیل مفاعیل فاعلات
ضمیمه مسمن مجموع اخلاط مفاعلن مفاعلن فعولن

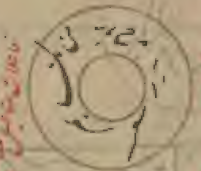

اگر خطا تو به سر من نهاد دام عجب | زمانه بر خطا تو سرنهد بانصاری

وصال الفتش را در تریک کمر | نمی‌کنم بهیچ بهره‌ور تو از این فسانه‌ها
خمارت زده خرم مرا این خمار | چه خود هستی این نشانه‌ها مرا بکار
ولی تو دلگرد خوز تو تا دام ده | که هستم از طلعت زار و تو از ناپرزار
اگر رسانی بگوش من این بشارت | بخون نگارین اگر شهر راست نثار
نشستی از تو خوشا روزگار خوز | نی گنج بر سر تو این تاج هنر
شهنشه هستگر خوز تو بر تاج هنگر | بلی نشود نمات
گشم خجالت | هستم طلب نار تو زان کی تو نگر
هنگر دهاست

نشان عقل تمام کیست طلب از ما	که سال‌های بسی بر تو بگذرد تا تو
همیشه تا تو جوانی ز خلق بیش طلب	که نام نیک بماند ز تو چو جان از تن
حدیث دشمن و دشمن چو در میان آید	جواب دشمن دشمن بود ز دوست مزن

امیر معزی

از حشو مصارع اول قصیده این مطلع برنخیزد از الف خالیست

ملک ملک تن کز تخت	دم ز دنیی مزن مدت عمر تو
بفکر ملک کسی تاج نخت	کز دولت بخفته نزاید دو
مجلس بی بیم و خوف	کز بیخ و بن بر نکند دو
سود نه دوده از چه و سر	بیش کند دوخت و کست سود دو
کعبه جستی و نه دو تو	نه دو در کعبه جوی چه دو
گر تو نگشتی ز عیبها همه تن	بگذرد از همه این چه دو
گر تو نجستی کمی ز چون سخنی	کس نگفت در بلخ نشنود
نزد ان آن دو دود نور ای سلام	زاد بر محمد علیه السلام

از حشو مصارع ثانی قصیده این مطلع برنخیزد از نقطه خالیست

سود ملک کرم حاکم دهد	کمال کامگه اصل کمال
حکم او دارد محکم داده	عدل او کرده عدم کرد ملال
مرهم ارد ال مرد م دهر	مصلح حال حر ارحمه حال
کرده سد و دو حرص احمد	داده دارد بس اهل سوال
اول ادمه را حاصل غم	دوم ادحدم امرد محال
عده اسکدر اگر در حرام	مح او کمه مر اکرده حلال
عمر او عده بسال ملک ارجمه	سال او صده و عمر و عده سال

تمت القصایه اول هزن امه
ملک الشعرا
عم

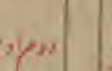

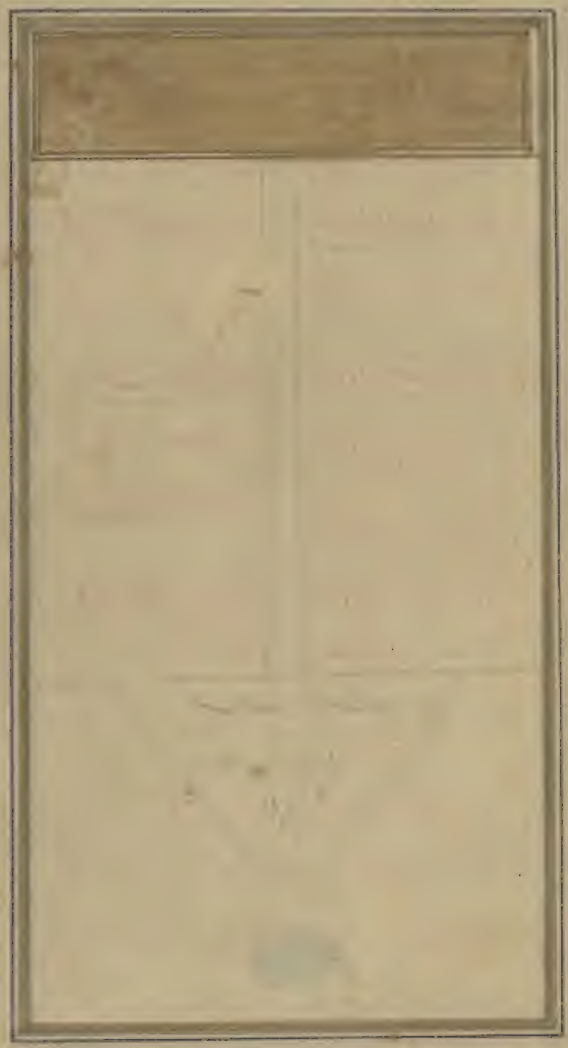

فصل [illegible]

۵ هوای جنت کویت نسیم عنبربار	خدای گفت هویت جشم مشک ستار
ن نرگس تو عالم چو سرو بالات	بهشت در چمن حسن چون تو گل رخسار

بیت	بحر	قافیه	صفت
هوای جنت کویت نسیم عنبربار خدای گفت هویت جشم مشک ستار	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ر رسید بارخی بر دلم گرشد از جان	بار روی تو ای پادشاه حسن هزار
ب هر کرانی عم جان نثار خوبان چند	پی نثار تو جان نیست بیدلان آزار
ع عجب بود که کنند در جهان خانه بنا ار عنز	ولی کو دو جهان جز بجنس دلدار

بیت	بحر	قافیه	صفت
بار رخی دلم گران از ناز خوبان در جهان بار روی تو ای پادشاه جان نرسی بیدلان را جا	[illegible]	[illegible]	[illegible]

۵ می نشانه اگر گرد عنبر بیز نشست	غمی نشانه ازان کرد بر دلم که نشانه
د دلی که روی مه چون تو نیست جای روی	جهان که روی تو گل خود اینکند چو خار
۵ هزار بوسه بپرسیم گر دلی کامل دان	هزار خشم بری خوشه چین خود انکار

بیت	بحر	قافیه	صفت
مبشانه گرد عنبر الف عنبر بار چین می نشانه نگر کی زار جهانه نثار بر چین	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ن بنیاد و هم بنی نازدست غم ن تو	بنیاد و هم بکنی نگسلد ز مهر ازین استوار
در و فرار که بر من جهانگنو کرد ان	گرش چو خود بستم و خوبیت کرد ان کار

بیت	بحر	قافیه	صفت
بنیاد و هم بنی نازدست غم ن تو بنیاد و هم بکنی نگسلد ز مهر ازین استوار	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ب پری چهره بکوی تو رخشنده ی ماه	عجب که بر در ت ای شاه حسن بیاهم بار
ر رسید نالهٔ مسکین بدرگه زغم ای	بزرگ هزده کسی به بین گفت
و دلی نیافته ام سر ز عشق تو هرگز	گر من بیافته ام چون تو در دو عالم یار

بیت	بحر	قافیه	صفت
چو نار خت ادمی بر مگ در ت بر در گ شاه من هر گدا که رو بیاب	[illegible]	[illegible]	[illegible]

د مع تو بر غم از دل مرا جو در ساخت	تم گر کم ز بیا بیت چون گیاه نیار
دلی کی کز نهاد صفت سز خلق نیا فت	زغم نگشت نزار و نه لخت لخت فگار
ر کسی گزام ترا مار نامه دل خانه	بغیر نام تو آسی بسه مکسه نگذار

بیت	بحر	قافیه	صفت
غم دلم چو خامه تا ام ترا ز نامه خانه تن از فراق غم گشت نزار و نامه	[illegible]	[illegible]	[illegible]

ز دیار گرت شیخ است و شیفته چو در نگر
خوشان ز جام او بدست حریف دوام

۱ اگرچه غیرت ما کشد بنام کسی
کرانه آنکه جمال تو بیند خوشحال

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	شیخ است و شیفته خورده شناسه که بار گرت شمان حمام بدست کرانه آنکه جمال تو بیند	خوشحال

۲ منم که گنج قناعت بدست از دل پاک
دلم نگنجد و جانم شکیب جان دانی

۱ یقین بود که حمامه عجی بیاورد
کرانه راست چو فرزانه درست مرد انگار

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	گنج قناعت بدست دل بگنجد ما بیک گنجد شکیب جان دانی	صفت موصوف

۳ شنیده گوش دلم چون کلام دلکش تو
نشد ز شوق تو هرگز بهره دلتنگی یار

د درآمدی تو بگفت و شنیده مالک شهر
بجوش نامد اگر او بمالک دینار

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	کلام دلکش تو شنیده مالک نشد ز شوق تو هرگز بهره دلتنگی	صفت موصوف

ز کلام روح فزای تو ای کمال هنر
صفای وحی و صفا صافی تر از گهر بسیار

د هزار رنگ بر از نظم و نثر تست شکر
هزار خار خورد از حلاوت شکر

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	کلام روح فزای تو ای کمال هنر صفای وحی و صفا صافی تر از گهر	صفت موصوف

ظ طریف و نازک و رعنا و چابکی همگی
نیاورد اگر او بام خوشتر از تو نگار

ل لبت گرفته مقرر ز بار رخش کوتاه
قرار سپرد دلی در خمیدش قرار

س سری بپای تو چون نهاد و این چه عجب
اگر خانه بر آید ز آن عجب مدار

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	نهاد سر بپای تو چون سر بپای سروران نهاد دل بپای تو چون سر بپای سروران	صفت موصوف

ل لب تو ملاحت بخشست و خط بروی
چنان که دام باز آن درد را ندارم یاد

ط طیب نام شفا جوی و دانی عاد
تو هم ز دیده تو خسته باز جان نهاد

تطبیع	تحریر	قافیه	صفت
قافلات	تقدیر مصراع اخیر بر طرف	نامه ملاحت بخشست خط بروی دام باز آن درد را ندارم یاد	صفت موصوف

لاله بر فرق تو چون بخت چراغ افروزد	نه چنان لاله که از دیدن تو برفروزد
تا تو ای گلشن راحت ببری ناز الم	مرا بسوخت از جفت صد خار زار

مطبع	بحر	قافیه	صنعت

مفرح ذات صورت الم غم به نظارا
جان ما سوخت مگر لاله از جفت تو نداشت

دل شبی کز ره الم غمت پی در یافت	داد ای درد من او در دو جهان گم کرد
جلوه عشق تو آمد چو در دل بنشست	گمرده ام الم خود را ز در و غم مار

مطبع	بحر	قافیه	صنعت

دل آرام داد دل را داد
داد ام داد دل را داد

اگر چه پیش قد تو بنشستی	گیتی نماید چه شعله زن بنشستی
پیش قد تو بنشست نشست	بنشست بنشست بنشست بنشست

مطبع	بحر	قافیه	صنعت

و دگر غم تو نما بهر ای موزش	زمین گز قدر تو خون سیاوش اورو بار
نه دل که نامه تو خون جهان ش	نهد کلاه سر در خط امان بسرار

مطبع	بحر	قافیه	صنعت

خدا تو با به خوبی نه تو بوسن طبع بی
نه تو سه چو پی خطا تو سرخط ، انی

اگر چه شوخ منی از به دلت	صبح جان منی از پیشتری آرین با زار
نه خنجر خطا تو بخشد ز رخم آب	نه من کم غم دل از عجاب خود اخطا

مطبع	بحر	قافیه	صنعت

شوخ من از به دلی من صبح خضاب
جان من از شوخ من کم عجاب

بهر بر نواح سبح از نی فرد است	گوت بسوخته و اتش گرفته ارزمار
و در ای گشن خود آرزو کم دارم	که عاشقانه سر و پای کرد است نما
و دگر بصرت مهری نه بنده وش	مکن تو حکم عجب که من کنم اسرار
لا بتن جو عام پر شد بت اس پیر	مهل عجب من این سه زاد در خو

مطلع	بحر	قافیه	صفت
ز آن نرخ نرخ آهوی ما از آن نرخ است	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف		
بت سرخ رنگ عاشق سبزی بسر نخست			
نقش نریش علم نقش نه نبر			
محکم عضبی معلم نخست بسر	مفعول فاعلن مفعول فاعلن		

اگر نه خون تو خیزم بسر خود دارد		لبوی دوست بعالم مگر مرین مشمار	
در تهم کجاست رخ نی کو بود از آن چشم		بجانب تو که یاد کم ز گریه زار	

مطلع	بحر	قافیه	صفت
ز شوخ دیده خون که بزد دام	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف		
بشوخ دیده بنا یم که او ز کم	مفعول فاعلن مفعول فاعلن		

صد هزار حریف از ات در خشم		صد هزار حریف از ای تو عشوه خوار	
تن نه زرد و در احوش نیخشه سر انبه		نه از سرد جوش بیخشه هم اعتبار	

مطلع	بحر	قافیه	صفت
صد هزار حریف از ات در خشم			
صد حریف از ات اسر انبه			

کی کمی و لاله رخ چنان بشرت ند		مهی و سرو قدی چنگ بالله زار	
نگار کمی که مشکی تو دیدست و خاصه		که خود رو انوار نیست بسرو چنار	

مطلع	بحر	قافیه	صفت
لاله رخی چنگ بزار سرو قدست	مضارع مثمن اخرب مکفوف محذوف		
سرو قدی چنگ بزار لاله رخست			

ن ریش کی رخ سکه دنده نالنه بیت		دریغ طالب قدم اخر تر بصفه یار	
خ خوبست مسند نزاکت بیت		که مست جوشک رنده تا بود شمار	
اگر نم زدست غمت نیخان بودی		ی بنده ارست کار ان بود شمار	

مطلع	بحر	قافیه	صفت
٨	کامل مثمن		
	سلطان گیرودیج		

ب بگیر از ال ما طلبان بجو حاصل		که ان نظم نه بابت عشق شمار	
م مدار تی مه طلبان مدام مدرد		گه مست بلا عمیق پرخت همه زرنگا	
ا ان دام رخ تو نازیت و تی خرام		گه دام ان شریف این ال تمام عیار	
ق قد تو نی گل و بان نزار بلا و ترکی		حوالی ان نی نقش گوشه بگیر از ان رفتار	
ب بنده گی تو مارو دست بهم دام		جو بنده گان لب ارادت سعادت بار	

شق شدست خلد برین زخم دیدهٔ از شعر	دیده چشمه خطا زابکر دکل بشه تار
ز رهبن خام شباب موسش ال نظر	زجام لاله خرابست عقل سرشیار

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	خرم کل چو خله آمد خله اگر سراسش		
	بستو حضور ما نه خضر اگر سبا بنش		

ب بسنبل خم چون نظر نا اگرست	چین عبیر فشان همچو طره دلدار
ن نمود بشته جان ما خشش لیکن	زجان لبت چشا خشش کمار

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	بسنبل آمد بشته جان ما خشش		
	فی فی زجان لبت چشا خشش		

ا از اگه چون کل بستان شد رخ خندان	جوست از ان شده کل بسته لب خنده تا

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	جوستان شد رخ خندان		
	جوستان شه کل بستان		

م بستان باغ و گزه چشش بنفشه بر کل اگه	جوست باده بگر گوری اگنده بهزار
ح جهات زنه کش همه باده چون خوشه	که مرغ است فرشته موجه از انجمار
حس صنعت را بلبل بچه طاز ان خبرد	که سوری از لب جوبیده خطا زنگار

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	فی اگر چشش زه کل از چو شد طرب جو		
	مست اگر بشوا کنند مرغ خوشه نگر		

ر رسید بهی چین بهره و فرخ بخش است	زهی بخت دل افروز زهی کشه کار
ت تو خاک پش زم باد و من سا	زهی جو روح دل افزا کهی عبیر غبار

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	چین بهره فرخ بخش اوم باد چین سا		
	زهی بخت دل افروز زهی روح دل افزا		

ی بنفش که لاله ساغر زده بسته می	نشانه عادل عهد شه کمر زی بکار
ح عیان گشوده لبان کل نبی باد	چین که مژده فتح شه دیار

بطبع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	لاله ساغر زده بسته می		
	شاه عادل کمر از بهر شه بسته		

ی قرار معدلت و دیوست ستانی ان	نشه دل آینه بغداد ان زنگ غبار
و دیده عزت و حرز او جناب علم	کرشمه صاعقه هست اهم طبرزغار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن	متقارب مثمن سالم محذوف	ار	تجنیس

یوسف شه نشان صاحب علم
عثمان یعقوب خانی صاحب علم

ب بجان سعود کی از چشم مردمی ناظر	کج خوشدلی و بخر خسروی محفل

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلن فاعلن فاعلن فعل	مشترک مطلع قران	ل	اختلاف قافیه

بجانشان سعود کی از چشم مردمی ناظر
کج خوشدلی و بخر خسروی محفل

ح خانه‌ها نه فسرده دوخ برهه کس	سداست نوز فشاندن زال ابر آذار
ا زانکه طالی کرم کشور دهیت کشد	جز بهمه هنر پروری در شهوار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلن فعلن فاعلن فعلن	رجز مطوی	ر	ترصیع

مهر نمایه هر کس طالی کرم کنیر نیا
نوز فشاندن زال ابر آذار

ن نکه جو کرده سوی تفاول تک اوارد و	نوخوشش رفته گه نوکه بدوار
بهره کرده جوکان نوروز گرک زان	حلال سه سه از این گه آب کنا

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلن فعلن فاعلن فعلن	متقارب مثمن محذوف	ار	ترصیع

نجو تفاول تکش نوز اوا کرکر
نوخوشش رفته گه نوکه بدوار

و وجود است کز او ده و دار جون	هر آیت بحبال از بهن دیسار
و دیده در کرشش همه کل از بهر	نموده شجری مهر کا از این کنه بر دل احرار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلن فعلن فاعلن فعلن	رجز مطوی	ار	اختلاف قافیه

نموده شجری مهر کا از این کنه بر دل احرار
و هر آیت بحبال از بهن دیسار

ی نفیس کرشش علم ظلم بر آمی دارد	که شبه نکرشش کرس عصل هر اوقی
ا اگر کنه کمانی تفاول شاهی	کنه بصولت شاهی مخالفین بردار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلن فعلن فاعلن فعلن	رجز مطوی	ار	اختلاف قافیه

علم تسلم نماید نشانه دلش
کرا نه کرشش عدالت شاهی

ز روست آنکه غلامش کنه زرشته دور	غریز بوست سری غلام و خه نشکار
بسا هزار ارادت ز مشکناب خاکش	و زوست خواورزان اورمقام غزه و قار

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

منگ ز راه ارادت خاکزمین جهان	بوسف شکر ارادت خاورزان

سران براق کروی را کمی ز اوقات	جواب نکته دار خش خاکبرق آثار
ز مکوکه خوش نوازسیر بنا آتش	چمن گریز خوبا بنا آتش بیکار

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

هر برافی که شود حال خرش زانش	با آبا ز خاک بر انگیزد و آب از آتش

بحری دل آشیان رعیش بوشکوار	
میشه خشم کهزان زانش اوبار	

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

دوستانش خوشبود خرم و شادان	
دل بعیش و خشم کهزان	

میشه دشمنش انجا زان بود	از انکه نی فتد انجا عالم ندار
می پیه شد ز جهان زان بجسم طوسش	که از عذاب دوعش نیز کون عذاب

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

دشمنان ال زار بسوزان	
انکم لی العذاب مسئولون	

ا باسیر است که لطف ز کرد	میان خور نگ دست صالح و فجار
می بین کرد ست کرد	مرده و با اسیران نوی بهراق

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

لطف ز کبرد است که بان زنیر	
با ملک آمه با اسیران	

می کلاب اگر از رست نیابه بو	جواب جوی بریز در
ا اگر کل از از خست کبیرا	ب آب

تبلیغ	بحر	قافیه	صنعت

کلاب اگر کل رخست کبیرا	
جواب بوی بریز ذابه	

ی بصن کرک		فرشته عاشقان آن شنه کو بگذشت گرد	
ن نزد خود تو بین خلق شاد و کامرو		بگرد خوان ان توصد عاشق راب خوار	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل	خواننده رباعی شاد و کامرو	خواننده رباعی	
ا اگرچه گفته شدی پیش از این دو صد رباعی		غلط است ترجمانرا کنون شده معنی	
ف نگفته شد ترا نیش دست بلکه سیر		جو خاطری نشکنه دل سپاهی از اشرار	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل	خواننده رباعی		
ت تو بی کجی چرخ بکرد خطه زاحرت		به اسپی که دارد همیشه جوان بکار	
ا اگر شاده جماعت پس و صد سیر		مثال اچکونه توانسته ذات طریق دار	
ب سیر کرد است ابو دانوا دب جوشش		وزانکه بیش نکرده به سب مثال آبرو کار	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل			

ع عجب مدار رعت خود بکرده ای		جو شستم از جوده بخل دامن کوتاه	
ا از ابر جود کرامت خط بسی جانها		کنی را زده اکنی ربیل دنیا	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل	خواننده رباعی		
ل لوازم کرست دوست مدارد دل کرک		از آفت مدلت در جانش استطاعت	
م یم شال نوشته خسروی بسته قبا		زم کار شده دار کبا بسزار	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل			
ک کجا و کلک کشتی نوا ریسی		کبر کی کبر با شیر نر رنگ پنجه	
ی بصن کرا زنده کشی مشتری دست ستان		شنه ی رنگ دل خوشتر شیر از صف کرکا	
تطبیع	تحبیر	قافیه	صحت
مدرس فاضل			

رسید در کرم و لطف بدل رجای	که بر آنده تهی چشم و خسته پی ازخار
زخود و بدل شما کی لطف و بخز دل در	و لیک دیده بر بید از غاب جار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
مستفعلن مستفعلن	مجتث مثمن مخبون محذوف و مقطوع	ابیات ملحق	جمع مقرون

در کرم و لطف ستا خرد دلیل
و بخل او
خبر نفی جسم و جماد به برد

به برآمد از دشت نوبت نظر	وز آن گشته جوزا شده پیدا
منه کرجه نبی ام و او در طلب	فتاده و ما سه بالم در ته غار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلاتن مستفعلن فعلاتن	سریع مطوی	ابیات ملحق	جمع مقرون

دزد
دزد دشت نوبت نوبهار رام
ی
زانکه نوخورشید می دانیاب الم

ز ربنده دلبه بطرت بگرد جان سحری	نه انجنان که کند قتل لات
ن مهمنه است بسی بکه زیر بخت	همین او سخن بگرد زبور اشکار
ط ظرایب نوبه در دشه تاش ایدار	در دکست ولی بیست جون انجار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلاتن مفاعیلن		ابیات ملحق	جمع مقرون

سخن بگرد جان نه گیرست و شنه
ی
نه بیست این نوبه بگرد اشکنن

۲ بکس نگرد به کسی اطوار	
ن چه خلق خلق بود بهتر از آن خلق	چنین که دزده نه بی بخشم انجنان
ه بهش لوا قهر خلق اگر کند نبری	گروهی عیب بکی بگرد با شخصان

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
مفعولن مفاعیلن		ابیات ملحق	جمع مقرون

بکس نگرد به کسی وان نه بد عیب کس

ا امید بسته بدست زخیره یاتر	که نلرست ورد بگرد ان سبار
ل نبود جود ز بگرد نرمت گر	ترک دیگ نش چو نطفه بقبار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلاتن فعلاتن		ابیات ملحق	جمع مقرون

است زخیره در باطرکاست
نلزی از حسد کاندر نخاست

ر دوم طلعت ابصر جان و بیج	کند چان جو بکی حرف بر ال اطوار
ر ربود از خط بکس گرد چو کس نلست	صد ای و ال بکس نرست خلق دیگار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
مفعولن	رمل	ابیات ملحق	جمع مقرون

طلعت ابصر و بیج از خط بکس گرد ال
بکی حرف بر دصه و ال بکس گرد

ا هواهست بر انگیزد افغی هست	از دون همه سیمش ما جانها نثار
ه هزار بوسه توان زد از دون دیدن	چو گرچه ماهی هست و چشمه بسیار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلاتن فاعلاتن فعلن	رمل مثمن مخبون محذوف	ار	انشائی

چشمه سیم ار هیان ما همی سیم بر چرخ هست گنبد افغی پرست دون ندارم

ا اگر چه بسته دریای دل ز دون هست	مهر عدل چه از فی همان نگذار
ن نمود و چون مه فرخ بنال چو گانت	که شاد باد مه و سال عمر تو بسیار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	رمل مثمن مخبون محذوف	ار	انشائی

مهر دل جوی و تخته جانش ما مه فرخ بنال ست و ق

ب با چنین ادب آید چکوه همچو تو سیمی	تو ما لاله همی از یکدان با شکوفه
ه در نمود در گری علش این ادب هست	شده ی اما که نود همی از اوده علما

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلاتن فاعلاتن فعلن	کامل مثمن سالم	ار	انشائی

چنین ادب گز تو همی نود در گری هست بار بده با ز دگران شده ی چه نود ده آزاد

ه دران چاکه نظر بک جهان دوخته	تو خود هرم بکشا تا که در نگذرد خصمار
ی بعض ات جهان پایدار رنگ گیرد	که تا تو در حرکت در جهانی از دار

تقطیع	بحر	قافیه	صنعت
فعلاتن فاعلاتن فعلن	کامل مثمن سالم	ار	انشائی

چشمه گه ملک جهان دوخته ل تا بک حرکت هرم حرکت گه تا تو در حرکت نود بر کت

ا ازان حسان ... ع با مرغ انی	کرسنین بجان داری تو استوار
جهان بنده ... ع مرغ ای جهان دار	

مخرج زح صفا عدین ع
مخرج رح مستفل ع
مخرج ر لی نا علات ع

ر ر ودی از ان کی علت نوا آ	کر علم کنس تو سند علم سبد کرار
جهان دار ان کی الف تن علم نشست	

مخرج مشارب خولن صفا عدین
مخرج حرف ا ر ک نا علان نا عن

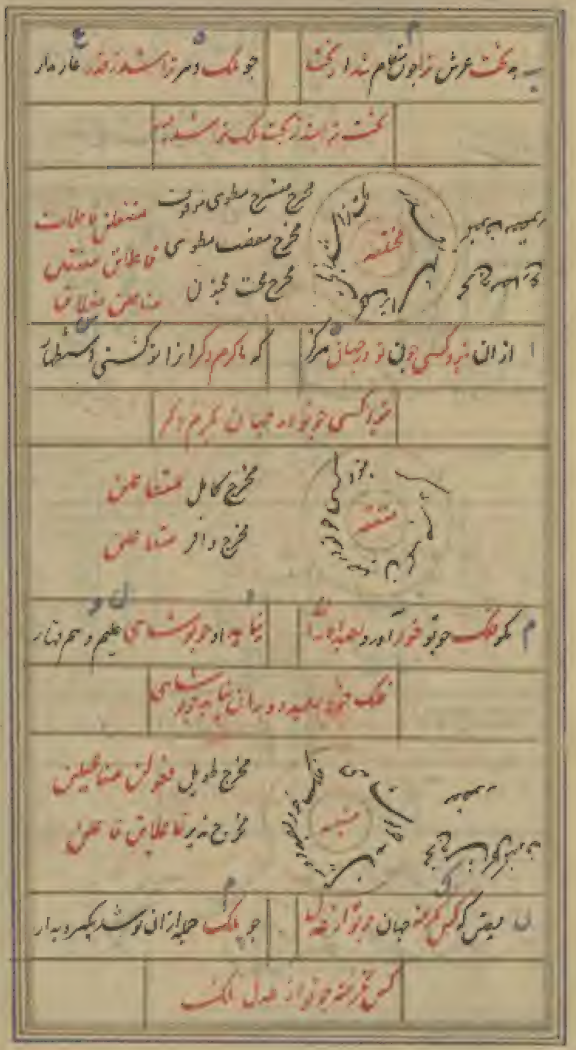

مطلع	بحر	قافیه	ردیف
الهی گشاینده هر نوبهار			
خایه کرگسی را شتر پرورد			
به نوبت نفیر و جرس میزنند			
کز و طوطی سخن شناسم مرو من هوار			
مطلع ثانی			
برآمد خروش جرس میزنند			
از و طوطی سخن شناسم مرو			
۱ اگرچه شه دیبا و اله بازرگان			
۲ لطف خلقی کام نادرم اندوه			
اگرچه والا از و لطف و خلق من نادره			
چون به خانم از ازار اگر شده در کار			
شد دل هر هوا رزوی کامی یابد			
شد دل بهار و ل کامی یابد			
دلبر از یکی از و بی امن حسته			
شد بهروی ابر ان شکیم پیر			

۱ از ان غایب شده نازم عاقل گرشا			
۲ گرشاه تاجرت			
مطلع	بحر	قافیه	ردیف
بود دامش از ان خانون گشته			
گرشه خانون گرت سالا جرت			
۱ لب از نای تو ار گشتن نا بوجه			
۲ دام لک نزاد و شه ان با شی			
مطلع	بحر	قافیه	ردیف
شد بر لک شه شان با شی			
ز جهان ار جهان با شی			
۱ بقص کو خالی و پر با شد و دیدار			
۲ نگاه نام بوم ایب دار جهان			
مطلع	بحر	قافیه	ردیف
خالی و پر با د ایب نام بوم			
بر کبت ز آگی خالی با ی			

بیان نمودن این غزل که از ابیات مصنوعه که از قصیده بیرون می‌آید
و از توشیح اول ابیات قصیده این قطعه مرتجزه و مشتمل

از ابیات مصنوعه که از قصیده بیرون این غزل مستخرج میشود

ای حسن تو آفت دو جهانها — وی سنگدل از تو سینه‌ها
رحمت دل و دین ببردی از من — ای کحل بخ و شوخ سرو بالا
دیدم کل ان جمال جانفزا — رفتم ز قرار خویش ایجا
یک حسن تو ام چنین جگرکش — جز تیر تو هر دمی بسینه
دست و دل عیش نیست با من — تا آن بخ و خال بر نشینه
گر می کوشم ز روی تو شکیبا — از روی تو بیان نمیشود گویا
چون یافت نگار من ترا ای — گر چه میازار مرا بشکیبا

این بیت از غزل بیرون می‌آید و به نوع می‌توان خواند بجز این نوشته

بعضی دانی که آن نیست چیزی — چیزی دانی تا کی جانا

از توشیح اول ابیات قصیده این مطلع مرتجزه مع این بیت الحق من

هنر همه هنر پروری کمی شه — کو ظل همه تشش جاه و ان بود یارب
بکمین خاتم امتحال نام مخشه — بنام حضرت یعقوب خان بود یارب
همیشه سایه این آفتاب عالم گیره — ز بهر تظلم جهان در جهان بود یارب

آمین یارب العالمین

این قطعه از حشو مصارع اول قصیده مستخرج میشود و از الف خالیست

سرور دهر و بحر جود و کرم — منبع لطف و گنج علم و هنر
جز تو در مرکبیت کس همه دل — بسته در بندگی چو حلقه کمر

مرکه مستش الف تو خبری — ذکر پرسش ز خود تو نه کمتر

حضه لطف تو چو در دل گرفت	دل گرفتن دشمن چون لطف تو
خصم تو هرگز نیابد دوستی	دوست تو هرگز نیابد دشمنی

این رباعی از خمسه مظفره مذکور مستخرج میشود و در هر مصراع آن لطفی است

جود تو داده ز رحمت بلطف خبر	لطفت کند رحمت را گهر
پیوسته رهی حضه لطف تو گرفت	گر خصم رهی چون لطف تو گرفت
داور کام ده و مالک ملک	حاکم عادل ز ارث الاسلام
کام مردم کرم او همه دم	کرم او همه را کام مدام
همه در کار دل اهل کرم	همه در کام دل اهل کلام
کار او در همه حال آمیخته	مهر او در همه احیاء نام
داد او در اکرم عالم بوده	آمده هر کرم او همه کام

صبح اصل سخا دوحه اقبال	
دور فلک ادراک ندارد	
کام دل او کار کرم او در همه حال	کار کرم او همه اهل کمال
اورا کرم عالم اطیع کاخته	
داد و کرم او ز همه اهل کمال	

تمت القصیده بعون الله تعالی

حمد و سپاس بی قیاس صانعی را که فهرست قصیده موجودات و دیباچه جریده
کائنات باحسن صفات نظم وجود روحانی انسانی کرد و زینت بند قدیم مرآت
نظم وجود از صدف تم و تحیات نامیات وصلوات زاکیات بر شاه سپهر اصطفا
ماه مرکز اجتبا یعنی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم شامان چو قطره آن گهر شاهوار
بحر بحری که شتی است از وصله مرنگار صلی الله علیه و آله الطیبین والائمة
المعصومین
خصوصا امیر المومنین و امام المتقین اسد الغالب امیر المومنین علی بن ابی طالب
صلوات الله علیهم چنین شاهی که مطلعش سنز و کنج حکمت است بیت العتیق و کرم
و بحر حشمت این قصیده و است صد و شصت بیت که قرب صد و بیست از و مسترح
میشود و موشح بالقاب همایون و دعای دولت روز افزون بندگی حضرت ظل
پناه خورشید اشتباه افسر سپاه ناصر عباد الله شرفا و غزا خافظ بلاد الله
او قرنا ناصب لوای الامن والامان بساط العدل والاحسان قهرمان الایام والدین
قطب فلک سلطنة والخلافة والدین سلطان شاه اسماعیل بهادر خان
شاهی که گشت دین نبی را ربیع بخش ... در قدر و لطف تاج ستانست تاج بخش
خلد الله تعالی ملکه و سلطانه و ابد بالنصر جنوده و اعوانه خصوصا اعظم

امرای ارکان اعظم نظم ربیع دین والدنیا بکر ملک السعادت
داد و دنیا آن کز نظر تربیت شاه ولایت ... مرجا شری است رسانیده بغایت
ابد الله تعالی ظلال مرحمته و رافته الی یوم الدین مشتمل بر اصول بحور
و شعبات و مزاحفات و دوایر سبعه که اوزان نورده کانه است و تعلیک
بحور و اوزان مختلف چنانکه نزدیک بهشتاد و چهار وزن نموده شده و تعریف
اقسام مدود و قوافی صحیح و سقیم و حروف قافیه یک صرف تا به حرف ترتیب جمع آمده
با حرکات و سکنات و القاب قوافی مذکور گشته و عیوب قافیه که اقسام ایطاء خفی و جلی
همه جا بر وجه نموده شد که تا بعد از قافیه معیوب که جهت مثال نموده میشود قافیه صحیح
بار آرند و همچنین بحور ناسطوح و عروض بر وجه نیز نیز تا بعد از نمودن مثال مقصود
نظم بروزنی مطبوع قرار گرفته و در متن نوشته شده و نظم نامطبوع بر حاشیه آن مرقوم گشته و اگر
ضایع و بدان که در کیفیت متقدمین است که در آمده باصفتی چند که مخرج این عروض بحر جامدار ای
تیر از نی است چنانکه متبع اقسام شعرات از قصیده و قطعه و غزل و رباعی و ستزاد
و ملمعات و ابیات متفرقه و ابیات مشوی خود قوافی همان شعر را و از آن مختلف است که در آن حضرت
و بعض رضا بخط خود او
از ابن احمد فضائل

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	بهمن نازنین سنبل کلاهت		
	منم بنشسته دیگ چاشت		
	کلاهت سنبل زلف تا به من		
	چاشت پنگ خوبت به من		

۱ ازان کو او تو ای خواه سرور کرد	ز در رو داد دل بحر غم رهسپار
ق قبول او ترا م دار پنه است	دل مرا جداد ازیت از داد باز

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	از دل داد و داد و داد و ستم دار		
	داد و دل داد و داد و ستم دار		

بها به پسش ار پیشه‌ی بنشستی تو	چه پیشش گر پیشی به پسش بنشستی

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	پسش منش به پیشت نشستی		
	منش به پیش پسش نشستی		

اگرچه دام بلایی کمان مهره پی	نهاده‌ی اگر انگشت دو چار

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	دام بلایی کمان مهره پی		
	انگشت پایه انگشت پیش		

ل لب غنچه‌ی گل بیان من نظره زنگ	بنا گه گشت من نشسته انجمن‌آرا
ش نشست با من مرا به یک نگاه	حریف ناوک پرتاب گشت خبرا جا

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	دان کجا عالم بنشسته بکجا		
	آنکه تک عالم بنشسته بکجا		

۱ اگر آینه را کاری بری پیشی	دو عالم ارچه هیچ‌ی نظیر چشم دار
و نظر آماده که محمل نشین سواد هست	عجب که هیچ‌ی از آن نشان‌ی در نشسته‌ی

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	مرکبه پیچی محمل نشینش		
	عالم پیچی سر به پیش		

کی گدای در تو را ی خانه‌ی دور	گه‌ی نالیدن از حسرت آن غیر خوار
ل جهان و چشت ظلم زان جاده‌ست	گه‌ی تاب است بس عاشق تو را سرار
کی کرا که بس طرف‌ش بیگانه‌ی	کل جهان جنبش پیش لمعه‌ی انگشار
و وجود ناه ملک بست غیر عکس‌ش	جز نقش مهره‌ی این صفحه‌ی بست نه بسیار

مقطع	بحر	قافیه	صفت
	الی از دست ای ناله از آن نوع آزار		
	ق موصف حریف اثرت عاشق سر		
	جنس صفش ملک بس عکس‌ی بست		
	کلها جنبش بو صفش سه		

ب بس نفیریت کوه بیستی باشند — جو خاک و باد تلو جون آب ایشان ریگ

		از خدو چه غم کوه بیستی باشند	
		خاکه و باد و تو آب و آتشی	

ی بخرد شنید جو گل رصب کرفت سب — کل از تو در عرق نشاند و زرد روی تو

ا کر بخش نشد رنگ خلص تو در تات — ربکی خوش کلاب اوده زدی تو

		کلاب چیب اکر کل نشد رنگی آب	
		کل از تو در عرق نشاند و زرد روی تو	

ی بعض کو ربود و بهت بر دهشت زنان — بعضی نیاده و تفسیری کرا بهشت کذار

و سهای سه ریش جون بعضی بیاده — رود او ب سبز تا بود آب بیاده

		بعضی نیاده و تفسیری کرا بهشت	
		بعضی کو ربود و بهت کرا بهشت کذار	
		سهای سه ریش باز اید اریبه دار	

ب بکرا خبر بود و ای تندی ایشان در — بحال و این همه را خبر نیست شمار

ر رود نیست از درست شود خبر — کو از تو را بتعزیت و نام رطوبت شمار

		حوادث حیوان تو در عجله کذار	
		با این همه انگشت تو را بته حوادث	

و و زیر نیست بی کاه علی از معنی — دم تو را اصل از صبح شیشه غبار

رخ کمال و بلوط تو آه کنکور و روز بیاتر — بحسن و خلق همه کس بی ادب است فسه کار

		تو جان کوهم تو در بلوط است شیشه روز کار	
		دم تو از اصل هوس صبح دو بلوط تر	

ی بعض کو کلک و کر بهت ادهاشان — کو دل حی آید از خشت ادهاشان — زبن فشار

		کلک تو آخر بسکلیس ریکین	
		دل ربود از خشت سکلیس	

ح خیره به کرفت آفتاب کرفت — که بسیر حمه خشک و تراز و کمی ای از خار

ل نوای فتح تو شد جون سحاب معرکه کیر — که بسیر در کاه تنش سمان ای در اقطار

		آفتاب کرفت در حمکان حرباب	
		بسیر دحمکه تراز و کمی ای از خار	

ق تر از حیوت صبا سوی کاه حرم — بوادی این صحا کمکی آن سنان در خار

ت تر از نی نفو سمائی زدی کمار ای از ان — شدست جون نیکل خصمان عسر اسمان ای از خار

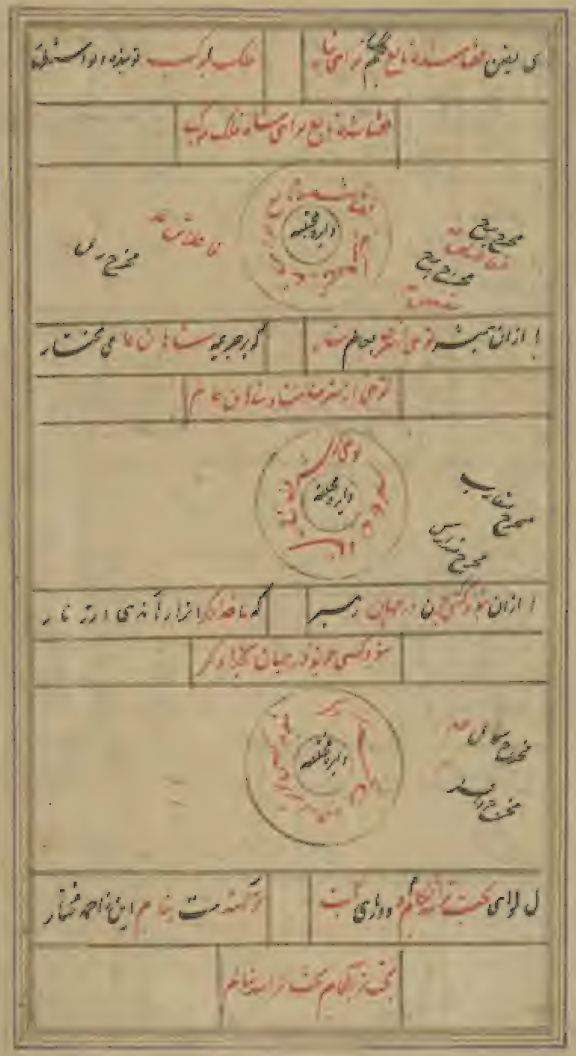
دایرهٔ مجلسه
دایرهٔ مجتلبه
دایرهٔ مختلفه

دایرهٔ مشبهه
دایرهٔ متفقه
دایرهٔ مختلفه

تقطیع	بحر	قافیه	صفت
فعولن فعولن	متقارب مثمن سالم	یک نامه بود مرا از کسی بی	از نوشیح اول ابیات این قصیده این قطعه بر مسخر مع آمین یا رب العالمین وعلامت او «لاجور» در اول بیت نهاده

ا امان از غم و ماری مرا داد تا کرد شد — تمام این زر و خامه خود ریش معیار
ل لطایف که خود نامه گاهش لعب آمد — بدوستان نگه بحث پی طلب نثار

تقطیع	بحر	قافیه	صفت
فعولن فعولن فعولن فع	متقارب مثمن سالم مقصور	معیار مرا کرد شد خود نامه لعب میزان خرد نثار و تاریخ طلب	از نوشیح اول ابیات این قصیده این قطعه بر مسخر مع آمین یا رب العالمین وعلامت او «لاجور» در اول بیت نهاده

م مدام تا که سپهر این آرامگاه است — همیشه تا که مدار زمین نه سکنت قرار

تقطیع	بحر	قافیه	صفت
فاعلاتن فاعلاتن	رمل مثمن مخبون مقصور	تا سپهر برین است نامه از زمینیان	مطلع ثانی

ی همین تا ملک نزاد غنا و دلبسی — جود ست شادیت ز درخشان مجد و قا
ن تا مکین بحبت ز باد تا برد رحیب — بنای دولت خود را بهر کسی مسپار

تقطیع	بحر	قافیه	صفت
فاعلاتن	رمل مثمن مخبون مقصور	در غنا و در کبت باد تا رد رحیب دست شادی ز درخشان بنای دولت بدر	مطلع ثانی

از نوشیح اول ابیات این قصیده این قطعه بر مسخر مع آمین یا رب العالمین وعلامت او «لاجور» در اول بیت نهاده

همیشه تا چو من عمر و زنده کی باشد	بخ اسعد یا قبال شاه ملکون باد
ز فیض بخم سعادت توان به شاه رسید	که نوز دولت نجم السعادت اقرون باد
بسایه پروری خلق تا ابد یارب	همای دولت این سایه همایون باد
امین یارب العالمین	

این قطعه از حروف مصاریع اول قصیده مستخرج میشود و از حروف منقوطه خالیست و علامت ملاجور در میان مصاریع او نهاده

داور عالم علامه عهد	حاصل کار که علم و کرم
حاکم و عالم معموره دهر	کمال اهل کرم عهد راهم
ملک ملک و عالم اورا	در همه ملک و ملک کرده علم
دارد او دستکه عدل ملک	رسم عدل همه او وارد هم
دل او عالم اسما ابد	داده او داد کمال ادهم
کامکارا همه عالم همه عمر	دار رحلم رواد در همه دم

کتابخانه
مجلس شورای ملی
تأسیس ۱۳۰۲

این رباعی از حشو این قطعه مستخرج میشود و علمی لازمست در مصرع او

او عالم و علم مرد و عالم دارد	علم ملک و علم رسل هم دارد
هم ملک کرم دارد و هم علم هم	علم کرم و کمال آدم دارد

این قطعه از حشو مصارع ثانی تا آخر مصنوعه مستخرج میشود و از الف خالیست و علامت باطراد بر بالای مصارع ثانی نهاده

گنج جود و کرم توئی که بود	دست تو چشمه زمجه منر
اوج کیخسرو منر دل تو	نظم و نثر منست گنبد و کهر
کو بر اره بقدر تو که نگرد	شرح تو عقل من نصد دفتر
در غت سوختم ندیده و یی	صورت و کلمتت کنم مظهر
منرم امر سکه کرمست	کو شود ختم بر منر پرور
تو ما طفل قبول کن که منم	زر کند سکه منر پرور
همه عمرست بجهد نی کند و	همه روزست به مدد دور و کر

این رباعی از حشو این قطعه مستخرج میشود و در هر مصرع او هنری از منست

گنج کرمی اوج منر از قدمت	جرمه منرت سیخ ملت
ختم منرم ز کرم و لطف تو شد	صد شکر که شد ختم منر از کرمت

این قول

این غزل از حشو ابیات مصنوعه که از صنعت بده مستخرج میشود و بر منجر و علامت او باطراد بر بالای بیت نهاده

ای روی تو قبله دل آرا	وی کوی تو کعبه دل ما
دایم دل ریش من عجب است	از نار نوای نگار زیبا
رویش کنی از رخ چو به دل	وز مهر چون چراغ جانها
زان روی کشاده بر دی اسان	دل را چو من ار نهاد دانا
آگاه نجوایی از خودم زان	موسش من و صیر بوده عیبا
بیرون نتوان شد از محبت هیچ	ما را اگر بود دل خود انجا
او دام ز سر کشی خوای بت	سر مستی و ابنی از تو شیدا

این بیت از حشو این غزل بر منجر

ای بخشش اگر نه امت
از بین اوازده امت